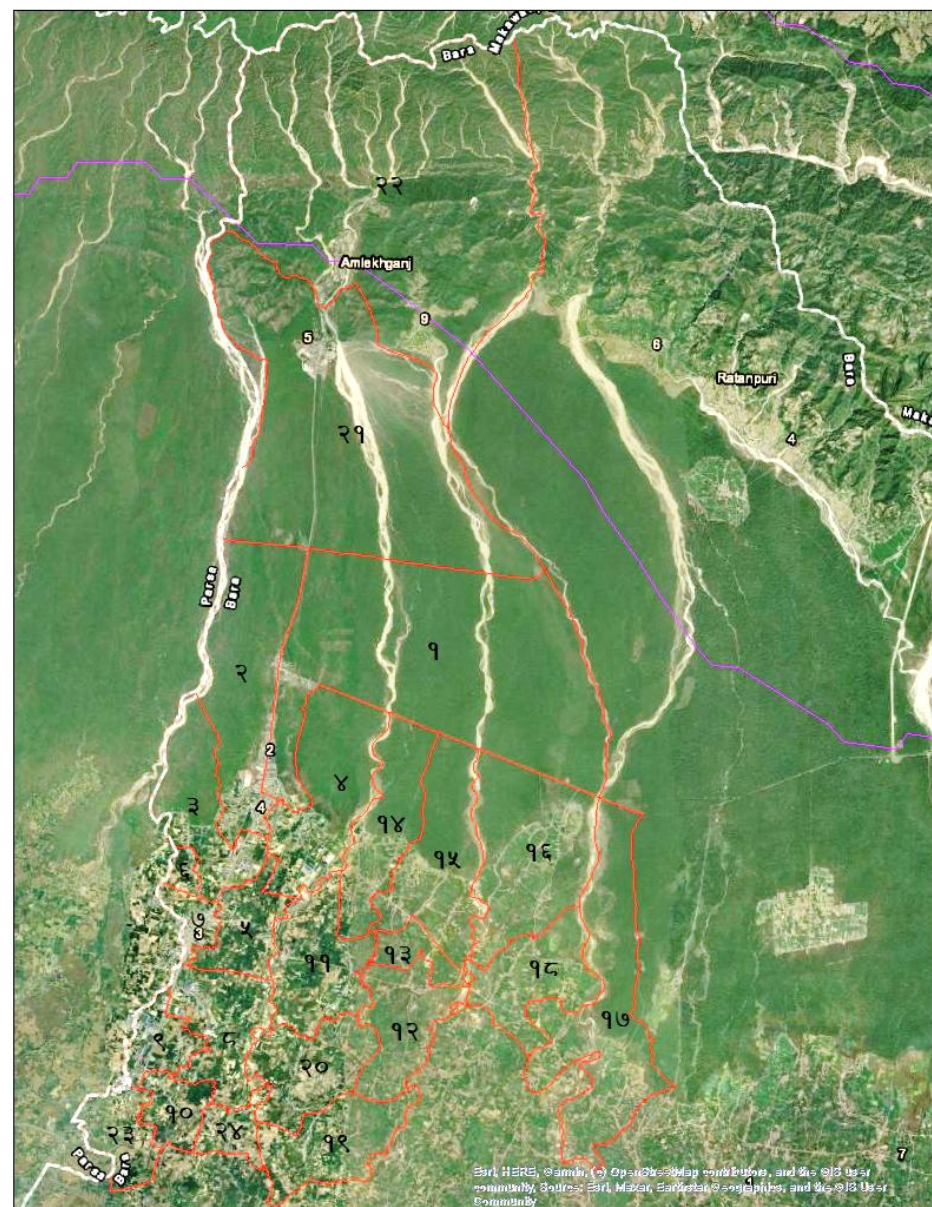

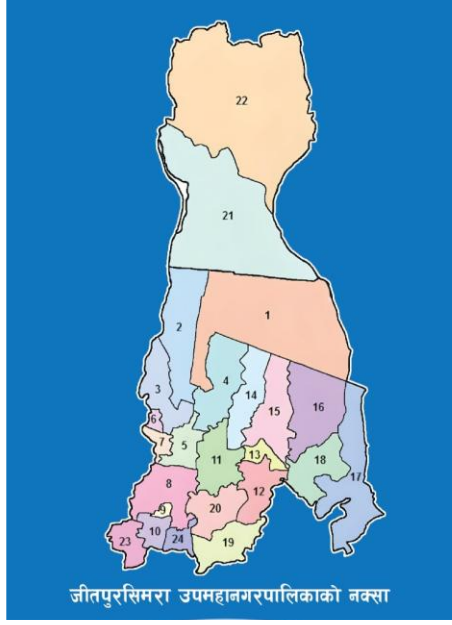
जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा-२०८३

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका

सिमरा, बारा
मधेश प्रदेश, नेपाल

दस्तावेज:

निर्माण निर्देशिका:

सर्वाधिकार:

प्राविधिक सहयोग:

लेखन तथा सम्पादन:

योजना तयारी:

विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०८३, जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका, बारा

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशी कार्यढाँचा तर्जुमा दिग्दर्शन २०८१

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका, मधेश प्रदेश, बारा ।

लुमन्ती आवासका लागि सहयोग समूह

गाउँले कन्सल्टेन्सी सेवाको तर्फबाट रामकुमार दाहाल र यश प्रसाद सुब्बा

उपमहानगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व, लुमन्ति आवासका लागि सहयोग समुह (Lumanti) को साझेदारीमा स्थानीय जनप्रतिनिधिहरू, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरू, सुरक्षा निकायका प्रतिनिधिहरू, नगरपालिकाका विषयगत शाखाहरू, वडा कार्यालयहरू, समुदायमा आधारित संस्थाहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीलगायत गैरसरकारी संस्थाहरू, सबै वडाका विपद् प्रभावित क्षेत्रका नागरिकहरू र निजी क्षेत्र समेतको संलग्नतामा यो कार्यढाँचा गरिएको छ ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

जीतपुर, बारा

मन्तव्य

नेपाल बाढी, पहिरो, भूकम्प, आगलागी, महामारी, हावाहुरी, चट्याङ, असिना, खडेरी, हिमताल बिष्फोट तथा हिमपहिरो जस्ता प्रकोपको उच्च जोखिममा रहेको छ । साथै जलवायु परिवर्तनका कारण पर्ने प्रतिकूल प्रभावबाट पनि नेपाल संवेदनशील अवस्थामा रहेको विद्यमान तथ्याङ्कले देखाएको छ । मधेश प्रदेश अन्तर्गत बारा जिल्लामा अवस्थित २४ वटा वडा रहेको जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका सडक दुर्घटना, बाढी, सुख्खा खडेरी, वन्यजन्तु आतङ्क, महामारी, प्रदूषण, आगलागी, भूकम्प, हावाहुरी, असिना, पहिरो, सर्पदंश तथा जलवायुजन्य अन्य प्रकोपको उच्च जोखिममा रहेको छ । विपद् गने जनधनको क्षति कम गर्ने तथा विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यका साथ यस उपमहानगरपालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू समेत गठन गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरणका प्रयासहरू भइरहेका छन् ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यद्वारा/योजना नेपालको संविधान, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (संसोधन २०७५), स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य नमुना योजना २०७८ र उपमहानगरपालिकाले तर्जुमा गरेको स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐनले तोकेको काम, कर्तव्य र अधिकार अनुरूप सबै वडामा वडास्तरीय सङ्गठनसन्तता तथा क्षमता विश्लेषण पछि तर्जुमा भएको छ ।

यस योजनाको कार्यान्वयन, उपमहानगरपालिकाका सम्बन्धित विकास समिति र शाखाहरूको अगुवाइमा कार्यान्वयन हुने गरीको खाकामा तयार गरिएको छ । साथै छिमेकी पालिकाहरू, जिल्लास्थित विषयगत कार्यालयहरू, प्रदेश सरकार, सङ्घीय सरकार, दातृ निकायहरू, अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूबाट सहयोग प्राप्त हुने अपेक्षा राखेको छु । यसका साथै यस उपमहानगरपालिकामा कार्यरत सबै साझेदार निकायलाई विकासका परियोजनाहरू सञ्चालन गर्दा विकासका विषयगत क्षेत्रमा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका विषयहरूलाई मूलप्रवाहीकरण गरिदिनुहुन आग्रह समेत गर्दछु ।

यस योजना तर्जुमाका लागि उपमहानगरपालिकाको तर्फबाट अग्रभागमा रहेर समन्वय र सहजीकरणको महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने विपद् व्यवस्थापन महाशाखा प्रमुख ई. पुष्पा सिंह, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यद्वारा/योजना कार्यान्वयनको काममा प्रतिवद्ध हुँदै योजना निर्माणमा भूमिका निर्वाह गर्ने सम्पूर्ण विषयगत समिति र शाखाका प्रतिनिधिहरू, योजना निर्माणको लागि प्राविधिक रूपमा सहकार्य गर्ने लुमन्ती आवासको लागि सहयोग समूहको टिम, विज्ञको रूपमा सहजीकरणको भूमिकामा रहनु भएका गाउँले कन्सल्टेन्सी सेवा विराटनगरका विपद् विज्ञहरू, योजना निर्माणमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नुहुने वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन विषयगत समितिका संयोजक, उपमहानगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा समितिहरू, वडास्तरीय कार्यशालामा संलग्न सम्पूर्ण सहभागीहरू, बौद्धिक समुदाय तथा सरोकारवाला निकायहरू प्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

अन्त्यमा, यहाँहरू सबैको साथ र सहयोगले जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकालाई विपद् उत्थानशील र विपद्को समयमा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न सक्ने उपमहानगरपालिकाका रूपमा विकास गर्न सम्बद्ध सबैबाट निरन्तर सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

२०८३ असार

(राजन पौडेल)

उपमहानगर प्रमुख

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका, बारा

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

जीतपुर, बारा

मन्तव्य

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको विद्यमान विपदको जोखिमलाई व्यवस्थित रूपमा सम्बोधन गर्न उपमहानगरपालिकाले विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गरी काम गर्ने जमर्को गरेको छ । नेपालको संविधान, नेपालमा भएका विद्यमान कानून, नीति, रणनीतिक कार्ययोजना तथा निर्देशिका बमोजिमको यो कार्यले जनताको जीउधन रक्षा गर्ने कार्यमा त सहयोगी हुन्छ नै र यसले दीगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न पनि सहयोगी भूमिका खेल्नेछ । जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकालाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण भएको पालिकाको रूपमा विकास गर्न यहाँ नागरिकहरूको दक्षता तथा क्षमतामा अभिवृद्धि गरी सामाजिक तथा आर्थिक विकासका नयाँ अवसरहरू सिर्जना गरे जनसहभागिता तथा विपद् सुरक्षामा आधारित द्रुत तथा दिगो विकासका माध्यमले नागरिकको गुणस्तरीय जीवन सुनिश्चित गर्न यो योजना सहयोगी बन्नेछ ।

नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेका व्यवस्थाको सदुपयोग गर्दै, स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोत र साधनहरूको समुचित व्यवस्थापन र सदुपयोग गरी समुदायमा आधारित संघसंस्थाहरू, गैरसरकारी संघसंस्थाहरू, व्यापारिक प्रतिष्ठानहरू, निजी क्षेत्र, विकास समझेदारहरू, छिमेकी स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गर्दै जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको सुन्दर भविष्यको सुनिश्चित गर्न दृढ अठोटका साथ व्यवस्थित योजनाहरू सञ्चालन गर्न यो योजनाले महत्वपूर्ण योगदान गर्नेछ । संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको स्थानीय सरकार र स्थानीय विकासका लागि रहेको यसको महत्वपूर्ण भूमिकालाई हृदयङ्गम गरी उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा विपद् व्यवस्थापन गर्न यो योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यसका लागि जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका २४ वटै वडाका वडा अध्यक्षहरू, सदस्यहरू एवं कार्यपालिका सदस्यहरू, उपमहानगरपालिका र वडाका कर्मचारीहरू, सहयोग र सुझाव उपलब्ध गराउनु हुने सरोकारवाला, समुदाय तथा योजना निर्माणको लागि प्राविधिक साझेदारी गर्ने लुमन्ती आवासका लागि सहयोग समूह र विज्ञको रूपमा संलग्न गाउँले कन्सल्टेन्सीका विज्ञहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

मलाई पूर्ण आशा र विश्वास छ उपमहानगरपालिकाले परिकल्पना गरेको विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलताको लक्ष्यलाई उचाइमा पुर्याउन यो योजनाको कारण थप सहज बन्नेछ । यसले भविष्यमा प्रकृति, प्रवृत्ति र विपत्तिको त्रिकोणीय संयोजनात्मक विकास गर्दै दिगो विकासका लागि प्रकृति संरक्षण, विपद् व्यवस्थापन र वातावरण सन्तुलनका माध्यमबाट विकासको दिशामा सबल, सफल र सक्षम उपमहानगरपालिकाको रूपमा स्थापित भएको हुनसक्नेछ । पुनः यस कार्यमा सहयोगी मन तथा क्रियाशील सबैप्रति धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

२०८३ असार

(भोला प्रसाद अधिकारी)

उपप्रमुख

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका, बारा

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

जीतपुर, बारा

धन्यवाद मन्तव्य

विपद् र जलवायु परिवर्तनका असरहरुबाट जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका पनि अछुतो छैन । वर्षेनी अनियमित वर्षा, खडेरी, बाढी, पहिरो, कृषिमा रोग र किराको महामारी, हावाहुरी, असिना आदि खेपिरहेका यस उपमहानगरपालिकाका बासिन्दालाई २०७२ सालको भूकम्प, २०७४ र २०७८ सालको बाढीले अझ बढी प्रताडित बनाएको छ । बहुप्रकारका विपद्का कारण गरिब तथा विपन्न वर्गको जीविकोपार्जनका स्रोतहरुमा प्रत्यक्ष असर पार्दछ । महिला, बालबालिक, जेष्ठ नागरिक, अशक्त, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई यी समस्याले अझ बढी प्रभावित पार्दछ । विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका यिनै समस्याहरुसँग जुझ्दै जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकालाई विपद् उत्थानशील उपमहानगरपालिकाको रूपमा विकास गर्ने परिकल्पना सहित विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनको थालनी गरिएको छ ।

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (संसोधन सहित), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०, स्थानीय तहको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका (संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय), स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा दिग्दर्शन २०८१ लाई समेत आधार मानेर स्थानीय समुदाय र सरोकारवालाहरूसँग प्रत्यक्ष अन्तरक्रिया गरी योजना निर्माण गरिएको छ । नेपालको राज्य व्यवस्थाको पुनर्संरचनाको लागि लामो समयसम्म जनताले गरेको विभिन्न प्रकारका आन्दोलन र संघर्षको प्रतिफल स्वरूप प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेको महत्वपूर्ण भूमिकालाई हृदयङ्गम गरी जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले निर्माण गरेका विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा निर्माण कार्यमा सम्बद्ध सरोकारवालाहरु र समुदायप्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

स्थानीय सरकारसँग स्थानीय जनता एवं सबै सरोकारवालाहरुको चासो र अपेक्षा बढी हुनु स्वाभाविक छ । यस सन्दर्भमा नियमित सेवा प्रवाहका अतिरिक्त उपमहानगरपालिका तथा वडाका कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय समुदाय र खासगरी सङ्कटासन्न क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायले विशेष लाभ लिन सक्ने गरी योजनाबद्ध रूपमा काम अघि बढाएर यस उपमहानगरपालिकालाई विपद् एवं जलवायु उत्थानशील पालिकाको रूपमा विकास गर्न यो योजना सहयोगी बन्नेछ भन्ने अपेक्षा गरेका छु । तसर्थ यो योजनाको माध्यमबाट अगाडी सारिएका कृयाकलापहरुलाई उपमहानगरपालिका एवं वडाहरुका वार्षिक योजनाहरुमा समायोजन गर्दै कार्यान्वयन गर्न उपमहानगरपालिका सदैव तत्पर रहेको छ ।

योजना निर्माणको कार्यलाई अन्तिम चरणमा पुर्याउन प्राविधिक रूपमा सहकार्य गर्ने लुमन्ती आवासको लागि सहयोग समूह, योजना निर्माणको कार्यलाई नेतृत्व गर्ने विपद् सम्पर्क व्यक्ति, वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिका संयोजक, तथा विज्ञको रूपमा सहजीरण गर्नुहुने गाउँले कन्सल्टेन्सी सेवा विराटनगरका विपद् विज्ञहरुलाई पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सरोकारवाला तथा सम्बन्धित निकायहरु सँग सहयोग तथा सहकार्यको अपेक्षा गर्दछु ।

धन्यवाद ।

२०८३ असार

(डमरु प्रसाद निरौला)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका, बारा

संक्षेपीकरण (Abbreviation)

Short Form	Full Form	Nepali
NSDRM	National Strategy for Disaster Risk Management	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय रणनीति
HFA	Hygo Framework Approach	होगो कार्यसंरचना
NDRF	National Disaster Response Framework	राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्य संरचना
NCRA	Natural Calamity Relief Act 2039	दैवी प्रकोप उद्धार ऐन २०३९
DRRMA	Disaster Risk Reduction and Management Act 2018	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४
NEWS	National Early Warning System	राष्ट्रिय पूर्वसूचना प्रणाली
DDMC	District Disaster Relief Committee	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
PDMC	Province Disaster Management Committee	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति
DRRMNC	Disaster Risk Reduction and Management National Council	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्
DRRMEC	Disaster Risk Reduction and Management Executive Committee	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
DRRMA	Disaster Risk Reduction and Management Authority	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
LEOC	Local Emergency Operation Centre	स्थानीय आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र
DEOC	District Emergency Operation Centre	जिल्ला आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र
PEOC	Province Emergency Operation Centre	प्रदेश आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र
NEOC	National Emergency Operation Centre	राष्ट्रिय आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र
DPRP	Disaster Preparedness and Response Plan	जिल्लाविपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
DDMP	District Disaster Management Plan	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना
LDCRP	Local Disaster and Climate Resilience Plan	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना
CBDCRP	Community Based Disaster and Climate Resilience Plan	समुदायमा आधारित विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना
LDCRC	Local Level Disaster and Climate Resilience Committee	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति
WDCRC	Ward Level Disaster and Climate Resilience Committee	वडास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति
CDMC	Community Level Disaster Management Committee	समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
DTO	District Technical Office	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय
FCHV	Female Community Health Volunteer	समुदायमा कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका
DUDBC	Depart. of Urban Development and Building Construction	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग
NRCS	Nepal Red Cross Society	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
GBV	Gender Based Violence	लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा
CCCM	Camp Coordination and Camp Management	क्याम्प समन्वय तथा व्यवस्थापन
IEC	Information, Education and communication	सूचना, शिक्षा र सञ्चार
IRA	Initial Rapid Assessment	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा
MIRA	Multi Cluster Initial Rapid Assessment	बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा
NFRI	Non Food Relief Items	गैरखाद्य सामग्री
RRT	Rapid Response Team	द्रुत प्रतिकार्य समूह
CCA	Climate Change Adaptation	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन
PRA	Participatory Rural Appraisal	सहभागितात्मक लेखाजोखा मूल्याङ्कन
RRA	Rapid Rural Appraisal	द्रुत लेखाजोखा मूल्याङ्कन

विषयसूची

परिच्छेद : १ प्रारम्भिक

१.१ योजनाको परियय.....	१०
१.१.१ उद्देश्य.....	१०
१.१.२ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको सीमा.....	११
१.१.३ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको मार्गदर्शक नीतिगत व्यवस्था.....	११
१.१.४ योजना निर्माणको विधि तथा प्रक्रिया.....	१३
१.१.५ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको लक्षित समूह.....	१६
१.२ विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम पहिचानका विधिहरू.....	१६
१.२.१ समस्या / जोखिम विश्लेषण.....	१६
१.२.२ कारण तथा प्रभाव विश्लेषण / विपद् वृक्ष.....	१६
१.२.३ ऐतिहासिक समय रेखा.....	१७
१.२.४ वाली पात्रो, मौसमी पात्रो तथा प्रकोप पात्रो.....	१७
१.२.५ धरातलीय अवलोकन.....	१७

परिच्छेद : २ जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको परिचय

२.१ जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय.....	१८
---	----

परिच्छेद : तीन विपद् जोखिम विश्लेषण

३.१ नगरपालिकाका मुख्य जलवायु परिवर्तन र विपद्को जोखिमहरू.....	२३
३.१.१ जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रको प्रकोपको पहिचान.....	२३
३.१.२ प्रकोप स्तरीकरण.....	२३
३.२. बहु विपद्को अवस्था.....	२४
३.२.१ भूकम्पीय प्रकोप तथा जोखिम.....	२४
३.२.२ बाढीजन्य प्रकोप तथा जोखिम.....	२७
३.२.३ सडक दुर्घटनाको जोखिम.....	२८
३.२.४ आगलागीजन्य जोखिम.....	२९
३.४ उपमहानगरपालिकाको वडागत समग्र विपद्को अवस्था.....	३१
३.२ उपमहानगरपालिकाको सहरी विपद्.....	७२
३.५ विपद् जोखिमका कारण प्रभावित क्षेत्र र असरहरू.....	७५
क) मानवीय क्षति.....	७५
ख) निजी तथा आवासीय भवनहरू.....	७७
ग) शिक्षा तथा विद्यालयहरूको अवस्था.....	७८
घ) स्वास्थ्य क्षेत्र.....	८१
ङ) सडक, पुल निर्माण र त्यसले निम्त्याएको जोखिम.....	८२
च) उर्जा.....	८३
छ) संचार.....	८५
ज) खानेपानी, सरसफाइ तथा ढल निकास.....	८७
झ) कृषि तथा जीविकोपार्जन.....	९१
ञ) स्थानीय उद्योग, रोजगारी सृजना र वातावरण सँगको अन्तरसम्बन्ध.....	९२
३.६ नगरपालिकाका जलवायु परिवर्तनका मुख्य जोखिमहरू.....	९२
३.६.१ परिवर्तित प्रकोपको अवस्था.....	९२

३.४ जलवायु परिवर्तनका परिदृश्यहरू र त्यसका प्रत्यक्ष असरहरू.....	९३
क) वर्षा र यसको प्रभाव	९३
ख) जलवायुमा आएको परिवर्तन र यसको प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष प्रभाव	९४
ग) कृषि तथा जिविकोपार्जन.....	९५
घ) सिंचाइ	९७
ङ) हुरीबतास तथा असिना.....	९८
च) जलवायु परिवर्तनबाट कृषि क्षेत्रमा परेका असरहरू	९८
३.५ सम्मुखता	९९
३.६ संकटासन्नता (vulnerability)	१०२
क) जनसंख्या सम्बन्धी संकटासन्नता (अपाङ्गता भएका मानिसहरू).....	१०२
ख) जेष्ठ नागरिक र ५ वर्षमुनीका बालबालिका.....	१०२
३.८ विपदबाट प्रभावित हुनसक्ने लक्षित जनसंख्याको पूर्वानुमान (उच्च संकटासन्न क्षेत्रको मात्र).....	१०३
परिच्छेद — चार विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि क्षमता र बन्दोबस्ती	
४.१ विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत क्षमता	१०५
४.२ स्वास्थ्य सुविधाका संरचनाहरू.....	१०६
४.२ विपद् व्यवस्थापनका लागि अन्य बन्दोबस्तीको अवस्था	१०८
परिच्छेद : पाँच समस्या, प्राथमिकता र योजना	
५.१ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाका क्रियाकलापहरू.....	१०९
५.१.१. आर्थिक विकास.....	१०९
५.१.२ सामाजिक विकास.....	१०९
५.१.३. पूर्वाधार विकास.....	११०
५.१.४ वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	११०
५.१.५. सुशासन र संस्थागत विकास.....	१११
परिच्छेद : छ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना	
६.१ सोच, लक्ष्य र रणनीति.....	११२
६.२ विपद् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू	११२
६.३ स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाका लागि प्राथमिकताका क्षेत्रहरू.....	११३
६.३.१ प्राथमिकता क्षेत्र १ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम बुझाइ	
६.३.२. प्राथमिकता क्षेत्र २ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण	११४
६.३.३. प्राथमिकता क्षेत्र ३ : जोखिम न्यूनीकरणमा निजी तथा सार्वजनिक लगानी.....	११४
६.३.४. प्राथमिकता क्षेत्र ४ : प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण.....	११५
६.३.५ प्राथमिकता क्षेत्र ५ : पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अझ बलियो र अझ राम्रो.....	११६
६.३.६ प्राथमिकता क्षेत्र ६ : तालिम र क्षमता अभिवृद्धि.....	११६
६.३.७ प्राथमिकता क्षेत्र ७ : बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली.....	११७
६.३.८ प्राथमिकता क्षेत्र ८ : विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन	११८
६.४ विपद जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू	१२०
६.४.१ प्राथमिकता क्षेत्र १ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम बुझाइ.....	१२०
६.४.२. प्राथमिकता क्षेत्र २ : विपद् जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण.....	१२०
६.४.३ प्राथमिकता क्षेत्र ३ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम न्यूनीकरणमा निजी तथा सार्वजनिक लगानी.....	१२२
६.४.४ प्राथमिकता क्षेत्र ४ : प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण.....	१२३

६.४.५ प्राथमिकता क्षेत्र ५ : पुनर्लाभि, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अझ बलियो र राम्रो	१२४
६.४.६. प्राथमिकताका क्षेत्र ६ : तालिम र क्षमता अभिवृद्धि	१२५
६.४.७. प्राथमिकताका क्षेत्र ७ : बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली	१२६
६.४.८. प्राथमिकताका क्षेत्र ८ : विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन	१२७

परिच्छेद : सात बजेट विनियोजन र विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण

७.१. स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि लगानीको न्यूनतम लक्ष्य	१२८
७.१.१ सरोकारवाला निकायसँग समन्वय	१२८
७.१.२ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन लगानी बजेट	१२८
७.२. आवधिक र वार्षिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरणको योजना	१२९
७.२.१ विपद् व्यवस्थापन कोष	१२९
७.२.२ आवधिक र वार्षिक बजेटमा मूलप्रवाहीकरण	१२९
७.३. अन्य विशेष योजना	१४०
७.३.१ वन्यजन्तु आतङ्क	१४०
७.३.२ प्रदूषण	१४१
७.४. विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई सूचना प्रविधिमैत्री गर्न गर्ने कार्यहरु	१४२

परिच्छेद : आठ कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

८.१ कार्यान्वयन कार्ययोजना	१४६
८.२ अनुगमन र मूल्याङ्कन	१४६
८.३ समीक्षा र परिमार्जन	१४६
८.४ लगानीको न्यूनतम लक्ष्य	१४६
८.४.१. सरोकारवाला निकायसँग समन्वय	१४६
८.४.२ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन लगानी बजेट	१४७
८.४.३ विपद् व्यवस्थापन कोष	१४७
८.४.४ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन	१४७
८.४.५ क्षमता विकास रणनीति र योजना	१४८

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : प्रकोप नक्शाहरु	१४९
अनुसूची २ : पालिकाको वडागत प्रकोप स्तरीकरण	१६१
अनुसूची ३ : उपमहानगरपालिका क्षेत्रका विद्यालय	१७३
अनुसूची ४ : बैंक वा वित्तीय संस्थाहरु	१७५
अनुसूची ५ : स्थानीय गैरसरकारी संस्थाहरु	१७७
अनुसूची ६ : धार्मिक, ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा पर्यटकीय स्थलहरु	१७९
अनुसूची ७ : उपमहानगरपालिकामा रहेका हेम्भी इक्वीप्मेन्ट	१८२
अनुसूची ८ : पालिका र अन्य संस्थाहरुसँग भएको एम्बुलेन्सको विवरण	१८२
अनुसूची ९ : उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा रहेका डोजर, लोडर, एस्काभेटर	१८३
अनुसूची १० : पालिका क्षेत्र भित्र रहेका हेलीप्याडको लागि स्थानको विवरण	१८३
अनुसूची ११ : सुरक्षा निकायको विवरण	१८४
क. नेपाली सेना	१८४
ख. नेपाल प्रहरी	१८४
ग. सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	१८४
अनुसूची १२ : नेपाली सेनामा भएका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरुको विवरण:	१८४

अनुसूची १३ : नेपाल प्रहरीका इकाईहरूमा मौज्जात सामग्रीहरू.....	१८५
अनुसूची १४ : सशस्त्र प्रहरीबल नेपालका इकाईहरूमा मौज्जात सामग्रीहरू	१८५
अनुसूची १५ : उपमहानगरपालिकामा रहेका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू.....	१८५
अनुसूची १६ : स्थानीय विपद् सहायता कक्ष (Local Disaster Help Desk-LDHC) मा विद्यमान पदाधिकारीहरू.....	१८५
अनुसूची १७ : स्थानीय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (LEOC) मा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण.....	१८६
अनुसूची १८ : नाम चलेका ठूला ताल, पोखरी, सिमसार क्षेत्र	१८६
अनुसूची १९ : पेट्रोल पम्पहरूको विवरण.....	१८६
अनुसूची २० : ग्याँस उद्योग, डिलर वा डिपो	१८७
अनुसूची २१ : खुल्ला र सुरक्षित स्थान तथा खेलमैदानहरूको विवरण.....	१८९
अनुसूची २२ : हेलीप्याडको लागि स्थान.....	१९०
अनुसूची २३ : उद्योग तथा कलकारखानाहरूको विवरण.....	१९०
अनुसूची २४ : अस्पतालहरूको विवरण.....	१९४
अनुसूची २५ : नगरपालिकास्तरीय स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली	१९४
अनुसूची २६ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली.....	१९५

परिच्छेद : १

प्रारम्भिक

१.१ योजनाको परियय

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा विपदबाट हुनसक्ने क्षति घटाउनको लागि विकास योजना सञ्चालन गर्दा विपदसम्बद्ध जोखिम घटाउन र नयाँ जोखिम उत्पन्न हुन नदिई विपद् तथा जलवायु उत्थानशील विकासका निमित्त यो योजना तयार गरिएको छ। यस योजनाले उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा रहेका मौजुदा विपद्जन्य जोखिम र जलवायु परिवर्तनका असर घटाएर दिगो, भरपर्दो, प्रतिफलदायी र सुरक्षित विकास प्रक्रियालाई प्रोत्साहित गर्नेछ। उपमहानगरपालिकामा सञ्चालन हुने विषयगत विकास क्षेत्रमा जोखिम पहिचान गरी न्यूनीकरण गर्ने, जलवायु परिवर्तनबाट पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न दक्षता विकास गर्ने कार्यमा यस योजनाले मार्गदर्शनका रूपमा सहयोग गर्नेछ। तसर्थ, विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरणलाई विकास प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्दै जोखिम घटाउने र विपद् भईहालेमा प्रभावित व्यक्ति तथा परिवारको उद्धार, प्राथमिक उपचार तथा आवश्यक आपतकालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा मानव जीवन र जीविकोपार्जनका साधन तथा सम्पत्ति^१ को संरक्षणका कार्य गर्न उपमहानगरपालिकाका शाखा, वडा कार्यालयहरू र समुदायका प्रतिनिधिहरूबीच जिम्मेवारी बाँडफाँड गरिएको योजनाबद्ध खाका नै स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना हो। यो योजना विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय र प्रादेशिक नीतिका साथै विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय र प्रादेशिक रणनीतिक कार्ययोजनाले मार्गदर्शन गरेको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको विकासमा आधारित अवधारणा अनुरूप तर्जुमा गरिएको छ।

समग्र विपद्को अवस्थालाई हेर्दा नेपाल एक बहुप्रकोपबाट उच्च जोखिममा रहेको देश हो। विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना र स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण रणनीतिक पत्रको लक्ष प्राप्तिको काममा योगदान पुर्याउन र यस उपमहानगरपालिकाको क्षेत्रगत विकास योजना निर्माण प्रक्रियामा विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई मूलप्रवाहीकरण गरी उत्थानशील विकास अवधारणालाई प्रवर्द्धन गर्न यो योजनाको निर्माण र कार्यान्वयनले योगदान पुर्याउनेछ।

१.१.१ उद्देश्य

सम्भावित विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम कम गर्न, विपद्को समयमा आपतकालीन कार्य सम्पादन गर्न, प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न र विपद्पछि पुनःस्थापना तथा पुननिर्माणका लागि दिशानिर्देश गर्न तयार गरिएको योजनाबद्ध कार्यक्रम, जिम्मेवारी तथा वजेटसहितको योजना नै जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा/योजना हो। यस योजनाको उद्देश्य देहायवमोजिम रहेका छन् :

- विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिमको वुझाईको विकास गर्दै जोखिम न्यूनीकरणको काममा समुदायको अगुवाई सुनिश्चित गर्ने।
- विपद् व्यवस्थापनको नीतिगत कामहरूलाई स्थानीयकरण गर्न संस्थागत सुदृढीकरण र शासकीय संयन्त्र निर्माणको सुनिश्चित गर्ने।
- विपद् व्यवस्थापनको काममा गैसस, नागरिक समाज तथा निजी क्षेत्रको सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने।
- विपद् जोखिम पहिचान र न्यूनीकरण कार्यमा प्रभावित समुदायसहितको समावेशी नेतृत्व विकासमा सहयोग गर्ने।
- स्थानीय तहको विकास योजनालाई लैगिक तथा समावेशी सहितको विपद् उत्थानशील बनाउने।
- विपद् प्रतिकार्यको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय मापदण्डहरूलाई स्थानीयकरण गर्ने।

सम्पत्ति : मानवीय सम्पत्ति, प्राकृतिक सम्पत्ति, सामाजिक सम्पत्ति, भौतिक सम्पत्ति र आर्थिक सम्पत्ति

- विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना (NSDRM) को लक्ष हासिल गर्न योगदान गर्ने ।
- बहुप्रकोप जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका कामहरूलाई विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण गर्ने ।
- दिगो र उत्थानशील विकासका माध्यमबाट गरिबी घटाउने कार्यमा योगदान गर्दै विपद्बाट नागरिकहरूको जीउधनको सुरक्षा गर्ने ।
- विकास निर्माणको कामहरूलाई दिगो र उत्थानशील बनाउने ।

१.१.२ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको सीमा

यो योजना जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका २४ वटा वडाको सिमा भित्र सीमित रहनेछ । जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका वडा र समुदायका नागरिकहरूबाट प्राप्त सूचना, उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा सरोकारवाला निकाय तथा उपमहानगरपालिकाका विषयगत शाखाहरूबाट प्राप्त सूचनामा आधारित छ । विभिन्न विपद्हरूबाट हुने क्षतिलाई सिमित स्रोत र साधनबाट पूर्णरूपमा अन्त्य गर्न चुनौतिपूर्ण रहेको छ ।

यो योजना विगतमा घटेका विपद्का घटनाहरू, स्थानीयस्तरमा उपलब्ध जानकारी तथा स्थानीय समुदाय र सरोकारवालाहरूका विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी बुझाई र अवधारणाहरूमा आधारित भै तयार गरिएको छ । प्राकृतिक तथा मानवीय कारणबाट भविष्यमा हुनसक्ने विभिन्न प्राकृतिक प्रकोपहरूको विश्लेषण, वडास्तरको जोखिम विश्लेषण, विपद् सम्बन्धमा नेपालको वैधानिक अभिलेखहरूका आधारमा तयार गरिएको छ । यो योजना अन्तरगत तर्जुमा गरिएका गतिविधिहरू उपमहानगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापनका लागि गर्नुपर्ने आधारभूत कार्यहरूका साथै दिगो विकास तथा विपद् उत्थानशीलता अभिवृद्धिका लागि क्षेत्रगत विकास योजनामा विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई मूलप्रवाहीकरण कार्यमा केन्द्रित गरिएको छ । तथापी कार्यान्वयनका लागि बढी मात्रामा बाह्य स्रोत परिचालन गर्नु पर्ने र जिल्ला, प्रदेश र संघीय तहसम्म समन्वय र सहकार्य गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ ।

१.१.३ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको मार्गदर्शक नीतिगत व्यवस्था

नेपाल भूकम्प, बाढी, पहिरो, महामारी, आगलागी, शीतलहर, चट्याङ, हिमताल विस्फोट, हिमपहिरो बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको मुलुक हो । जलवायु परिवर्तनका कारण पर्ने प्रतिकूल प्रभावबाट पनि नेपाल अत्यन्त संवेदनशील अवस्थामा रहेको छ । जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष प्रभाव खासगरी जीविकोपार्जन, कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलस्रोत तथा उर्जा, जलवायुजन्य प्रकोप, मानव स्वास्थ्य, ग्रामीण बसोबास तथा भौतिक पूर्वाधारको क्षेत्रमा देखा पर्न थालेको छ ।

जलवायु परिवर्तनसँगै विपद्का घटनाहरू बढ्दै गएका र निरन्तर दोहोरिरहने क्रम बढेको छ । जलवायु परिवर्तन एवं विपद्का कारण सामाजिक, आर्थिक, पर्यावरणीय र विकासका संरचनाहरूमा प्रतिकूल असर परेको कुरा विभिन्न तथ्याङ्क र प्रमाणहरूले पुष्टि गरेका छन् । यसको असरबाट गरिब, विपन्न, महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिकहरू, साधन स्रोतको पहुँचमा कमी र प्राकृतिक स्रोतमा आश्रित समुदाय बढी प्रभावित हुन्छन् भन्ने तथ्य विभिन्न अध्ययनहरूले प्रष्ट पारिसकेका छन् ।

जलवायु परिवर्तनको प्रतिकूल असर नेपाल र नेपालजस्ता अति कम विकसित एवं विकासोन्मुख देशहरूमा धेरै परिरहेको छ । नेपाल विश्वका १९८ मुलुकमध्ये भूकम्पीय जोखिमको हिसाबले ११ औँ, पानी जन्य विपद्का दृष्टिले ३०औँ स्थानमा रहेको छ ।^२ त्यसैगरी नेपाल जलवायु परिवर्तनको प्रभावको दृष्टिले विश्वका २०५ मुलुक मध्ये दशौँ जोखिमयुक्त

^२ UNDP/BCPR, सन् २००४ ।

मुलुक रहेको छ ।³ खासगरी ग्रामीण क्षेत्रमा जीविकोपार्जनका स्रोतमा जलवायु परिवर्तनका कारणले प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष दुवै प्रकारको प्रभाव पारिरहेको छ ।

जलवायु अनुकूलनका लागि नेपाल सरकारले लागू गरेको राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (NAPA) २०६७, जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६ कार्यान्वयन भइरहेको छ । जसले जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि प्राथमिकताका दिनुका साथै उपलब्ध बजेटको ८० प्रतिशत स्थानीय तहमै लगानी गनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । त्यसैगरी जलवायु परिवर्तन समानुकूलनलाई स्थानीय तथा राष्ट्रिय विकास योजना प्रक्रियामा समायोजन गर्ने लक्ष्य अनुरूप वातावरण मन्त्रालयले स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय ढाँचा (LAPA Framework) २०६८ ल्याएको छ । नेपाल सरकारले जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी आवश्यकताहरू पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गर्ने र सोही आधारमा मध्यकालीन (सन् २०३० सम्म) र दीर्घकालीन (सन् २०५० सम्म) समयका लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयको समन्वयमा राष्ट्रिय अनुकूलन योजना तयारी भइरहेको छ ।

त्यसैगरी नेपाल सरकारबाट विपद् जोखिम व्यवस्थापनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरण कार्यलाई विशेष महत्व दिई नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (परिमार्जन २०७५ सहित), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण नियमावली २०७६, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० जस्ता नीतिगत व्यवस्थाले विपद् व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्बाट सर्वसाधारणको जीउधन र सार्वजनिक, निजी तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवं सांस्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षणमा जोड दिएको छ । त्यसैगरी मधेश प्रदेश सरकारले प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन २०७५, प्रदेश विपद् उत्थानशील नीति २०७८, प्रदेश आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र कार्यविधि लगायत विभिन्न दस्तावेजहरू तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।

विद्यमान ऐन कानूनले स्थानीय तहलाई प्रत्याभूत गरेको अधिकारको प्रयोग गरी जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५, विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि २०७६, निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यसरी राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय तहबाट तयार भई जारी भएका नीतिगत मार्गदर्शनका आधारमा तयार गरिने योजनाले उपमहानगरपालिकाको विपद् जोखिम व्यवस्थापनको कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्न सहयोग पुर्याउनेछ । यसरी राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय तहबाट तयार भई जारी भएका नीतिगत मार्गदर्शनका आधारमा जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले तयार गरेको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनालाई पूर्णता प्रदान गरिएको छ । यस योजना निर्माणका मार्गदर्शक सिद्धान्त देहायअनुसार रहेका छन् ।

- विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई प्रभावकारी बनाउन संघ, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय र वडाहरूसँगको समन्वयमा संस्थागत विकास भएको छ ।
- उपमहानगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापनका लागि सहजीकरण, व्यवस्थापन, नियन्त्रण तथा नियमन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी प्रमुखको हुने भएकाले सो जिम्मेवारी पूरा गर्न उपमहानगरपालिकाले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र वडास्तरमा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरेको छ । यसरी हुँदै आएको संस्थागत विकासले यो योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि आधार प्रदान गरेको छ ।
- यस योजनाको कार्यान्वयनका लागि सार्वजनिक क्षेत्र, विकास साझेदार, सरोकारवाला सङ्घसंस्थाहरू तथा समुदाय, निजी क्षेत्र, नागरिक समाजको सहभागिता तथा साझेदारी अभिवृद्धिको अवधारणालाई यस योजना निर्माणको आधारस्तम्भको रूपमा लिइएको छ ।

³ जर्मन वाच, सन् २०२१ ।

- आपत्कालीन प्रतिकार्यका क्रममा नागरिकहरूको जीवन, सम्पत्ति, स्वास्थ्य, जीविकोपार्जन तथा उत्पादनका साधनहरू, सांस्कृतिक तथा वातावरणीय सम्पदाको रक्षा गर्दै मानव अधिकार तथा विकासको अधिकारलाई संरक्षण गर्ने अधिकारमुखी, लैंगिक तथा समावेशीकरणको अवधारणा समेत यस योजनाको निमार्णको आधार रहेको छ ।
- यस योजनालाई आधार मानेर विपद्को जोखिममा रहेका समुदायको उत्थानशीलता बढाएर विपद्को सामना गर्ने क्षमताको विकास गरिनेछ । त्यसका लागि आपत्कालीन समयमा गरिने मानवीय सहयोगका क्रममा विशेष गरी जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, महिला, बालबालिका, दीर्घरोगी र अति गरीब समुदायलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ र सेवा प्रवाहमा उनीहरूको पहुँच बढाइनेछ ।
- समावेशी विपद् व्यवस्थापनलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ र महिला तथा युवा नेतृत्वको निर्माण गरी आवश्यकताअनुसार क्षमता विकास गरिनेछ ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा विज्ञान तथा प्रविधिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्नुका साथै स्थानीय स्रोतसाधन, ज्ञान, सीप तथा श्रमलाई उपयोग गर्दै प्रविधि हस्तान्तरणलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, दिगो विकास लक्ष्य, खाद्य सुरक्षा, स्वास्थ्य सुरक्षा, विपद् ज्ञान व्यवस्थापनमा आधारित शिक्षा, वातावरण संरक्षण र विपद् उत्थानशील विकास बीच सामञ्जस्य कायम गरिनेछ ।

१.१.४ योजना निर्माणको विधि तथा प्रक्रिया

योजना निर्माणको क्रममा देहायका विधि तथा प्रकृया अवलम्बन गरिएको छः

क) सन्दर्भ सामग्रीको विश्लेषण

नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०, विपद् पिडित उद्धार र राहत सम्बन्धी मापदण्ड सातौँ संसोधन २०७७, स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिकालाई आधार बनाइएको थियो ।

उपमहानगरपालिकासँग सम्बन्धित दस्तावेजहरू उपलब्ध गराउनको लागि क्षेत्रगत शाखाहरूसँग समन्वय गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन र सोसँग सम्बन्धित भए गरेका कामहरूको प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्कहरूको समीक्षा गरिएको थियो ।

ख) उपमहानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति र सरोकारवालाहरूसँग परामर्श कार्यशाला

सन्दर्भ सामग्रीको विश्लेषणको कामपछि उपमहानगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग परामर्श कार्यशाला गरिएको थियो । कार्यशालामा योजना निर्माणका लागि गरिने कृयाकलाप, यसमा अपनाइने विधि प्रकृयाहरू, विश्लेषण पछिको प्रतिवेदन खाकाको बारेमा छलफल गरिएको थियो । कार्यशालामा सूचना संकलनका लागि उपमहानगरपालिकाको भूमिका र साझेदार तथा परामर्शदाता संस्थाको भूमिकाको बारेमा छलफल गरी कार्ययोजना तयार गरिएको थियो । कार्यशालाको संयोजन उपमहानगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन शाखाले गरेको थियो । कार्यशालामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी, कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, राजनैतिक दलका पदाधिकारीहरू तथा सम्पूर्ण वडा अध्यक्षहरूको उपस्थिति थियो ।

ग) वडास्तरीय बहुप्रकोप सङ्घटनसन्नता तथा क्षमता विश्लेषण

उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा गरिएका जोखिम विश्लेषण कार्यशालाहरू प्रत्येक वडामा वडाअध्यक्षहरूको अगुवाइमा गरिएको थियो । उपस्थितिको लागि वडाका सबै जनप्रतिनिधिहरू, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू, स्वास्थ्य चौकीका प्रतिनिधि, सुरक्षा निकाय प्रतिनिधि (वडामा भए), विद्यालय प्रअहरू सबै, टोल विकास समितिका प्रतिनिधि (भूगोलको हिसावले), महिला स्वयमसेविकाहरू, कृषि समूहका प्रतिनिधि, युवा समूहका प्रतिनिधि, महिला कृषि सहकारी

समूहका प्रतिनिधि, अपाङ्गता भएका समूहको प्रतिनिधि, जेष्ठ नागरिक समूहका प्रतिनिधि, बालकलवका प्रतिनिधि, पशु र कृषि सेवाका प्राविधिक प्रतिनिधि, उच्च जोखिम बस्तीका प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

तालिका नम्बर १ : वडा तहमा जोखिम विश्लेषणको लागि तयार गरिएको कार्यतालिका विवरण

वडास्तरीय छलफलका लागि कार्ययोजना						
मिति	बार	बिहान ७ बजे देखि		दिउँसो १ बजेदेखि		स्थान
जेष्ठ ११	सोमवार	नगरपालिकास्तरमा परामर्श कार्यशाला				
जेष्ठ १२	मंगलवार	वडा नं ११	वडा नं १२	वडा नं ५		वडा कार्यालयमा
जेष्ठ १३	बुधवार	वडा नं १४	वडा नं ६		वडा नं ८	वडा कार्यालयमा
जेष्ठ १४	बिहिवार	वडा नं २२	वडा नं १	वडा नं ९	वडा नं १३	वडा कार्यालयमा
जेष्ठ १५	सुक्रवार			वडा नं १०		वडा कार्यालयमा
जेष्ठ १६	सनिवार					
जेष्ठ १७	आइतवार		वडा नं १९		वडा नं १७	वडा कार्यालयमा
जेष्ठ १८	सोमवार		वडा नं २१	वडा नं १६	वडा नं १८	वडा कार्यालयमा
जेष्ठ १९	मंगलबार	वडा नं ४	वडा नं २४	वडा नं २३	वडा नं ७	वडा कार्यालयमा
जेष्ठ २०	बुधवार	वडा नं २	वडा नं १५	वडा नं ३	वडा नं २०	वडा कार्यालयमा
जेष्ठ २१	बिहिवार	प्रारम्भिक मस्यौदा प्रस्तुती र पृष्ठपोषण कार्यशाला				

स्रोत : पालिका तथा वडातहमा भएको कार्यशाला २०८३

घ) पार्श्वचित्र (Profile) लेखन

प्राप्त सूचना तथा सन्दर्भ सामग्रीहरूको विश्लेषण गरी त्यसैको आधारमा योजनाको मस्यौदा तयार गरिएको थियो ।

ङ) पार्श्वचित्रमा पृष्ठपोषणको लागि छलफल

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तयार भएपछि सो मस्यौदालाई उपमहानगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समितिमा पृष्ठपोषणको लागि प्रस्तुत गरिएको थियो । मस्यौदाको प्रस्तुति उपमहानगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू, विषयगत समिति, विषयगत विभागका प्रतिनिधिहरू, कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरूको उपस्थितिमा गरिएको थियो ।

च) विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना मस्यौदा लेखन

उपमहानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको पृष्ठपोषण पछि यसको आधारमा योजनाको मस्यौदा लाई अन्तिमरूप प्रदान गरिएको छ । कार्यढाँचाले योजना निर्माणका लागि तोकिएका ८ वटा प्राथमिकता क्षेत्रहरूलाई आधार मानेर योजना निर्माण गरिएको छ । यसको लागि विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनमा पालिकाका ५ वटा विषयगत समितिका पदाधिकारीहरू र शाखा प्रमुखहरूको भेलामा विषयगत समितिगत रूपमा समूह कार्य गरी योजनालाई एकिकृत गर्ने काम गरिएको छ ।

खासगरी वर्तमान निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको कार्यअवधि २०८४ सम्म मात्र भएता पनि राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनामा सन् २०३० लाई लक्ष गरिएको हुनाले सन् २०३० सम्मको आवधिक योजनालाई लक्ष गरेर वार्षिक योजना निर्माणमा सहयोग पुग्ने गरी कार्यढाँचाले तोकेको फर्मेटमा योजनाका कृयाकलापहरूलाई राखिएको छ । भने स्थानीय अनुकुलन योजना खाका २०७६ ले तोकेको १० वटा प्राथमिकतालाई पनि ध्यानमा राखिएको छ । यो योजनाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई पनि समेट्ने भएकाले पार्श्वचित्रलाई आधार मानेर स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य नमुना योजना २०७८ को निर्देशन अनुसार ८ वटा क्लष्टर गठन गरी क्लष्टर मेम्बरहरूको सहभागितामा पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिएको छ ।

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा दिग्दर्शन २०८१ ले योजना निर्माणका लागि तोकेको प्राथमिकता क्षेत्रहरू निम्नानुसार छन् ।

प्राथमिकताका क्षेत्र १ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम बुझाइ

प्राथमिकताका क्षेत्र २ : स्थानीय तहमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण

प्राथमिकताका क्षेत्र ३ : उत्थानशीलता वृद्धिका लागि विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम न्यूनीकरणमा निजी तथा सार्वजनिक लगानी

प्राथमिकताका क्षेत्र ४ : प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

प्राथमिकताका क्षेत्र ५ : पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अझ बलियो र राम्रो

प्राथमिकताका क्षेत्र ६ : तालिम र क्षमता अभिवृद्धि

प्राथमिकताका क्षेत्र ७ : बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली

प्राथमिकताका क्षेत्र ८ : विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन

पालिकाले योजना कार्यान्वयनका लागि अपनाउनु पर्ने नीति र रणनीति, समन्वय, संयन्त्र, उपसमितिहरूको व्यवस्था, वित्तीय व्यवस्था, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र योजनाको पुनरावलोकनका विषयलाई समावेश गरी मस्यौदा तयार गरिएको छ । पालिका क्षेत्रको विपद् जोखिम पार्श्वचित्रको नतिजाको आधारमा पहिचान गरिएका विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरूलाई समेटेर पालिकाको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनालाई अन्तिम रूप प्रदान गरिएको छ । यस क्रममा पालिकाको क्षेत्रगत विकास योजनाको समीक्षा गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनलाई मूलप्रवाहीकरण गरिएको छ ।

छ) योजनाको स्वीकृति तथा कार्यान्वयन र मूलप्रवाहीकरण

उल्लेखित विधि र प्रक्रिया पुरा गरी तयार भएको योजनाको मस्यौदा माथि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र सरोकारवालाबीच छलफल गरी प्राप्त पृष्ठपोषण र सुझाव अनुसार अन्तिम रूप प्रदान गरिएको योजनालाई विधिवत प्रमाणिकरण प्रकृत्यामा लैजानका लागि औपचारिक रूपमा विपद् व्यवस्थापन शाखालाई हस्तान्तरण गरिएको छ । कार्यान्वयनको क्रममा मूलप्रवाहीकरणमा सजिलो बनाउनका लागि पालिकाको ५ वटा विकास क्षेत्रमा समग्र योजनालाई समाहित गराउन विषयगत समितिहरूसँग समूह छलफलबाट विषयगत रूपमा कृयाकलापहरूलाई एकिकृत गर्ने काम गरिएको छ ।

ज) अनुगमन, मूल्याङ्कन र पुनरावलोकन

- अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट प्राप्त भएका नतिजाहरूलाई उपमहानगर कार्यपालिका तथा अन्य मञ्चहरूमा सिकाईका रूपमा आदान प्रदान गरिनेछ ।
- यस योजना अन्तर्गतका कृयाकलापहरूको तोकिएको ढाँचामा पालिकाले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ ।

१.१.५ विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको लक्षित समूह

यस योजनाको पहिलो लक्षित समूह विपद् र जलवायु परिवर्तनका कारण उच्च जोखिममा रहेका समुदाय रहेका छन्। तथापि यस योजनाले समग्र उपमहानगरपालिकालाई समेटेको हुँदा लक्षित समूहलाई देहाय अनुसार विभाजन गरिएको छः

- जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका २४ वटै वडाका २५,६०० घरधुरीमा बसोबास गर्ने १,२७,३०७ (महिला ६३,९२७ र पुरुष ६३,३८०) नागरिकहरू यस योजनाका प्राथमिक लक्षित समूह हुन् ।
- पहिचान भएका उपमहानगरपालिकाको उच्च जोखिम तथा संकटासन्न क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदाय, लक्षित समुदाय र पछाडी पारिएका समुदायहरू यस योजनाका प्रमुख लक्षित समूहका रूपमा रहेका छन् ।
- विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना खासगरी नियमित विकास योजना, विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्र, सुरक्षा निकाय, वडाका कृषि समूह, आमा समूह, युवा समूह लगायत सरोकारवालाहरूसँग रहने हुँदा यी निकाय र समूह तथा घरपरिवार यसको लक्षित वर्गका रूपमा रहेका छन् ।
- यस योजना कार्यान्वयनका लागि कार्यक्रम र बजेट उपलब्ध गराउने मूल निकाय भएकोले उपमहानगरपालिका यसको लक्षित निकायका रूपमा रहेको छ ।
- यस योजनामा संलग्न गरिएका कृयाकलापको कार्यान्वयनका लागि संघीय र प्रदेश सरकारको समेत सहयोग आवश्यक पर्ने भएको हुँदा यसको कार्यान्वयनका लागि सहयोगीका रूपमा संघ र प्रदेश सरकारसमेत लक्षित निकायको रूपमा रहेका छन् । जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा सामाजिक वा अन्य विषयगत क्षेत्रमा कार्य गरिरहेका वा भविष्यमा कार्य गर्न आउने दाता, गैरसरकारी संस्था र नीजि क्षेत्र समेत यसको लक्षित निकाय वा समूह रहेका छन् ।

१.२ विपद तथा जलवायु जन्य जोखिम पहिचानका विधिहरू

जीतपुरसिमरा नगरकार्यपालिकाले निर्माण गरेको स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना र कार्यढाँचा तयारीको लागि नगरक्षेत्रको जोखिम विश्लेषण गर्न तल उल्लेखित विधिहरू अपनाइएको थियो । यसको लागि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको नेतृत्वमा आयोजना गरिएको नगरस्तरीय बैठकले निर्णय गरेर वडास्तरमा जोखिम विश्लेषण भेला आयोजना गरी छलफल, अर्धसंरचनात्मक प्रश्नावली मार्फत अन्तर्वार्ता, संरचनात्मक फारमहरू मार्फत सूचना तथा जानकारी संकलन गरिएको थियो । सूचना संकलनका लागि आयोजना गरिएका भेलामा महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, दलित, अपाङ्गता भएका मानिसहरू, उच्च जोखिममा रहेका समुदायको समेत सहभागिता रहेको थियो । समग्र रूपमा जोखिम पहिचान तथा विश्लेषणको लागि निम्नानुसार विधिहरूको प्रयोग गरिएको छ ।

१.२.१ समस्या / जोखिम विश्लेषण

वडास्तरमा गरिएका छलफल, प्रमुख जानकारहरूसँगको अन्तर्वार्ता तथा विपदको ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषणको आधारमा विपदले निम्त्याएका समस्या तथा समुदायमा रहेका जोखिमहरूको विश्लेषण गरिएको छ । यस पालिकामा विगतमा देखिएका प्रकोपका घटना र यसले पुर्याएका क्षतिको आधारमा सूचीकरण तथा स्तरीकरण गरिएको छ ।

१.२.२ कारण तथा प्रभाव विश्लेषण / विपद् वृक्ष

वडास्तर तथा नगरस्तरीय कार्यशालामा भएको छलफल र प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा विपद्को कारण तथा यसले पारेको प्रभाव विश्लेषण गरिएको छ ।

१.२.३ ऐतिहासिक समय रेखा

यो योजना तयार गर्दा वडा तथा समुदायमा विगतमा भएका विपद्का घटना यसले पारेको प्रभावलाई क्रमवद्ध रूपमा छुलफलका आधारमा राखिएको छ । जसले यस पालिकाको विपद्को अवस्था चित्रण गर्छ र भावी दिनमा गर्नुपर्ने कार्यहरूलाई मार्गदर्शन गर्छ ।

१.२.४ वाली पात्रो, मौसमी पात्रो तथा प्रकोप पात्रो

यस पालिकामा बारम्बार दोहोरिरहने प्रकोपका घटना, मौसम तथा जलवायुमा देखिएको परिवर्तन तथा यसले वालीनालीमा ल्याएको परिवर्तनलाई यथार्थ रूपमा चित्रण गर्न वाली पात्रो, मौसमी पात्रो तथा प्रकोप पात्रो तयार गरिएको छ ।

१.२.५ धरातलीय अवलोकन

जोखिम विश्लेषणका लागि संकलन गरिएको सूचना तथा तथ्याङ्कलाई जाँच गरी प्रमाणीकरण गर्न जोखिम क्षेत्रहरूमा स्थलगत अध्ययन गरियो । जसले गर्दा प्राप्त तथ्याङ्कहरूको वैधता पुष्टि तथा प्रमाणीकरण भएको छ । साथै यो योजनाको आधिकारिकतालाई बढाएको छ ।

माथि उल्लेखित औजारहरू प्रयोग गर्दा सामाजिक र आर्थिक रूपमा पछाडी परेको समूह, बालबालिका, महिला, दलित तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिमा पर्ने जोखिमका साथै विशिष्ट आवश्यकतामा विशेष ध्यान दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद : २

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको परिचय

२.१ जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

२.१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि:

नेपालको मध्य तराई क्षेत्रमा बुद्धकाल भन्दा पहिले देखिनै नारायणीको पूर्व टिष्टा पारीसम्म र चुरेदेखि हालको मध्य बिहार सम्म मिथिला गणराज्य रहेको थियो । नारायणीको पश्चिम राज्यतिर नगर राज्यहरू कोलिय र शाक्य गणराज्यहरूको एउटा शृङ्खलानै सुदुर पश्चिमसम्म अवस्थित थियो । बुद्धको जन्म संगै गासिएको कपिलबस्तु, लुम्बनी र रामग्राम जस्ता समृद्ध नगरराज्य तथा मिथिला रामग्राम जस्ता समृद्ध र उन्नतीमा संकेत (अवध, अयोध्या) अधिराज्यका अधिपति प्रशेनजितका सन्तान र मगध अधिराज्यका सम्राट अज्ञात सत्रुको कुदृष्टिले बैशालीका लिच्छवी पावापुरीका मल्लहरूसँगसँगै मिथिला देखि कपिलबस्तुसम्म ठूला साना सबै गणराज्यको उन्नति तथा विकास क्रम शुरु भएको देखिन्छ । इतिहासको पाना पल्टाउने हो भने बडामहाराजा पृथ्वीनारायण शाहको नेपाल एकीकरण अभियानमा बृटिस इस्ट इन्डिया कम्पनीले पटक पटक विशाल नेपाल माथि आक्रमण गर्दा अग्रेजलाई यहि जितपुरसिमरा उप-माहानगरपालिका भित्र पर्ने जितपुरका राज्य शैत्यले पराजित गर्न सहयोग गर्नुका साथै तिनका खरखजना पनि राज्य कोषमा दाखिला गरेका थिए । बडामहाराजा पृथ्वीनारायण साहले नेपालको एकिकरण अभियानमा अभियान बिथोल्न गरेको आक्रमणको बिरुद्ध जितपुरका जेठ रैयत कुर्मी सरदार महतोको नेतृत्वमा स्थानीय नागरिकहरूले परम्परागत हतियारको भरले अग्रेजी सेनालाई पराजित गरी तोप र बन्दुक हात पारेका थिए । जितपुरसँग टासिएको गढीमाईको प्राचिन पुजा स्थल आजपनि कायम छ । जितपुर र परवानीपुर बिच भई बग्ने खोला किनारमा २००७ सालको क्रान्तिमा मुक्ति सेनाले राणाको फौज सित कठिन संघर्ष गरेको मुकसाक्षी परवानीपुर रेल्वे स्टेसन आज पनि कायम छ ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको नामाकरण

जितपुर र सिमरा क्षेत्रलाई आधार बनाई जितपुरसिमरा उप-माहानगरपालिकाको नामाकरण गरिएको हो ।

२.१.२ भूगोल (अवस्थिति सिमाना)

पूर्वमा निजगढ न.पा. र कोल्हवी न.पा., पश्चिममा पर्सा जिल्ला, उत्तरमा मकवानपुर जिल्ला र दक्षिणमा परवानीपुर गाउँपालिका र कलैया उपमहानगरपालिका रहेको छ । नेपालको मधेश प्रदेशमा अवस्थित जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका मुलुकभरका ११ उपमहानगरपालिका मध्ये एक हो । साविकको भवानीपुरजितपुर, पिपरासिमरा, डुमरवाना, फत्तेपुर र छातापिपरा गाविसलाई समेटेर १६ वटा वडा भएको गढीमाई नगरपालिका बनाइएको थियो । राज्य पुनर्संरचनाको क्रममा गढीमाई नगरपालिकाबाट जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा परिणत भएको यस उपमहानगरपालिकामा साविकका गढीमाई नगरपालिकामा मनहर्वा गाविसका वडा नं १, २, ३, ७, ८, ९, ईनर्वासिरा गाविस पुरै, अमलेखगञ्ज गाविस पुरै, रामपुर टोकनी गाविसको वडा नं ३, प्रष्टोका गाविसको वडा नं १, २ र हरैया गाविसको वडा नं १ मिलाएर २४ वटा वडा भएको जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका बनाइएको छ ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको २५,६५० घरधुरीमा १,२७,३०७ जनसंख्या रहेको छ भने क्षेत्रफल ३१२.२ वर्ग किलोमिटर छ । यस उपमहानगरपालिकाको पूर्वमा निजगढ नगरपालिका र कोल्हवी नगरपालिका, पश्चिममा पर्सा जिल्लाको पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्र र वीरगञ्ज महानगरपालिका, उत्तरमा मकवानपुर जिल्लाको हेटौडा उपमहानगरपालिका र दक्षिणमा परवानीपुर गाउँपालिका, प्रसौनी गाउँपालिका, कलैया उपमहानगरपालिका र करैयामाई गाउँपालिका रहेका छन् ।

यो उपमहानगरपालिका नेपालकै एक सुन्दर तथा विविध साँस्कृतिक विविधता भएको शहर हो । विविध जाति तथा जनजातिहरूको बसोबास स्थल र कला, साहित्य, संस्कृति तथा खेलकुदको क्षेत्रमा ख्याति प्राप्त जीतपुरसिमरा हाल आएर शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटकीय तथा व्यापारिक पूर्वाधारयुक्त सुन्दर सहरको रूपमा विकास हुँदै मधेश प्रदेशको मात्र नभइ नेपालकै नमूना नगरपालिका बन्न प्रयासरत छ ।

२.१.३ भौगोलिक स्वरूप

अक्षांस :	२६ डिग्री ५१ मिनेट देखि २७ डिग्री ५१ मिनेट
देशान्तर :	८८ डिग्री ५१' देखि ८५ डिग्री १६ मिनेट
क्षेत्रफल :	३११.६७ वर्ग कि.मि.
हावापानी :	शीतोष्ण र समशीतोष्ण
औसत अधिकतम तापक्रम :	३१.३ डि. से.
औसत न्यूनतम तापक्रम :	१८ डि. से.
औसत वार्षिक वर्षा :	१७६०.६ मि.मि.
उचाई :	१५२ देखि ९१५ मि.सम्म

२.१.४ पालिकामा पर्यटक आकर्षण गर्न सक्ने विद्यमान मौलिक जातीय संस्कृतिहरू

तालिका नम्बर २ : पालिकामा विद्यमान मौलिक जातीय संस्कृतिहरू

क्रसं	जातीय समूह	जातीय मौलिक संस्कृतिहरू	प्रचलनमा छ कि छैन
१	थारु चौधरी	ठकरा नाच, पूर्वी नाच, ठोकरबाजी, सामा चकेवा, घाटो नाच, झ्याप्टा नाच, झिझिया, जितिया पर्व, जातजाटिन, माली,	प्रचलनमा छ
२	धानुक	लेढी रुखको काठमा बाँसले घोट्टेर आगो निस्किएपछि मात्र विवाह कार्यक्रम प्रारम्भ हुने परापूर्वकाल देखिको प्रचलन	प्रचलनमा छ
३	तामाङ	ल्होसार	सामान्य प्रचलन
४	मलाह	पिरिया पर्व	छैन
५	मुस्लिम	ईद, बकरिद, सुग्रात	छ
६	अन्य	सनातन धर्म संस्कृतिअनुसार नियमितता दिइरहेको	

स्रोत: वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

२.२.५ लिंगको आधारमा जनसंख्या

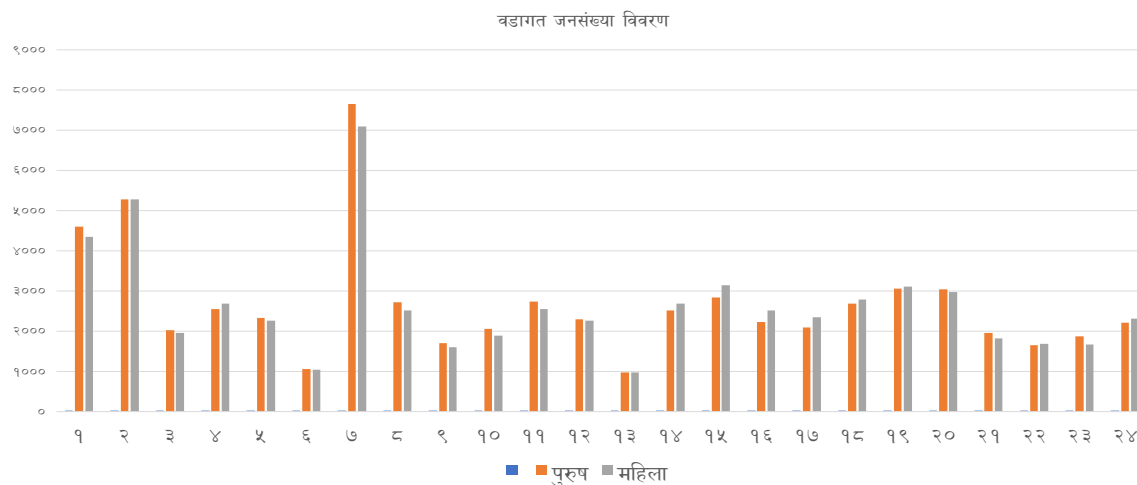
तालिका नम्बर ३ : जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको जनसंख्या विवरण

वडा नं	घरधुरी	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	परिवारको आकार	लैङ्गिक अनुपात
१	२२५७	८९३३	४५८८	४३४५	३.९६	१०५.५९
२	२५७६	१०५४८	५२६९	५२७९	४.०९	९९.८१
३	९०३	३९६४	२०१५	१९४९	४.३९	१०३.३९
४	११३१	५२२४	२५३९	२६८५	४.६२	९४.५६
५	८८९	४५७३	२३१७	२२५६	५.१४	१०२.७०
६	३५४	२०९०	१०४७	१०४३	५.९०	१००.३८
७	२७५२	१४७१९	७६३९	७०८०	५.३५	१०७.९०

८	८३९	५२२३	२७१२	२५११	६.२३	१०८.००
९	६२८	३२९२	१६९१	१६०१	५.२४	१०५.६२
१०	५९९	३९३४	२०५८	१८७६	६.५७	१०९.७०
११	९३५	५२६८	२७२८	२५४०	५.६३	१०७.४०
१२	८५८	४५४२	२२८६	२२५६	५.२९	१०१.३३
१३	३५५	१९४६	९७१	९७५	५.४८	९९.५९
१४	११७७	५१७७	२५०३	२६७४	४.४०	९३.६१
१५	१४१२	५९५६	२८२६	३१३०	४.२२	९०.२९
१६	११७३	४७४१	२२२५	२५१६	४.०४	८८.४३
१७	९८३	४४२६	२०८९	२३३७	४.५०	८९.३९
१८	१११९	५४६७	२६८०	२७८७	४.८९	९६.१६
१९	९७३	६१६६	३०५७	३१०९	६.३४	९८.३३
२०	९९०	५९९३	३०२७	२९६६	६.०५	१०२.०६
२१	८०२	३७६४	१९५२	१८१२	४.६९	१०७.७३
२२	७०७	३३२७	१६४४	१६८३	४.७१	९७.६८
२३	५४२	३५२०	१८५९	१६६१	६.४९	१११.९२
२४	६९६	४५१४	२२०५	२३०९	६.४९	९५.५०
जम्मा	२५६५०	१२७३०७	६३९२७	६३३८०	४.९६	१००.८६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

वडागत जनसंख्या विवरण

२.१.५ उमेरका आधारमा जनसंख्या

तालिका नम्बर ४ : उमेर अनुसारको जनसंख्या

जनसंख्या	० देखि ४ वर्ष		५ देखि १४ वर्ष		१५ देखि ४९ वर्ष		५० देखि ६९ वर्ष		७० देखि ९९ वर्ष	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१,२७,३०७	६,०५५	५,४६४	१३,३२५	१२,५३१	२,०८५	१,९४२	८,३८७	७,८४१	२,०३६	१,९४२

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

नगरपालिकामा रहेको कूल १,२७,३०७ जनसंख्या मध्ये ६३,९२७ पुरुष, ६३,३८० महिला रहेका छन् । ४ वर्षसम्म बालबालिकाहरु ११,५१९ अर्थात् ९.०५ प्रतिशत जना छन् भने ७० देखि माथिका उमेर समूहका ३,९७८ अर्थात् ३.१२ प्रतिशत रहेका छन् । उमेर समूह अनुसार ४ वर्ष मुनीका बालबालिका र ७० वर्ष माथिका वृद्धवृद्धाहरु विपद्का समयमा उच्च जोखिममा रहने गरेका छन् । प्रजनन स्वास्थ्य, यौन स्वास्थ्य, रजस्वला सम्बन्धी समस्याहरु, महिला मैत्री शौचालय, परामर्श केन्द्रहरु, महिला हिंसा, चेलीबेटी बेचबिखन, घरेलु लैङ्गिक हिंसा, पाठेघर खस्ने समस्या, दाइजो प्रथा, बाल विवाह महिला शसक्तिकरण तथा अधिकार जस्ता विषयहरु आम महिलाका प्रमुख तथा संवेदनशिल विषय भएकोले नगरपालिकाले यी विषयहरुको प्रभावकारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने संकेत समग्र तथ्याङ्कले गर्दछ ।

२.१.६ अपाङ्गता

अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण गर्नका लागि अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई अपाङ्गताका आधारमा शारीरिक अपाङ्गता, दृष्टिविहीन र न्यून दृष्टियुक्त, स्वरबोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता, सुस्त श्रवण र बहिरा, श्रवण दृष्टिविहीनता, मानसिक अपाङ्गता बौद्धिक अपाङ्गता, बहुअपाङ्गता गरी सात किसिमले र गाम्भीर्यताका आधारमा तह क (रातो रङको परिचयपत्र), तह ख (नीलो रङको परिचयपत्र), तह ग (पहेलो रङको परिचयपत्र) र तह घ (सेतो रङको परिचयपत्र) गरी चार तहमा विभक्त गरी परिचय पत्र वितरण गर्ने कार्य सुरु गरिएको छ । हालसम्म यो समुदायको सामाजिक आर्थिक अवस्थामा परिवर्तन ल्याउन केही सामान्य आयमुलक र सिपमुलक तालिमहरु सञ्चालन गरिएता पनि यिनीहरुको आत्मविश्वासलाई बढाउन र समुदायबाट हुने गरेको उपेक्षाबाट मुक्त राख्न स्थानिय स्रोत साधन र निकायहरुमा यो समुदायको पहुँच पुऱ्याउन विभिन्न कार्यक्रम ल्याउनु पर्ने देखिन्छ ।

२.१.७ वडागत साक्षरता विवरण

पालिका क्षेत्रमा समग्र वडागत साक्षरताको अवस्थाले समृद्धिको अभियानको मार्गचित्रको रणनीतिक कृयाकलापहरु तयार गर्नका लागि सहयोग पुग्छ । जीवन जीविका र सुशासनको कृयाकलापहरु तय गर्नका लागि स्थानीय समुदायको साक्षरता शिक्षा, सामाजिक संस्कार र रहनसहनले प्रभाव पार्ने गर्छ । साक्षरताले पढ्न र लेख्न सक्ने सिप भन्दा माथि समग्र मानव विकास सूचकलाई इंगित गर्दछ । नगरपालिकामा ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर समूहका कुल ११५७८८ जनसंख्या मध्ये ८३,२८३ अर्थात् ७१.९३ प्रतिशत साक्षर रहेका छन् । पढ्ने र लेख्न नजान्ने (दुवै सिप नभएका अर्थात् निरक्षर) जनसंख्या ३२,५०४ अर्थात् २८.०७ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका नम्बर ५ : वडागत साक्षरता विवरण

वडा नम्बर	लिङ्ग	५ वर्ष माथिका जनसंख्या	साक्षर र निरक्षर जनसंख्या			Not stated	साक्षरता दर
			पढ्न लेख्न सक्ने	पढ्न सक्ने	पढ्न र लेख्न नसक्ने		
सबै वडाको जम्मा	जम्मा	१,१५,७८८	८२,९९०	२९३	३२,५०४	१	७१.६७
	पुरुष	५७,८७२	४५,६४९	१४५	१२,०७८	०	७८.८८
	महिला	५७,९१६	३७,३४१	१४८	२०,४२६	१	६४.४७

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१.८ नाम चलेका ठूला ताल, पोखरी, सिमसार क्षेत्र

तालिका नम्बर ६ : ठूला ताल, पोखरी, सिमसार क्षेत्र

क्र स	ताल/पोखरी/सिमसार क्षेत्रको नाम	वडा नं	टोल	क्षेत्रफल	हालको प्रयोजन	यसबाट हुनसक्ने सम्भावित जोखिम
१	जनजागरण मध्यवर्ति वन	३	रामवन	३ विघा	माछापालन	बालबालिकाहरु पस्न सक्ने

२	ठाँटीमाई पोखरी	३	ठाटीमाई	३ विघा	खाली	बालबालिकाहरु पस्न सक्ने
३	लोहसण्डा ठूलो पोखरी	८	लोहसण्डा	१.५ विघा	प्रयोग विहिन	बालबालिकाहरु पस्न सक्ने
४	लोहसण्डा सानो पोखरी	८	लोहसण्डा	१ विघा	प्रयोग विहिन	बालबालिकाहरु पस्न सक्ने
५	डावरा पोखरी	९	दुसादटोल	६ कट्टा	प्रयोग विहिन	दुषित पानी
६	सुनरीमाई पोखरी	१०	सुनरीमाई	१.५ विघा	माछापालन	
७	पोता टोल पोखरी	१३	पोता	१.५ विघा	माछापालन	
८	हात्तीघोल	१६	पिलुवा			लोपोन्मुख
९	बनगढी दह	१६	पिलुवा			सुकदै गएको
१०	मौवादेवी दह	१६	डकाहा		माछापालन	
११	हलखोरिया दह	१८	हलखोरिया वन			
१२	रामजानकी पोखरी	२०	कञ्चनपुर	१२ कट्टा	माछापालन	नभएको
१३	फारम भित्र पोखरी	२०	वसतपुर	४० विघा	माछापाल	

परिच्छेद : तीन

विपद् जोखिम विश्लेषण

३.१ नगरपालिकाका मुख्य जलवायु परिवर्तन र विपद्को जोखिमहरू

३.१.१ जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रको प्रकोपको पहिचान

व्यापारिक, पर्यटकीय र शहरी क्षेत्रको वावजुद जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका एक बहुप्रकोप प्रभावित उपमहानगरपालिका पनि हो । दुधौरा, सिसिया, बालगंगा, पसाहा, क्रियासोती, काँठखोला, कठोह, बजनी पैनी, सिमाना खोला, बाहुनी खोला, भाङ्ग्रे खोला, कठौनी, खप्चे, बेङ्गाई, डोरा, किर्किच्चा, बिजौरी, मुल खोला, अटेर खोला, चुरे खोला, चुहार खोला, ढल्के खोला, सङ्ग, बंगेटी खोला समेत गरी जम्मा २४ वटा खोला खोल्सीले ७५ वटा टोलका २०९६ घरधुरी खोलाको निकटमा रहेका छन् भने त्यसमध्ये १३३६ घरधुरीलाई उच्च जोखिममा राखेको छ भने ५३ घरधुरीलाई तत्काल स्थानान्तरण गर्नुपर्ने अवस्थामा पुर्याएको छ ।

राष्ट्रिय निकुन्जहरूसँग जोडिएको पालिका भएको हुनाले स्वाभाविक रूपमा जङ्गली जनावरको जोखिम उच्च रहेको छ भने महेन्द्र राजमार्ग पथलैयासँग जोडिएको र पथलैयाबाट विरगञ्ज लगायत अन्य हुलाकी सडक सञ्जालसँग जोडिएको हुँदा सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिममा रहेको अवस्था छ । उपमहानगरपालिकाको उत्तरी क्षेत्र पहाडी भूगोलसँग जोडिएको छ । त्यसैले यो उपमहानगरपालिका पहिरोको विपद्सँग पनि जोडिएको छ ।

यस अघि भूकम्पका घटनाबाट पनि प्रभावित बनेको जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण, भवन आचार संहिताको लागू गरेको छ । सो अनुसार पालिका क्षेत्रमा दक्ष मानवस्रोतको विकास भने गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस उपमहानगरपालिकाका सबै घरहरू तथा संरचनाहरू भूकम्प प्रतिरोधी हुन नसकेको यथार्थ पनि छ । शहर भन्दा ग्रामीण वस्ती बढी भएको हुँदा भवन निर्माण सहिता पालना गराउनका लागि चुनौतीपूर्ण देखिएको छ ।

नेपाल सरकारले नेपाललाई औद्योगिक तथा निर्यातमुखी अर्थतन्त्रतर्फ रूपान्तरण, निजीक्षेत्रको उत्पादनमा लगानी आकर्षण, रोजगारी सिर्जना र स्थानीय तथा राष्ट्रिय आर्थिक विकासलाई गति दिने उद्देश्यका साथ सातवटै प्रदेशमा तोकीएको SEZ-Specific Economic Zone तोक्ने काम गरेको छ जसमा मधेश प्रदेशको लागि बारा जिल्लाको जीतपुरसिमरा क्षेत्रलाई तोकीएको छ । स्वाभाविक रूपमा ठूला उद्योग र कलकारखाना खुल्ने क्रममा ठूला र सघन यातायातको अवस्था सृजना हुन्छ । यसलाई मध्यनजर गरेर यातायातको साधन र संरचना विकासमा सरकारले लगानी गर्न सकेन भने यसले नकरात्मक प्रभाव सृजना गर्ने सम्भावना उत्तिकै रहन्छ । पालिका क्षेत्रमा बग्ने ठूला खोलाहरू बालगंगा, दुधौरा, पसाहा जस्ता खोलाहरू जो कतिपय धार्मिक आस्थासँग पनि जोडिएका छन् ती सबै खोला खोल्सीहरू प्रदूषणको सिकार हुने सम्भावना बढेको छ । यातायातको संरचनाहरूले धान्न नसक्दा सडक दुर्घटना र प्रदूषणको प्रकोपबाट स्थानीयबासीहरू प्रताडित हुने अवस्था सृजना भएको छ ।

३.१.२ प्रकोप स्तरीकरण

वडास्तरीय कार्यशालाको आधारमा जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा १३ भन्दा बढी प्रकोपहरू रहेको पाइएको छ । वडागतरूपमा सहभागितामूलक तवरबाट गरिएको लेखाजोखामा जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका सबै वडाको प्रकोप स्तरीकरणलाई देहायको तालिकामा समावेश गरिएको छ ।

तालिका नम्बर ७ : प्रकोप स्तरीकरण

वडा नं.	भूकम्प	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	स. दु.	बालीरोग	शीतलहर	प्रदूषण	खडेरी	सर्पदंश	ज. आ.
१	११	७	१	५	१०	१	४	८	१	६	९
२	११	५	४	६	९	१	१	१०	१	८	७

वडा नं	भूकम्प	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	स. दु.	बालीरोग	शीतलहर	प्रदूषण	खडेरी	सर्पदंश	ज. आ.
३	११	३	१	७	१०	८	६	९	७	४	५
४	११	७	२	८	१०	४	३	१	६	५	९
५	११	१०	२	७	५	८	३	९	७	१	४
६	११	४	१	५	१	१०	६	९	१	७	८
७	११	३	७	६	१०	१	५	९	१	१	४
८	११	१०	२	७	५	८	३	९	६	१	४
९	११	२	३	५	९	८	६	१०	१	४	७
१०	११	९	३	६	८	७	५	१०	१	१	२
११	११	५	१	६	८	९	४	१	१	१०	७
१२	११	६	१	८	५	९	१०	१	१	२	७
१३	११	५	४	१०	७	१	८	१	१	६	२
१४	११	३	४	८	१०	१	५	१	९	७	६
१५	११	१	५	७	९	१०	१	१	१	८	६
१६	११	७	५	४	९	८	२	१	१	६	३
१७	११	१०	१	७	६	९	५	१	१	४	८
१८	११	१०	२	७	६	९	५	१	१	४	८
१९	११	७	३	४	९	१	१०	१	८	६	५
२०	११	१०	२	७	६	९	५	१	८	४	१
२१	११	६	५	७	१०	१	१	१	१	८	९
२२	११	८	५	७	१०	३	४	१	२	६	९
२३	११	७	३	६	१०	९	५	८	१	४	१
२४	११	५	४	६	९	१०	८	१	१	३	७
जम्मा	२६४	१५०	७१	१५६	१९१	१४५	११५	१०५	६९	११६	१३८
स्तर	१	४	१०	३	२	५	८	९	११	७	६

स्रोत: वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

नोट: जीतपुरसिमरामा भूकम्पका कारण मानवीय तथा अन्य क्षतिहरू कमै भएतापनि नेपालको भौगर्भिक अवस्था, भौगोलिक अवस्था, पुराना र कमजोर भौतिक संरचना र जनघनत्वका कारण क्षतिको सम्भावना बढी हुने भएकोले **भूकम्प** लाई प्रमुख प्रकोपका रूपमा राखिएको छ । यसपछि चट्याङ, विद्युत दुर्घटना, पहिरो, भारी वर्षा, तातो हावाको लहर, सामुदायिक कुकुर आतङ्क जस्ता प्रकोपहरूले पनि क्षति तथा नोकसानी गर्ने गरिरहेको छ ।

३.२. बहु विपद्को अवस्था

३.२.१ भूकम्पीय प्रकोप तथा जोखिम

नेपाल सक्रिय भूकम्पीय क्षेत्रमा अवस्थित छ । नेपालमा हिमालयभन्दा दक्षिणतर्फका मध्य पर्वतहरूसँग जोड्ने विशाल हिमालयको आधार स्थलमा मेन सेन्ट्रल थ्रस्ट, साना हिमालय र सिवालिकको सङ्गमस्थलमा मेन बाउन्ड्री थ्रस्ट तथा सिवालिकको दक्षिणतर्फ हिमालय फ्रन्टल फ्लट समेत प्रमुख तीन दरारहरू रहेका छन् । प्रत्येक दरारहरू पूर्वदेखि पश्चिमतर्फ क्रियाशील छन् । यसैका कारण नेपालमा साना तथा ठूला भूकम्पहरू नियमित रूपमा जाने गर्दछन् । यी दरारहरू उत्तरतर्फ रहेको तिब्बेतियन टेक्टोनिक प्लेटको तल दक्षिणतर्फ रहेको इण्डियन टेक्टोनिक प्लेट घुसिरहेको कारण शक्ति सञ्चय भइरहेको हुन्छ । लामो समयसम्म सञ्चित शक्ति बाहिर निस्कँदा त्यसको दबावका कारण ठूला भूकम्प जाने गरेको छ ।

अध्ययनबाट प्राप्त नतिजा अनुसार इण्डियन टेक्टोनिक प्लेट प्रत्येक वर्ष न्यूनतम २० मिलिमिटर उत्तरतर्फ र युरेशियन टेक्टोनिक प्लेट प्रति वर्ष न्यूनतम ५ मिलिमिटर दक्षिणतर्फ सरिरहेको छ । यी प्लेटहरूको गतिशीलताका कारण यो

क्षेत्र विश्वकै सर्वाधिक गतिशील स्थान मानिन्छ । वि.सं. २०७२ वैशाख १२ गते गोरखा केन्द्रविन्दु भएको ७.६ रिक्टर स्केलको विनाशकारी भूकम्प, २०७२ साल वैशाख २९ गते सिन्धुपाल्चोक केन्द्रविन्दु भएको ७.३ रिक्टर स्केलको ठूलो पराकम्पन र त्यसपछि निरन्तर गएका साना ठूला पराकम्पनका कारण नेपालमा ८,९७० मानिसहरूको मृत्यु, १९५ जना बेपत्ता र २२,३०० भन्दा बढी मानिस घाइते भए ।

२०७२ सालमा गएका भूकम्पले नगरपालिकाका धेरै ठाउँमा आंशिक क्षति गरेको थियो भने मानिसमा डर त्रासको वातावरण बनेको थियो । नगरपालिका क्षेत्रमा भवन संहिता मापदण्ड पुरा नगरेका र पुराना कमजोर घरहरू पनि रहेका छन् अर्थात् भूकम्प थेग्नेगरी नबनाइएका कमजोर आवासीय र सार्वजनिक भवनलगायतका भौतिक पूर्वाधारहरू रहेका छन् । २०६२ साल भन्दा अगाडि निर्माण गरिएका भवनहरूमा भवन आचार संहिता लागु भएका छैनन् । अहिले पनि राष्ट्रिय भवन संहिता र मापदण्डको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । निक्कै अग्ला (५ तलासम्मका) घरहरू निर्माण भएका छन् । आवासीय प्रयोजनका लागि निर्माण गरिएका भवनमा अस्पताल, शैक्षिक संस्थाहरू छन् । अस्पताल र विद्यालयलगायतका भवनहरूमा सुरक्षित स्थान र आकस्मिक निकास मार्ग पहिचान गरिएको छैन । व्यवस्थित शहरीकरणका सूचक र मापदण्डहरूको सबै तिर पालना भएको छैन ।

गैर संरचनात्मक जोखिम न्यूनीकरण बारेमा सचेतना कमी नै छ र घरभित्रका गैरसंरचनात्मक जोखिम न्यूनीकरण गरिएका छैनन् । सबै टोलको नजिकमा खुल्ला र सुरक्षित स्थानको अभाव छ र पायक पर्ने ठाउँमा खुल्ला र सुरक्षित स्थानको पहिचान गरिएको छ । जनचेतना, निति नियम र भूकम्पीय पूर्वतयारी सम्बन्धी लगानीमा कमी रहेको छ । नगरपालिकामा विपद् सचेतना र सिमुलेसन अभ्यासबारे जानकारी कमैमा मात्र देखिन्छ । कुनै पनि शिक्षण संस्था तथा विद्यालयहरूमा बृहत विद्यालय सुरक्षा कार्ययोजना तयार गरिएका छैनन् । विद्यालय शिक्षामा विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तनका विषयमा अध्यापन गर्ने गरिएको छैन । विपद् सम्बन्धी आम सचेतना कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुन सकेका छैनन् । राष्ट्रिय भवन संहिताको कार्यान्वयन गर्न अनिवार्य गरिएको र नक्सा पास गरेर मात्र घर तथा भवनहरू निर्माण गर्न सूचना जारी गरिएको छ ।

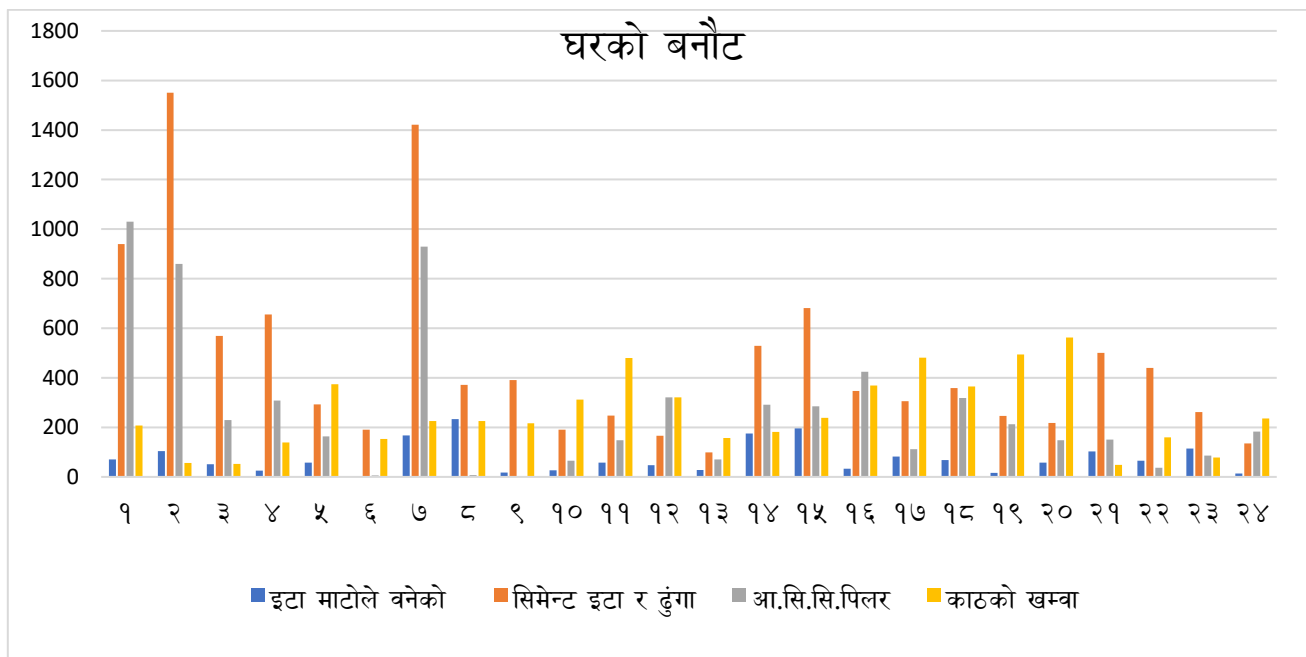
राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्याङ्क अनुसार पालिकामा १८१४ घरधुरी माटो र ढुङ्गा तथा इटाको संरचनाले बनेको छ अर्थात् यस्ता घरहरू ७.०७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने आर सि सि पिलरवाला सुरक्षित घरहरू ६३.८८ अर्थात् २४.९० प्रतिशत रहेका छन् । नेपाल भूकम्पको जोखिमको हिसावले उच्च जोखिममा रहेको र जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका अछुत रहन सक्दैन । नेपालको सिस्मोग्राफको रेकर्ड अनुसार नेपालमा दिनमा औसत १०० वटा भूकम्प जाने गरेको छ । त्यसैले माटो र ढुङ्गाले बनेको घरहरू ठूलो भूकम्पमा हल्लिने र लड्ने अवस्थाम्भावी छ । भूकम्पले मानिसलाई मार्ने नभएर भूकम्पको समयमा मानिसले बनाएको कमजोर घरहरूले थेग्न नसकेर घरकै संरचनाले थिचेर मार्ने हो । त्यसैले भूकम्पीय जोखिमको सामना गर्नका लागि स्थानीय सरकारले निरन्तर रूपमा समुदायको सचेतना र क्षमता विकासको कार्यक्रम समुदाय स्तरसम्म खोज उद्धार र प्रतिकार्यका लागि संरचना निर्माणमा जोड दिन जरूरी छ । विपद् व्यवस्थापन ३ वटै तहका सरकारहरूको साझा कार्यक्रम भएकोले यसरी बनाइएका कार्यक्रमहरू जिल्ला, प्रदेश र संघीय संरचनाहरूसँग प्रत्यक्ष जोडिनु पर्दछ ।

तालिका नम्बर ८ : पालिकामा बनेका घरको जगको प्रकारको विवरण तालिका

वडा	जम्मा	जगको प्रकार				
		इटा माटोले बनेको	सिमेन्ट इटा र ढुंगा	आ.सि.सि.पिलर	काठको खम्बा	अन्य
१.	२२५७	७१	९४०	१०३०	२०७	९
२.	२५७६	१०४	१५५०	८६०	५६	६
३.	९०३	५१	५६९	२३०	५३	०
४.	११३१	२५	६५५	३०८	१३९	४

५.	८८९	५७	२९३	१६३	३७४	२
६.	३५४	४	१९१	६	१५३	०
७.	२७५२	१६८	१४२१	९२९	२२५	९
८.	८३९	२३३	३७२	७	२२५	२
९.	६२८	१८	३९१	२	२१७	०
१०.	५९९	२७	१९०	६५	३१२	५
११.	९३५	५७	२४७	१४८	४८०	३
१२.	८५८	४७	१६६	३२१	३२१	३
१३.	३५५	२८	९९	७१	१५७	०
१४.	११७७	१७५	५२९	२९२	१८१	०
१५.	१४१२	१९६	६८२	२८५	२३९	१०
१६.	११७३	३३	३४७	४२४	३६९	०
१७.	९८३	८२	३०६	११२	४८१	२
१८.	१११९	६८	३५८	३१८	३६५	१०
१९.	९७३	१६	२४६	२१३	४९४	४
२०.	९९०	५७	२१८	१४८	५६३	४
२१.	८०२	१०३	५०१	१५०	४८	०
२२.	७०७	६५	४४०	३७	१५९	६
२३.	५४२	११५	२६२	८६	७८	१
२४.	६९६	१४	१३५	१८३	२३६	१२८
जम्मा	२५६५०	१८१४	१११०८	६३८८	६१३२	२०८

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.२.२ बाढीजन्य प्रकोप तथा जोखिम

(क) खोला, पैनी, नहर र यसबाट प्रभावित क्षेत्र

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका प्रकोप स्तरीकरणले सडक दुर्घटना, कटान डुवान, जनावर आतङ्क र पशुवालीमा रोगकीरा जस्ता बहुप्रकोपीय जोखिमलाई समस्याको रूपमा औल्याएको छ । उपमहानगरपालिका क्षेत्र भित्र प्रमुख ४ वटा खोलाहरू र दर्जन भन्दा बढी सानातिना खोला खोल्सीहरू र खहरेहरू वगने गरेका छन् । यीनीहरूबाट प्रायः हरेक वडामा कटान र डुवान गर्ने गरेको छ । वडास्तरीय जोखिम विश्लेषण छलफलबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गर्दा उपमहानगरपालिका ७५ वटा टोलका २०९६ घर कटान डुवानको जोखिममा रहेको र ५३ घरधुरीलाई तत्काल स्थानान्तरण गर्नुपर्ने तथ्याङ्कले देखाएको छ ।

तालिका नम्बर ९ : खोला तथा पैनीहरूबाट प्रभावित क्षेत्र

खोलाको नाम	वडा नं	प्रभावित टोलको नाम	घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने
दुधौरा	४	पूर्वी सिमाना	०	०
	५	भवानीपुर (२५)	२५	०
	८	मुसहसबस्ती (१७) रमौली (१६)	२३	०
	१०	नयाँ बेहरा (०)	०	०
	११	पश्चिमी सिमाना	०	०
	१४	बहरीटोल (८०) बोरिङ टोल (७०)	१५०	०
	२०	वनदेवी टोल (१०) वसतपुर (४०) मुसहरटोल (३०)	८०	०
	२१	छठिमाई	०	०
	२४	नहर टोल (१०), इदगाह टोल (१०)	२०	०
	११	आमाडार	१००	०
सिर्सिया	२	मुसहर्नी माई, मुसहर्नीमाई शान्ति टोल	०	०
	५	नयाँबेहरा (४०) नितनपुर (१०)	५०	नितनपुर (१०)
	७	फूलबारी नदीटोल (३५)	३५	०
	८	सामान्य कटान र प्रदूषण	०	०
	९	सामान्य कटान र प्रदूषण	०	०
	१०	नयाँ बेहरा गोठ टोल (४०) नितनपुर (१०)	५०	०
	२३	दलित बस्ति (२०) सुकुम्बासी बस्ती (३५) बड्काटोल (१०)	६५	०
बालगंगा	१२	सेमरी टोल, पिपरीया उत्तर र पिपरीया दक्षिण टोल	२००	डुवान
	१३	पचुली चौधरीटोल (१२) पचुली दलित टोल (२६)	३८	डुवान
	१५	सुकलैया टोल १०० सुकलैया हात्तीसार	१००	०
	१६	कतर्वा (जग्गा) बदाफर (३५)	३५	०
	१८	बडहर्वा (६०)	६०	०
	१९	पूर्वी सिमाना	०	०
पसाहा	१६	पिलुवा टोल (१७५) पैनीटोल (१५) डकाहा (२०)	२१०	डकाहा (३)
	१७	जैतापुर मुसहरी (जग्गा) चौधरी टोल (जग्गा) बथानटोल (जग्गा) रघुनाथपुर (जग्गा)	०	०
	१८	पसाहा टोल, कुशमाडी	०	०
कियासोती	७	पश्चिमी सिमाना	०	०
	२३	पश्चिमी सिमाना	०	०

काँठखोला	१७	गुम्बाटोल, पिपलडाँडा, मदनटोल, लामाटोल (जग्गा कटान मात्र)	०	०
कठोह	२०	कन्चनपुर (जग्गा) सानो बसडिलवा (जग्गा) बसतपुर (४०)	४०	०
बजनी पैनी	३	बजनी टोल (२०)	२०	०
सिमाना खोला	३	रामवन (४०)	४०	०
बाहुनी खोला	१	एयरपोर्ट टोल	५०	०
	४	घण्टिमाई टोल (५०), शिव मन्दिर टोल (१०)	६०	०
भाङ्ग्रे खोला	२	सम्झौता टोल, पशुपति टोल, शान्ति टोल, जमुना पैनी टोल	०	०
कठौनी, खप्चे, बेङ्गाई	१५	जोखिम नभएको	०	०
डोरा	१९	जोखिम नभएको	०	०
किर्किच्चा	१९	ठूलो मटेरिया (४०) मथुरापुर (३५) सानो मटेरिया (८०)	१५५	ठूलो मटेरिया (२०) मथुरापुर (८)
बिजौरी	२१	बानिया टोल (२५)	२५	०
	२२	क्षति छैन	०	०
मुल खोला, अटेर खोला	२२	विरुवा टोल (३) चकरी टोल (५०) नयाँ वस्ती टोल (१०) सचिन चोक टोल (४०) मुलखोला टोल (१५)	११८	०
चुरे खोला, चुहार खोला, ढल्के खोला, सञ्ज खोला, बंगेटी	२२	३ नम्वर पुल वस्ती (२५) लोप्चन टोल (१५) २ नम्वर पुल वस्ती (२०) कालापानी टोल (१५) ड्राइभर डाँडा टोल (५) १ नम्वर पुल टोल (४०) सचिन चोक टोल (४०) मुलखोला टोल (१५)	१८५	०
नखटीया खोला	६	घुसकपुर	१२	१२
सुजा खोला	२२	चकरी टोल	१५०	०
२४ खोला		जम्मा ७५ टोल	२०९६	५३

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

३.२.३ सडक दुर्घटनाको जोखिम

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका केही क्षेत्रहरू सडक दुर्घटनाको जोखिममा छन् । मुख्यरूपमा पाडाजुँगी - जीतपुरसिमरा - गौरीगञ्ज सडकका अधिकाँस स्थानहरूमा दैनिक सडक दुर्घटनाका घटनाहरू भइरहने गर्दछन् । साँघुरो सडकमा धेरै सवारी साधनहरू चल्ने भएकोले दुर्घटना अझै बढेको छ । वडागतरूपमा सडक दुर्घटना हुने क्षेत्र र कारणहरू देहायमा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नम्बर १० : सडक दुर्घटनाको अवस्था

वडा नं	दुर्घटना भइरहने स्थान	दुर्घटनाका कारण	समाधानका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरू
१	सिमरा बजार एयरपोर्ट रोड	- निर्माण सामग्री सडकमा थुपार्ने गरेको । - साँघुरो सडकमा तिब्र गति, - मादक पदार्थको सेवन,	- सिसी क्यामेरा - ट्राफिक व्यवस्थापनलाई चुस्त बनाउने ।
२	सिमरा कलेज रोड		
	सिर्जनशिल टोल		
३	बजनी टोल		

४	एयरपोर्ट सडक	• सामुदायिक कुकुर र सडकमा भएका पशुचौपाया	• सिटी सफारी र अटोका चालकहरु लाई लाईसेन्स अनिवार्य गर्ने।
५	स्कूल टोल भवानीपुर चोक	• ट्याक्टर टिफरमा नछोपी माटो बालुवा गिटी बोक्दा धुलो उड्ने र झर्ने गर्दा हिलो र धुलो बढेको ।	• चोकहरुमा ट्राफिक सचेतना बोर्ड स्थापना गर्ने।
७	जीतपुर बजार बकुलिया चोक टेडा चोक केरा ढोका रातोपुल	• सबैभन्दा बढी दुर्घटनामा मोटरबाईक त्यसपछि कार, ट्र्याक्टर, टीफर, ट्रक, बस ।	• सामुदायिक कुकुर र छाडा पशुचौपायाहरुको दीर्घकालीन व्यवस्थापन
८	लोहसण्डा जाने सडक	• हरेक दिनजसो दुर्घटनाहरु हुन गरेको र यसबाट मानिसको मृत्यु र घाइते हुने गरेका छन्।	• जेब्रा क्रसिङ निर्माण
९	दालमिल चोक	• ट्राफिक व्यवस्थापन गर्ने प्रयाश गरिएको छ तर नियमित नहुने र सडक सुशासन तथा कडाइ नगरिएकोले न्यूनीकरण हुन सकेको छैन ।	• विद्यालयहरुमा र समुदायमा सचेतनामूलक कार्यक्रम
१०	नितनपुर चोक	• सवारी लाईसेन्स नभएका चालक ।	
१०	बेहरा चोक		
१३	उल्लेख्य छैन		
१६	भद्रकाली चोक पिलुवा चोक डकाहा		
१७	जैतापुर बजार क्षेत्र र रामनगर - झोडा सडक		
१८	हुलाकी राजमार्ग		
१९	इनर्वाशिरा बजार क्षेत्र		
२०	कञ्चनपुर, बसडिलवा, वसतपुर, मुस्लिमटोल		
२१	पथलैया बजार क्षेत्र		
२२	अमलेखगञ्ज क्षेत्र		
२३	टेलिकम टावर देखि ज्योति फर्म सम्म		

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

३.२.४ आगलागीजन्य जोखिम

पालिकाका विभिन्न स्थानहरुमा आगलागीजन्य जोखिमहरु अहिले पनि रहेका छन् र समय समयमा फाइफुट्ट आगलागी हुने गरेका छन् । सहरी क्षेत्रमा हुने आगलागी र ग्रामीण क्षेत्रमा हुने आगलागीको प्रकृति फरक रहेको देखिन्छ।

सहरी क्षेत्र:

घरमा प्रज्वलनशील सिलिड, दराज, प्लाइलगायत वस्तुहरु राखेर डेकोरेशन गर्ने चलन छ । भान्सामा ग्याँसको लिक हुनसक्ने सम्भावनाले आगलागीको खतरा हुने गरेको छ। नगरपालिका भरीमा ३२ भन्दा बढी ग्याँस डिपो र बिक्रि केन्द्रहरु बस्तीको बीचमा छन् र यसबाट न्यूनतम ४३४५ घरहरु प्रभावित हुनसक्ने सम्भावना छ । पालिकाका ३० वटा पेट्रोल पम्पहरु बजार क्षेत्रमा छन् । करिव ३८०० घरहरु पेट्रोल पम्प देखि ५०० मिटरको दूरीमा रहेका छन् । पेट्रोल पम्प र ग्याँस डिपोहरुमा अग्नी नियन्त्रण सम्बन्धी न्यूनतम पूर्वतयारीको व्यवस्था सामान्य मात्र छ ।

पालिकामा कतिपय घरहरु ५ तला सम्मका छन्। माथिल्ला तलाहरुमा आगलागी भएमा दमकलको क्षमताले भ्याउँदैन किनभने पालिकाको दमकलको क्षमता ३ तला मात्र छ र वाटर राइजरहरुको व्यवस्था पनि छैन। अग्ला घर तथा भवनहरुमा वाटर राइजर राख्नेपनि अनिवार्यता गरिएको छैन । कमर्सियल भवनहरुमा आपतकालीन भ्याण्डहरु पनि राखिएका । अधिकाँस घरमा ग्याँस र विद्युतको प्रयोग गरी खाना तयार गरिन्छ तर फायर एक्स्टिङ्ग्वीसर राख्ने अनिवार्यता वा संस्कार बनाइएको छैन। नजिकका अस्पतालहरुमा बर्न वेडहरुको व्यवस्था छैन।

सहरी क्षेत्रमा पुराना तार तथा कमसल सामान प्रयोग गरी विद्युत वायरिङ गरिएका पनि छन्। इलेक्ट्रिक आइरन, हिटर, राइस कुकर, फ्रिज, इण्डक्सन चुलो जस्ता बढी विद्युतीय उपकरण एकैसाथ प्रयोगका कारण अधिक भोल्टेज प्रवाह हुन जाँदा र अज्ञानतावस विद्युतको प्रयोगमा हुने लापरवाहीले पनि आगलागी हुने गरेको छ। पालिकाका विभिन्न वडामा भान्सामा रहेका ग्याँस सिलिण्डरहरू लिक हुँदा र पडिँदा भान्साबाट आगो सल्किन गइ आगलागीका घटनाहरू हुने गरेका छन्। विद्युत सट भएर आगलागी हुँदा घरमा भएका ग्याँस सिलिण्डरहरू पनि पडिँकन गई मानवीय, भौतिक र आर्थिक क्षति भएका घटनाहरू पनि बढ्न थालेका छन्। आगलागीको पूर्वतयारी घरायसीतहमा गर्ने गरिएको छैन। जनचेतना, नीति नियम र आगलागी सम्बन्धी पूर्वतयारी सम्बन्धी लगानीमा कमी नै देखिन्छ। आवासीय क्षेत्रमा कतिपयले गाईपालन गर्न टौवाहरू बनाएका र खोले पकाउँदाको आगोले सुख्खा परालबाट आगलागी भएका घटनाहरू पनि छन्। हाई भोल्टेजका ट्रान्समिसन लाईनहरू बस्तीबाट नै लगिएका छन् र इन्सुलेटेड गरिएका छैनन्। विद्युत सेवा विस्तार संगै आगलागीको प्रकृतिमा परिवर्तन भएकोछ। विद्युत सट भएर र ग्याँस लिक भएर अहिले कुनै पनि समयमा आगलागी हुने गर्दछ।

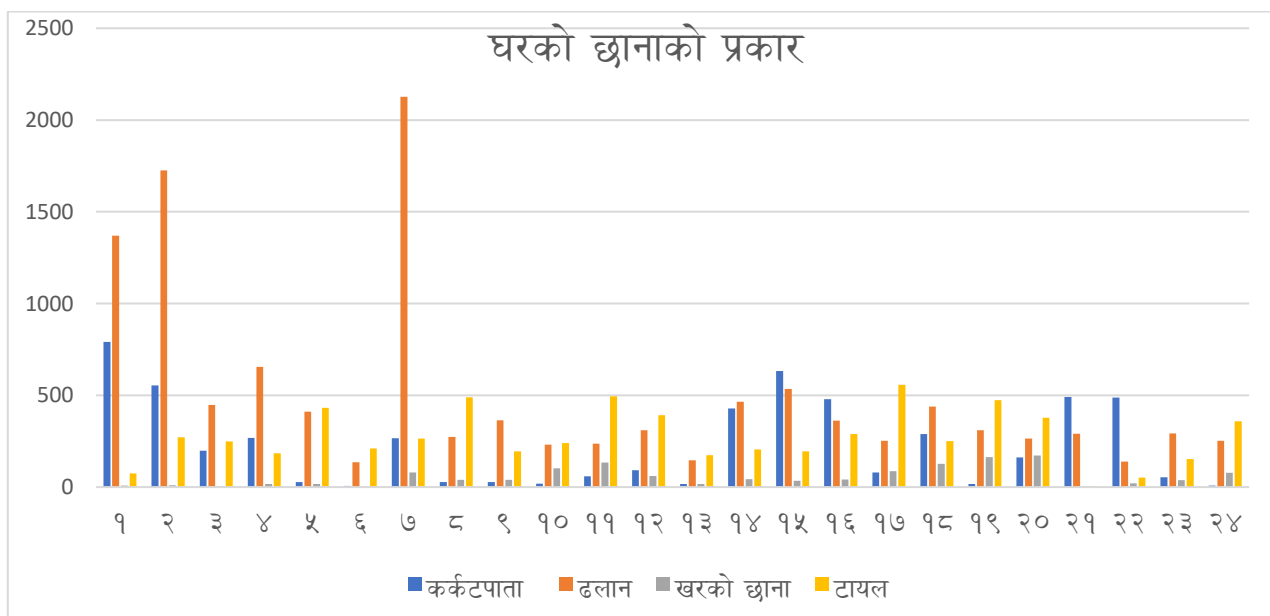
ग्रामीण क्षेत्र:

ग्रामीण क्षेत्रका अधिकाँस घरहरू बाँस, भाटा, कर्ची, माटोको लिउन र कर्कटपाताको छाना भएका बाक्लै घरहरू छन्। सुकुम्बासी वस्तीहरूमा त झैँ कमजोर र खरको छाना भएका झुप्राहरू छन्। यस्ता घरहरूमा हावाहुरी, आगलागी, शीतलहर, डुवान आदिका समस्याहरू निरन्तर हुने गरेका छन्। अहिले पनि १३२६ घरहरू परालको छाना भएका छन्। समुदायमा घर ताप्ने र आगो ननिभाइ छाड्ने, गोठहरूमा धुवाँको लागि आगो बाल्ने, खाना पकाउन दाउरा गुईठाको प्रयोग गर्ने गर्दा आगलागीको सम्भावना बढी नै छ। विद्युत वायरिङ व्यवस्थित नहुनु, लुज तारको बढी प्रयोग, हुकिड, कमजोर पोलहरू, कमजोर घरहरू र विद्युतको प्रयोगमा लापरवाही गर्दा विद्युत दुर्घटना र आगलागीको सम्भावना बढी छ। कमसल तारहरूको प्रयोग गरी कमजोर विद्युत वायरिङले विद्युत सट हुन गई आगलागी हुने गरेको छ। खाना पकाउन ग्याँसको प्रयोग दिनानुदिन बढिरहेको छ तर सुरक्षाका उपायहरूको ज्ञान न्यून छ। घरको प्रकृति, प्रयोग हुने इन्धन, सावधानी, सामाजिक तथा साँस्कृतिक प्रचलन, विगतमा भएका घटना, जोखिम न्यूनीकरणका लागि भएका प्रयास, पूर्वतयारीको अवस्था जस्ता पक्षहरूलाई मध्यनजर गर्दा देहायका ग्रामीण क्षेत्रहरू आगलागीको जोखिममा रहेका छन्।

तालिका नम्बर ११ : घरको छाना एवं बनोटको प्रकार सम्बन्धी विवरण

वडा	जम्मा घरधुरी	छानाको प्रकार							
		कर्कटपाता	ढलान	खरको छाना	टायल	झिगटी	काठ	माटो	अन्य
१.	२२५७	७९१	१३७०	८	७४	१०	०	०	
२.	२५७६	५५३	१७२६	९	२७२	१३	३	०	
३.	९०३	१९९	४४८	२	२४९	५	०	०	
४.	११३१	२६८	६५५	१६	१८४	७	०	०	
५.	८८९	२८	४११	१६	४३१	२	१	०	
६.	३५४	७	१३५	१	२१०	०	०	०	
७.	२७५२	२६७	२१२६	७९	२६५	१३	०	०	
८.	८३९	२८	२७३	३९	४८९	८	१	०	
९.	६२८	२७	३६३	४०	१९५	३	०	०	
१०.	५९९	१९	२३२	१०२	२४०	५	१	०	
११.	९३५	५९	२३६	१३४	४९५	४	६	०	
१२.	८५८	९२	३०९	६१	३९१	५	०	०	

१३.	३५५	१७	१४६	१६	१७४	२	०	०	
१४.	११७७	४२९	४६५	४३	२०५	३२	३	०	
१५.	१४१२	६३२	५३४	३४	१९५	११	५	०	
१६.	११७३	४७८	३६२	४१	२८९	३	०	०	
१७.	९८३	८०	२५२	८७	५५७	२	५	०	
१८.	१११९	२८८	४३९	१२६	२५१	१४	०	०	
१९.	९७३	१६	३०९	१६४	४७३	४	४	०	
२०.	९९०	१६२	२६४	१७२	३७८	११	०	०	
२१.	८०२	४९१	२९०	२	५	१४	०	०	
२२.	७०७	४८८	१३८	२०	५१	३	७	०	
२३.	५४२	५३	२९२	३७	१५२	८	०	०	
२४.	६९६	८	२५३	७७	३५८	०	०	०	
जम्मा	२५६५०	५४८०	१२०२८	१३२६	६५८३	१७९	३६	०	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.४ उपमहानगरपालिकाको वडागत समग्र विपद्को अवस्था

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा वडागत समग्र विपद्को अवस्था यसप्रकार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नम्बर १२ : जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको वडागत समग्र विपद्को अवस्था

विपद्	विपद्को कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
वडा नं. १	
डुवान	उच्च जोखिममा रहेका टोलहरू शक्तिनगर टोलक्षेत्र र जङ्गलबाट निस्केको पानीले एयरपोर्ट टोल, गोविन्द टोल र विकासशील टोललाई डुवान गर्ने गरेको छ । हालसम्मको क्षति

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																																		
	- बाघ र हात्तीले मानिसको ज्यान लिने गरेको छ भने सडक दुर्घटना दैनिक नै हुने गरेको छ । विशेष गरेर हाइवेमा उच्च जोखिम रहेको छ । - प्रदूषणले मानिस आक्रान्त बनेका छन् तर समस्या समाधानको लागि कसैले पहल गरेको छैन । आगामी योजना - एयरपोर्ट टोल, गोविन्द टोल र विकासशील टोलमा जम्मे पानीलाई एयरपोर्ट टोलबाट ड्रेन निर्माण गरी बाहुनी खोलामा मिसायो भने डुवानको समस्या समाधान हुन्छ ।																																		
सडक दुर्घटना	हरेकवर्ष १५/२० जनाको मृत्यु हुने गरेको छ । विशेष गरेर पथलैया हाइवे क्षेत्र सडक दुर्घटनाको हिसावले उच्च जोखिममा रहेको छ ।																																		
प्रदूषण	वडा नं १ हुलास मेटल कारखाना रहेको र वडा नं २ मा रहेको कारखानाहरुबाट निस्किएको धुवाँ धुलोको कारण वडा नं १ को वडावासीहरु पीडित भइरहेका छन् ।																																		
जनावर आतङ्क	- बाघले २ जनाको ज्यान लिएको छ र हात्तीले १ जनाको गरी जम्मा ३ जनाको जनावर आक्रमणबाट मृत्यु भएको छ । - वाँदरले अध्यधिक दुख दिने गरेको छ ।																																		
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाबाट २ जना घाइते भएका छन् । मानिसको ज्यानै जाने गरी भने दुर्घटना भएको छैन ।																																		
वडा नं. २																																			
कटान	उच्च जोखिम वस्ती - भाडग्रे खोलाबाट : सम्झौता टोल, पशुपति टोल, शान्ती टोल, जमुना पैनी टोल - सिर्सिया खोलाबाट : मुसहर्नी माई, मुसहर्नीमाई शान्ती टोल कटान डुवानको कारण - जङ्गलको पानी र ढलको कारण भाडग्रे र सिर्सिया खोलामा कटान र डुवानको समस्या बढेको छ । हालसम्मको क्षति - कटानको कारण मन्दिरको बाल भत्काएको, एउटा पुल भत्काएको र ९ वटा घर भत्काएको																																		
हावाहुरी	वर्षमा ३,४ वटा घरको छाना उडाउँने गरेको छ ।																																		
सडक दुर्घटना	हालसम्म ५ जनाको मृत्यु																																		
सर्पदंश	हालसम्म ५ जनाको मृत्यु																																		
वडा नं. ३																																			
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरु <table><tr><th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>वस्तीको नाम</th><th>जोखिममा रहेको घरधुरी</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr><tr><td>वाढी डुवान</td><td>बजनी पैनी</td><td>बजनी टोल</td><td>२०</td><td>०</td><td>०</td><td>पानी ओभरफ्लो भएर वस्ती र खेत डुवान</td></tr><tr><td>वाढी डुवान</td><td>सिमाना खोला</td><td>रामवन</td><td>४०</td><td>०</td><td>०</td><td>पानी ओभरफ्लो भएर वस्ती र खेत डुवान</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>६०</td><td>०</td><td>०</td><td>सामान्य डुवान मात्र</td></tr></table> वडाको पश्चिममा पर्सा जिल्लासँग सिमाना कायम गरेको भेडा खोला नै यो वडाको खोला हो । यसको कटान छैन तर रामवनका ४० घरहरुमा कुनै कुनै वर्ष डुवानमा पर्छ ।							विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	वाढी डुवान	बजनी पैनी	बजनी टोल	२०	०	०	पानी ओभरफ्लो भएर वस्ती र खेत डुवान	वाढी डुवान	सिमाना खोला	रामवन	४०	०	०	पानी ओभरफ्लो भएर वस्ती र खेत डुवान				६०	०	०	सामान्य डुवान मात्र
विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																													
वाढी डुवान	बजनी पैनी	बजनी टोल	२०	०	०	पानी ओभरफ्लो भएर वस्ती र खेत डुवान																													
वाढी डुवान	सिमाना खोला	रामवन	४०	०	०	पानी ओभरफ्लो भएर वस्ती र खेत डुवान																													
			६०	०	०	सामान्य डुवान मात्र																													

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	बजनी पैनी पनि छ जसले भारीवर्षा हुँदा वडा माथिल्लो क्षेत्रबाट आएको पानीले बस्ती र बाटो ढुवानमा पर्ने गरेको छ जसका कारण भवानीपुरका बजनीका २० घर प्रभावित हुने गरेका छन् । समाधानका लागि भएका प्रयासहरू - उल्लेख्य कुनै कार्य गरिएको छैन । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना - बजनी पैनीलाई नियमित सरसफाई गर्नु र टोलमा नालीहरू निर्माण गरी निकास गराउनु नै जोखिम न्यूनीकरणको राम्रो उपाय हो ।। - खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: वडामा आगलागीका घटनाहरू कमै छन् । चुनाभट्टा गैरीटोल बजनी टोलमा अव्यवस्थित विद्युतीकरण घरको कमजोर बनावटका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले व्यवस्थित विद्युतीकरण, सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण सिचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू: त्रिभुवन राजपथका विशेषगरी मालपोत चोक, नन्दन चोक, सिप्रदी चोकहरूमा बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । भित्री सडकहरूमा पनि फाट्टफुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - जेब्रा क्रसिङ सबैतिर नभएको । - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सिटी सफारी र अटो चालकको लापरवाही - सामुदायिक कुकुरका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति हरेक दिन ससाना सडक दुर्घटनाहरू भइरहने गरेका छन् । विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट ४० जनाको मृत्यु भएको र १५० भन्दा बढी जना घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सबै क्रसिङहरूमा जेब्रा क्रसिङको निर्माण । - सडक सुरक्षा बढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरू समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरू नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने । सामुदायिक कुकुरहरूको नियन्त्रण गर्ने ।
वन्यजन्तु आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - वडाको उत्तरमा पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जको विशाल क्षेत्र छ । वनमा हात्ती, बाघ, बँदेल, निलगाई, बाँदर, घोडगधा, हरिण आदि वन्यजन्तुहरू रहेका छन् । - विशेषगरी कुनाटोल, स्कुलटोल, रामवन, वजेनीसम्मको भागमा वन्यजन्तुको आतङ्क धेरै छ । - वडामा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क पनि रहेको छ । वडाभरीमा सामुदायिक कुकुरहरू ५० भन्दा माथि छन् समस्या बढ्नुको कारण

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- विशाल वनक्षेत्र र त्यसको नजिकमा बस्ती हुनु, वनमा पर्याप्त खानेकुरा र पानी भएतापनि वन्यजन्तु बस्तीमा आउने गरेका छन् । - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरुलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - बारबेरा नभएकोले यी जनावरहरुले बस्तीमा पसेर बालीनालीमा ब्यापक क्षति गरिरहेका छन् । वडाको उत्तरी क्षेत्र बढी प्रभावित छ भने सबै टोलहरुमा वन्यजन्तुको प्रकोप रहेको छ । १० वर्षयता बाघका कारण १ जनाको मृत्यु र ५० भन्दा बढी पशुचौपायाहरु खाइसकेको छ । - स्यालले बाखा खाइदिएको छ । - हात्ती, बाँदर, घोडागधा आदिले बालीनालीमा धेरै क्षति गरिरहेका छन् । त्यसैले वनको नजिकमा सुर्ति लगाउने गरिन्छ । - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । - विगत १० वर्षमा करिब ३० जना मानिस सामुदायिक कुकुरका कारण घाइते भएका छन् । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले वीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - वनक्षेत्र र बस्तीको सिमानामा केही स्थानमा बारबेरा लगाइएको छ । सबैतिर मेसजालीको बारबेरा गरी वन्यजन्तुलाई बस्तीमा प्रवेश रोक्ने । - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरुको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण विगत १० वर्षमा २ जनाको मृत्यु भएको छ भने ५ जना जति घाइते भएका छन् ।
चट्याङ	चट्याङको कारण मानवीय मृत्यु भएको छैन तर २ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा ब्यापक क्षति भएको छ ।
सर्पदंश	- मुख्यगरी रामवन कुनाटोल स्कूलटोलमा र सामान्यतया सबैतिर गोमन र करेत सर्पको विगविगी नै छ । - वडाको अधिकाँस भाग ग्रामीण क्षेत्र रहेको, जङ्गल, बस्तीमा केरा खेती र मानिसहरु खेतीपातीमा भरपर्ने भएकोले खेतबारीमा काम गर्दा र घरघरमा पनि सर्पदंश हुने गरेको छ । कच्ची घरहरुमा पसेर पनि सर्पले डसेर मानिसको मृत्यु हुने गरेको छ । - हालसम्म सर्पदंशका कारण १० जनाको मृत्यु भैसकेको छ । सर्पदंश उपचार केन्द्र वीरगञ्ज महानगरपालिकामा छ जहाँ पुग्न मोटरसाइकलमा ३० मिनेट जति लाग्छ । यसका अतिरिक्त मानिसहरु उपचारका लागि वीरगञ्ज र रक्सौलसम्म जाने गरेका छन् ।
सुख्खा खडेरी	- वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरुको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । - वडाको एउटा बजनी नहरले सबैतिर सिँचाइ हुँदैन । - वडाका धेरै क्षेत्रमा सिँचाइको अभावका कारण हिउँदमा बाली लगाउन पाइदैन । समाधानका उपायहरु सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरुमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरु व्यवस्था गर्ने ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
प्रदूषण	• वडाको सालिमार् सिमेण्टबाट धुलो धुवाँले बस्ती नै छोपिन्छ । गणपति घ्यु र नन्दन घ्यु उद्योगमा भुस बाल्दा निस्केको छाई र केमिकलयुक्त पानी आर एम सी सिमेण्टको धुलो आदिले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानीले जल प्रदूषण गराएको छ । ○ उद्योगबाट निस्केको केमिकलयुक्त पानी उद्योगले नाली निर्माण गरेर RMC पछाडीको घोलमा पठाएको छ र यो घोल सिर्सिया खोलामा गएर मिसिन्छ । ○ यसले खोलाको पानी प्रदूषित भएको छ । यस्तो पानीमा पौडने क्रममा पानी खाएर वडा नं ५ को १२ वर्षीय बालकको मृत्यु भएको छ । ○ बाखा बस्तुले यो पानी खाएर धेरै मरेका छन् । ○ बालीमा लगाउँदा बाली विरुवा डढेर मरेका छन् । ○ यो पानीका कारण धेरै जनालाई छाला सम्बन्धी समस्या देखा परिरहेको छ । दुर्गन्धका कारण बस्न नै समस्या भएको छ ।
	वडा नं ४
डुवान कटान	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती • बाहुनी खोलामा आउने बाढीको कारण घण्टिमाई टोलको ५०, शिव मन्दिर टोलका १० गरी जम्मा ६० घर कटान र डुनानको कारण उच्च जोखिममा रहेका छन् । • दुर्गामन्दिर टोल र बोर्डिङ टोलको जग्गा कटान गरिरहेको छ । • बाहुनी खोलाले ३ विघा जति जमिन कटान गरेको छ । जोखिम बढ्नुको कारण • यो खोला पहिला पैनी थियो पछि यो खोला बनेको हो । वस्ती खोलाधारतीर बढ्दै गए पछि डुवान र कटानको समस्या देखिएको हो । • बाहुनी खोला १० वर्ष सक्छ र १० वर्ष पानी वगछ भन्ने विश्वास समुदायको रहको छ । जोखिम न्यूनीकरणको लागि कार्ययोजना • बाहुनी खोला २० फुट चौडा छ । यसलाई घण्टिमाई टोलदेखि शिव मन्दिर टोलसम्म ३ किमि नै दुवै मेसिनरी वाल लगाउनु पर्छ । • दुधौरा खोलामा SEZ क्षेत्र देखि माथि जङ्गल साइडमा २ किमि जति खोलाको पश्चिम साइड बाँध निर्माण गर्नु पर्छ । • बाहुनी खोलाको पूर्वी साइड र SEZ क्षेत्र देखि पश्चिम साइडमा १६ देखि २८ फिट चौडा भएको पैनी छ यसलाई सफा गरेर बाहुनी खोलाको पानीलाई यसमा बाँड्नु पर्छ । डुम्नी खोलाको दक्षिणी क्षेत्रमा बढी जङ्गल कटान भइरहेकोले आवश्यकता अनुसार स्पर निर्माण गरी खोलाको बहावलाई नियन्त्रण गर्नु पर्छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिम क्षेत्र • एयरपोर्ट रोड र SEZ क्षेत्र सवैभन्दा बढी जोखिम क्षेत्रको रुपमा रहेको छ । जोखिम बढ्नुको कारण • SEZ क्षेत्र विस्तारको क्रममा उद्योगको सवारीसाधनहरुको चाप अत्यधिक बढेको र सडकमा पुराना संरचना (पुल) भएकोले जोखिम बढेको छ । बाहुनी पुल गाढी हिड्दा हल्लीने भएको छ । समाधानको उपाय • एयरपोर्ट हुँदै SEZ क्षेत्र जाने बाटो १४ देखि १८ जाने कृषि सडक हो । यसलाई ४ लेनको बनाउने । र हल्लीने पुललाई विस्थापित गरि तत्काल नयाँ निर्माण गर्ने ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																																									
	- यो कृषि सडक एयरपोर्ट हुँदै जाने भएकोले एयरपोर्ट क्षेत्रमा विस्तार गर्ने जमिन एरपोर्टले नदिने हुँदा वैकल्पिक वा बाइपास बाटोहरू निर्माण गर्ने । - सडक मापदण्ड निर्माण गरि लागु गर्ने र सिटीसफारीहरूलाई नियमन गर्ने ।																																									
चट्याङ	हालसम्म २ जनाको मृत्यु भइसकेको छ । विशेष गरेर वर्षायाममा इलेक्ट्रोनिक डिभाइसहरूमा वढी क्षति हुने गरेको छ ।																																									
जनावर आतङ्क	जोखिम बढ्नुको कारण - वडा सामुदायिक वनसँग जोडिएको छ । हालसम्मको क्षति - बाघले १ जना र हात्तीले १ जना गरी हाल सम्ममा २ जनाको मृत्यु भएको छ । - अन्य जनावर जस्तै नीलगाइ, बाँदर, बँदेल, मृग, चित्तलले बाली नष्ट गर्ने गरेको छ । - कुकुरको संख्या बढेकोले यसले पशुपक्षिहरूमा क्षति गरिरहेको छ भने बाँदरले घरमा पकाएको खानेकुरा समेत खोसेर लाने गरेको छ । समाधानको लागि गरिएको प्रयासहरू बाटोमा स्ट्रिटलाईटहरू राखिएको छ ।																																									
हावाहुरी	वर्षमा १५ घर जति घरको छाना उडाउने गरेको छ ।																																									
आगलागी	हालसम्म ५ वटा घर जलेको																																									
विद्युतीय दुर्घटना	हालसम्म ४ जनाको ज्यान गएको छ ।																																									
प्रदूषण	- ठूला कारखानाहरू स्थापना भइ सञ्चालनमा छन् । यी कारखानहरूले मापदण्ड पुरा नगरी सञ्चालन गरेकोले वायु जल तथा भूमि प्रदूषण अत्यधिक बढेको छ । विहान उठेदेखि सुत्ने बेलासम्म ध्वनी प्रदूषणको कारण मानिसको स्वास्थ्यमा ठुलो असर गरिरहेको छ । - दुधौरा खोला प्रदुसित भएको छ । पहिला धार्मिक कार्यमा समेत प्रयोग हुने खोलाको पानी हाल कृषिको लागि पनि उपयोग गर्न नमिल्ने भएको छ ।																																									
वडा नं ५																																										
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरू <table><tr><th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>वस्तीको नाम</th><th>जोखिममा रहेको घरधुरी</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr><tr><td>बाढी डुवान</td><td>सिर्सिया</td><td>नयाँ बेहरा</td><td>४०</td><td>०</td><td>०</td><td>पानी ओभरफ्लो भएर</td></tr><tr><td>बाढी डुवान</td><td>सिर्सिया</td><td>नितनपुर</td><td>१०</td><td>१०</td><td>०</td><td>अव्यवस्थित बसोबासी</td></tr><tr><td>बाढी डुवान</td><td>दुधौरा</td><td>खेती</td><td>०</td><td>०</td><td>०</td><td>खेतीयोग्य जग्गा डुवान</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>५०</td><td>१०</td><td>०</td><td>मध्यम जोखिममा</td></tr></table> माथिल्लो क्षेत्रमा सिर्सिया कुलोको रूपमा रहेको र तल आएपछि खोलाको रूप लिएको सिर्सियाले नेटुवाको फिल्डटोलमा ओभरफ्लो भएर डुवान गर्छ भने सामान्य कटान गर्ने गरेको छ । गतवर्ष खोलामा १ जनाको मृत्यु भएको थियो । - यस खोलाको खेलमैदान नजिकमा ६० मिटर तटबन्ध लगाइएको छ र अन्य स्थानमा तटबन्ध छैन । - वडा नं ४ बाट शुरु भएर आउने दुधौरा खोला वडाको पश्चिमी सिमाना भएर बग्छ । खोलामा तटबन्ध गरिएको छैन तर च्यानलाईज गरिएको छ । यस खोलाले भवानीपुरमा खेतीयोग्य जग्गा कटान गर्ने गरेको छ भने सडकमा पनि इति गरेको छ ।							विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	बाढी डुवान	सिर्सिया	नयाँ बेहरा	४०	०	०	पानी ओभरफ्लो भएर	बाढी डुवान	सिर्सिया	नितनपुर	१०	१०	०	अव्यवस्थित बसोबासी	बाढी डुवान	दुधौरा	खेती	०	०	०	खेतीयोग्य जग्गा डुवान				५०	१०	०	मध्यम जोखिममा
विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																																				
बाढी डुवान	सिर्सिया	नयाँ बेहरा	४०	०	०	पानी ओभरफ्लो भएर																																				
बाढी डुवान	सिर्सिया	नितनपुर	१०	१०	०	अव्यवस्थित बसोबासी																																				
बाढी डुवान	दुधौरा	खेती	०	०	०	खेतीयोग्य जग्गा डुवान																																				
			५०	१०	०	मध्यम जोखिममा																																				

विपद	विपद्को कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- भारीवर्षा हुँदा वडा नं २ र ४ का खेतहरुबाट आएको पानीले राम्रो निकास नभएको कारणले डुवानमा पर्ने गरेको छ जसका कारण भवानीपुरका २५ घर प्रभावित हुने गरेका छन् । समाधानका लागि भएका प्रयासहरु - सिसियामा करिव ६० मिटर तटबन्ध गरिएको छ भने दुधौरा खोलामा करिव १०० मिटर तटबन्ध गरिएको र च्यानलाईज गरिएको छ । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना - माथि उल्लेख गरिएका सिसिया र दुधौरा खोलाको बाँकी भागमा तटबन्ध निर्माण र वृक्षारोपण गर्ने । खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रुपमा सफा गर्ने ।
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरु: वडामा आगलागीका घटनाहरु कमै छन् । ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण सिचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरु: विशेषगरी बकुलिया सडक क्षेत्र र त्रिभुवन राजपथमा बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । भित्री सडकहरुमा पनि फाट्टफुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सिटी सफारी र अटो चालकको लापरवाही - सामुदायिक कुकुरका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति हरेक दिन ससाना सडक दुर्घटनाहरु भइरहने गरेका छन् । विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट २ जनाको मृत्यु भएको र ५ जना घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा वढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरु समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरु नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने । - सामुदायिक कुकुरहरुको नियन्त्रण गर्ने ।
जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - वडामा वन्यजन्तुहरु आइपुग्दैनन् तर वडाको सबै क्षेत्रमा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क रहेको छ । समस्या बढ्नुको कारण - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन र कुकुरहरुलाई खानेकुराको अभावले कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । - विगत केही वर्षयता कुकुरले १० जनालाई टोकेर घाइते बनाएको छ । जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ ।

विपद	विपद्को कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	समाधानको उपाय • कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । • वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । • कुकुर पाल्नेहरूको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । जीतपुरसिमामा एण्टीरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण विगत १० वर्षमा २ जनाको मृत्यु भएको छ भने ५ जना जति घाइते भएका छन् ।
चट्याङ	चट्याङको कारण २ जनाको मृत्यु भएको छ भने २ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा व्यापक क्षति भएको छ ।
सुख्खा खडेरी	• वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरूको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । • बकुलियाको उत्तरतर्फका अधिकाँस क्षेत्र र दक्षिणका भागहरूमा सिँचाइको अभावका कारण हिउँदमा बाली लगाउन पाइदैन । समाधानका उपायहरू सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरूमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरू व्यवस्था गर्ने ।
प्रदूषण	• वडाको उत्तरतर्फ रहेको अशोक स्टिल इण्डष्ट्रिज, अम्बर ग्यास उद्योग, चकलेट उद्योगहरूबाट निस्केको धुवाँ, छाडले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानीले जल प्रदूषण गराएको छ । • नन्दन घ्यु उद्योग र एडभान्स घ्यु उद्योग वडा नं ३ मा रहेका छन् तर त्यसबाट निस्कने प्रदूषणले यस वडामा समस्या उत्पन्न गराएको छ । ○ उद्योगबाट निस्केको केमिकलुक्त पानी उद्योगले नाली निर्माण गरेर बड्की पैनीमा पठाएको छ । ○ यसले पैनीको पानी प्रदूषित भएको छ । यस्तो पानीमा पौडने क्रममा पानी खाएर १२ वर्षीय बालको यसैवर्ष मृत्यु भएको छ । ○ बाक्ला बस्तुले यो पानी खाएर धेरै मरेका छन् । ○ बालीमा लगाउँदा बाली विरुवा डढेर मरेका छन् । ○ यो पानीका कारण धेरै जनालाई छाला सम्बन्धी समस्या देखा परिरहेको छ । ○ दुर्गन्धका कारण बस्न नै समस्या भएको छ । करिव १०० घर प्रभावित भएका छन् ।
	वडा नं ६
डुवान र कटान	जोखिमको कारण • पहिला खोलाको पानीले सिँचाइ हुने गरेकोले नियमित खोला तथा पैनी सरसफाइको काम हुने गरेको थियो । तर हाल डिपबोरिडले सिँचाइ हुने हुँदा पैनी सरसफाइमा कसैको ध्यान नजाँदा पैनीको पानी सजिलो वग्न सक्दैन र समस्या बढेको छ । • पालिकाले बनाएको रिडरोडको कारण सडक र जङ्गलको पानी सहोरिएर आउछ । • खोला क्षेत्रमा वस्ती बढेको छ । खोलाको मापदण्ड छ तर मिचिएको छ हालसम्मको क्षति विवरण • नकटी खोलाबाट सिथरीया टोलका १२ घर परिवार उच्च जोखिममा छन् । जोखिम न्यूनीकरणमा भएका प्रयासहरू • शिवमन्दिर देखि केदारभक्त पौडेलको घरसम्म बाँध निर्माण गरिएको छ । जोखिम न्यूनीकरणका लागि आगामी योजना • केदारभक्त पौड्यालको घरबाट सिथरीया टोलको पुलसम्म १ किमि मिसिनरी बाँध निर्माण गर्नुपर्छ ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																											
प्रदूषण	- वडा नं ३, ५ र ७ को वडाहरूमा भएको कलकारखानाहरूबाट निस्कने धुँवाधुलोको कारण वडा नं ६ को सबै समुदाय पीडित छ । - जोखिम न्यूनीकरणको लागि समुदायले पालिकामा पहल गर्न आग्रह गरिएको तर कुनै पहल नभएको कुरा वडावासीहरूको भनाइ रहेको छ ।																											
शीतलहर	- शीतलहरले खास गरी आलु, तोरी लगायतको कृषिवालीमा धेरै क्षति गर्न थालेको छ । - शीतलहरको असर पहिला भन्दा बढेको अवस्था छ । गरीब सिमान्तकृत परिवारहरूमा मृत्युको कारण शीतलहर नै हो भन्ने कुरा प्रमाणित नभएको भए पनि जाडो समयमा मृत्युको संख्या बढेको देखिएको छ																											
पशुवाली मा रोग	- पशुमा पानी जम्ने र फन्फनी घुम्ने रोग देखिएको छ । वालीमा खासगरी लाईकीरा लगायत फौजी कीरा आतङ्क निरन्तर रहेको छ । - वडामा कृषि तथा पशु प्राविधिकहरू उपलब्ध नहुँदा वजारमा उपलब्ध एग्रोभेटहरूमा भर गर्नुपर्ने अवस्था छ । - वडामा कृषि तथा पशु प्राविधिकहरूको उपलब्धता नहुँदा समस्या परेको वेलामा राज्यबाट कुनै सहयोग नभएको कुरा वडावासीको रहेको छ ।																											
सर्पदंश	- सर्पदंशको कारण हालसम्म वडामा ४ जनाको मृत्यु भएको छ । उपचारको लागि सर्पदंश उपचार केन्द्रहरू नहुँदा घाइतेहरूको मृत्यु हुने गरेको छ । - खासगरी रामवन टोल, नगौल टोल, घुसपुर टोल र सिथरीया टोल बढी प्रभावित रहेको छ ।																											
	वडा नं ७																											
डुवान कटान	जोखिममा रहेको बस्तीहरू <table><tr><th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>बस्तीको नाम</th><th>जोखिममा रहेको घरधुरी</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr><tr><td>बाढी</td><td>सिर्सिया</td><td>फूलवारी नदीटोल</td><td>३५</td><td>०</td><td>०</td><td>सिर्सियाखोलाले सामान्य कटान र बाढी ओभरफ्लो भएर डुवान गर्छ</td></tr></table> वडाको पश्चिमतर्फ रहेको किरासोती खोलाले कुनै कटान र डुवान गर्दैन । <table><tr><td></td><td></td><td></td><td>३५</td><td></td><td></td><td>सामान्य डुवान हुने</td></tr></table> - सिर्सिया खोला वडाको पूर्वी सिमाना भएर बग्छ । खोलामा तटबन्ध गरिएको छैन तर च्यानलाईज गरिएको छ । यस खोलाले बस्तीमा ठूलो क्षति गरेको छैन तर बाढीको समयमा ओभरफ्लो भएर फूलवारी नदीटोलमा डुवान गर्ने गरेको छ । समाधानका लागि भएका प्रयासहरू - सिर्सियामा खोलालाई च्यानलाईज गरिएको छ । तटबन्ध कतैपनि गरिएको छैन । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना - सिर्सिया खोलामा फूलवारी टोलको पूर्वमा करिव ५० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । खोलाको बहाव क्षेत्र नियमित रुपमा सफा गर्ने ।							विषय क्षेत्र	खोला	बस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	बाढी	सिर्सिया	फूलवारी नदीटोल	३५	०	०	सिर्सियाखोलाले सामान्य कटान र बाढी ओभरफ्लो भएर डुवान गर्छ				३५			सामान्य डुवान हुने
विषय क्षेत्र	खोला	बस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																						
बाढी	सिर्सिया	फूलवारी नदीटोल	३५	०	०	सिर्सियाखोलाले सामान्य कटान र बाढी ओभरफ्लो भएर डुवान गर्छ																						
			३५			सामान्य डुवान हुने																						
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: - वडामा आगलागीका घटनाहरू कमै छन् । तर बाक्लो बस्ती, विद्युतीय तारहरू लत्रिएका, विद्युतीय पोलहरूमा तारहरू गुजुल्टिएका छन् भने ग्रामीण बस्तीहरूमा व्यवस्थित वायरिङ नहुँदा, विद्युत सट भएर आगलागी हुने सम्भावना बढी नै छ । - हाल सबै घरमा खाना पकाउन ग्यासको प्रयोग गरिन्छ तर यसको सेरक्षित प्रयोग र ग्यास र विद्युतका कारण आगो लाग्यो भने निभाउने वा नियन्त्रण गर्ने ज्ञान र सीप नभएकोले खतरा बढेको छ । - ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।																											

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण, सचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ । विशेषगरी गृहिणी महिलाहरूमा भान्साकोठाको सुरक्षा र आगो नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम र सचेतना जरुरी देखिन्छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू: त्रिभुवन राजपथका मुख्य चोकहरू जीतपुर चोक, बकुलिया चोक, टेडा चोक केरा ढोका र रातो पुल बढी सडक दुर्घटना हुने क्षेत्रहरू हुन् । भित्री सडकहरूमा पनि फाट्टफुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सिटी सफारी र अटो चालकको लापरवाही - सामुदायिक कुकुरका कारण हालसम्मको बढामा भएको क्षति हरेक दिन ससाना सडक दुर्घटनाहरू भइरहने गरेका छन् । विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट ५० जनाको मृत्यु भएको र १०० जना भन्दा बढी घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा बढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरू समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरू नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने । सामुदायिक कुकुरहरूको नियन्त्रण गर्ने ।
प्रदूषण	औद्योगिक प्रदूषण: - बडाको उत्तरतर्फ रहेका रारा चप्पल उद्योग, पशुपति कत्था मिल, शिवशक्ति घ्यू उद्योग, राजेश मेटल उद्योग के वि साम आलुमिनियम जस्ता उद्योगहरूबाट निस्केको धुवाँ, छाडले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानीले जल प्रदूषण गराएको छ । - उद्योगबाट निस्कने प्रदूषणले यस बडामा समस्या उत्पन्न गराएको छ । - उद्योगबाट निस्केको केमिकलुक्त पानी उद्योगले प्रशोधन नगरी सिधै सिर्सिया खोलामा पठाउने गरेको छ - यसले पैनीको पानी प्रदूषित भएको छ । - बाहिर लुगा सुकाएपछि छाड्ने कारण कालो हुने समस्या छ । - बाखा बस्तुले यो पानी खाएर धेरै मरेका छन् । - बालीमा लगाउँदा बाली विरुवा डढेर मरेका छन् । कृषि क्षेत्रमा बाली उत्पादनमा गिरावाट आएको छ । - धान पसाउने बेलामा फूलमा छाडि पसेपछि फल नै नलान्ने गरेको छ । - यो पानीका कारण धेरै जनालाई छाला सम्बन्धी समस्या देखा परिरहेको छ । - दुर्गन्धका कारण बस्न नै समस्या भएको छ । - बडाका अधिकाँस क्षेत्रहरू प्रभावित भएका छन् । बजार र घरबाट निस्कने फोहर:

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- वडा नं ७ मा रहेको जीतपुर बजार उपमहानगरपालिकाको प्रमुख केन्द्र हो र सबैभन्दा ठूलो बजार पनि हो । जनसंख्याको हिसावले पनि यसले सबैभन्दा ठूलो हिस्सा ओगटेको छ । बाहिरबाट झट्ट हेर्दा यो बजारक्षेत्र त्यति सफा र स्वच्छ देखिँदैन । मुलतः यहाँ रहेका सहरी फोहरको अवस्था यसप्रकार रहेको छ । - सडक किनारमा यत्रतत्र प्लास्टिक र अन्य धुलोजन्य फोहरहरू देखिन्छन् । - फुटपाथमा पसलहरू थापिएका छन् जसले गर्दा मानिसहरू हिँड्न नै समस्या भएको छ । - बजारक्षेत्रमा डस्टविनहरू राखिएका छैनन् जसले गर्दा फोहर एकीकृत हुन सकेको छैन । - उपमहानगरपालिकाको आफ्नै डम्पिङ साइट छैन । वीरगञ्ज महानगरपालिकाको डम्पिङसाइटमा लगेर विसर्जन गरिन्छ । - दैनिक फोहर नउठाउँदा समस्या भएको स्थानीय नागरिकहरूको गुनासो छ । - फोहर बर्गीकरण गरेर आफ्नै डम्पिङ साइट निर्माण गरी नियमित फोहर व्यवस्थापन गर्नुपर्ने सुझाव छ
जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - वडामा वन्यजन्तुहरू आइपुग्दैनन् तर कहिलेकाही निलगाईहरू आएर बालीमा क्षति गर्ने गरेका छन् । - वडाको सबै क्षेत्रमा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क रहेको छ । वडाभरीमा यस्ता कुकुरहरू १०० भन्दा माथि छन् । समस्या बढ्नुको कारण - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरूलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउनै नदिने पनि गरेका छन् । - विगत केही वर्षयता कुकुरले करिव ५० जनालाई टोकेर घाइते बनाएको छ । आजकल महिनामा नै ५ जना जतिलाई टोक्ने गरेका घटनाहरू छन् । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले वीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरूको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । - जीतपुरसिमामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइँदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण विगत १० वर्षमा ३ जनाको मृत्यु भएको छ भने ६ जना जति घाइते भएका छन् ।
चट्याङ	चट्याङको कारण मानिसको मृत्यु भएको त छैन तर ३ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा क्षति भएको छ ।
शीतलहर	- शीतलहरका कारण हरेक वर्षजसो सामाजिक जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । - जष्ठ नागरिकहरूमा दम र बालबालिकाहरूमा न्यूमोनिया लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरू देखापरेका छन् । - बाली उत्पादनमा कमी आएको छ । - शीतलहरका कारण यसवर्ष मकैमा राम्ररी दाना नै लाग्न सकेन ।
	वडा नं ८

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना					
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरु					
	विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका कारण
	बाढी	दुधौरा	मुसहरबस्ती	१७		खोलाको कटान र डुवान
		दुधौरा	रमौली	१६		खोलाको डुवान
		सिसिया				कटान छैन तर प्रदूषित छ
				३३		
- वडाको पूर्व तर्फको सिमाना भएर बग्ने दुधौरा खोला यो वडाको समस्याकोरूपमा रहेको छ । - खोलामा यस वडाको कतैपनि तटबन्ध गरिएको छैन र च्यानलाईज पनि गरिएको छैन । - हालसम्म करिब १०० विघा जग्गा कटान गरिसकेको छ र यो खोलाले प्रायः पश्चिमतर्फ कटान गर्ने भएकोले वर्षेनीजसो कटान बढ्दो छ । - खोलाको कारण मुसहरबस्तीका १७ घर र रमौलीका १६ घर कटान र डुवानको प्रकोप रहेको छ । - हाल निर्माण भएको पुल रहेको स्थानमा खोला छैन त्यो भन्दा पूर्वबाट खोला बगेको छ । - दुधौराबाट सकरदिना क्षेत्रमा नहर बनेको छ तर यो नहरको पानीले वडा नं १० र २३ मा मात्र सिँचाइ हुन्छ । - सिसिया खोलाले यस वडामा कटान र डुवान गर्दै न तर उद्योगहरुबाट निस्कने प्रदूषणका कारण धेरै प्रदूषित भएको छ । - सिसिया खोलाबाट गम्हरगाँवाका लागि कुलो निर्माण गरिएको छ तर यसको पानी प्रदूषित भएकोले बालीनालीमा असर गर्ने हुँदा कुलोको पानी धेरैले प्रयोग गर्दैनन् ।						
समाधानका लागि भएका प्रयासहरु						
जोखिम न्यूनीकरणका लागि कुनै प्रयास गरिएको छैन ।						
जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना						
- दुधौरा खोलाको न्यायाधीश पुल देखि रमौली पुलसम्म अत्यधिक कटान भइरहेकोले करिब १५०० मिटर क्षेत्रमा खोलाको Right of way कायम गरी तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - रमौली पुल देखि नहरको मुहानसम्म करिब १००० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने । - खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने र नदीजन्य पदार्थलाई च्यानलाईज गर्ने ।						
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरु: - वडामा आगलागीका घटनाहरु हालका दिनमा कमै छन् । ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । १० वर्षयता ४ घर आगलागीका कारण पूर्णरूपमा क्षति भएको थियो । आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण सिचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।					
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरु: - विशेषगरी रमौली जाने सडकको मोड र त्रिभुवन राजपथमा बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । - भित्री सडकहरुमा पनि फाट्टफुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सिटी सफारी र अटो चालकको लापरवाही					

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- सामुदायिक कुकुरका कारण हालसम्मको बडामा भएको क्षति हरेक दिन ससाना सडक दुर्घटनाहरु भइरहने गरेका छन् । विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट २ जनाको मृत्यु भएको र ५ जना घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा बढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरु समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरु नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने । - सामुदायिक कुकुरहरुको नियन्त्रण गर्ने ।
जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - वडामा चुरे क्षेत्रबाट खानाको खोजीमा घोडगधा र निलगाई दुधौरा खोलाको किनार हुँदै वडामा आउँछन् र बालीनालीमा क्षति गर्दछन् । - वडाको सबै क्षेत्रमा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क रहेको छ । समस्या बढ्नुको कारण - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन र कुकुरहरुलाई खानेकुराको अभावले कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । - विगत केही वर्षयता कुकुरले १० जनालाई टोकेर घाइते बनाएको छ । जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरुको रेकर्ड बढाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण विगत १० वर्षमा २ जनाको मृत्यु भएको छ भने २ जना जति घाइते भएका छन् ।
चट्याड	चट्याडको कारण १ जनाको मृत्यु भएको छ भने ४ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा ब्यापक क्षति भएको छ ।
सुख्खा खडेरी	- वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरुको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । - उत्तरतर्फका अधिकाँस क्षेत्र र दक्षिणका भागहरुमा सिँचाइको अभावका कारण हिउँदमा बाली लगाउन समस्या भएको छ । समाधानका उपायहरु - सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरुमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरु व्यवस्था गर्ने । - कृषि मोटर चलाउनका लागि ३ फेजको विद्युत लाईन सबैतिर बिस्तार गर्ने ।
प्रदूषण	- वडामा स्थापित उद्योगहरुबाट निस्केको धुवाँ, छाडले वायु प्रदूषण र केमिकलयुक्त पानीले इमिलीपति, राजानगर, रमौली, सगरदिना लगायतका टोलहरु प्रभावित भएका छन् । - यसबाट वायु र जल प्रदूषण गराएको छ ।

विपद	विपद्को कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																					
	- उद्योगबाट निस्केको केमिकलयुक्त पानी उद्योगले सिर्सिया खोलामा पठाएको छ । - यसले खोलाको पानी प्रदूषित भएको छ । - यस्तो पानी बाखा बस्तुले यो पानी खाएर धेरै मरेका छन् । - बालीमा लगाउँदा बाली विरुवा डढेर मरेका छन् । - यो पानीका कारण धेरै जनालाई छाला सम्बन्धी समस्या देखा परिरहेको छ । - दुर्गन्धका कारण बस्न नै समस्या भएको छ । - सिर्सिया खोलाबाट गम्हरगाँवाका लागि कुलो निर्माण गरिएको छ तर यसको पानी प्रदूषित भएकोले बालीनालीमा असर गर्ने हुँदा कुलोको पानी धेरैले प्रयोग गर्दैनन् । - धुवाँ र छाडका कारण आँखाका रोगी बढेका छन् । - बाहिर लुगा सुकाएपछि छाडको कारण कालो हुने समस्या छ । - तरकारीमा कालो परेर बिक्री पनि नहुने समस्या भएको छ त्यो धुँदा पनि जाँदैन । - उपमहानगरपालिकाले नियमन गर्न प्रयाश गरेको छ तर मापदण्ड अनुसार प्रदूषण कम भएको छैन । - करिव ४०० घर प्रभावित भएका छन् ।																					
वडा नं ९																						
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरू <table><tr><th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>वस्तीको नाम</th><th>जोखिममा रहेको घरधुरी</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr><tr><td>बाढी</td><td>सिर्सिया</td><td>तटीय क्षेत्र</td><td>जग्गा कटान मात्र</td><td>०</td><td>०</td><td>खोलामा तटबन्ध नहुँदा खेतीयोग्य जमिन कटान हुने</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>०</td><td></td><td></td><td></td></tr></table> सिर्सिया खोला वडाको पूर्वी सिमाना भएर बग्छ । खोलामा तटबन्ध गरिएको छैन तर च्यानलाईज गरिएको छ । यस खोलाले वस्तीमा पति गरेको छैन तर खेतीयोग्य जग्गा कटान गर्ने गरेको छ हालसम्म करिव १० विघा जमिन कटान गरिसकेको छ । समाधानका लागि भएका प्रयासहरू सिर्सियामा खोलालाई च्यानलाईज गरिएको छ । तटबन्ध कतैपनि गरिएको छैन । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना सिर्सिया खोलामा तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।	विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	बाढी	सिर्सिया	तटीय क्षेत्र	जग्गा कटान मात्र	०	०	खोलामा तटबन्ध नहुँदा खेतीयोग्य जमिन कटान हुने				०			
विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																
बाढी	सिर्सिया	तटीय क्षेत्र	जग्गा कटान मात्र	०	०	खोलामा तटबन्ध नहुँदा खेतीयोग्य जमिन कटान हुने																
			०																			
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: - वडामा आगलागीका घटनाहरू कमै छन् । यद्यपि २ घरमा आगलागी भएको छ । - ग्रामीण बाक्लो वस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण सचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।																					
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू त्रिभुवन राजपथ मुख्य चोक दालमिल चोक, नितनपुरचोक, गढिमाई चोक र सडक क्रस गर्ने स्थानहरूमा बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । भित्री सडकहरूमा पनि फाट्फुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण																					

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सिटी सफारी र अटो चालकको लापरवाही - सामुदायिक कुकुरका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति हरेक दिन ससाना सडक दुर्घटनाहरू भइरहने गरेका छन् । विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट १० जनाको मृत्यु भएको र २५ जना भन्दा बढी घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा बढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरू समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरू नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने । - सामुदायिक कुकुरहरूको नियन्त्रण गर्ने ।
जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - वडामा वन्यजन्तुहरू आइपुग्दैनन् तर कहिलेकाही निलगाईहरू आएर बालीमा क्षति गर्ने गरेका छन् । - वडाको सबै क्षेत्रमा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क रहेको छ । वडाभरीमा यस्ता कुकुरहरू १०० भन्दा माथि छन् । समस्या बढ्नुको कारण - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरूलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । - विगत केही वर्षयता कुकुरले ५० औं जनालाई टोकेर घाइते बनाएको छ । आजकल महिनामा नै ५ जना जतिलाई टोक्ने गरेका घटनाहरू छन् । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरूको रेकर्ड बढाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण विगत १० वर्षमा १ जनाको मृत्यु भएको छ भने ४ जना जति घाइते भएका छन् ।
चट्याड	चट्याडको कारण मानिसको मृत्यु भएको त छैन तर २ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा क्षति भएको छ ।
शीतलहर	- शीतलहरका कारण हरेक वर्षजसो सामाजिक जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । - जेष नागरिकहरूमा दम र बालबालिकाहरूमा न्यूमोनिया लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरू देखापरेका छन् । - बाली उत्पादनमा कमी आएको छ । शीतलहरका कारण यसवर्ष मकैमा राम्ररी दाना नै लाग्न सकेन ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																																								
सुख्खा खडेरी	- वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरुको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । - वडाको अधिकाँस भागहरुमा सिँचाइको अभावका कारण हिउँदमा बाली लगाउन पाइदैन । समाधानका उपायहरु सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरुमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरु व्यवस्था गर्ने ।																																								
प्रदूषण	- वडाको उत्तरतर्फ रहेका कोहिनुर टेक्स्टाइल (वडा नं ९), निप्पो भेट (वडा नं ८), शिवशक्ति घ्यू उद्योग (वडा नं ७), राजेश मेटल उद्योग (वडा नं ८) लगायत आरती सोप, त्रिवेणी गोर्खा फिड, नारायणी रोलिड, इस्पाल स्टील, आर्या फर्मा जस्ता उद्योगहरुबाट निस्केको धुवाँ, छाइले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानीले जल प्रदूषण गराएको छ । - उद्योगबाट निस्कने प्रदूषणले यस वडामा समस्या उत्पन्न गराएको छ । - उद्योगबाट निस्केको केमिकलयुक्त पानी उद्योगले प्रशोधन नगरी सिधै सिसिया खोलामा पठाउने गरेको छ । - यसले पैनीको पानी प्रदूषित भएको छ । - बाहिर लुगा सुकाएपछि छाइको कारण कालो हुने समस्या छ । - बाखा बस्तुले यो पानी खाएर धेरै मरेका छन् । - बालीमा लगाउँदा बाली विरुवा डढेर मरेका छन् । कृषि क्षेत्रमा बाली उत्पादनमा गिरावाट आएको छ । - धान पसाउने बेलामा फूलमा छाइ पसेपछि फल नै नलाग्ने गरेको छ । - यो पानीका कारण धेरै जनालाई छाला सम्बन्धी समस्या देखा परिरहेको छ । - दुर्गन्धका कारण बस्न नै समस्या भएको छ । - वडाका अधिकाँस क्षेत्रहरु प्रभावित भएका छन् ।																																								
वडा नं १०																																									
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरु <table><tr><th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>वस्तीको नाम</th><th>जोखिममा रहेको घरधुरी</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr><tr><td>बाढी डुवान</td><td>सिसिया</td><td>नयाँ बेहरा गोठ टोल</td><td>४०</td><td>०</td><td>०</td><td>खोलामा तटबन्ध नहुँदा खेतीयोग्य जमिन कटान र वस्ती डुवान हुने</td></tr><tr><td>डुवान</td><td>सिसिया</td><td>नितनपुर</td><td>१०</td><td>१०</td><td>०</td><td>पुल उत्तर खोला नजिकमा वस्ती</td></tr><tr><td>डुवान</td><td>दुधौरा</td><td>नयाँ बेहरा</td><td>०</td><td>०</td><td>०</td><td>खेतीयोग्य जमिन डुवान हुने</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>५०</td><td>१०</td><td>०</td><td></td></tr></table> - सिसिया खोला वडाको बीच भागबाट सुरु भएर पश्चिम बगदै नयाँ बेहरा गोठ टोलबाट बाहिरिन्छ । खोलामा तटबन्ध गरिएको छैन तर च्यानलाईज पनि गरिएको छैन । यस खोलाले बाढीको समयमा ओभरफ्लो भएर खेतीयोग्य जमिन र वस्तीमा डुवान गर्ने गरेको छ । र करिव १०० मिटर जति क्षेत्रमा खेतीयोग्य जग्गा कटान गर्ने गरेको छ । हालसम्म करिव १ विघा जमिन कटान गरिसकेको छ । हरेक वर्ष कम्तिमा ३ दिन सम्म डुवान हुँदा आवतजावतमा कठिनाई हुने गरेको छ । - वडा कार्यालय नजिक सिसिया खोला पूर्वतर्फ मोडिएको छ र पहिले बग्ने गरेको ठाउँ र हालको खोला बीचको जग्गा अतिक्रमणमा पर्ने सम्भावना देखिएको छ । - दुधौरा खोला वडाको पूर्वोत्तर भागमा सिमाना कायम गर्दै वडा नं २४ तर्फ प्रवाहित हुन्छ । यस खोलामा तटबन्ध नगरिएकोले बाढीको समयमा ओभरफ्लो भएर नयाँ बेहरा टोलमा भएका खेतीयोग्य जमिन डुवान गर्छ । समाधानका लागि भएका प्रयासहरु खोलालाई च्यानलाईज गरिएको तथा तटबन्ध कतैपनि गरिएको छैन । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना						विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	बाढी डुवान	सिसिया	नयाँ बेहरा गोठ टोल	४०	०	०	खोलामा तटबन्ध नहुँदा खेतीयोग्य जमिन कटान र वस्ती डुवान हुने	डुवान	सिसिया	नितनपुर	१०	१०	०	पुल उत्तर खोला नजिकमा वस्ती	डुवान	दुधौरा	नयाँ बेहरा	०	०	०	खेतीयोग्य जमिन डुवान हुने				५०	१०	०	
विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																																			
बाढी डुवान	सिसिया	नयाँ बेहरा गोठ टोल	४०	०	०	खोलामा तटबन्ध नहुँदा खेतीयोग्य जमिन कटान र वस्ती डुवान हुने																																			
डुवान	सिसिया	नितनपुर	१०	१०	०	पुल उत्तर खोला नजिकमा वस्ती																																			
डुवान	दुधौरा	नयाँ बेहरा	०	०	०	खेतीयोग्य जमिन डुवान हुने																																			
			५०	१०	०																																				

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- सिर्सिया खोलामा नयाँ बेहरा गोठ टोल पश्चिम करिब १०० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - दुधौरा खोलाको वडा नं ८ को रमौली देखि मर्चैयामाई (नहरको मुख) सम्म करिब ५०० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने । - खोलाको बहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: वडामा आगलागीका घटनाहरू कमै छन् । तथापी नितनपुर नयाँ बेहरा बलुवा नयाँ बेहरा गोठ रामटोलमा धेरै संख्यामा खर परालका घरहरू रहेकाले आगलागीको सम्भावना रहेको छ भने व्यवस्थित वायरिङ नहुँदा आगलागीको सम्भावना बढेको छ । आगलागीको समाधान: ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सचेतना, सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू: त्रिभुवन राजपथ मुख्य चोक नितनपुर चोक, र सडक क्रस गर्ने स्थानहरूमा बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । नयाँ बेहरा लगायत भित्री सडकहरूमा पनि फाट्टफुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सामुदायिक कुरकुराका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति हरेक दिन ससाना सडक दुर्घटनाहरू भइरहने गरेका छन् । विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट २० जनाको मृत्यु भएको र १०० जना भन्दा बढी घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा बढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरू समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरू नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने । - सामुदायिक कुरकुराको नियन्त्रण गर्ने ।
जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - माथिल्लो वन क्षेत्रबाट सिर्सिया खोलाको बाटो गरी घोडगधा, बँदेल र निलगाईहरू आएर नयाँ बेहरा गोठ टोलमा बालीमा क्षति गर्ने गरेका छन् । - वडाको सबै क्षेत्रमा सामुदायिक कुरकुराको आतङ्क रहेको छ । वडाभरीमा यस्ता कुरकुराहरू ६० भन्दा माथि छन् । कुरकुराले मुख्यरूपमा फाल्गुण देखि जेष्ठसम्म धेरै दुख दिइरहेका छन् । - रहरले कुरकुरा पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुरकुराहरूलाई खानेकुराको अभाव, कुरकुराको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । - जर्सी गाईको बाच्छाहरू दुध छुटेपछि खुल्ला छोडिदिनाले समुदायमा गोरुहरूको संख्या बढेकोले बालीनालीमा क्षति गरिरहेका छन् । क्षतिको विवरण - सामुदायिक कुरकुराले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	• विगत केही वर्षयता कुकुरले २० औं जनालाई टोकेर घाइते बनाएको छ । आजकल महिनामा नै औसत ४ जना जतिलाई टोक्ने गरेका घटनाहरू छन् । • जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय • कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । • वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । • कुकुर पाल्नेहरूको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण विगत १० वर्षमा ३ जनाको मृत्यु र ४ जना जति घाइते भएका छन् ।
चट्याङ	चट्याङको कारण मानिसको मृत्यु भएको त छैन तर २ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा क्षति भएको छ ।
शीतलहर र तातोहावा को लहर	• शीतलहरका कारण हरेक वर्षजसो सामाजिक जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । • जेष्ठ नागरिकहरूमा दम र बालबालिकाहरूमा न्यूमोनिया लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरू देखापरेका छन् । • बाली उत्पादनमा कमी आएको छ । • शीतलहरका कारण यसवर्ष मकैमा राम्ररी दाना नै लाग्न सकेन । विश्व उष्णीकरणका कारण गर्मी बढ्दै गएकोले तातो हावाका कारण धेरै समस्या हुन थालेको छ ।
सुख्खा खडेरी	• वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरूको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । • वडाको दक्षिणतर्फ नहरको पानीले सिँचाइ हुन्छ तर उत्तरका भागहरूमा सिँचाइको अभावका कारण हिउँदमा बाली लगाउन पाइदैन । • वडा नं ८ को सकरदिना नहरले पहिले यो वडाको माथिल्लो क्षेत्रमा सिँचाइ हुन्थ्यो तर हाल नहर अतिक्रमणमा परेको र सफा नगरिएकोले पानी आउँदैन । • वडाको रामटोल, नितनपुर, नयाँ बेहराको उत्तरी क्षेत्रमा सिँचाइ सुविधा छैन । समाधानका उपायहरू • सुख्खा खडेरीको समस्या भएका वडाको रामटोल, नितनपुर, नयाँ बेहराको उत्तरी क्षेत्रमा डिप बोरिङ स्थापना गर्ने । वडा नं ८ को सकरदिना नहरलाई अतिक्रमण हटाएर सफा गरी सञ्चालन गर्ने ।
प्रदूषण	• वडाको उत्तरतर्फ रहेका उद्योगहरूबाट निस्केको धुवाँ, छाइले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानीले सिसिया खोलाको जल प्रदूषण गराएको छ । • वडा नं ७ को लल्का पुल देखि दक्षिणका वडा नं ८, ९ र १० मा जल प्रदूषण समस्याको रूपमा रहेको छ । • यो खोलाको पानी पहिले खाइन्थ्यो । अहिले बाखा बस्तुले खाएमा मर्ने गरेका छन् । • उद्योगबाट निस्कने प्रदूषणले यस वडामा समस्या उत्पन्न गराएको छ । • उद्योगबाट निस्केको केमिकलयुक्त पानी उद्योगले प्रशोधन नगरी सिधै सिसिया खोलामा पठाउने गरेको छ । • यसले खोलाको पानी प्रदूषित भएको छ । • बाहिर लुगा सुकाएपछि छाइको कारण कालो हुने समस्या छ । • बाखा बस्तुले यो पानी खाएर धेरै मरेका छन् । • बालीमा लगाउँदा बाली विरुवा डढेर मरेका छन् । कृषि क्षेत्रमा बाली उत्पादनमा गिरावाट आएको छ ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	• धान पसाउने बेलामा फूलमा छाई पसेपछि फल नै नलाग्ने गरेको छ । • यो पानीका कारण धेरै जनालाई छाला सम्बन्धी समस्या देखा परिरहेको छ । • दुर्गन्धका कारण बस्न नै समस्या भएको छ । • वडाका अधिकाँस क्षेत्रहरु प्रभावित भएका छन् । समाधानका उपायहरु: उद्योगहरुलाई प्रदूषण न्यूनीकरण गर्ने सम्बन्धमा बाध्यकारी बनाउने । उद्योगबाट निस्कने केमिकलयुक्त पानीलाई प्रशोधन गरेर मात्र खोलामा पठाउन अनिवार्य गर्ने । धुवाँ र छाई फिल्टर गर्न उद्योगहरुलाई अनिवार्य गर्ने ।
	वडा नं ११
डुवान कटान	उच्च जोखिमका वस्तीहरु • वडा नं ११ मा कुनै पनि वस्ती कटान र डुवानको जोखिममा छैन । ५ वर्ष यता कुनै पनि कटान र डुवानको अवस्था सृजना भएको छैन । हालसम्मको क्षतिको अवस्था • खोला तर्ने क्रममा २ जना खोलाले वगाएको अवस्था छ भने यस अघि २५ विगा भन्दा बढी कटान गरेको अवस्था छ । समाधानको लागि भएका प्रयासहरु दुधौरा खोलामा वडा क्षेत्रको सम्पूर्ण स्थानहरुमा तटबन्ध गरिएको छ त्यसैले जोखिम हुने अवस्था छैन ।
सर्पदंश	जोखिमको कारण • वडाको सम्पूर्ण क्षेत्र कृषि क्षेत्र हो । जनसंख्या बढेको छ कृषिक्षेत्र र घर वरीपरी सरसफाइको अभावमा पनि सर्प लुक्ने स्थान भइदिँदा दुर्घटना हुने गरेको छ । • सर्पदंश उपचार केन्द्र नजिकमा नहुँदा तत्काल उपचारको व्यवस्था नहुँदा मानिसको ज्यान जाने गरेको छ । हालसम्मको क्षति • सर्पदंशको कारण हालसम्म ६ जनाको ज्यान गएकोछ । घाइते धेरै छन् । जोखिम कम गर्नका लागि उपायहरु • घर वरिपरि झाडी, घाँस तथा फोहोर सफा राख्ने । • मुसा नियन्त्रण गर्ने, किनकि मुसा भएको ठाउँमा सर्प बढी आउँछ । • खेतबारी, जङ्गल वा झाडीमा काम गर्दा जुत्ता र लामो कपडा लगाउने । • घरका प्वाल, ढोका तथा झ्यालका खाली ठाउँ बन्द गर्ने । • दाउरा, पराल, ईँटा वा सामान व्यवस्थित राख्ने र हात हाल्नु अघि जाँच गर्ने । • सर्पदंश भएमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्था लैजाने र झारफुकमा मात्र भर नपर्ने । • समुदायमा सर्पदंश सम्बन्धी जनचेतना तथा प्राथमिक उपचार तालिम सञ्चालन गर्ने । • वर्षायाममा विशेष सतर्कता अपनाउने, किनकि यो समयमा सर्प बढी निस्कन्छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटनाको कारण • सडक दुर्घटनाको मुल कारण सडक कब्जा जमाएर कृषकहरुले मकै सुकाउँने चलन प्रमुखरूपमा देखिएको छ । वस्तीसम्म पिच सडक सन्जाल मजबुद रूपमा नदेखिए पनि ग्राभेल बाटोहरु पर्याप्त मात्रामा निर्माण भएका छन् । हालसम्मको क्षति • हालसम्म १ जनाको मृत्यु भएको छ ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- मृत्युको संख्या धेरै नभए पनि सडक दुर्घटनाको कारण घाइते हुनेको संख्या बढिरहेको वडावासीहरूको भनाइ रहेको छ । समाधानको उपाय - सडक सुरक्षा वारेमा समुदाय वा वडामा सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सन्चालन गर्ने । - सार्वजनिक बाटोहरूमा मकै लगायतका अन्य निर्माणका वस्तुहरू सुकाउँने र राख्ने कुराहरूमा प्रतिवन्द लगाउने ।
हावाहुरी	यो वर्ष मनसुन लाग्नु अगाडी नै १६ वटा घरको छाना उडायो र बार्षिक रुपमा २, ४ वटा छाना उडाउँने गरेको छ ।
विद्युतीय दुर्घटना	दुर्घटनाको कारण - विषेश गरेर कृषि कार्यमा मोटर चलाउँदा मानिसलाई करेन्ट लाग्ने गरेको छ विद्युत विस्तार गर्ने क्रममा अव्यवस्थित तारहरूको कारण पनि दुर्घटना हुने गरेको छ भने । विद्युत दुर्घटना वारेमा मानिसमा सचेतनाको कमीको कारण पनि दुर्घटना हुने गरेको छ । हालसम्म भएको क्षति - विद्युतीय दुर्घटनाको कारण हालसम्म २ जनाको ज्यान गएको छ । घाइतेको संख्या पनि धेरै छ । समाधानका उपाय - वडा क्षेत्रमा विद्युत विस्तारको काममा इन्सुलेट गरेको तारहरू मात्र प्रयोग गर्ने । - विद्युतीय तार विस्तारलाई अलि अग्लो र व्यवस्थित विस्तारको लागि वडा र पालिकाले विद्युत कार्यालयसँग समन्वय गर्ने र साझेदारी गर्ने । - वडावासीहरूलाई विद्युतीय दुर्घटनाको वारेमा सचेतना साथै युवाहरूलाई विद्युतीकरण सम्बन्धी तालीम उपलब्ध गराउने ।
जनावर आतङ्क	जङ्गली जनावरको भन्दा पनि सामुदायिक कुकुले टोकेर ३ जनाको मृत्यु भएको छ । कुकुरको संख्या अत्यधिक बढेको छ ।
चट्याङ	चट्याङको कारण हालसम्म १ जनाको मृत्यु भएको छ भने चट्याङ पर्दा घरको इलेक्ट्रोनिक डिभाइसहरू धेरै विग्रने गरेको छ ।
प्रदूषण	- दुधौरा खोलामा सबै स्थानमा बाँध निर्माण भएको छ । ५ वर्षयता खोलाबाट डुवान र काटानको समस्या भएको छैन । - वडाको पश्चिम उत्तर क्षेत्रमा सेज क्षेत्र रहेको छ । हाल ५/७ वटा कारखाना स्थापना भइसकेका छन् । सो क्षेत्रबाट निस्कने केमिकलका कारण दुधौरा खोला प्रदूषण भइरहेको छ । - केमिकलका कारण खोलाको माछा मरेका छन भने सो खोलाको पानी हाल प्रयोग गर्न नमिल्ने अवस्थामा पुगेको छ । - पहिला हिन्दुहरूले यो खोलाको पानी धार्मिक प्रयोजनको लागि प्रयोग हुनेगरेको थियो ।
वडा नं १२	
डुवान र कटान	उच्च जोखिमका वस्तीहरू - सेमरी टोल, पिपरीया उत्तर र पिपरीया दक्षिण टोल गरी जम्मा २०० घर डुवानको उच्च जोखिममा रहेका छन् । जोखिम बढ्नुको कारण - चुरेक्षेत्रबाट गिटिवालुवा खोलामा भरिएकोले खोला उकास बढेको छ । - खोलामा खोलाजन्य पदार्थ उत्खनन गर्ने वनकार्यालयबाट अनुमति नहुनु ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- खोला उकास भएको कारण खोला खेतीको जमिनको सतहमा आइपुगेकोले सानो बाढी आउँदा समेत ओभरफ्लो हुने र डुवानको समस्या बढ्ने गरेको छ । - खोलामा माटो उत्खनन गर्न वनले रोक लगाएकोले चुरेदेखिको माटो खोलामा थोपरिदा खोला उकासको समस्या बढेको छ । हालसम्मको क्षतिको अवस्था - बाढीको कारण हालसम्म कुनै पनि मानवीय मृत्यु भएको छैन र हालसम्म पनि कसैको घर नष्ट भएको छैन । तर ५० विघा भन्दा बढी जग्गा कटान गरेको अवस्था छ । - खोला र खोला बाहिरको जमिन समान भइदिँदा बाढी बढेको बेलामा वस्तीमा खास गरी पिपरीया उत्तर र दक्षिण डुवानको चपेटामा पर्ने गरेको छ । समाधानको लागि भएका प्रयासहरू - बालगंगा खोलामा कच्ची माटोको तटबन्ध निर्माण गरेको छ - खोलाबाट खोलाजन्य पदार्थ उत्खनन गर्ने प्रयास गरिएको तर वनको अनुमति प्राप्त नहुँदा नसकिएको । समाधानको लागि उपाय - बालगंगा खोला करिडोरमा कृषि सडक या कलैया जाने बाटोमा माटो फिलिङ गरेर पिचिङ गरेमा वस्तीमा डुवानको जोखिम समाधान हुन्छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटनाको कारण - सडक दुर्घटनाको मुल कारण सडक कब्जा जमाएर कृषकहरूले मकै सुकाउँने चलन प्रमुखरूपमा देखिएको छ । वस्तीसम्म पिच सडक सन्जाल मजवुत रूपमा नदेखिए पनि ग्राभेल बाटोहरू पर्याप्त मात्रामा निर्माण भएका छन । हालसम्मको क्षति - हालसम्म १ जनाको मृत्यु भएको छ । - मृत्युको संख्या धेरै नभए पनि सडक दुर्घटनाको कारण घाइते हुनेको संख्या बढीरहेको वडावासीहरूको भनाइ रहेको छ । समाधानको उपाय - सडक सुरक्षा वारेमा समुदाय वा वडामा सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सन्चालन गर्ने । - सार्वजनिक बाटोहरूमा मकै लगायतका अन्य निर्माणका वस्तुहरू सुकाउने र राख्ने कुराहरूमा प्रतिबन्ध लगाउने ।
विद्युतीय दुर्घटना	दुर्घटनाको कारण - विशेष गरेर कृषि कार्यमा मोटर चलाउँदा मानिसलाई करेन्ट लाग्ने गरेको छ । विद्युत विस्तार गर्ने क्रममा अव्यवस्थित तारहरूको कारण पनि दुर्घटना हुने गरेको छ भने विद्युत दुर्घटना वारेमा मानिसमा सचेतनाको कमीको कारण पनि दुर्घटना हुने गरेको छ । हालसम्म भएको क्षति - विद्युतीय दुर्घटनाको कारण हालसम्म ४ जनाको ज्यान गएको छ । घाइतेको संख्या पनि धेरै छ । समाधानका उपाय - वडा क्षेत्रमा विद्युत विस्तारको काममा इन्सुलेट गरेको तारहरू मात्र प्रयोग गर्ने । - विद्युतीय तार विस्तारलाई अलि अग्लो र व्यवस्थित विस्तारको लागि वडा र पालिकाले विद्युत कार्यालयसँग समन्वय गर्ने र साझेदारी गर्ने । - वडावासीहरूलाई विद्युतीय दुर्घटनाको वारेमा सचेतना साथै युवाहरूलाई विद्युतीकरण सम्बन्धी तालीम उपलब्ध गराउने ।
सर्पदंश	जोखिमको कारण

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- वडाको सम्पूर्ण क्षेत्र कृषि क्षेत्र हो । जनसंख्या बढेको छ कृषिक्षेत्र र घर वरीपरी सरसफाइको अभावमा पनि सर्प लुक्ने स्थान भइदिँदा दुर्घटना हुने गरेको छ । - सर्पदंश उपचार केन्द्र नजिकमा नहुँदा तत्काल उपचारको व्यवस्था नहुँदा मानिसको ज्यान जाने गरेको छ । हालसम्मको क्षति - सर्पदंशको कारण हालसम्म १ जनाको ज्यान गएकोछ । घाइते धेरै छन् । जोखिम कम गर्नका लागि उपायहरू - घर वरिपरि झाडी, घाँस तथा फोहोर सफा राख्ने । - मुसा नियन्त्रण गर्ने, किनकि मुसा भएको ठाउँमा सर्प बढी आउँछ । - खेतबारी, जङ्गल वा झाडीमा काम गर्दा जुता र लामो कपडा लगाउने । - घरका प्वाल, ढोका तथा झ्यालका खाली ठाउँ बन्द गर्ने । - दाउरा, पराल, ईटा वा सामान व्यवस्थित राख्ने र हात हाल्नु अघि जाँच गर्ने । - सर्पदंश भएमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्था लैजाने र झारफुकमा मात्र भर नपर्ने । - समुदायमा सर्पदंश सम्बन्धी जनचेतना तथा प्राथमिक उपचार तालिम सञ्चालन गर्ने । - वर्षायाममा विशेष सतर्कता अपनाउने, किनकि यो समयमा सर्प बढी निस्कन्छ ।
जनावर आतङ्क	जनावर आतङ्कको जोखिमको कारण - जंगल बढेको छ । जङ्गलमा बन्यजन्तु सुरक्षाको लागि कुनै कृयाकलाप गरिएको छैन । बन्यजन्तुले बाली नास गर्ने गरेको छ भने सामुदायिक कुकुरहरूले पशुपंक्षि क्षति गर्ने र मानीलाई टोक्ने गरेको छ । हालसम्मको क्षति - नीलगाइ र वँदेलले बाली नोकनान गर्ने गरेको । कुकुरले पशुपंक्षिमा क्षति गरिरहेको र मानिसलाई पनि टोक्ने गरेको छ । प्रत्येक टोलमा २ देखि ३ जनालाई कुकुरले टोकेको अवस्था छ । समाधानको उपाय - जङ्गल क्षेत्र फेन्सिङ गर्ने । - सामुदायिक कुकुरहरूको संख्या बृद्धिलाई रोक्ने ।
शीतलहर	जोखिम बढ्नुको कारण - पहिला भन्दा जाडोमा धेरै जाडो र गर्मीमा धेरै गर्मी बढीरहेको छ । गर्मीमा छोटो समयमा असर देखिन्छ र के कारणले मृत्यु भएको भन्ने कुरा बाहिर आउने भएकोले कारण थाहा हुन्छ । तर जाडो समयमा वृद्धहरू र विरामीहरूलाई प्रत्यक्ष प्रभाव परेको अरुले कम महसुस गर्छन । तर अहिले जाडोको समयमा मृत्युको संख्या बढेको छ । त्यो शीतलहरको कारणले भएको वडावासीको भनाइरहेको छ । - वस्तीमा खुल्ला खालका साना झोपडी घरहरू अहिले पनि धेरै छन् । हालसम्मको क्षति - शीतलहरको कारणले मृत्यु भएको भनेर पहिचान भएको हालसम्म २ जना रहेका छन् । शीतलहरबाट बच्ने उपायहरू - न्यानो कपडा, टोपी, मोजा तथा कम्बल प्रयोग गर्ने । - बिहान र बेलुकाको अत्यधिक चिसो समयमा अनावश्यक बाहिर ननिस्कने । - आगो, हीटर वा सुरक्षित तापको व्यवस्था गरी शरीर न्यानो राख्ने । - वृद्ध, बालबालिका तथा बिरामी व्यक्तिको विशेष हेरचाह गर्ने । - तातो खाना र झोल पदार्थ सेवन गरी शरीरको तापक्रम कायम राख्ने ।
	वडा नं १३

विपद	विपद्को कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना						
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरु						
	विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका कारण	
	बाढी	बालगंगा	पचुली चौधरीटोल	१२	०	०	डुवानमा पर्ने
			पचुली दलित टोल	२६	०	०	डुवानमा पर्ने
				३८			
	- बालगंगा खोलाको नजिकमा रहेका पचुलीका चौधरी टोल र दलितवस्तीका ३८ घर र बालीनाली बर्षेनीजसो डुवानमा पर्ने गरेका छन् । - यो टोलको थोरै भागमा जग्गा कटान पनि गरेको छ । समाधानका लागि भएका प्रयासहरु - बालगंगा खोलालाई च्यानलाईज गरिएको छ र २०० मिटर तटबन्ध गरिएको छ । तर च्यानलाईज गरिएको भागलाई हरेक वर्ष बाढीले भत्काउँछ । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना - बालगंगा खोलामा करिव ५०० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रुपमा सफा गर्ने ।						
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरु: - वडामा आगलागीका घटनाहरु कमै छन् । - ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण सचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।						
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरु: पोता र सानो पोतामा कहिलेकाहीं सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । भित्री सडकहरुमा पनि फाट्फुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सामुदायिक कुकुरका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट २ जनाको मृत्यु भएको र २० जना भन्दा बढी घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा वडाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरु समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरु नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने । सामुदायिक कुकुरहरुको नियन्त्रण गर्ने ।						
जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती वडामा वन्यजन्तुहरु आइपुग्दैनन् ।						

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- वडामा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क सामान्य रहेको छ । वडाभरीमा सामुदायिक कुकुरहरु ५० भन्दा माथि छन् । समस्या बढ्नुको कारण - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरुलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । - विगत केही वर्षयता कुकुरले ५ जनालाई टोकेर घाइते बनाएको छ । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरुको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण मानवीय मृत्यु भएको छैन तर केही मानिसहरु सामान्य घाइते भएका छन् ।
चट्याड	चट्याडको कारण मानिसको मृत्यु भएको त छैन तर २ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा क्षति भएको छ ।
शीतलहर	- शीतलहरका कारण हरेक वर्षजसो सामाजिक जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । - जेष्ठ नागरिकहरुमा दम र बालबालिकाहरुमा न्यूमोनिया लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरु देखापरेका छन् । - बाली उत्पादनमा कमी आएको छ । शीतलहरका कारण यसवर्ष मकैमा राम्ररी दाना नै लाग्न सकेन ।
सुख्खा खडेरी	- वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरुको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । - वडाको अधिकाँस भागहरुमा सिँचाइको सुविधा पुगेको छ । समाधानका उपायहरु सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरुमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरु व्यवस्था गर्ने ।
प्रदूषण	- वडामा धेरै उद्योगहरु छैनन् । २ वटा चिउरा मिल र एउटा क्रसर उद्योग मात्र रहेका छन् । - उद्योगहरुबाट निस्केको धुवाँ, छाडले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानी तथा क्रसर उद्योगको धुलोले जल प्रदूषण गराएको छ र माटोको उर्वराशक्तिमा हास आएको छ । चिउरा मिलमा हाल फिल्टर गरिएकोले धुवाँ र छाडि कम्ती मात्र आउँछ ।
हुरीबतास	वडामा हुरीबतासले धेरै क्षति गर्ने गरेको छ । घरको छाना उडाउने र बालीनालीमा ब्यापक क्षति गर्ने गरेको छ ।
वडा नं १४	
चट्याड	- चट्याडको कारण गएको ४,५ वर्षमा ६ जनाको मृत्यु भएको छ । बेहरी गाउँको खोलातिर बारम्बार चट्याड पर्ने गरेको वडा वासीहरुको भनाइ रहेको छ । जोखिम न्यूनीकरण - नजिममा रहेको कारखाना र एयरपोर्टमा रहेको अर्थिड गरिएको छ । पूर्वतयारीका उपायहरु

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- मेघगर्जन सुरु भएपछि खुला मैदान, अग्लो रुख तथा टावर नजिक नबस्ने - वर्षाको समयमा मोबाइल चार्जर, टिभी, कम्प्युटर जस्ता विद्युतीय उपकरण अनप्लग गर्ने - घरमा Lightning Arrester वा अर्थिङ प्रणाली जडान गर्ने - धातुका वस्तु, तारबार तथा पानीको धाराबाट टाढा रहने - खेतबारी वा खुला स्थानमा भए सुरक्षित भवनभित्र आश्रय लिने - मोटरसाइकल, साइकल तथा ट्रयाक्टरमा खुला ठाउँमा यात्रा नगर्ने - विद्यालय तथा समुदायमा चट्याङ सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने - चट्याङ लागेका व्यक्तिलाई तुरन्त प्राथमिक उपचार गरी स्वास्थ्य संस्थामा पुर्याउने
सर्पदंश	सर्पदंशको कारण मानिसको मृत्यु नै चाही भएको छैन तर बार्षिक ४, ५ जनालाई टोकने गरेको छ ।
जनावर आतङ्क	- जनावर आतङ्क(कुकुरको टोकाइबाट)को कारण ४, ५ जनालाई घाइते बनाएको छ । कुकुरको संख्या बढेको छ । कुकुरले कुखुरा बाखा धेरै क्षति गर्ने गरेको छ । - बाघ, हात्ती तथा नील गाई र अन्य जनावर जस्तै वँदेल, चित्तलले पनि कृषि वालीमा क्षति गर्ने गरेको छ
सडक दुर्घटना	- सडक दुर्घटनाको मुल कारण सडक सुरक्षा वारेमा चेतनाको कमि, वडामा सडकहरु अति साँगुरो, समुदायमा वढी मादक पदार्थ सेवन गरी सवारी चलाउँनाले दुर्घटना हुने गरेको वडावासीको भनाइ रहेको छ । - सडक दुर्घटनाको कारण हालसम्म ५ जनाको मृत्यु भएको छ ।
हुरी वतास	- वस्तीमा कच्चि घरहरुको संख्या धेरै भएकाले हुरीवतासले वढी दुख दिने गरेको छ । - वर्षमा कम्तिमा पनि १०, १२ वटा घरको छाना उडाउँने गरेको छ । - हुरीवतास संगै आउने असिना सहितको हुरीवतासले कृषिवालीमा धेरै क्षति हुने गरेको छ । जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु - घर वरिपरिका कमजोर रुख तथा हाँगाहरु काटछाँट गर्ने - बिजुलीका तार तथा पोलको अवस्थाबारे समयमै जानकारी दिने - आपतकालीन सामग्री (टर्च, रेडियो, औषधि, खानेपानी, सुख्खा खाना) तयारी अवस्थामा राख्ने - मौसम पूर्वानुमान तथा चेतावनी सूचनामा ध्यान दिने - पशुचौपायालाई सुरक्षित गोठ वा स्थानमा राख्ने - खुला स्थानमा रहेका हलुका सामग्री मजबुतसँग बाँधेर राख्ने
वडा नं १५	
कटान डुवान	वस्तीमा कटान र डुवानको समस्या छैन । तर खोलाले जमिन कटानको समस्या भने रहेको छ ।
सर्पदंश	सर्पदंशबाट हालसम्ममा १ जनाको मृत्यु भएको छ । सर्पदंश उपचार केन्द्र पालिमा नभएकोले उपचार गर्नका लागि कलैयामा पुग्नु पर्ने बाध्यता रहेको छ ।
हुरीवतास	हुरीवतासले बार्षिक रुपमा २, ४ वटा घरको छाना उडाउँने गरेको छ । तर राहतको प्रावधान रहेको भएता पनि संघीय सरकारको राहत मापदण्ड बमोजिम कसैले पनि राहत पाएको अवस्था भने छैन ।
आगलागी	वस्तीमा हालसम्म ५ वटा गोठ जलेको छ । ५ वटा घर तथा २ वटा चौपयामा क्षति पुगेको अवस्था छ । खासगरी विद्युतबाट आगलागी हुने गरेको छ ।
सडक दुर्घटना	रजैया सडकमा सबै भन्दा वढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । बाटो साँगुरो, सडक सुरक्षा वारेमा सचेतनाको कमि तथा सडक सरसफाइको कुराहरु नै दुर्घटनाको प्रमुख कारण भएको वडावासीहरुको भनाइ रहेको छ ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																																																													
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण हालसम्म वडा नं १५ मा २ जनाको मृत्यु तथा १ जना घाइते भएका छन् । विजुलीको पोलमा करेन्ट लागेर २ जनाको मृत्यु भएको जनाइएको छ ।																																																													
	वडा नं १६																																																													
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरू <table border="1"> <thead> <tr> <th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>वस्तीको नाम</th><th>जोखिममा रहेको घरधुरी</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>बाढी</td><td>पसाहा</td><td>पिलुवा टोल</td><td>१७५</td><td>०</td><td>३५</td><td>हालसम्म २५० विघा कटान</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>पैनीटोल</td><td>१५</td><td>०</td><td>०</td><td>भैसकेको र व्यवस्थित तटबन्ध गरिएको छैन</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>डकाहा</td><td>२०</td><td>३</td><td>०</td><td>जग्गा कटान गर्ने</td></tr> <tr> <td></td><td>बालगंगा</td><td>कतर्वा</td><td></td><td></td><td></td><td>२०५० सालको बाढीमा</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>बदाफर</td><td>३५</td><td>०</td><td>२००</td><td></td></tr> </tbody> </table> २०५० सालमा बदाफर टोलको खोरगाउँ र धर्मनगर २ वटा वस्तीहरू बालगंगा खोला पसेर पुरै विस्थापित भएका <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th></th><th></th><th>१४५</th><th>३</th><th>२३५</th><th>३०० विघा कटान भैसकेको</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="7"> - पसाहा खोला चुरेबाट शुरु भएर वडा नं १६ को पिलुवाटोल प्रवेश गर्छ । त्यसपछि पैनीटोल हुँदै वडा नं १८ तर्फ लाग्छ । - यस खोलाले तटीय क्षेत्रमा वस्तीमा कटान र डुवानका साथै जग्गा कटान गर्दछ । हालसम्म २५० विघाभन्दा बढी कटान गरिसकेको छ र ३५ घर विस्थापित भैसकेका छन् । हाल वस्ती अपेक्षाकृत सुरक्षित भएको छ । - बालगंगा खोला वडाको पूर्वी भागको सिमाना भएर बग्छकतर्वा र बदाफर हुँदै वडा नं १८ तर्फ प्रवाहित हुन्छ । यस खोलाले कतर्वा टोलमा सामान्य कटान मात्र गर्छ र बदाफर टोलमा जग्गाका साथै वस्ती पनि कटान गरिरहेको छ । - बालगंगा खोलाले २०५० सालमा बदाफर पुछारबाट धार परिवर्तन गरेर खोरगाउँ र धर्मपुर वस्ती खोला पसेर ५० विघा जग्गा बगाएको र सो गाउँका २०० परिवार विस्थापित भएर वडा नं १५ मा रहेको वीरगञ्ज चिनी कारखानाको जग्गामा हालसम्म बसिसहेका छन् । - पसाहा खोलाको महेन्द्र राजमार्ग देखि उत्तरमा नदी उकास भएको छ भने दक्षिणतर्फ बालुवा निकालेको कारण गहिरीरै गएको छ । - बालगंगाको बालुवा पाँगो माटोजस्तो भएकोले निकाल्ने गरिँदैन जसले गर्दा खोला निरन्तर उकास भइरहेको छ । </td></tr> </tbody> </table>						विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	बाढी	पसाहा	पिलुवा टोल	१७५	०	३५	हालसम्म २५० विघा कटान			पैनीटोल	१५	०	०	भैसकेको र व्यवस्थित तटबन्ध गरिएको छैन			डकाहा	२०	३	०	जग्गा कटान गर्ने		बालगंगा	कतर्वा				२०५० सालको बाढीमा			बदाफर	३५	०	२००					१४५	३	२३५	३०० विघा कटान भैसकेको	- पसाहा खोला चुरेबाट शुरु भएर वडा नं १६ को पिलुवाटोल प्रवेश गर्छ । त्यसपछि पैनीटोल हुँदै वडा नं १८ तर्फ लाग्छ । - यस खोलाले तटीय क्षेत्रमा वस्तीमा कटान र डुवानका साथै जग्गा कटान गर्दछ । हालसम्म २५० विघाभन्दा बढी कटान गरिसकेको छ र ३५ घर विस्थापित भैसकेका छन् । हाल वस्ती अपेक्षाकृत सुरक्षित भएको छ । - बालगंगा खोला वडाको पूर्वी भागको सिमाना भएर बग्छकतर्वा र बदाफर हुँदै वडा नं १८ तर्फ प्रवाहित हुन्छ । यस खोलाले कतर्वा टोलमा सामान्य कटान मात्र गर्छ र बदाफर टोलमा जग्गाका साथै वस्ती पनि कटान गरिरहेको छ । - बालगंगा खोलाले २०५० सालमा बदाफर पुछारबाट धार परिवर्तन गरेर खोरगाउँ र धर्मपुर वस्ती खोला पसेर ५० विघा जग्गा बगाएको र सो गाउँका २०० परिवार विस्थापित भएर वडा नं १५ मा रहेको वीरगञ्ज चिनी कारखानाको जग्गामा हालसम्म बसिसहेका छन् । - पसाहा खोलाको महेन्द्र राजमार्ग देखि उत्तरमा नदी उकास भएको छ भने दक्षिणतर्फ बालुवा निकालेको कारण गहिरीरै गएको छ । - बालगंगाको बालुवा पाँगो माटोजस्तो भएकोले निकाल्ने गरिँदैन जसले गर्दा खोला निरन्तर उकास भइरहेको छ ।						
विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																																																								
बाढी	पसाहा	पिलुवा टोल	१७५	०	३५	हालसम्म २५० विघा कटान																																																								
		पैनीटोल	१५	०	०	भैसकेको र व्यवस्थित तटबन्ध गरिएको छैन																																																								
		डकाहा	२०	३	०	जग्गा कटान गर्ने																																																								
	बालगंगा	कतर्वा				२०५० सालको बाढीमा																																																								
		बदाफर	३५	०	२००																																																									
			१४५	३	२३५	३०० विघा कटान भैसकेको																																																								
- पसाहा खोला चुरेबाट शुरु भएर वडा नं १६ को पिलुवाटोल प्रवेश गर्छ । त्यसपछि पैनीटोल हुँदै वडा नं १८ तर्फ लाग्छ । - यस खोलाले तटीय क्षेत्रमा वस्तीमा कटान र डुवानका साथै जग्गा कटान गर्दछ । हालसम्म २५० विघाभन्दा बढी कटान गरिसकेको छ र ३५ घर विस्थापित भैसकेका छन् । हाल वस्ती अपेक्षाकृत सुरक्षित भएको छ । - बालगंगा खोला वडाको पूर्वी भागको सिमाना भएर बग्छकतर्वा र बदाफर हुँदै वडा नं १८ तर्फ प्रवाहित हुन्छ । यस खोलाले कतर्वा टोलमा सामान्य कटान मात्र गर्छ र बदाफर टोलमा जग्गाका साथै वस्ती पनि कटान गरिरहेको छ । - बालगंगा खोलाले २०५० सालमा बदाफर पुछारबाट धार परिवर्तन गरेर खोरगाउँ र धर्मपुर वस्ती खोला पसेर ५० विघा जग्गा बगाएको र सो गाउँका २०० परिवार विस्थापित भएर वडा नं १५ मा रहेको वीरगञ्ज चिनी कारखानाको जग्गामा हालसम्म बसिसहेका छन् । - पसाहा खोलाको महेन्द्र राजमार्ग देखि उत्तरमा नदी उकास भएको छ भने दक्षिणतर्फ बालुवा निकालेको कारण गहिरीरै गएको छ । - बालगंगाको बालुवा पाँगो माटोजस्तो भएकोले निकाल्ने गरिँदैन जसले गर्दा खोला निरन्तर उकास भइरहेको छ ।																																																														
	समाधानका लागि भएका प्रयासहरू - पसाहा खोलाको पिलुवा टोलको पूर्व करिव ७० मिटर ग्यावियन लगाइएको छ भने खोलालाई च्यानलाईज गरिएको छ र कतै ग्यावियन वाल र कतै माटोको ड्याम बनाएर सुरक्षित बनाउन प्रयाश गरिएको भएतापनि बाढीमा माटोको ड्याम भत्काएर बाढी वस्ती र खेतीमा पस्ने गरेको छ । - बालगंगा खोलामा कतर्वा टोल पश्चिमतर्फ केही भाग ग्यावियन वाल लगाइएको छ । सो बाहेक अन्यत्र समाधानको उपाय गरिएको छैन । विष्णु भट्टराईको स्विमिङपुल देखि दक्षिण बदाफर टोलसम्म झनै जोखिमयुक्त छ ।																																																													
	जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना - पसाहा खोलामा पिलुवा तटबन्ध दक्षिण क्षेत्रमा ३ वटा स्परहरू निर्माण गरेर माटोको ड्याम सहित च्यानलाईजिड गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - बालगंगा खोलालाई वनक्षेत्र देखि बदाफर पुछारसम्म करिव २ किलोमिटर माटोको ड्याम सहित च्यानलाईज गर्ने ।																																																													

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	२०५० सालमा धार परिवर्तन गरेर बस्तीमा पसेको खोलालाई पुनः पहिलेको स्थानमा नै फर्काउने । यसो गर्दा विस्थापित भएका मानिसहरू यहाँ आएर बस्ने वातावरण तयार हुन्छ । खोला धार परिवर्तन गरेको क्षेत्र करिव १ किलोमिटर छ । - बदाफरबाट डुमरवाना र सिमरा जान धेरै घुमाउरो पर्ने भएकोले बदाफर – सुक्लैया जोड्ने बालगंगा खोलामा एउटा पुल अत्यावश्यक छ । - खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रुपमा सफा गर्ने ।
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: - वडामा आगलागीका घटनाहरू कमै छन् । विशेषगरी बदाफर (३५), खरसल्ला माझिटोल (१०) पिलुवा माथिल्लो टोल (३५) महेन्द्रनगरको लामाटोल (२५) डाँडाटोल (१५) डकाहा (२०) पैनीटोल (१०) र टाँगियाबस्ती (१५०) खर पराल र बाँसहरूबाट बनेका बाक्लै घरहरू र टाँगियाबस्ती जङ्गलको बीचमा भएकोले आगलागीको सम्भावना बढी रहेको छ । - ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । - आगलागीबाट १० वर्षमा ३५ घर जलेका १ जनाको मृत्यु र २५ पशुचौपायाको मृत्यु भएको छ । आगलागीको समाधान: - खानेपानी आयोजनाले देवकोटा चोक (पतरवा), पैनीटोलको गुम्बा, महेन्द्रनगर सखुवाघाट र पिलुवा तल्लो टोलमा वाटर हाइड्रेण्ट तयार गरेको छ । - दमकल कलैयाबाट ३० मिनेटमा र सिमराबाट ४० मिनेटमा आइपुग्छन् । व्यवस्थित विद्युतीकरण सचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू: हुलाकी राजमार्गका भद्रकाली चोक पिलुवाचोक डकाहा चोकमा अलि बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । अन्य सडकहरूमा पनि फाट्टफुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो र ग्राभेल सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सामुदायिक कुकुर र घरपालुवा जनावरहरूका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट १० जनाको मृत्यु भएको र २५ जना भन्दा बढी घाइते भएका छन् । पिलुवामा ट्राफिक पोष्ट रहेको छ । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा वडाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरू समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरू नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने । सामुदायिक कुकुरहरूको नियन्त्रण गर्ने ।
वन्यजन्तु र अन्य जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - वडाको उत्तरमा हलखोरिया साझेदारी वन र सहजनाथ साझेदारी वनहरूको विशाल क्षेत्र छ । वनमा हात्ती, बाघ, बँदेल, निलगाई, बाँदर, घोडगधा, हरिण आदि वन्यजन्तुहरू रहेका छन् । - वडामा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क पनि रहेको छ । वडाभरीमा सामुदायिक कुकुरहरू ५० भन्दा माथि छन् ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	समस्या बढ्नुको कारण - विशाल वनक्षेत्र र त्यसको नजिकमा वस्ती हुनु, वनमा पर्याप्त खानेकुरा र पानी भएतापनि वन्यजन्तु वस्तीमा आउने गरेका छन् । - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरूलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - बारबेरा नभएकोले यी जनावरहरूले वस्तीमा पसेर बालीनालीमा व्यापक क्षति गरिरहेका छन् । वडाको उत्तरी क्षेत्र बढी प्रभावित छ भने सबै टोलहरूमा वन्यजन्तुको प्रकोप रहेको छ । १० वर्षयता हात्तीका कारण ४ जनाको मृत्यु ५० घर र केरा धान लगाउत सबै प्रकारका बालीनालीमा क्षति गरिरहेका छन् । - बाघका कारण ३ जनाको मृत्यु र १०० भन्दा बढी पशुचौपायाहरू खाइसकेको छ । - स्यालले बाखा खाइदिएको छ । - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । - हालै मात्र ७ जनालाई टोकेको छ भने १० वर्षमा करिब ३० जना घाइते भएका छन् । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले वीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - वनक्षेत्र र वस्तीको सिमानामा बारबेरा गरी वन्यजन्तुलाई वस्तीमा प्रवेश रोक्ने । - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरूको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण मानवीय मृत्यु भएको छैन तर केही मानिसहरू सामान्य घाइते भएका छन् ।
चट्याङ	चट्याङको कारण मानिसको मृत्यु भएको त छैन तर २ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा क्षति भएको छ ।
शीतलहर	- शीतलहरका कारण हरेक वर्षजसो सामाजिक जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । - जेष्ठ नागरिकहरूमा दम र बालबालिकाहरूमा न्यूमोनिया लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरू देखापरेका छन् । - बाली उत्पादनमा कमी आएको छ । - शीतलहरका कारण यसवर्ष मकैमा राम्ररी दाना नै लाग्न सकेन । शीतलहरका कारण हालसम्म २ जनाको मृत्यु भएको छ भने बालीनालीमा व्यापक क्षति हुने गरेको छ ।
सुख्खा खडेरी	- वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरूको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । - बंगडी पैनीले २०० विघा जग्गा सिँचाइ हुन्छ भने पिलुवा पैनीटोल पतरवा टाँगियावस्तीमा ठूलो डिपबोरिड रहेका छन् र मध्यमस्तरका २४ वटाले वडाको सबैभागमा सिँचाइ पुगेको छ । - हालका दिनमा बंगडी दह सुक्दै गएको र खोलाको पानीको बहाव पनि कम हुँदै गएकोले भोलीका दिनमा समस्या हुनसक्ने सम्भावना देखिन्छ । समाधानका उपायहरू - माथिल्लो क्षेत्रमा रहेको हलखोरिया दहको पानी बंगडी दहमा निकास गरारउने र जलाधार क्षेत्रको संरक्षण गर्ने ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																																																																											
	बंगडी दहलाई बचाउने उपायहरु अवलम्बन गर्ने । सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरुमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरु व्यवस्था गर्ने ।																																																																											
प्रदूषण	वडामा धेरै उद्योगहरु छैनन् । एउटा ग्याँस उद्योग २ वटा बालुवा प्रशोधन उद्योगहरु मात्र रहेका छन् । यी उद्योगको प्रदूषण वडामा छैन ।																																																																											
हुरीबतास	वडामा हुरीबतासले धेरै क्षति गर्ने गरेको छ । घरको छाना उडाउने र बालीनालीमा ब्यापक क्षति गर्ने गरेको छ ।																																																																											
सर्पदंश	- वडाको अधिकाँस भाग ग्रामीण क्षेत्र रहेको, वरिपरी जङ्गल, बस्तीमा केरा खेती र मानिसहरु खेतीपातीमा भरपर्ने भएकोले खेतबारीमा काम गर्दा र घरघरमा पनि सर्पदंश हुने गरेको छ . कच्ची घरहरुमा पसेर पनि सर्पले डसेर मानिसको मृत्यु हुने गरेको छ । - हालसम्म सर्पदंशका कारण ७ जनाको मृत्यु भैसकेको छ । सर्पदंश उपचार केन्द्र कलैया बजारमा छ जहाँ पुग्न मोटरसाइकलमा ३० मिनेट जति लाग्छ । यसका अतिरिक्त मानिसहरु उपचारका लागि वीरगञ्ज र रक्सौलसम्म जाने गरेका छन् ।																																																																											
वडा नं १७																																																																												
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरु <table><tr><th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>वस्तीको नाम</th><th>जोखिममा रहेको घरधुरी</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr><tr><td>बाढी</td><td>पसाहा</td><td>जैतापुर मुसहरी</td><td>जग्गा कटान मात्र</td><td></td><td></td><td>१० विघा कटान भैसकेको</td></tr><tr><td></td><td></td><td>चौधरी टोल</td><td>जग्गा कटान मात्र</td><td></td><td></td><td>१० विघा कटान भैसकेको</td></tr><tr><td></td><td></td><td>बथानटोल</td><td>जग्गा कटान मात्र</td><td></td><td></td><td>७ विघा कटान भैसकेको</td></tr><tr><td></td><td></td><td>रघुनाथपुर</td><td>जग्गा कटान मात्र</td><td></td><td></td><td>२० विघा कटान भैसकेको</td></tr><tr><td></td><td>काँठखोला</td><td>गुम्बाटोल</td><td>सामान्य जग्गा कटान</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>पिपलडाँडा</td><td>सामान्य जग्गा कटान</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>मदनटोल</td><td>सामान्य जग्गा कटान</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>लामाटोल</td><td>सामान्य जग्गा कटान</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>०</td><td></td><td></td><td>४७ विघा कटान भैसकेको</td></tr></table> - पसाहा खोला चुरेबाट शुरु भएर वडा नं १६ र १८ हुँदै वडा नं १७ को मुसहरटोलमा प्रवेश गर्छ । त्यसपछि जैतापुरको चौधरी टोल, बथानटोल, रघुनाथपुर हुँदै कलैया उपमहानगरपालिका तर्फ लाग्छ । - यस खोलाले तटीय क्षेत्रमा जग्गा कटान गर्दछ । हालसम्म ४७ विघाभन्दा बढी कटान गरिसकेको छ । - काँठ खोला वडाको पूर्वी भागको जमुना टोलबाट वडामा पस्छ र पिपलडाँडाबाट सिमाना हुँदै प्रवाहित हुन्छ । यस खोलाले सामान्य कटान मात्र गर्छ । बस्ती र जग्गाजमिनमा ठूलो असर गर्दैन । समाधानका लागि भएका प्रयासहरु - पसाहा खोलालाई च्यानलाईज गरिएको छ र कतै ग्यावियन वाल र कतै माटोको ड्याम बनाएर सुरक्षित बनाउन प्रयाश गरिएको छ । - चौधरीटोल पूर्व ७०० मिटर र नमुनाटोलको पश्चिममा ५०० मिटर तटबन्ध गरिएको छ । तर च्यानलाईज गरिएको भागलाई हरेक वर्ष बाढीले भत्काउँछ । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना - पसाहा खोलामा चौधरी टोलको उत्तर देखि रघुनाथपुरको दक्षिण सम्म दुबैतिर करिव ५ किलोमिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने ।						विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	बाढी	पसाहा	जैतापुर मुसहरी	जग्गा कटान मात्र			१० विघा कटान भैसकेको			चौधरी टोल	जग्गा कटान मात्र			१० विघा कटान भैसकेको			बथानटोल	जग्गा कटान मात्र			७ विघा कटान भैसकेको			रघुनाथपुर	जग्गा कटान मात्र			२० विघा कटान भैसकेको		काँठखोला	गुम्बाटोल	सामान्य जग्गा कटान						पिपलडाँडा	सामान्य जग्गा कटान						मदनटोल	सामान्य जग्गा कटान						लामाटोल	सामान्य जग्गा कटान							०			४७ विघा कटान भैसकेको
विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																																																																						
बाढी	पसाहा	जैतापुर मुसहरी	जग्गा कटान मात्र			१० विघा कटान भैसकेको																																																																						
		चौधरी टोल	जग्गा कटान मात्र			१० विघा कटान भैसकेको																																																																						
		बथानटोल	जग्गा कटान मात्र			७ विघा कटान भैसकेको																																																																						
		रघुनाथपुर	जग्गा कटान मात्र			२० विघा कटान भैसकेको																																																																						
	काँठखोला	गुम्बाटोल	सामान्य जग्गा कटान																																																																									
		पिपलडाँडा	सामान्य जग्गा कटान																																																																									
		मदनटोल	सामान्य जग्गा कटान																																																																									
		लामाटोल	सामान्य जग्गा कटान																																																																									
			०			४७ विघा कटान भैसकेको																																																																						

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	पसाहा खोलामा कतैपनि पुल छैन । खोलाको पश्चिम जैतापुरमा वडा कार्यालय स्वास्थ्य चौकी प्रहरी चौकीहरू रहेका छन् तर पूर्वमा रहेका रामनगर र रघुनाथपुर लगायतका बस्तीबाट सेवा लिन आउने नागरिकहरूलाई खोलाको कारण समस्या बनिरहेकोले पसाहा खोलामा एउटा पुल अत्यावश्यक छ । खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: - वडामा आगलागीका घटनाहरू कमै छन् । विशेषगरी मुसहर बस्ती, चौधरी टोल र रघुनाथपुरमा बाक्लै घरहरू र खर पराल र बाँसहरूबाट बनेका बाक्लै घरहरू भएकोले आगलागीको सम्भावना बढी रहेको छ । - ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण सचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू: जैतापुर बजार क्षेत्र र रामनगर झोडा टोल जाने सडकमा अलि बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । अन्य सडकहरूमा पनि फाट्टफुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो र ग्राभेल सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सामुदायिक कुकुर र घरपालुवा जनावरहरूका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट १ जनाको मृत्यु भएको र ५ जना भन्दा बढी घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा वढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरू समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरू नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने । सामुदायिक कुकुरहरूको नियन्त्रण गर्ने ।
वन्यजन्तु र अन्य जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - वडाको उत्तरमा सहजनाथ साझेदारी वन र हलखोरिया साझेदारी वनहरूको विशाल क्षेत्र छ । वनमा हात्ती, बँदेल, निलगाई, बाँदर, घोडगधा, हरिण आदि वन्यजन्तुहरू रहेका छन् । - हालसम्म मानवीय र भौतिक क्षति चाहीं भएको छैन । - वडामा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क सामान्य रहेको छ । वडाभरीमा सामुदायिक कुकुरहरू ५० भन्दा माथि छन् । समस्या बढ्नुको कारण - विशाल वनक्षेत्र र त्यसको नजिकमा वस्ती हुनु, वनमा पर्याप्त खानेकुरा र पानी नपाइनुले वन्यजन्तु बस्तीमा आउने गरेका छन् । - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरूलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - बारबेरा नभएकोले यि जनावरहरूले बस्तीमा पसेर बालीनालीमा ब्यापक क्षति गरिरहेका छन् । वडाको उत्तरी क्षेत्र बढी प्रभावित छ भने सबै टोलहरूमा वन्यजन्तुको प्रकोप रहेको छ ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना					
	- सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । - कुकुरले १० वर्षमा करिव ३० जना घाइते भएका छन् । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - वनक्षेत्र र बस्तीको सिमानामा बारबेरा गरी वन्यजन्तुलाई बस्तीमा प्रवेश रोक्ने । - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरुको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । जीतपुरसिमामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।					
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण मानवीय मृत्यु भएको छैन तर केही मानिसहरु सामान्य घाइते भएका छन् ।					
चट्याङ	चट्याङको कारण मानिसको मृत्यु भएको त छैन तर २ जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा क्षति भएको छ ।					
शीतलहर	- शीतलहरका कारण हरेक वर्षजसो सामाजिक जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । - जेष नागरिकहरुमा दम र बालबालिकाहरुमा न्यूमोनिया लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरु देखापरेका छन् । - बाली उत्पादनमा कमी आएको छ । - शीतलहरका कारण यसवर्ष मकैमा राम्ररी दाना नै लाग्न सकेन । - शितलहरका कारण हालसम्म ५ जनाको मृत्यु भएको छ भने बालीनालीमा व्यापक क्षति हुने गरेको छ ।					
सुख्खा खडेरी	- वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरुको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । - काँठखोलाको मुहान गरेर बनाइएको रामनगर बाँध पैनी कुलोबाट करिव ५०० विघा सिँचाइ हुन्छ भने पसाहा खोलाको मुहान गरेर बनाइएको जैतापुर सिँचाइ कुलोबाट करिव ५०० विघा जमिनमा सिँचाइ हुन्छ । - कुलोको अतिरिक्त ४ वटा डिप बोरिड पनि सञ्चालनमा रहेकाले वडाको अधिकाँस भागहरुमा सिँचाइको सुविधा पुगेको छ । समाधानका उपायहरु सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरुमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरु व्यवस्था गर्ने ।					
प्रदूषण	- वडामा धेरै उद्योगहरु छैनन् । जैतापुरमा एउटा ब्लक उद्योग मात्र रहेको छ । - यस उद्योगको प्रदूषण वडामा छैन ।					
हुरीबतास	- वडामा हुरीबतासले धेरै क्षति गर्ने गरेको छ । - घरको छाना उडाउने र बालीनालीमा व्यापक क्षति गर्ने गरेको छ ।					
सर्पदंश	- वडाको अधिकाँस भाग ग्रामीण क्षेत्र रहेको र मानिसहरु खेतीपातीमा भरपर्ने भएकोले खेतबारीमा काम गर्दा सर्पदंश हुने गरेको छ भने कच्ची घरमा पसेर पनि सर्पले डसेर मानिसको मृत्यु हुने गरेको छ । - हालसम्म सर्पदंशका कारण ७ जनाको मृत्यु भैसकेको छ । - सर्पदंश उपचार केन्द्र कलैया बजारमा छ जहाँ पुग्न मोटरसाइकलमा ३० मिनेट जति लाग्छ ।					
वडा नं १८						
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरु					
	विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका कारण

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना					
	बाढी	पसाहा	पसाहा टोल			
			कुशमाडी	०	०	०
		बालगंगा	बडहर्वा	डुवानमा ६० घर	०	०
				६०		
केही ऐलानी जग्गा मात्र कटान १५ विघा जमिन कटान भएको १५ विघा जमिन कटान - पसाहा खोला चुरेबाट शुरु भएर वडा नं १६ हुँदै यस वडाको पसाहा टोलमा प्रवेश गर्छ । त्यसपछि कुशमाडी हुँदै दक्षिण तर्फ लाग्छ । - यस खोलाले तटीय क्षेत्रमा केही ऐलानी जग्गा कटान गर्दछ । हालसम्म ५ विघाभन्दा बढी कटान गरिसकेको छ । - बालगंगा खोला वडाको पश्चिमी भागको बडहर्वा टोलबाट वडामा पस्छ । यस खोलाले सामान्य कटान मात्र गर्छ । खोला उकास भएकोले बाढीको समयमा ओभरफ्लो भएर बडहर्वा टोललाई डुवान गर्छ । समाधानका लागि भएका प्रयासहरू - पसाहा खोलालाई च्यानलाईज गरिएको छ र पसाहा टोलमा ग्यावियन वाल र अन्यत्र माटोको ड्याम बनाएर सुरक्षित बनाउन प्रयाश गरिएको छ । - चौधरीटोल पूर्व ड्याम भत्किन थालेको छ । च्यानलाईज गरिएको भागलाई हरेक वर्ष बाढीले भत्काउँछ - बालगंगा खोलालाई च्यानलाईज गरिएको छ र माटोको ड्याम बनाएर सुरक्षित बनाउन प्रयाश गरिएको छ जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना - पसाहा खोलामा कुशमाडी चौधरी टोलको पूर्वमा करिब २५० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने - बालगंगा खोलामा वडा नं १६ को भागमा तटबन्ध वा माटोको ड्याम बनाएर खोला च्यानलाईज गरियो भने वडाका सबैभाग सुरक्षित हुनसक्छन् । - खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।						
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: - वडामा आगलागीका घटनाहरू कमै छन् । विशेषगरी बंकुल (१०), लामीडाँडा टोल (२०), माझी मुसहर टोल (५०) र पसाहा टोल (६०),मा खर पराल र बाँसहरूबाट बनेका बाक्लै घरहरू भएकोले आगलागीको सम्भावना बढी रहेको छ । - ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । - हालसम्म आगलागीले ५ घरमा आंशिक क्षति पुगेको छ । आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण सचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।					
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू: हुलाकी राजमार्गका चोकहरूमा अलि बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । अन्य सडकहरूमा पनि फाट्टफुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो र ग्राभेल सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सामुदायिक कुकुर र घरपालुवा जनावरहरूका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट १० जनाको मृत्यु भएको र १२ जना भन्दा बढी घाइते भएका छन् ।					

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना • सडक सुरक्षा बढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । • सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरु समुदायमा सञ्चालन गर्ने । • सडक अवरोधहरु नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने । सामुदायिक कुकुरहरुको नियन्त्रण गर्ने ।
वन्यजन्तु र अन्य जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती • १६ नं वडाको उत्तरमा सहजनाथ साझेदारी वन र हलखोरिया साझेदारी वनहरुको विशाल क्षेत्र छ । वनमा हात्ती, बाघ, बँदेल, निलगाई, बाँदर, घोडगधा, हरिण आदि वन्यजन्तुहरु रहेका छन् । पसाहा र बालगंगा खोलाको बाटो गरी यी जनावरहरु यस वडामा आइपुग्छन् । • हालसम्म मानवीय र भौतिक क्षति चाहीं भएको छैन तर पशुचौपायाहरु २० वटामा क्षति पुगेको र बालीनालीमा व्यापक क्षति पुगेको छ । • वडामा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क सामान्य रहेको छ । वडाभरीमा सामुदायिक कुकुरहरु ५० भन्दा माथि छन् । समस्या बढ्नुको कारण • २ वटा खोलाको बाटो गरी वनक्षेत्रबाट वन्यजन्तु वस्तीमा आउने गरेका छन् । • रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरुलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण • बारबेरा नभएकोले यि जनावरहरुले वस्तीमा पसेर बालीनालीमा व्यापक क्षति गरिरहेका छन् । वडाको उत्तरी क्षेत्र बढी प्रभावित छ भने सबै टोलहरुमा वन्यजन्तुको प्रकोप रहेको छ । • सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । • कुकुरले हालै मात्र ५ जनालाई टोकेको छ भने १० वर्षमा करिव ३० जना घाइते भएका छन् । • जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय • वनक्षेत्र र वस्तीको सिमानामा बारबेरा गरी वन्यजन्तुलाई वस्तीमा प्रवेश रोक्ने । • कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । • वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । • कुकुर पाल्नेहरुको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण मानवीय मृत्यु भएको छैन तर केही मानिसहरु सामान्य घाइते भएका छन् ।
चट्याङ	चट्याङको कारण मानिसको मृत्यु भएको त छैन तर १० जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा क्षति भएको छ ।
शीतलहर	• शीतलहरका कारण हरेक वर्षजसो सामाजिक जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । • जेष्ठ नागरिकहरुमा दम र बालबालिकाहरुमा न्यूमोनिया लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरु देखापरेका छन् । • बाली उत्पादनमा कमी आएको छ । • शीतलहरका कारण यसवर्ष मकैमा राम्ररी दाना नै लाग्न सकेन । शीतलहरका कारण बालीनालीमा व्यापक क्षति हुने गरेको छ ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना												
सुख्खा खडेरी	- वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरुको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । - वडा नं १६ बाट आउने पैनीहरु छान् तर यसले सबैतिर पर्याप्त सिँचाइ हुँदैन । प्रदेश सरकारले २०७५ सालमा २ वटा डिपबोरिड गाडेको छ तर चालु अवस्थामा छैनन् । समाधानका उपायहरु - सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरुमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरु व्यवस्था गर्ने । - प्रदेश सरकारले गाडेका २ वटा डिपबोरिड चला गर्ने । - वडाभरीमा थप १० वटा डिपबोरिड स्थापना गर्ने ।												
प्रदूषण	वडामा धेरै उद्योगहरु छैनन् । बालुवा प्रशोधन केन्द्र र जडिबुटी प्रशोधन र वितरण केन्द्र मात्र छ । यस उद्योगको प्रदूषण वडामा छैन ।												
हुरीबतास	वडामा हुरीबतासले धेरै क्षति गर्ने गरेको छ । २० घरमा आँशिक क्षति पुगेको छ । घरको छाना उडाउने र बालीनालीमा व्यापक क्षति गर्ने गरेको छ ।												
सर्पदंश	- वडाको अधिकाँस भाग ग्रामीण क्षेत्र रहेको र मानिसहरु खेतीपातीमा भरपर्ने भएकोले खेतबारीमा काम गर्दा सर्पदंश हुने गरेको छ भने कच्ची घरमा पसेर पनि सर्पले डसेर मानिसको मृत्यु हुने गरेको छ । - हालसम्म सर्पदंशका कारण ५ जनाको मृत्यु भैसकेको छ । - सर्पदंश उपचार केन्द्र कलैया बजारमा छ जहाँ पुग्न मोटरसाइकलमा ३० मिनेट जति लाग्छ ।												
वडा नं १९													
कटान, डुवान	उच्च जोखिममा रहेका वस्तीहरु <table><tr><th>टोलको नाम</th><th>उच्च जोखिममा घर</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th></tr><tr><td>ठूलो मटेरिया</td><td>४०</td><td>२०</td></tr><tr><td>मथुरापुर</td><td>३५</td><td>८</td></tr><tr><td>सानो मटेरिया</td><td>८०</td><td>०</td></tr></table> - उल्लेखित वस्तीहरु किर्किचा खोला र बंगेरी(बालगंगा) खोलाको कारण जोखिम सृजना हुने गरेको छ । हालसम्मको क्षति - खोलाले वगाएर वडाको ५ जनाको मृत्यु भएको छ । - बंगेटी खोलाले १०० विघा भन्दा बढी जमिन कटान गरेको छ । जोखिम न्यूनीकरणको उपाय बंगेटी खोला र किर्किचा खोलामा व्यवस्थित तटबन्ध लगाउनु पर्छ ।	टोलको नाम	उच्च जोखिममा घर	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	ठूलो मटेरिया	४०	२०	मथुरापुर	३५	८	सानो मटेरिया	८०	०
टोलको नाम	उच्च जोखिममा घर	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने											
ठूलो मटेरिया	४०	२०											
मथुरापुर	३५	८											
सानो मटेरिया	८०	०											
विद्युतीय दुर्घटना	मटर चलाउँदा १ जनाको विद्युतीय दुर्घटनाको कारण मृत्यु भएको छ ।												
जनावर आतङ्क	मानिसको मृत्यु भएको छैन तर नील गाई वँदिलले वाली नष्ट गर्ने गरेको छ ।												
शीतलहर	- शीतलहरले मृत्यु भएको भनेर तथ्याङ्क नभए पनि जाडो महिनामा घुर ताप्दा ताप्दै मृत्यु हुने मृत्यु हुने जेष्ठ नागरिकहरुको संख्या धेरै छ । - जाडो महिनामा बालबालिकाहरुलाई रुघाखोकी र निमोनीया हुने अवस्था बढ्दो देखिएको छ ।												
सडक दुर्घटना	२ जना टेक्टरले किचेर मृत्यु भएको छ ।												
खडेरी	वाटर टेवल ७० फिट तल छ												
हावाहुरी	वर्षमा ४/५ वटा घरको छाना उडाउने गरेको छ												
आगलागी	२ वटा गोठ,भैसी ३ वटा, बाखा ३ वटा आगलागीमा परेर क्षति भएको छ ।												

विपद	विपद्को कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																																																																				
पर्यटन	- मुश्मिल टोलमा रहेको बोधीमाई मन्दिर गाउँको समितिले संरक्षण गर्ने गरेको छ । मेला पर्व जस्ता कृयाकलापहरु यसका विशेषता हुन । - मथुरापुरमा रहेको महेश्वरा मन्दिर पनि गाउँको समितिले संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ । हरेक वर्ष मेला लाग्ने गरेको छ ।																																																																				
	वडा नं २०																																																																				
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरु <table border="1"> <thead> <tr> <th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>वस्तीको नाम</th><th>जोखिममा घरधुरी</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>वाढी</td><td>कठोह</td><td>रेडक्रस कन्चनपुर</td><td>जग्गा कटान</td><td></td><td></td><td>५० विघा जग्गा गरिसकेको</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>सानो बसडिलवा</td><td>बाटो, पुल र जग्गा</td><td></td><td></td><td>खोलाको कारण डुवान</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>बसतपुर</td><td>४०</td><td></td><td></td><td>खोलाको कारण डुवान</td></tr> <tr> <td></td><td>दुधौरा</td><td>वनदेवी टोल</td><td>१०</td><td></td><td></td><td>१०० विघा जग्गा गरिसकेको</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>बसतपुर</td><td>४०</td><td></td><td>५०</td><td>२०४१ सालको बाढीले</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>मुसहरटोल</td><td>३०</td><td></td><td></td><td>हरिहरपुर बसतपुर मुसहरी र सिमटोल बिस्थापित भएका</td></tr> <tr> <td></td><td>बेगाही खोला</td><td>कन्चनपुर गुलरिया</td><td></td><td></td><td></td><td>बस्ती र खेती डुवान गराउने</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td>१२०</td><td></td><td></td><td>थप डुवान १०० घर</td></tr> </tbody> </table> दुधौरा खोला: - चुरेबाट सुरु भएर वडाको पश्चिम तर्फको सिमाना भएर बग्ने दुधौरा खोला यो वडाको समस्याको रूपमा रहेको छ । - खोला नजिक १०० मिटरमा वनदेवी टोल (१०) रहेको छ जहाँ कटान गर्दैछ । २ पटक सम्म हाइटेन्सन लाईनको टावर ढलेको थियो । करिव १०० विघा जग्गा कटान गरिसकेको छ जुन अहिले बाँझो काँसघारी भएको छ । - बोधिआई कन्स्ट्रक्सन जसोदा वास प्लाण्ट बायो ग्याँस उद्योगहरु कटानमा परिरहेका छन् । - विगतमा हरिहरपुरका १५ घर बसतपुर मुसहर टोलका ३० घर र बसतपुर सिमटोलका ५ घर बिस्थापित भैसकेका छन् । कठोह खोला: - रेडक्रस कन्चनपुरमा ५० विघा जग्गा कटान भइसकेको छ भने बाढीका कारण ३ जनाको मृत्यु भएको छ । - सानो बसडिलवामा हरेकवर्ष बाटो र पुल पनि भत्काउने गरेको छ । - ठूलो बसडिलवामा पश्चिमतर्फ कब्रिस्थान कटान गर्दैछ र जग्गा पनि कटान हुँदैछ । - बसतपुरमा जग्गा पुरै डुवाउँछ भने दुधौरा र कठोह खोलाका कारण ४० घर समेत ७ दिनसम्म डुवान गर्छ । यो २ खोला बीचको टापु जस्तै देखिन्छ । बेगाही खोला:						विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	वाढी	कठोह	रेडक्रस कन्चनपुर	जग्गा कटान			५० विघा जग्गा गरिसकेको			सानो बसडिलवा	बाटो, पुल र जग्गा			खोलाको कारण डुवान			बसतपुर	४०			खोलाको कारण डुवान		दुधौरा	वनदेवी टोल	१०			१०० विघा जग्गा गरिसकेको			बसतपुर	४०		५०	२०४१ सालको बाढीले			मुसहरटोल	३०			हरिहरपुर बसतपुर मुसहरी र सिमटोल बिस्थापित भएका		बेगाही खोला	कन्चनपुर गुलरिया				बस्ती र खेती डुवान गराउने				१२०			थप डुवान १०० घर
विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																																																															
वाढी	कठोह	रेडक्रस कन्चनपुर	जग्गा कटान			५० विघा जग्गा गरिसकेको																																																															
		सानो बसडिलवा	बाटो, पुल र जग्गा			खोलाको कारण डुवान																																																															
		बसतपुर	४०			खोलाको कारण डुवान																																																															
	दुधौरा	वनदेवी टोल	१०			१०० विघा जग्गा गरिसकेको																																																															
		बसतपुर	४०		५०	२०४१ सालको बाढीले																																																															
		मुसहरटोल	३०			हरिहरपुर बसतपुर मुसहरी र सिमटोल बिस्थापित भएका																																																															
	बेगाही खोला	कन्चनपुर गुलरिया				बस्ती र खेती डुवान गराउने																																																															
			१२०			थप डुवान १०० घर																																																															

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- वेगही खोला यो वडाको पूर्वतर्फबाट बग्छ तर कन्चनपुर गुलरिया बस्ती नै डुवाउँछ । (१०० घर) र बालीनालीमा पनि ब्यापक डुवान गर्छ । - विगतमा १ जनाको मृत्यु पनि भएको थियो । - वडा भन्दा बाहिर पूर्वमा बालगंगा खोला बग्छ जसको बाढी वर्षादमा ओभरफ्लो भएर वेगही खोलामा मिसिन्छ र बालीनालीमा ब्यापक क्षति तथा नोक्सानी गराउँछ । समाधानका लागि भएका प्रयासहरू - दुधौरा खोलामा माटोको ड्याम लगाइएको छ तर यो निरन्तर कटान भइरहेको छ । - बसतपु उत्तरमा यसैवर्ष ५० मिटर ग्यावियन तटबन्ध गरिएको छ । - कठोह खोलामा जोखिम न्यूनीकरणका लागि कुनै प्रयास गरिएको छैन । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना दुधौरा खोला: - दुधौरा खोलाको बसतपुर दुधौरा पुल उत्तरदेखि वनदेवी न्यायाधीश पुल सम्म करिव ३ किलोमिटर क्षेत्रमा तटबन्ध निर्माण गर्ने । - बसतपुर दुधौरा पुलदेखि मिर्चैया देवी ब्यारेजसम्म करिव १५०० मिटर तटबन्ध गर्ने । - तटबन्ध गर्दा खोलाको Right of way कायम गरी तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रुपमा सफा गर्ने र नदीजन्य पदार्थलाई च्यानलाईज गर्ने । कठोह खोला: - ठूलो बसडिलवाको कटान भइरहेको कब्रिस्थान नजिक ३०० मिटर र कन्चनपुर सानो बसडिलवा सम्म करिव ५०० मिटर तटबन्ध गर्ने । - सानो बसडिलवा कुलोलाई ५०० मिटर मेसिनरीवाल लगाएर सुरक्षित बनाउने । वेगाही र बालगंगा खोला: वेगाही खोलाबाट ल्याएको कुलोमा बाढीमा ओभरफ्लो हुनेगरी ब्यापक पानी आएर डुवान गर्ने भएकोले कुलोको सुरुमा ढोका सहितको Control System सहित करिव ५०० मिटर पक्की कुलो बनाउने ।
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: - वडामा आगलागीका घटनाहरू हालका दिनमा कमै छन् । ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ । १० वर्षयता १ जनाको मृत्यु र १० वटा पशुचौपायामा क्षति भएको छ । आगलागीको समाधान: व्यवस्थित विद्युतीकरण सिचेतना र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू: - कन्चनपुर, बसडिलवा र मुस्लिमटोल - हालसम्म ४ जनाको मृत्यु भएको छ भने १० जना घाइते भएका छन् । - ग्रामीण बस्ती भएकोले भित्री सडकहरूमा फाट्टफुट्ट दुर्घटना भइरहने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण - सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सामुदायिक कुरकुरा कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति त्यस्तो धेरै क्षति भएको छैन । सामान्य दुर्घटनामा १० जना जति घाइते भएका छन् ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा बढाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरु समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरु नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने । - सामुदायिक कुकुरहरुको नियन्त्रण गर्ने ।
जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - वडामा चुरे क्षेत्रबाट र भारततिरबाट पनि खानाको खोजीमा बँदेल, हरिण, स्याल, घोडगधा दुधौरा खोलाको किनार हुँदै वडामा आउँछन् र बालीनालीमा क्षति गर्दछन् । - वडाको सबै क्षेत्रमा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क रहेको छ । समस्या बढ्नुको कारण - खेतीपातीको क्षेत्र, हरियाली, जङ्गल जस्तो वातावरणमा खान पाइने भएकोले यतैतिर बस्ने गर्छन् र बालीनालीमा क्षति गरिरहन्छन् । - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन र कुकुरहरुलाई खानेकुराको अभावले कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । क्षतिको विवरण - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् । - विगत केही वर्षयता कुकुरले १० जनालाई टोकेर घाइते बनाएको छ । जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरुको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । - जीतपुरसिमामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण विगत १० वर्षमा १ जनाको मृत्यु भएको छ भने २ जना जति घाइते भएका छन् ।
चट्याङ	चट्याङको कारण मानवीय मृत्यु भएको छैन तर हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा व्यापक क्षति भएको छ ।
सुख्खा खडेरी	- वडाको अधिकाँस ठाउँ खेतीयोग्य जमिन छ र अधिकाँस मानिसहरुको मुख्य पेसा पनि कृषि नै हो । - कठोह नहरबाट २०० विघा र वेगहा नहरबाट ३०० विघा सिँचाइ हुन्छ । ठूलो बसडिलवाको डिपबोरिडबाट करिब १०० विघा सिँचाइ हुन्छ । - अन्यत्र सबै ठाउँमा आकासेपानीको भरमा खेती गर्नुपर्ने हुन्छ । समाधानका उपायहरु - सुख्खा खडेरीको समस्या भएका देहायका स्थानहरुमा डिपबोरिड व्यवस्थापन गर्ने । - रेडक्रस कन्चनपुर - मुस्लिम टोल - कन्चनपुर गुलरिया - सानो बसडिलवा - बसतपुर न्यायाधीश टोल - ठूलो बसडिलवाको दक्षिणी भाग

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना			
	कृषि मोटर चलाउनका लागि ३ फेजको विद्युत लाईन सबैतिर विस्तार गर्ने ।			
प्रदूषण	वडामा यसोधा बास कसर उद्योग, वायोग्यास उद्योग र गुरुङ इटाभट्टा गरी ३ वटा मात्र उद्योगहरू छन् । यी उद्योगहरूबाट त्यस्तो प्रदूषण वडामा छैन ।			
	वडा नं २१			
कटान, डुवान	<u>उच्च जोखिममा रहेको वस्ती</u> - बानीया टोलको २५ घरधुरी विजौरी खोलाको जोखिममा छ । <u>क्षतिको विवरण</u> - हालसम्म मानवीय क्षति भएको छैन । - खानेपानी मुहान भत्काएको खानेपानीको मुहान जोखिममा छ । १ नम्वर पुल भत्काएको छ ।			
सडक दुर्घटना	हाइवे सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिममा छ । प्रत्येक दिन सडक दुर्घटना हुनेगरेको छ ।			
सर्पदंश	५ जनाको मृत्यु भएको छ । आर्मीको व्यारेकमा सर्पदंश उपचार केन्द्र रहेको छ तर कलैया पुग्नु भन्दा कुनै वडाहरूको लाग टाढा पर्ने भएकाले सबै पहुँचमा छैन ।			
जनावर आतङ्क	बाघले १ जना र हात्तीले ३ जना गरेर जम्मा ४ जनाको जनावर आतङ्कबाट मृत्यु भएको छ । १ जनाले कागजात नमिलेकोले राहत नपाएको कुरा वडावासीबाट कुरा आएको छ			
हुरीवतास	वर्षमा ५० घरहरू उडाउँने गरेको छ ।			
विद्युतीतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण ४ जनाको मृत्यु भएको छ ।			
चट्याङ	हालसम्म मानिसको मृत्यु भएको छैन । तर साविक वडा नं ३ क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी पर्ने गरेको छ ।			
पहिरो	एमहाडाडा, पानीकुवा पहिरोबाट प्रभावित हुने स्थानहरू हुन् ।			
	वडा नं २२			
चट्याङ	चकरी टोल क्षेत्रमा बारम्बार चट्याङ पर्ने गरेको छ । चट्याङकै कारण हालसम्म मानिसको मृत्यु भएको छैन ।			
कटान	हालसम्म खोलाले वगाएर १ जनाको मृत्यु भएको छ । खोलाले हालसम्म १०० भन्दा बढी बाखा वगाएको छ भने १० वटा गाडी वगाएको । ट्रयाक्टर मात्रै २ वटा वगाएको छ । घर २ वटा र १० विगा जग्गा वगाएको छ ।			
	सिनं	टोलको नाम	जम्मा घरधुरी	उच्च जोखिममा रहेका घर
	१	विरुवा टोल	४८	३
	२	चकरी टोल	१५०	५०
	३	नयाँ वस्ती टोल	१००	१०
	४	३ नम्वर पुल वस्ती	४५	२५
	५	लोप्चन टोल	१५	१५
	६	२ नम्वर पुल वस्ती	४०	२०
	७	कालापानी टोल	३०	१५
	८	झाँडभर डाँडा टोल	२०	५
	९	१ नम्वर पुल टोल	६१	४०
	१०	सचिन चोक टोल	१००	४०
	११	मुलखोला टोल	४०	१५

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना																																								
			६४९	२३८																																					
जनावर आतङ्क	- हात्तीबाट ५ जना र बाघले ४ जना मानिसको ज्यान लिएको छ । अन्य जनावरहरूमा वँदेल, चित्तल लगायतका जनावरहरूले कृषिवालीमा क्षति गर्ने गरेका छन् । - बाघ नियन्त्र वा बाघ बाहिर निस्कीएमा जङ्गलमा लानका लागि पर्सा राष्ट्रिय निकुन्जले नेपाली सेनाको क्याम्प राखेको छ । बाघ नियन्त्रको लागि आवश्यक जनशक्ति आउने गरेको छ ।																																								
सडक दुर्घटना	वडा नं २० क्षेत्र पूर्वपश्चिम हाइवे बीच भागमा छ । हाइवेमा सबै भन्दा बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ ।																																								
पहिरो	मुलखोला, ढुकुवावास, ३ नं. पुल पहिरोबाट प्रभावित हुने टोलहरू हुन् ।																																								
	वडा नं २३																																								
डुवान कटान	जोखिममा रहेको वस्तीहरू <table border="1"> <thead> <tr> <th>विषय क्षेत्र</th><th>खोला</th><th>वस्तीको नाम</th><th>जोखिममा रहेको</th><th>स्थानान्तरण गर्नुपर्ने</th><th>विस्थापित भैसकेका</th><th>कारण</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>बाढी डुवान</td><td>सिसिया</td><td>दलित बस्ती</td><td>२०</td><td>०</td><td>०</td><td>सिसिया खोला र नहरको</td></tr> <tr> <td>डुवान</td><td></td><td>सुकुम्बासी वस्ती</td><td>३५</td><td>०</td><td>०</td><td>पानी ओभरफ्लो भएर कुनै कुनै वर्ष डुवान हुने</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>बड्काटोल</td><td>१०</td><td>०</td><td>०</td><td>सामान्य कटान र डुवान</td></tr> </tbody> </table> वडाको उत्तरतर्फ रहेको क्रियासोती खोलाले कुनै कटान र डुवान गर्दैन । <table border="1"> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td>६५</td><td>०</td><td>०</td><td></td></tr> </tbody> </table> - सिसिया खोला वडाको बीच भागबाट सुरु भएर परवानीपुर कृषि अनुसन्धान केन्द्रको पश्चिमबाट बग्छ । खोलामा तटबन्ध गरिएको छैन तर च्यानलाईज गरिएको छ । बस्तीमा ठूलो क्षति छैन । सिसिया खोला र दलितटोलमा भएको नहरले बाढीको समयमा ओभरफ्लो भएर दलित टोल र सुकुम्बासी टोलमा डुवान गर्ने गरेको छ भने बड्का टोललाई सिसिया खोलाको पानीले डुवान गर्छ । समाधानका लागि भएका प्रयासहरू - सिसियामा खोलालाई च्यानलाईज गरिएको छ । तटबन्ध कतैपनि गरिएको छैन । जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना - सिसिया खोलामा बड्का टोलको पूर्वमा करिब ५० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । खोलाको बहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।						विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण	बाढी डुवान	सिसिया	दलित बस्ती	२०	०	०	सिसिया खोला र नहरको	डुवान		सुकुम्बासी वस्ती	३५	०	०	पानी ओभरफ्लो भएर कुनै कुनै वर्ष डुवान हुने			बड्काटोल	१०	०	०	सामान्य कटान र डुवान				६५	०	०	
विषय क्षेत्र	खोला	वस्तीको नाम	जोखिममा रहेको	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने	विस्थापित भैसकेका	कारण																																			
बाढी डुवान	सिसिया	दलित बस्ती	२०	०	०	सिसिया खोला र नहरको																																			
डुवान		सुकुम्बासी वस्ती	३५	०	०	पानी ओभरफ्लो भएर कुनै कुनै वर्ष डुवान हुने																																			
		बड्काटोल	१०	०	०	सामान्य कटान र डुवान																																			
			६५	०	०																																				
आगलागी	जोखिममा रहेका स्थानहरू: वडामा आगलागीका घटनाहरू कमै छन् । तथापी दलितटोल, सुकुम्बासी टोल र पुरानो बेहरामा धेरै संख्यामा खर परालका घरहरू रहेकाले आगलागीको सम्भावना रहेको छ भने व्यवस्थित वायरिङ नहुँदा आगलागीको सम्भावना छ । आगलागीको समाधान: ग्रामीण बाक्लो बस्तीमा अव्यवस्थित विद्युतीकरणका कारण आगलागी हुनसक्ने भएकोले सचेतना, सतर्कता र पूर्वतयारी आवश्यक छ ।																																								
सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना भइरहने गरेका स्थानहरू: त्रिभुवन राजपथको टेलिकम टावर देखि ज्योतिफर्मको गेटसम्म बढी सडक दुर्घटना हुने गरेको छ । भित्री सडकहरूमा पनि फाट्फुट्ट दुर्घटना हुने गरेका छन् । दुर्घटनाको कारण																																								

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
	- सडक सुरक्षाको सचेतनाको अभाव - मादक पदार्थ र लागु औषध सेवन गरी सवारी चालाउँदा - साँघुरो सडकमा गाडीको अत्यधिक गति - सामुदायिक कुकुरका कारण हालसम्मको वडामा भएको क्षति हरेक दिन ससाना सडक दुर्घटनाहरू भइरहने गरेका छन् । विगत १० वर्षयता सडक दुर्घटनाबाट ४० जनाको मृत्यु भएको र ८० जना भन्दा बढी घाइते भएका छन् । जोखिम न्यूनीकरणको लागि योजना - सडक सुरक्षा वडाउनको लागि ट्राफिक अनुगमन बढाउने । - सडक सुरक्षाको कृयाकलापहरू समुदायमा सञ्चालन गर्ने । - सडक अवरोधहरू नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने । - सामुदायिक कुकुरहरूको नियन्त्रण गर्ने ।
जनावर आतङ्क	उच्च जोखिममा रहेको वस्ती - माथिल्लो वन क्षेत्रबाट सिसिया खोलाको बाटो गरी घोडगधा र निलगाईहरू आएर बालीमा क्षति गर्ने गरेका छन् । - वडाको सबै क्षेत्रमा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क रहेको छ । वडाभरीमा यस्ता कुकुरहरू ५० भन्दा माथि छन् । कुकुरले मुख्यरूपमा फाल्गुण देखि जेष्ठसम्म धेरै दुख दिइरहेका छन् । - रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरूलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ । - जर्सी गाईको बाच्छाहरू दुध छुटेपछि खुल्ला छोडिदिनाले समुदायमा गोरुहरूको संख्या बढेकोले बालीनालीमा क्षति गरिरहेका छन् । क्षतिको विवरण - सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोक्ने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउँने नदिने पनि गरेका छन् । - विगत केही वर्षयता कुकुरले २० औं जनालाई टोकेर घाइते बनाएको छ । - जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले बीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ । समाधानको उपाय - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरूको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । - जीतपुरसिमामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।
विद्युतीय दुर्घटना	विद्युतीय दुर्घटनाको कारण विगत १० वर्षमा ३ जनाको मृत्यु र ४ जना जति घाइते भएका छन् ।
चट्याङ	चट्याङको कारण मानिसको मृत्यु भएको त छैन तर १० जना जति घाइते भएका छन् । हरेकवर्ष विद्युतीय उपकरणमा क्षति भएको छ ।
शीतलहर र तातोहावा को लहर	- शीतलहरका कारण हरेक वर्षजसो सामाजिक जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । - जेष्ठ नागरिकहरूमा दम र बालबालिकाहरूमा न्यूमोनिया लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरू देखापरेका छन् । - बाली उत्पादनमा कमी आएको छ । - विश्व उष्णीकरणका कारण गर्मी बढ्दै गएकोले तातो हावाका कारण धेरै समस्या हुन थालेको छ ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
प्रदूषण	- वडामा १३ वटा जति उद्योगहरू रहेका छन् । उद्योगहरूबाट निस्केको धुवाँ, छाडले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानीले सिर्सिया खोलाको जल प्रदूषण गराएको छ । - नारायणी लेदर प्रा लि को आसपासको क्षेत्रमा दुर्गन्ध फैलाएको छ । - कोइला डिपोबाट निस्कने धुलो अत्यधिक छ । कहिलेकाहीँ त सडकमा धुलोले गर्दा गाडी चलाउन पनि समस्या हुने गरेको छ । - पहिले सिर्सिया खोलाको पानी पहिले खाइन्थ्यो । अहिले बाख्रा बस्तुले खाएमा मर्ने गरेका छन् । - उद्योगबाट निस्कने प्रदूषणले यस वडामा समस्या उत्पन्न गराएको छ । समाधानका उपायहरू: - उद्योगहरूलाई प्रदूषण न्यूनीकरण गर्ने सम्बन्धमा बाध्यकारी बनाउने । - उद्योगबाट निस्कने केमिकलयुक्त पानीलाई प्रशोधन गरेर मात्र खोलामा पठाउन अनिवार्य गर्ने । - धुवाँ र छाई फिल्टर गर्न उद्योगहरूलाई अनिवार्य गर्ने ।
	वडा नं २४
डुवान, कटान	उच्च जोखिमका वस्ती - नहर टोलको १०, इदगाह टोल १० गरी जम्मा २० घर दुधौरा खोलाको कारण उच्च जोखिममा रहेको छ । हालसम्मको क्षति २०४७ सालमा दुधौरा खोला कटानको कारण २५ घर विस्थापित भएका थिए । विस्थापित मानिसहरू हालको दक्षिण टोलमा बसोसाव गरिरहेका छन् । हाल दक्षिण टोल फेरी कटानको चपेटामा परिरहेको छ । - दुधौरा खोलाले बगाएर ३ जनाको मृत्यु भएको थियो । धान रोप्ने क्रममा श्रीमानलाई खाना पुर्याउँन जाँदा एकजनालाई बगाएको कुरा वडावासीबाट छलफलमा कुरा आएको थियो । - दुधौरा खोलाले हालसम्म ३५ विगा जमिन कटान गरेको छ । - वडा नं २४ मा विपेश गरी दुधौरा खोलाले जग्गा कटान गर्ने गरेको छ । - तर हालसम्म वडा नं २४ अन्तर्गत पर्ने दुधौरा खोलामा कुनै पनि स्थानमा बाँध निर्माण गरिएको छैन । - वडा नं ८ को पक्की बाँध देखि वडा नं २४ को दक्षिण टोलसम्म दुवै तर्फ बाँध निर्माण गरियो भने मात्र कटानको समस्या समाधान हुन्छ । किन भने हाल दुवै साईडमा धार परिवर्तन गरेर कटान गरिरहेको छ । जोखिम न्यूनीकरणको उपाय २०४७ सालमा दुधौरा खोलाले २५ घरलाई कटान गरी विस्थापित गरेर पुनर्थापन भएको हालको दक्षिण टोल फेरी पनि कटानको चपेटामा परेको छ
सडक दुर्घटना	- सडक दुर्घटनाबाट १ जनाको ज्यान गएको छ । - बाटोको चौडाइ ७० फिट छ तर सबैले बाटो मिचेकोले हाल प्रयोगमा १० देखि १५ फिट मात्र छ । बाटोको भाग अतिक्रमण भएको छ ।
आगलागी	- मानव मृत्यु भएको छैन तर हालसम्ममा ५० घर जलेको कुरा वडावासीको भनाइ रहेको छ । तर हाल आगलागीको घटना न्यून भएको छ । - खरको छाना विस्थापनले आगलागीको घटनामा कमि आएको कुरा वडावासीको बुझाइ रहेको छ ।
जनावर आतङ्क	वडा नं २४ मा जङ्गल छैन तर नील गाइ, वँदेल र बाँदरले वालीनालीमा क्षति पुर्याइरहेका छन् ।

विपद	विपदको कारण र यसको प्रभाव तथा असर प्रभावित टोल, क्षति न्यूनीकरणको प्रयास र आगामी योजना
शीतलहर	- तथ्याङ्क र प्रमित हुने दशी नभए पनि जाडो महिनामा घर ताप्दा दाप्दै बुढाबुढीहरूको मृत्यु हुने गरेको भन्ने वडावासीको भनाइ रहेको छ । - बालबालिकाहरूमा निमोनीया ज्वरो जस्ता विरामहरू जाडो महिनामा बढी देखिने गरेको छ ।
पशु र वालीमा रोग	फौजी किरा, गवारो र रेडरोगले अत्यधिक सताएको छ ।

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

३.२ उपमहानगरपालिकाको सहरी विपद्

शहरीकरणको विकास संगै शहरी विपद्का सवालहरूको जन्म हुँदै जान्छन् । जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका विरगञ्ज र भारतीय सिमा नजिकमा रहेको एक व्यापारिक केन्द्र हो । जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको केन्द्र भागमा विशेष गरेर पथलैया - विरगञ्ज राजमार्ग आसपासका भूभागहरू शहरीकरणको चर्को दबावमा छन् । वडा नं ४ रहेको सिमरा विमानस्थलको कारण पनि शहरीकरणले स्थान पाएको छ । यी क्षेत्रहरूमा शहरीकरण संगै शहरी विपद्का सवालहरू पनि बाहिर देखिएका छन् । सघन आवास, अव्यवस्थित ढलनिकास, फुटपाथ व्यापार, खानेपानी र सरसफाइ, सवारी पार्किङ, प्रदूषण, अव्यवस्थित विद्युतीकरण, पर्यटन सुरक्षा, ध्वनी प्रदूषण जस्ता सवालहरू देखा परेका छन् । यसलाई उपमहानगरपालिकाको वार्षिक योजनाले समेट्नु पर्दछ ।

घर तथा भवन:

बजार क्षेत्र:

- जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका वडा नं १, २, ३, ७, ९, १०, वडाहरू शहरी क्षेत्रमा रहेका छन् भने अरु केही वडाहरू शहरीकरणको चर्को दबावमा रहेका छन् । वडा नं ४, ६, १४ र २० का अधिकाँस क्षेत्रमा ग्रामीण परिवेश नै बढी छ ।
- जीतपुरसिमरा धेरै पुरानो र ऐतिहासिक बजार भएकोले बजार क्षेत्रमा अहिले पनि धेरै पुराना र कमजोर घरहरू रहेका छन् र २०६२ साल भन्दा अघि बनेका अधिकाँस घरहरू पिलर नभएका छन् । कैयौं घरहरू काठका खाँबा ईटाको गारो टिनको छाना भएका छन् । बजारको आसपासका क्षेत्रमा पनि यस्ता संरचनाहरू छन् जो भूकम्प, हावाहुरी जस्ता प्रकोपबाट प्रभावित हुने गर्छन् ।
- हालका दिनमा निर्माण गरिएका घर भवनहरू उपमहानगरपालिकाबाट नक्सापास गरेर मापदण्ड अनुसार निर्माण गरिएका छन् ।

सडक:

- जीतपुरसिमराको पथलैया - अमलेखगञ्ज हुँदै गएको महेन्द्र राजमार्ग र पथलैया - वीरगञ्ज सडकमा सवारी चाप अत्यधिक छ । महेन्द्र राजमार्ग सवारी चापका आधारमा साँघुरो पनि छ । व्यस्त बजार क्षेत्रमा अत्यधिक सवारी चाप र मानिसहरूको भिडभाड जीतपुरसिमराका बजारहरूको विशेषता नै भएको छ ।
- कतिपय सडकमा फुटपाथ पनि छैनन् । पैदलयात्रु पनि सडकबाट नै हिँड्नुपर्ने हुँदा सवारी अवरोध र दुर्घटनाको सम्भावना अत्यधिक छ ।
- पैदलयात्रु हिँड्न बनाइएका सडक पेटीमा व्यापारीहरूले सामान फिँजाउने, निर्माण सामग्रीहरू राख्ने तथा अन्य अवरोधहरू हुने हुँदा थप समस्या हुने गरेको छ ।
- सबै ठाउँमा पार्किङको लागि स्थान अभाव भएकोले सडकको साइडमा नै पार्किङ गर्नुपर्ने अवस्था छ ।

नाली तथा ढल निकास:

- जीतपुरसिमरा क्षेत्रमा पूर्व पश्चिम नाली वा ढल वा ड्रेनको निर्माण नभएकोले यसप्रकारको निकास छैन ।
- प्लास्टिकजन्य पदार्थ र नालीमा फालिएका अन्य वस्तुहरूका कारण जाम भइरहने गर्दछ ।

फुटपाथ:

- मुख्य सडक तथा भित्री केही सडकहरूमा फुटपाथ बनाइएको छ तर फुटपाथहरू साना छन् । दोहोरो मानिस क्रस गर्न निक्कै समस्या पर्छ ।
- उपमहानगरपालिकाले कालोपत्रे भएको ठाउँमा र फुटपाथमा व्यापार गर्न निषेध गरेको छ तर कतिपय स्थानमा फुटपाथमा व्यापार पनि छ र निर्माण सामग्रीहरू राख्ने गरिएका पनि छन् । यसले गर्दा मानिसहरूलाई फुटपाथबाट हिँड्न समस्या भएकोले सडकबाट नै हिँड्नुपर्ने बाध्यता छ ।

खानेपानी:

- जीतपुरसिमराको अर्को समस्या भनेको खानेपानी हो । जीतपुर बजारमा नै सप्लाईको खानेपानी छैन । सबै चापाकलको पानी प्रयोग गर्ने गर्दछन् ।
- वडा नं ५, ७, ९ लगायतका स्थानहरूमा पानी ट्याङ्की बनेको ७ देखि १० वर्षजति भयो तर सञ्चालनमा आएका छैनन् ।
- मुख्यरूपमा सहरी क्षेत्र र क्रमशः पालिकाको सबै वडामा फिल्टर सहितको खानेपानी आयोजना सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यकता छ ।

दमकल शववाहन र एम्बुलेन्स:

- जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकासँग दमकल छ र नगरपालिका भरीमा ११ वटा एम्बुलेन्सहरू छन् ।
- जीतपुरसिमरा बजारका केही भित्री सडकमा दमकल जान नसक्ने अवस्था पनि छ ।
- दमकलमा पानी भर्नका लागि आवश्यक मात्रामा वाटर पोइण्टहरू नभएकोले आगलागीको समयमा समस्या हुने गरेको छ ।

पेट्रोल पम्प र ग्याँस डिपो:

- जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका भरीमा ३० वटा पेट्रोलपम्प रहेका छन् । यि पेट्रोलपम्पहरूबाट आसपासका ३८०० घरहरू प्रभावित हुनसक्ने कुरा औल्याइएको छ ।
- केही पेट्रोल पम्पमा आधारभूत सुरक्षा मापदण्डको पालना गरिएको छैन र कामदारहरूलाई अग्नी नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम पनि दिइएको छैन ।
- बजार क्षेत्र भएकोले घेरै ग्याँस डिपोहरू छन् । जीतपुरसिमरा क्षेत्रभित्र एउटा ग्यास उद्योग र ३५ भन्दा बढी ग्याँस डिपोहरू छन् जसबाट ४३४५ भन्दा बढी घरधुरीहरू प्रभावित हुने आकलन गरिएको छ ।
- कुनै पनि ग्याँस डिपोहरूले सुरक्षाका न्यूनतम मापदण्डहरूको पालना गरेको पाइँदैन । यस सम्बन्धी जानकारी पनि छैन ।

हरियाली प्रवर्द्धन:

- शहरको हरियाली प्रवर्द्धनका लागि व्यक्तिगत र संस्थागत प्रयास भइरहेको छ । तर यसले निरन्तरता र सार्थकता पाउन सकेको छैन ।
- सडक किनारा, खाली जग्गाहरू र खोलाका तटीय क्षेत्रमा व्यापक हरियाली प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याइएको छ ।
- कौशी खेती गरेर पनि हरियाली प्रवर्द्धनमा काम गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

प्रदूषण:

औद्योगिक प्रदूषण:

- उपमहानगरपालिका भरीमा २४० भन्दा बढी ठूला उद्योगहरू रहेका छन् । उद्योगबाट निस्केको धुवाँ, छाडले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानीले जल प्रदूषण गराएको छ ।
- उद्योगबाट निस्केको केमिकलुक्त पानी उद्योगले प्रशोधन नगरी सिधै सिर्सिया खोलामा पठाउने गरेको छ । यसले सिर्सिया खोलाको पानी प्रदूषित भएको छ । पहिले सिर्सिया खोलाको पानी पहिले खाइन्थ्यो । हाल आएर बाखा बस्तुले यो पानी खाएर धेरै मरेका छन् । बालीमा लगाउँदा बाली विरुवा डढेर मरेका छन् । कृषि क्षेत्रमा बाली उत्पादनमा गिरावाट आएको छ र मानिसको मृत्यु पनि भएको छ । यो पानीका कारण धेरै जनालाई छाला सम्बन्धी समस्या देखा परिरहेको छ ।
- बाहिर लुगा सुकाएपछि छाडको कारण कालो हुने समस्या छ ।
- धान पसाउने बेलामा फूलमा छाड पसेपछि फल नै नलाग्ने गरेको छ ।
- दुर्गन्धका कारण बस्न नै समस्या भएको छ ।
- पालिकाको सहरी क्षेत्रका अधिकांस भागहरू प्रभावित भएका छन् ।
- कोइला डिपोबाट निस्कने धुलो अत्यधिक छ । कहिलेकाहीँ त सडकमा धुलोले गर्दा गाडी चलाउन पनि समस्या हुने गरेको छ । यस्ता धेरै उदाहरणहरू छन् प्रदूषणका ।

बजार र घरबाट निस्कने फोहर:

- वडा नं ७ मा रहेको जीतपुर बजार उपमहानगरपालिकाको प्रमुख केन्द्र हो र सबैभन्दा ठूलो बजार पनि हो । जनसंख्याको हिसावले पनि यसले सबैभन्दा ठूलो हिस्सा ओगटेको छ ।
- सिमरा बजार, पथलैया, अमलेखगञ्ज जस्ता अन्य ठूला बजारहरू पनि पालिका भित्र रहेका छन् ।
- बाहिरबाट झट्ट हेर्दा यो बजारक्षेत्र त्यति सफा र स्वच्छ देखिँदैन । मुलतः यहाँ रहेका शहरी फोहरको अवस्था यसप्रकार रहेको छ ।
 - सडक किनारमा यत्रतत्र प्लास्टिक र अन्य धुलोजन्य फोहरहरू देखिन्छन् ।
 - फुटपाथमा पसलहरू थापिएका छन् जसले गर्दा मानिसहरू हिँड्न नै समस्या भएको छ ।
 - बजारक्षेत्रमा डस्टबिनहरू राखिएका छैनन् जसले गर्दा फोहर एकीकृत हुन सकेको छैन ।
 - उपमहानगरपालिकाको आफ्नै डम्पिङ साइट छैन । वीरगञ्ज महानगरपालिकाको डम्पिङसाइटमा लगेर विसर्जन गरिन्छ ।
 - दैनिक फोहर नउठाउँदा समस्या भएको स्थानीय नागरिकहरूको गुनासो छ ।
 - फोहर बर्गीकरण गरेर आफ्नै डम्पिङ साइट निर्माण गरी नियमित फोहर व्यवस्थापन गर्नुपर्ने सुझाव छ ।

भान्साकोठाको सुरक्षा र लैङ्गिक सवाल:

- घरको सबैभन्दा बढी जोखिमयुक्त स्थान भान्सा कोठा हुन्छ र महिलाहरू नै बढी समय यहीं रहन्छन् ।
- अक्सर घरमा आगलागीको सम्भावना भान्सामा भएको ग्याँस लिक भएर हुने गरेको छ ।
- महिलाहरूले धेरै समय आगोसँग खेल्नु पर्ने हुन्छ ।
- हिटर, राइस कुकर, इलेक्ट्रिक जग लगायतका उपकरणमा विद्युत सट भएर आगलागी हुने र विद्युत दुर्घटना वा करेण्ट लागेर महिलाहरू घाइते हुने वा मृत्यु हुने गरेको छ ।
- भान्सा कोठामा पानीको धेरै प्रयोग हुन्छ र ओशिलो पनि हुन्छ भिजेको हातले स्वीच चलाईन्छ जहाँ करेण्ट लाग्नसक्ने सम्भावना बढी हुन्छ ।
- महिलाहरूको पोषाक पनि भान्सामा काम गर्दाका लागि छुट्टै हुँदैन । छिटो आगो टिप्ने खालका अर्थात् प्रज्वलनशील पहिरन नै प्रायः हुन्छन् ।

- भान्सामा महिलाहरु सँग साना बालबालिकाहरु पनि हुन्छन् र विपद्बाट उनीहरु पनि प्रभावित हुन्छन्। विपद्को समयमा महिलाहरुले आफ्ना बालबालिकाहरुको संरक्षण गर्ने क्रममा आफु थप जोखिममा रहन्छन्।
- महिलाहरुलाई आगो र भान्सा कोठाको सुरक्षा सम्बन्धी प्रभावकारी तालिम वा सचेतना दिइएको छैन।
- जोखिमक्षेत्रमा काम गर्दा सुरक्षित रहने उपाय र पूर्वतयारीका उपायबारेको ज्ञान सीप महिलाहरु सँग छैन।
- साना बालबालिकाहरुलाई विद्यालय पठाउने वा लिन जानेमा अधिकाँस महिलाहरु नै हुन्छन् र उनीहरु बालबालिकाहरु सँग सडक वारपार गरिरहेका हुन्छन्। तर सडकमा जेब्रा क्रसिङ, आकासे पुल, ट्राफिक व्यवस्थापन, ट्राफिक लाईट, ट्राफिक नियमको जानकारी वा यस्तै प्रकारका सुरक्षाको व्यवस्था गरिएको छैन जसले गर्दा महिला र बालबालिकाहरु जोखिममा रहन्छन्।
- शहरी क्षेत्रमा जागिरे महिलाहरुको भूमिका अझै बढी हुन्छ र बढी व्यस्त हुन्छन्। जागिर, घरायसी काम, भान्साको काम, सामुदायिक काम जस्ता त्रिआयामिक भूमिका हुन्छ। सबै काम हतारमा गर्नुपर्ने हुन्छ। जसले गर्दा दुर्घटनामा पर्नसक्ने र अन्य समस्याहरु आउने गरेको छ।
- भवन सुरक्षाका लागि मापदण्ड बनाइएको छ तर भान्सा कोठाको सुरक्षाको कुनै मापदण्ड बनाइएको छैन।
- विपद् व्यवस्थापन गर्दा गर्भवती, सुत्केरी, महिनावारी भएका, बच्चालाई स्तनपान गराइरहेका महिलाहरुको सुरक्षामा राम्ररी ध्यान दिएर पूर्वतयारी गर्ने गरिएको छैन।
- महिलाहरु मकै पोल्ने, चिया पकाउने जस्ता कामहरु सडक पेटीमा बसेर गरिरहेका हुन्छन् जो धुवाँ, धुलो, दुर्घटनाबाट जोखिममा हुन्छन्।

विद्युतीकरण:

- जीतपुरसिमराका धेरै टोलहरुमा तारहरु पुरै लत्रिएका र केही ठाउँमा पोलहरु बाझिएका छन् ।
- एउटै पोलबाट विद्युतका तार मात्र नभइ नेट केबुलका अनगिन्ति तारहरु लगिएका छन् । अधिकाँस ठाउँमा लत्रिएका छन् र हरेक पोलमा गुजुल्टिएका र गुठुरी परेका तारहरुको झुप्पा देख्न सकिन्छ । यस्तो पोलमा धेरै पटक विद्युत सट भएका घटनाहरु छन् ।
- समयसमयमा बजार क्षेत्रमा विद्युत दुर्घटनाका कारण मानवीय तथा आर्थिक क्षति भइरहेका छन् ।
- जीतपुरसिमराको बजारक्षेत्रमा अण्डरग्राउण्ड विद्युतीय प्रणालीको आवश्यकता नागरिकहरुले औल्याएका छन् ।

३.५ विपद् जोखिमका कारण प्रभावित क्षेत्र र असरहरु

क) मानवीय क्षति

बाढी, पहिरो, जनावर आतङ्क देखि सडक दुर्घटनासम्म विपद्सँग जोडिएको यो उपमहानगरपालिकाको विपद् बाट भएको क्षतिको विवरण हेर्दा गएको १० वर्षमा जम्मा २२१ वटा बहुप्रकोपको घटनाहरु गृह मन्त्रालयमा रेकर्ड भएका छन् । बहुप्रकोपबाट भएको क्षतिलाई हेर्ने हो भने १४ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ । तर समुदायसँग क्षतिको तथ्याङ्क भने फरक छ । त्यसैले विपद्को तथ्याङ्क व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई नीतिगत रुपमा तोकीएको छ तर तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने संरचना कमजोर भएकोले यस कार्यमा सबै पक्ष लाग्नु पर्ने अवस्था छ । तालिका नम्बर डिआरआर पोर्टलका अनुसार विपद्का कारण भएको मानवीय क्षतिको विवरण

गृह मन्त्रालय
राष्ट्रिय आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र
विपद्का घटनाबाट भएको क्षतिको अद्यावधिक विवरण

सम्प्रेषण मिति: २०८३-०३-०८

३) विपद्का घटनाबाट भएको संक्षिप्त क्षति विवरण

मिति अवधि	घटना	घटना संख्या	मृत्यु	वेपत्ता	घाईते	प्रभावित परिवार	घर क्षती		प्रभावित पुल	गोठ क्षती	पशु चौपाया क्षती	अनुमानित क्षती
							आंशिक	पूर्ण				
२०७१-०९-१६ देखी २०८३-०३-०८ सम्म	जनावर आतङ्क, आगलागी, चट्याङ्ग, सर्पदंश, भारी वर्षा र अन्य...	२२१	१४	०	४८	३६७	७४	३९	०	४८	२५	४७७५८६५००

२) जिल्ला अनुसारको क्षतिको विवरण

सि.नं.	जिल्ला	मिति अवधि	घटना संख्या	मृत्यु				वेपत्ता	घाईते			प्रभावित परिवार	घर क्षती		प्रभावित पुल	गोठ क्षती	पशु चौपाया क्षती	अनुमानित क्षती
				पुरुष	महिला	पहिचान नभएको	जम्मा		पुरुष	महिला	जम्मा		आंशिक	पूर्ण				
१	वारा	२०७४-०७-१४ - २०८३-०२-२२	२२१	९	५	०	१४	०	३५	१३	४८	३६७	७४	३९	०	४८	२५	४७७५८६५००

स्रोत: गृह मन्त्रालय डिआरआर पोर्टल

वडास्तरीय जोखिम विश्लेषणको क्रममा यस उपमहानगरपालिकामा विगत १० वर्षयता विभिन्न विपद्का कारण मृत्यु हुनेको संख्या ४०१ र घाइते १०१६ जना भएको तथ्य पुष्टी भएको छ। जसमध्ये सडक दुर्घटनाकाबाट २४७ जनाको, विद्युतीय दुर्घटनाबाट ३४ जना र जनावर आतङ्कबाट २६ जनाको मृत्यु भएको छ। विपद्का कारण भएको क्षतिको तथ्याङ्कको प्रभावकारी अभिलेखीकरण नभएका कारण तथ्याङ्कमा फरक पाइएको छ। तथ्याङ्कलाई प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्नका लागि उपमहानगरपालिकामा संयन्त्र र प्रणाली नभएको तथ्याङ्क छलफलले देखाएको छ।

यस उपमहानगरपालिकामा प्रमुख रूपमा क्षतिको कारक तत्व जङ्गली जनावर, सडक दुर्घटना, सर्पदंश, विद्युतीय दुर्घटना र बाढी रहेको छ। त्यसपछि क्रमशः महामारी, चट्याङ्ग र आगलागी रहेका छन्। यस पालिकामा सुचिकृत भएका प्रकोपको बारम्बारता, प्रभाव र क्षेत्रलाई हेर्दा बाढी, जङ्गली जनावरको आतङ्क र सडक दुर्घटना तथा सर्पदंशका कारण विपद्को उच्च जोखिम सिर्जना भइरहेको देखिन्छ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा विगतमा भएको विपद्को घटनाक्रमलाई हेर्दा मानवीय क्षतिको अवस्था निम्नानुसार देखिएको छ।

तालिका नम्बर १३ : गएको १० वर्ष यता जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिमका कारण भएको मानवीय क्षति

वडा नं.	बाढी		सर्पदंश		आगलागी		स.दु.		महामारी		चट्याङ		वि.दु.		ज आ		जम्मा	
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते
१.	०	०	०	०	०	०	२०	५०	०	०	०	०	२	०	३	०	२५	५०
२.	०	०	५	०	०	०	५	१०	०	०	०	०	१	०	०	०	११	१०
३.	०	०	१०	०	०	०	४०	१५०	२	०	२	२	५	१	०	५५	१५७	
४.	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	०	४	०	२	०	८	०
५.	१	०	१	५	०	०	२	५	१	०	२	२	२	५	०	१०	९	२७
६.	०	०	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४	०
७.	०	०	०	०	०	०	५०	१००	३	०	०	३	३	६	०	१०	५६	११९
८.	२	०	०	४	०	०	२	४	१	०	१	४	२	४	०	५०	८	६६
९.	०	०	१	२	०	०	१०	२५	१	०	०	०	१	४	०	५०	१३	८६

वडा नं	बाढी		सर्पदंश		आगलागी		स.दु.		महामारी		चट्याङ		वि.दु.		ज आ		जम्मा	
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते
१०.	०	०	०	०	०	०	२०	१००	०	०	०	०	३	५	०	६०	२३	१६५
११.	२	०	६	०	०	०	२	०	०	०	१	०	३	०	३	०	१७	०
१२.	०	०	१	०	०	०	१	०	०	०	०	०	४	०	०	३	६	३
१३.	०	०	०	१५	०	०	२	२०	०	०	०	०	०	५	०	५	२	४५
१४.	०	०	०	०	०	०	५	०	०	०	६	०	०	०	०	०	११	०
१५.	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	१	०	०	३	१
१६.	०	०	७	०	१	०	१०	२५	२	०	०	२	०	३०	४	३०	२४	५७
१७.	०	०	७	०	०	०	१	५	१	०	०	२	०	०	०	३०	९	३७
१८.	०	०	५	०	०	०	१०	१२	१	०	०	१०	०	०	०	३०	१६	५२
१९.	५	०	०	०	०	०	२	०	०	०	०	०	१	०	०	०	८	०
२०.	१	०	१	१	१	०	४	१०	२	०	०	०	१	२	०	१०	१०	१७
२१.	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४	०	५	०
२२.	१	०	०	०	०	०	२०	३०	०	०	०	०	०	०	९	०	३०	३०
२३.	०	०	०	०	०	०	४०	८०	१	०	०	१०	३	४	०	०	४४	९४
२४.	३	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४	०
जम्मा	१५	०	५०	२७	२	०	२४७	६२६	१५	०	१२	३५	३४	७१	२६	२८८	४०१	१०१६

स्रोत: वडास्तरीय छलफल २०८३

ख) निजी तथा आवासीय भवनहरू

यस उपमहानगरपालिकामा प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार विभिन्न प्रकोपबाट सिर्जित विपदका कारण निजी तथा आवासीय भवनहरू ६५० वटा क्षति भएका छन्। प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार वडा नं ३, ५, ६, ७, ८, १४, १५, १६, १८, १९, २०, २१, २२ र २३ नं वडा घरहरू उच्च जोखिममा रहेका छन् भने ३१ परिवारलाई तत्काल स्थानान्तरण गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेका छन्। यस उपमहानगरपालिकाको केन्द्र भागमा रहेको वडाहरू तिब्र रूपमा भएको शहरीकरणको कारणले सडक भवन तथा अन्य भौतिक संरचना निर्माणलाई ब्यवस्थित रूपमा अगाडि बढाउन पालिकाले पहल गरेको छ। उपमहानगरपालिकाले भवन निर्माण मापदण्ड निर्माण गरी लागु गरेको छ। हाल नयाँ बनेका वा निर्माणाधिन भवनहरू उक्त मापदण्ड वमोजिम बनिरहेका र मापदण्ड पालनामा पालिकाले पहल गरिरहेको कुरा छलफलबाट प्राप्त भएको छ। शुरुवातको चरण भएकाले सचेतनाको कमीको कारण कतिपयले मापदण्डको अनुसरण गर्न हिचकिचाउने गरेको छलफलबाट प्राप्त भएको छ। यस बाहेक नगरपालिकाले भू-उपयोग र प्रकोप सुरक्षाको दृष्टिकोणले विभिन्न मापदण्डहरू समेत तर्जुमा गरी लागु गर्नुपर्ने देखिएको छ। घरहरू र जग्गा क्षतिलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका नम्बर १४ : विपदका कारण भएको भौतिक पूर्वाधारको क्षतिको विवरण

वडा नं	चौपाया क्षति	घर क्षति	जग्गा नष्ट विघामा	जोखिममा रहेका घरधुरी	स्थानान्तरण गर्नु पर्ने
१.	१००	०	१० विघा	०	०
२.	०	११	० विघा	०	०
३.	५०	०	० विघा	६०	०
४.	०	०	३ विघा	०	०
५.	२०	२	५ विघा	१२०	०

६.	०	०	० विघा	१२	०
७.	०	५	२ विघा	३५	०
८.	२५	७	१०० विघा	३३	०
९.	१५	२	१० विघा	०	०
१०.	१०	०	१० कट्टा	०	०
११.	०	१६	२५ विघा	०	०
१२.	०	०	५० विघा	०	०
१३.	५०	०	० विघा	३८	०
१४.	१२	०	० विघा	१५०	०
१५.	२	४५	० विघा	१००	०
१६.	१५०	३२०	२०० विघा	१४५	३
१७.	४०	०	४७ विघा	०	०
१८.	५०	१५	१५ विघा	६०	०
१९.	८	५०	१०० विघा	१३५	२८
२०.	१०	५०	१५० विघा	१२०	०
२१.	०	५०	० विघा	२५	०
२२.	१००	२	१० विघा	२३८	०
२३.	१५	०	० विघा	६५	०
२४.	०	७५	३५ विघा	०	०
जम्मा	६५७	६५०	७६३ विघा	१३३६	३१

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

नेपालको सिस्मोग्राफ रेकर्ड अनुसार देशभर दैनिक औसत १०० वटा भूकम्पका झट्का अनुभव हुने गरेका छन्। त्यसैले विशेषगरी ग्रामीण भेगमा माटो र ढुङ्गाले बनेका संरचनाहरू ठूलो भूकम्पको समयमा हल्लिने तथा भत्किन सक्ने उच्च सम्भावना रहन्छ।

भूकम्पले मानिसलाई मारेको होइन, तर भूकम्पको समयमा मानवनिर्मित कमजोर संरचनाहरू ढलेर मानिसमाथि खस्दा ज्यान जाने गरेको पाइएको छ। त्यसैले भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि स्थानीय सरकारले सचेतना अभिवृद्धि, समुदायस्तरीय क्षमता विकास, खोज, उद्धार र प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी तथा सुरक्षित संरचना निर्माणमा निरन्तर ध्यान दिन आवश्यक छ।

विपद् व्यवस्थापन तीनै तहका सरकारहरूको साझा जिम्मेवारी भएकाले स्थानीय तहमा सञ्चालन गरिने यस्ता कार्यक्रमहरू जिल्ला, प्रदेश तथा संघीय तहका संरचनासँग प्रत्यक्ष रूपमा समन्वयित हुन आवश्यक छ।

ग) शिक्षा तथा विद्यालयहरूको अवस्था

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा शिक्षा क्षेत्रमा उल्लेखनीय प्रगति देखिए पनि पहुँच र गुणस्तरका पक्षमा केही चुनौतीहरू यथावत छन्।

शिक्षा क्षेत्र जलवायु परिवर्तन र प्राकृतिक विपद्को असरबाट अछुतो छैन। विशेषतः भूकम्प, बाढी, चट्याड, आगलागी र सडक दुर्घटनाजस्ता प्रकोपका कारण विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार, पहुँच र सिकाइ प्रक्रियामा प्रतिकूल प्रभाव परेको छ। वर्षायाममा पहिरो तथा बाढीका कारण विद्यालय भवनहरू क्षतिग्रस्त हुनु, बाटो अवरुद्ध भएर विद्यार्थी तथा

शिक्षकहरूको उपस्थिति घट्नु र कतिपय विद्यालयहरू जोखिमयुक्त भौगोलिक स्थानमा रहेकाले नियमित पठनपाठनमा समस्या उत्पन्न भएको देखिन्छ।

धेरैजसो सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक संरचना कमजोर भएकाले विपद्को समयमा क्षतिको जोखिम अझ बढ्दो देखिन्छ। जसले शिक्षामा पहुँच र निरन्तरतामा बाधा पुऱ्याउँछ। यसकारण, शिक्षा क्षेत्रमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि संरचनात्मक सुधार, समावेशी पहुँच तथा सुरक्षित सिकाइ वातावरणको विकास अपरिहार्य देखिन्छ।

पालिकाका सबै विद्यालयहरूमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन भए तापनि, सुरक्षित विद्यालय प्रवर्द्धन तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि चाहिने विद्यालयस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति हालसम्म कुनै विद्यालयमा गठन गरिएको छैन। सुरक्षित विद्यालयसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू विद्यालयमा कार्यान्वयनमा आएको पाइँदैन। विद्यालय सुधार योजना अन्तर्गत विद्यालयको जोखिम विश्लेषण, विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी योजना तथा चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने स्पष्ट उल्लेख भए तापनि, ती कार्यहरू व्यवहारमा लागू हुन सकेका छैनन्। योजना अनुसार विद्यालय व्यवस्थापन समितिसँगै विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति तथा लैंगिक सम्पर्क व्यक्ति तोक्नु पर्नेमा त्यो पनि कार्यान्वयनमा आएको छैन।

त्यसैगरी, विपद्को समयमा विद्यालय भवनलाई सुरक्षित आश्रयस्थलको रूपमा प्रयोग गरिँदा विद्यार्थीको शिक्षा अधिकार प्रभावित हुन सक्ने भएकाले स्थानीय तहले वैकल्पिक सुरक्षित स्थान तथा भवनको व्यवस्था गर्न विशेष प्राथमिकता दिनु आवश्यक देखिन्छ। जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा शिक्षाको पहुँच क्रमशः विस्तार हुँदै गए तापनि, जलवायु परिवर्तन र विपद्को कारण शिक्षामा बहुआयामिक जोखिम थपिँदै गएको छ। सुरक्षित, दिगो र समावेशी शिक्षा सुनिश्चित गर्न विद्यालयहरूको विपद् जोखिम मूल्याङ्कन, भौतिक संरचना सुदृढीकरण, शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूलाई विपद् प्रतिकार्य तालिम, र टाढाका क्षेत्रहरूका लागि वैकल्पिक सिकाइ मोडेलहरूको विकास अपरिहार्य देखिन्छ।

हुरीवतास चल्दा छाँना तथा भित्ता भत्किने अवस्थाको, डुवान भएमा दिवाल भत्किने अवस्था तथा ढ भन्दा कम रेक्टरस्केलको भुकम्प आएमा पनि भत्किने भवनहरू कमजोर मानिन्छन्। त्यसैय यस उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र यस किसिमका विद्यालयको अवस्था कस्तो छ भन्ने हिसावले समेट्न सकिने सम्मको विद्यालयहरूको जोखिमको अवस्थाको सूचना लिइएको छ।

तालिका नम्बर १५ : विद्यालय भवनहरूको संकटासन्नताको अध्ययनमा समेटिएका विद्यालयहरूको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	विद्यालय रहेको टोल	संचालित कक्षा	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		तत्काल निर्माण	
				सुरक्षित	कमजोर	सुरक्षित	कमजोर	भवन	कोठा
	वडा नं ३								
१.	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	बजनी	५	१	१	८	२	१	२
२	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	नरबस्ती	८	५	०	११	०	०	०
	वडा नं १								
३	नेपाल राष्ट्रिय मा वि	पथलैया	१२	१	४	४	१४	१	८
४	थानीमाई आवि	झापाली टोल	३	१	३	२	४	२	४
	वडा नं ७								
५	फकिरा गिरी राजेश्वर गिरी मा वि	नगौल जीतपुर	१२	३	०	१५	०	१	४
	वडा नं ८								
६	सामुदायिक आ वि	सकरदिना	३	२	२	७	७	२	५
७	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	गम्हरगाँवा	७	१	२	२	६	२	६
८	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	लोहसण्डा	७	२	२	५	४	२	६
	वडा नं ९								

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	विद्यालय रहेको टोल	संचालित कक्षा	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		तत्काल निर्माण	
				सुरक्षित	कमजोर	सुरक्षित	कमजोर	भवन	कोठा
९	नेपाल राष्ट्रिय मा वि	छातापिपरा	१०	३	१	१२	२		४
	वडा नं १०								
१०	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	बलुवा	५	१	२	२	६	२	६
११	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	नितनपुर	८	१	३	४	८	२	८
१२	परमानन्द आ वि	नयाँ बेहरा	५	२	३	५	६	१	३
	वडा नं १३								
१३	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	पोता	५	२	१	४	५	१	५
	वडा नं १६								
१४	जनजागृति मा वि	सखुवाघाट	१२	२	३	२०	१३	१	४
१५	ने रा मौवादेवी मा वि	डकाहा	१०	४	३	१४	६	३	६
१६	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	कतर्वा	५	३	४	६	७	२	५
१७	नेपाल राष्ट्रिय मा वि	टाँगियाबस्ती	१०	०	६	०	१८	४	१८
१८	शान्ति आ वि	टाँगियाबस्ती	५	०	४	०	८	४	८
	वडा नं १७								
१९	नेपाल राष्ट्रिय मा वि	रघुनाथपुर	१२	३	३	१९	६	१	४
२०	नेपाल राष्ट्रिय मा वि	जैतापुर	१०	३	२	१५	७	३	६
२१	नेपाल राष्ट्रिय दलित आ वि	मोठियाही	४	०	१	०	२	२	६
	वडा नं १८								
२२	बालबालिका आ वि	लामिडाँडा	५	३	१	७	४	१	४
२३	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	बडहर्वा	५	३	०	१८	०	०	०
	वडा नं २०								
२४	लोक सामुदायिक आ वि	गुलरिया	३	१	२	२	४		२
२५	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	कञ्चनपुर	८	१	३	२	१०	२	८
२६	दुलारीमाई आ वि	बसडिलवा	८	२	२	४	४	२	४
२७	विक्रम आ वि	बसतपुर	८	३	२	८	४	२	४
	वडा नं २३								
२८	आदर्श आधारभूत विद्यालय	बेहरा नहर	८	२	१२	२	५	२	५
२९	नेपाल राष्ट्रिय आ वि	भलुई	५	१	१	२	७	२	८
	वडा नं २								
३०	नेरा मावि सिमरा	सिमरा बजार	१२	९		४६		०	०
३१	श्री सरस्वती आवि दशविगा	पशुपती टोल	५	१	४	८	७		००
	वडा नं ४								
३२	नेरा मावि	औराह चोक	१२	४	१	१८	६	२	५
	वडा नं ६								
३३	नेरा आवि	नगौल	८	२	१	६	३	१	२
	वडा नं १२								
३४	हंशवाहिनी आवि	पिपरीया	८	२	३	५	९	३	९
	वडा नं १४								

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	विद्यालय रहेको टोल	संचालित कक्षा	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		तत्काल निर्माण	
				सुरक्षित	कमजोर	सुरक्षित	कमजोर	भवन	कोठा
३५	जनता माध्यमिक विद्यालय	राजघट्टा	१२	७	६	४४	५	२	५
	वडा नं १५								
३६	जनकल्याण आवि	नयाँवस्ती	८	१	३	२	८	१	८
३७	बालज्योती आवि	भवानीपुर	५	१	२	४	९	१	५
३९	नेरा मावि	डुमरवाना	१२	१०	२	३२	३	२	३
	वडा नं १९								
३९	श्री बुद्ध आवि	मथुरापुर	५	१	२	२	४	२	४
४०	जनवादी गणतान्त्रिक आवि	सानोटरिया	५	०	२	०	५	२	४
४१	सरस्वती नेरामावि	इनवासिरा	१२	४	२	२०	२	१	२
४२	जनसामुदायिक आवि	मुक्षिम टोल	५	१	२	१	४	१	२
४३	नेरा आवि ठुलो मटरीया	ठुलोमटरीया	५	१	२	८	०	१	५
	वडा नं २१								
४४	श्री नेमावि		१२	३	१	१४	२	२	४
४५	गुम्वा	गुम्वा टोल	५	३	०	६	०	१	६
	वडा नं २२								
४६	श्री नेरा आवि	चकरी	८	८	४	८	४	२	४
४७	सूर्योदय आवि	ढुकुवावास	५	६	०	६	०	०	०
	वडा नं २४								
४८	नेरा मावि हरपुर	रहपुर	१०	४	२	१३	८	०	०
	जम्मा			१२४	११२	४४३	२४८	७२	२२१

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

घ) स्वास्थ्य क्षेत्र

नेपाल सरकारले पालिकाको प्रत्येक वडा भित्र एउटा स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गर्ने निर्णय गरेपछि देशका विभिन्न भागहरूमा स्वास्थ्य केन्द्र तथा अस्पतालहरू बन्न लागेका देखिन्छन्। यसैगरी यस उपमहानगरपालिकामा पनि स्वास्थ्य चौकीहरू स्थापना हुने क्रममा छन्। पालिका क्षेत्रमा मुख्यरूपमा देखिएका रोगहरूमा उच्च रक्तचाप, मधुमेह, पाठेघरको समस्या, निमोनिया, दम, एलर्जी, छातीको रोग जस्ता रोगहरू देखिएको छ ।

तालिका नम्बर १६ : पालिका क्षेत्रमा भएका प्रमुख सर्ने र नसर्ने रोगहरू

सि.नं	वडामा भएका प्रमुख १० रोगहरू (सर्ने र नसर्ने)	कारण	संक्रमित संख्या	५ वर्षयता मृत्यु	न्यूनीकरणका लागि गरिएका प्रयासहरू
१	छातीको रोग	सरसफाइको कमी			उपचार र जनचेतना कार्यक्रम
२	मलेरिया	लामखुट्टे			उपचार र जनचेतना कार्यक्रम
३	स्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोग	धुवाँ धुलो			उपचार र जनचेतना कार्यक्रम
४	मधुमेह	खानपान र व्यायाम			उपचार र जनचेतना कार्यक्रम
५	लुतो	पानी र सरसफाई			उपचार र जनचेतना कार्यक्रम
६	हैजा	दुषित खाना पानी			उपचार र जनचेतना कार्यक्रम
७	पेटमा जुका	सरसफाइमा कमी			उपचार र जनचेतना कार्यक्रम
८	उच्च रक्तचाप	खानपान र व्यायाम			उपचार र जनचेतना कार्यक्रम

९	क्षयरोग	स्वासप्रश्वास		उपचार र जनचेतना कार्यक्रम
१०	कुष्ठरोग	औद्योगिक क्षेत्र		उपचार र जनचेतना कार्यक्रम

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

ड) सडक, पुल निर्माण र त्यसले निम्त्याएको जोखिम

सडक निर्माणको कामलाई स्थानीय तहहरूले उच्च प्राथमिकता दिएको अवस्था छ । जीतपुरसिमरा वडा नं १ देखि २४ सम्मको सडकहरूलाई हेर्दा अरू विकासको कामको तुलनामा राम्रो भएको देख्न सकिन्छ । यातायातको हिसावले सबै वडामा ३० मिनेट सम्ममा पुग्न सकिने अवस्था सृजना भएको छ । तर पूर्वाधार विकासलाई विपदसंग जोडेर हेर्नु जरूरी छ । कतिपय स्थानमा सम्पन्न भएका कामहरूलाई हेर्दा विपद् व्यवस्थापनलाई ख्याल नपुर्‍याएको देखिन्छ । यस तरिकाले बनाइएका कामहरू दिगो नहुने मात्र होइन यसले विपद् पनि निम्त्याउँछ ।

त्यसैले पूर्वाधार विकासमा अनिवार्य विपद् प्रभाव मूल्याङ्कनको नीतिगत संरचनाको संस्थागत विकास जरूरी छ । स्थानीय तहमा भएका कतिपय विकास निर्माणका कामहरू उपमहानगरपालिकासँग समन्वय नभइ भएको र त्यस किसिमका कामहरूले समुदायमा विपद् निम्त्याएको देखिएको छ । नीतिगत रूपमा विपद् व्यवस्थापनमा काम गर्ने भन्ने उल्लेख भएको देखिएता पनि वडास्तरको बजेटलाई हेर्दा विपद् व्यवस्थापनमा त्यति धेरै तालमेल रहेको देखिदैन । तर भएको कामहरूलाई विपद्बाट सुरक्षित कसरी बनाउने भन्ने कुरामा सचेतना, निर्माण कार्यहरू मापदण्ड अनुरूपको बनाउनको लागि भूमिका निर्वाह गर्न समुदाय तहमा नै संरचनाहरूको विकास गर्न जरूरी छ । किनभने स्थानीय भूगोल समुदायलाई जानकारी हुन्छ । प्राविधिक रूपमा विज्ञता समुदायमा नभए पनि बनाउन लागिएको संरचनाले भविष्यमा कस्तो खतरा निम्त्याउँछ भन्ने कुरा र के गर्यो भने जोखिम कम हुन्छ वा जोखिम सृजना हुदैन भन्ने कुरा उनीहरूको लामो अभ्यासको आधारमा भन्न सक्छन् ।

तालिका नम्बर १७ : सडक दुर्घटनाग्रस्त क्षेत्रहरू

वडा नं	दुर्घटना भइरहने स्थान	दुर्घटनाका कारण	समाधानका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरू
१	दुरसन्चार अगाडी पथलैया रोड	सडक सुरक्षा नहुनु र मादक पदार्थ	
१	सिमरा मुख्य चोक	सडक सुरक्षा नहुनु र मादक पदार्थ	
२	समरा चोक	हाइवे	जेब्राक्रसिङ
२	टेलीकम चोक	सचेतना नहुनु	जेब्राक्रसिङ
२	सियाराम गेट	हाइ स्पिड	जेब्राक्रसिङ
३	बजनी टोल	त्रिभुवन राजपथमा क्रसिङ र तीव्र गति	
५	स्कुल टोल भवानीपुर चोक	घुमाउरो बाटो र सडक पेटी नहुनु	
७	जीतपुर बजार बकुलिया चोक टेडा चोक केरा ढोका रातोपुल	त्रिभुवन राजपथमा क्रसिङ र तीव्र गति	
८	लोहसण्डा जाने सडक	घेमाउरो बाटो	
९	दालमिल चोक	त्रिभुवन राजपथमा क्रसिङ र तीव्र गति	
१०	नितनपुर चोक	त्रिभुवन राजपथमा क्रसिङ र तीव्र गति	
१०	बेहरा चोक	साँघुरो बाटो र धेरै टर्निङ	
१२	स्यौली चोक	स्याउली	सडक चौडा बनाउने
१२	वाक्लो टोल	वाक्लो	सडक चौडा बनाउने
१२	सिमलको वोट	वोरिङ टोल	सडक चौडा बनाउने
१३	उल्लेख्य छैन		

१६	भद्रकाली चोक पिलुवा चोक डकाहा	साँघुरो बाटो र धेरै टर्निङ तिब्र गति बाखा कुकर र मादक पदार्थ सेवन	
१७	जैतापुर बजार क्षेत्र र रामनगर - झोडा सडक	ग्राभेल सडक, खाल्डाखुल्डी, तिब्र गति बाखा कुकर र मादक पदार्थ सेवन	
१८	हुलाकी राजमार्ग	साँघुरो बाटो र धेरै टर्निङ	
२०	कञ्चनपुर, बसडिलवा, वसतपुर, मुस्लिमटोल	ग्राभेल सडक, खाल्डाखुल्डी, तिब्र गति बाखा कुकर र मादक पदार्थ सेवन	
२२	चुरे देखि महेन्द्र राजमार्ग सबै	सवारी चाप बढी	बाटो चौडा तथा सडक सुरक्षा
२३	टेलिकम टावर देखि ज्योति फर्म सम्म	त्रिभुवन राजपथमा क्रसिङ र तीब्र गति	

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

प्रायः भौतिक संरचनाहरू अपाङ्गमैत्री नरहेको कारणले सामान्य अवस्थामा मात्र नभई विपद्को समयमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू हरेक हिसाबले अप्ठेरोमा पर्ने देखिन्छ। अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सुरक्षित उद्धार र सहज व्यवस्थापन पालिकाको जिम्मेवारी भएको कारणले भौतिक संरचना निर्माणमा यी कुराहरू संवेदनशील भएर हेर्नु पर्ने देखिन्छ।

च) उर्जा

आगलागीको घटना पहिला घरको चुलामा वलेको आगो, जङ्गल तथा आगो ताप्ने गतिविधिबाट लाग्ने गरेको प्रसस्त समाचारहरू सुन्न पाइन्थ्यो अब यो प्रकृत्याले विस्तारै अर्को रूप फेर्दैछ । हाल परम्परागत तरिकाले लाग्ने आगलागीको जोखिम न्यूनीकरण भएको पाइन्छ तर अहिले ग्याँस सिलिण्डर, विद्युत, पेट्रोल पम्पहरूबाट बढी आगलागी भएको पाइन्छ। यस उपमहानगरपालिकाको १४१३२ अर्थात् ५५ प्रतिशत मानिसहरूले खाना पकाउन उर्जाको रूपमा एलपि ग्याँस प्रयोग गर्ने गरेको र १०६३१ अर्थात् ४१ प्रतिशत दाउराको प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ । त्यसैले अवको दिनमा प्रत्येक घरको भान्सा नै आगलागीको जोखिम क्षेत्रको कारण बन्न सक्ने सम्भावना छ । यसको जोखिम न्यूनीकरणको लागि केन्द्रित हुनु पर्ने देखिएको छ ।

वायोग्याँसको उपभोक्ताको संख्या तुलनात्मक रूपमा जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा बढिरहेको अवस्था छ वातावरणमैत्री गतिविधिलाई यसले सघाउ पुर्याउने देखिएको छ । नयाँ विकाससंगै विपद् पनि भित्रिन्छ भन्ने कुरालाई हेक्का राख्नुपर्छ । त्यसैले भान्सा कोठामा हुने विपद्को सुरक्षाको बारेमा भान्साकोठाको न्यूनतम सुरक्षा मापदण्ड निर्धारण गरी प्रत्येक समुदायमा खास गरी महिलाहरूलाई लक्षित गरेर अभिमुखीकरण सञ्चालन गर्न जरूरी छ ।

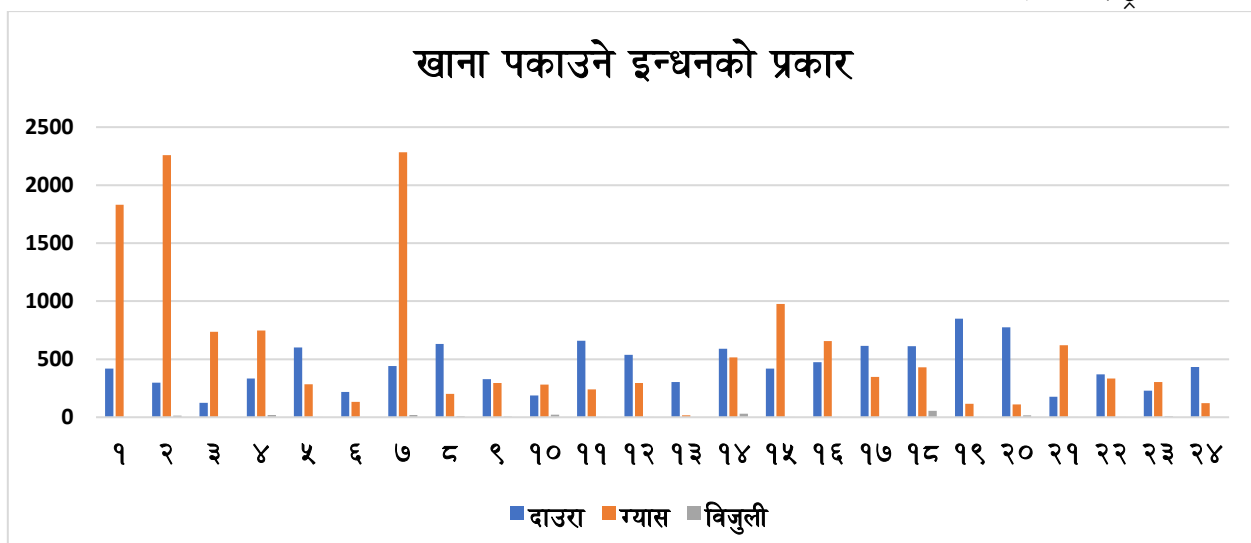
यसैगरी बत्ति बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनमा सबैले विद्युतको प्रयोग गरेका छन् ।

तालिका नम्बर १८ : खाना पकाउनका लागि उर्जाको प्रयोगको विवरण

वडा नं	जम्मा घरधुरी	इन्धनको प्रकार						
		दाउरा	एलपि ग्यास	विजुली	गुइठा	बायो ग्यास	मट्टितेल	अन्य
१	२२५७	४१९	१८३०	०	२	६	०	०
२	२५७६	२९७	२२५९	१४	३	३	०	०
३	९०३	१२५	७३६	२	०	४०	०	०
४	११३१	३३५	७४८	१८	१	२९	०	०
५	८८९	६००	२८५	४	०	०	०	०
६	३५४	२१८	१३३	०	०	३	०	०
७	२७५२	४४१	२२८३	१९	१	७	१	०

८	८३९	६३२	२००	७	०	०	०	०
९	६२८	३२९	२९४	५	०	०	०	०
१०	५९९	१८७	२८०	२३	१०८	१	०	०
११	९३५	६५८	२४१	१	०	३५	०	०
१२	८५८	५३९	२९५	३	१	२०	०	०
१३	३५५	३०४	१६	०	०	३५	०	०
१४	११७७	५९१	५१६	३१	०	३३	६	०
१५	१४१२	४२०	९७७	४	०	११	०	०
१६	११७३	४७५	६५७	३	०	३८	०	०
१७	९८३	६१६	३४८	४	४	९	२	०
१८	१११९	६११	४२९	५५	०	२४	०	०
१९	९७३	८५०	११५	३	२	०	२	१
२०	९९०	७७६	१११	१७	७६	२	१	७
२१	८०२	१७७	६२०	४	०	०	०	१
२२	७०७	३६९	३३४	३	०	१	०	०
२३	५४२	२२९	३०३	९	१	०	०	०
२४	६९६	४३३	१२२	४	१३३	१	०	३
जम्मा	२५६५०	१०६३१	१४१३२	२३३	३३२	२९८	१२	१२

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

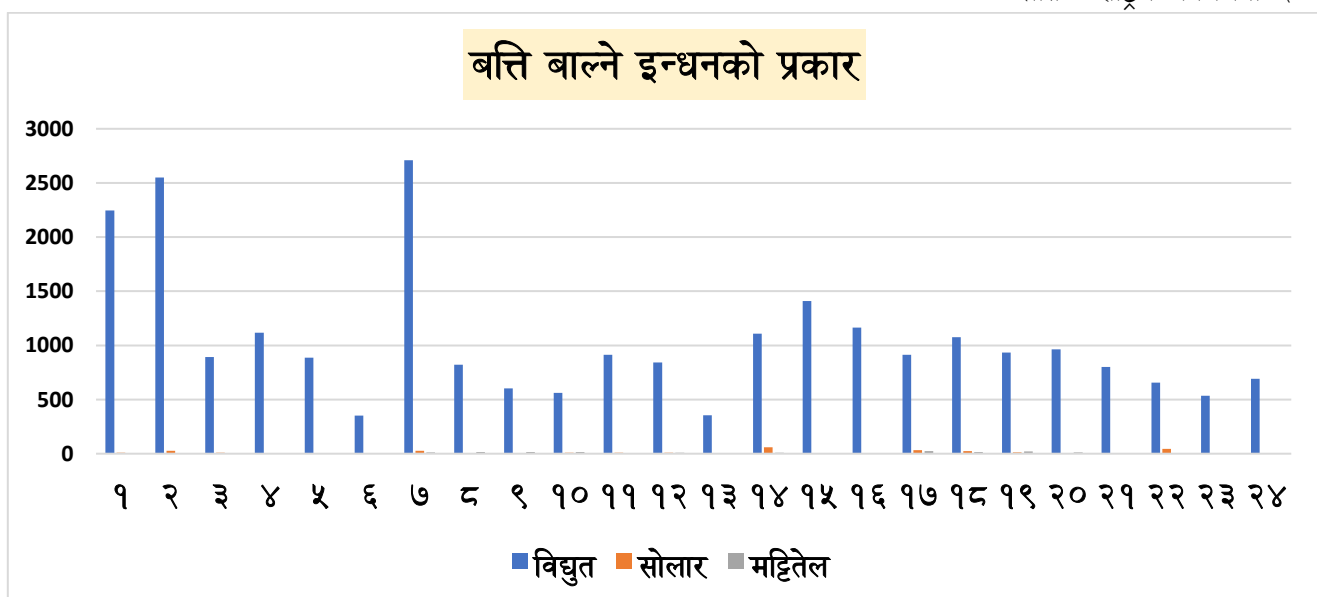

तालिका नम्बर १९ : बत्ती वालनका लागि उर्जाको प्रयोगको विवरण

वडा	बिजुली	सोलार	मटितेल	अन्य	बायोग्याँस	अन्य
१	२२५७	२२४५	९	३	०	०
२	२५७६	२५५०	२६	०	०	०
३	९०३	८९४	९	०	०	०
४	११३१	१११६	७	६	१	१
५	८८९	८८८	०	१	०	०
६	३५४	३५३	१	०	०	०

वडा	बिजुली	सोलार	मटितेल	अन्य	बायोग्याँस	अन्य
७	२७५२	२७०९	२६	११	२	४
८	८३९	८२१	०	१४	०	४
९	६२८	६०४	६	१५	१	२
१०	५९९	५६३	९	१४	१	१२
११	९३५	९१४	१०	७	३	१
१२	८५८	८४२	८	८	०	०
१३	३५५	३५५	०	०	०	०
१४	११७७	११०७	५९	८	०	३
१५	१४१२	१४०९	३	०	०	०
१६	११७३	११६३	७	१	०	२
१७	९८३	९१४	३३	२३	१	१२
१८	१११९	१०७६	२४	१६	०	३
१९	९७३	९३५	११	२२	०	५
२०	९९०	९६३	५	११	१	१०
२१	८०२	८००	१	०	०	१
२२	७०७	६५६	४६	४	०	१
२३	५४२	५३५	२	५	०	०
२४	६९६	६९१	२	१	२	०
जम्मा	२५६५०	२५१०३	३०४	१७०	१२	६१

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

छ) संचार

विपद् व्यवस्थापनको एउटा महत्वपूर्ण पक्ष भनेको सूचना र सञ्चार पनि हो । यदि सूचना र सञ्चार राम्रो भयो भने विपद् व्यवस्थापनको कामहरूले मानवीय मृत्यु र सम्पत्ति संरक्षणमा ठूलो भूमिका खेल्छ । तर सूचना र सञ्चारको लागि उपलब्ध साधन र स्रोतहरूमा जनता वा प्रभावित क्षेत्रको समुदायको पहुँच कति छ भन्ने कुरामा भर पर्दछ । विपद्

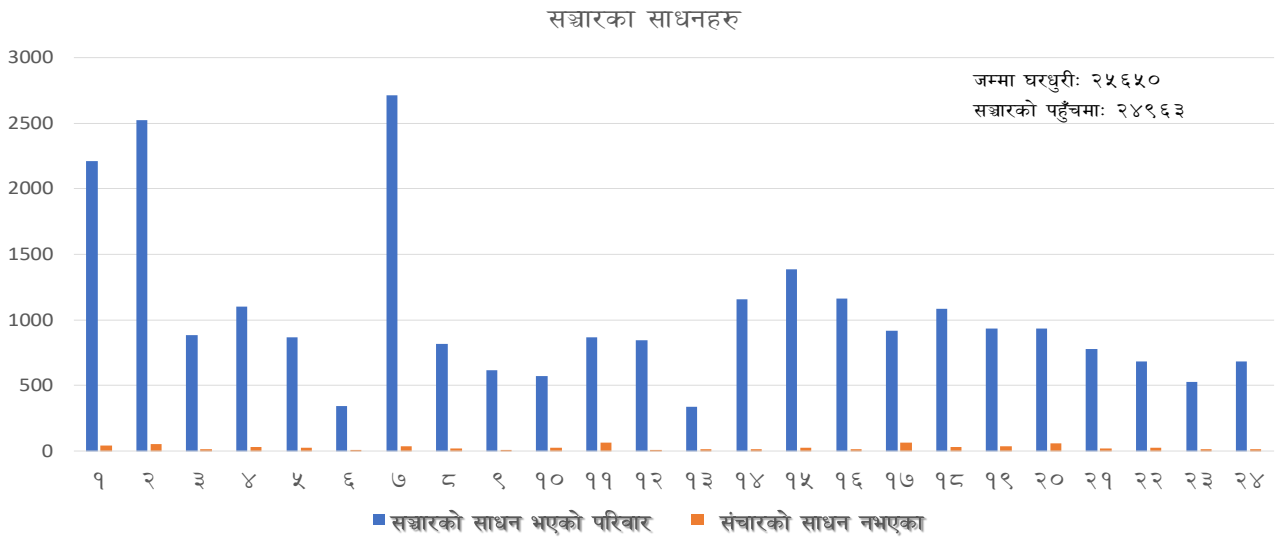
पूर्वतयारीका लागि स्थानीय, प्रदेश तथा संघीय तहमा पूर्वसूचना प्रणालीहरू स्थापना र सञ्चालन गरिएको छ । ती धेरै सूचना प्रणालीहरू यिनै मोबाइल, टेलिफोन इन्टरनेट तथा रेडियोमा आधारित छन् । यस उपमहानगरपालिकाको ९७.३२१ प्रतिशत घरमा कुनै न कुनै एक सञ्चारको साधनमा पहुँच रहेको र कुनै पनि सञ्चारको साधन नभएका परिवार ६८७ रहेका छन् भने इन्टरनेटको सुविधा भएका घरधुरी ९,१२५ अर्थात् ५६.५७५ प्रतिशत रहेका छन् । यस अर्थमा विपद पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको लागि गरिने सचेतनाको कृयाकलापहरू मोबाइल एसएमएस प्रभावकारी हुने देखिएको छ ।

तालिका नम्बर २० : सञ्चारका साधनहरूको विवरण

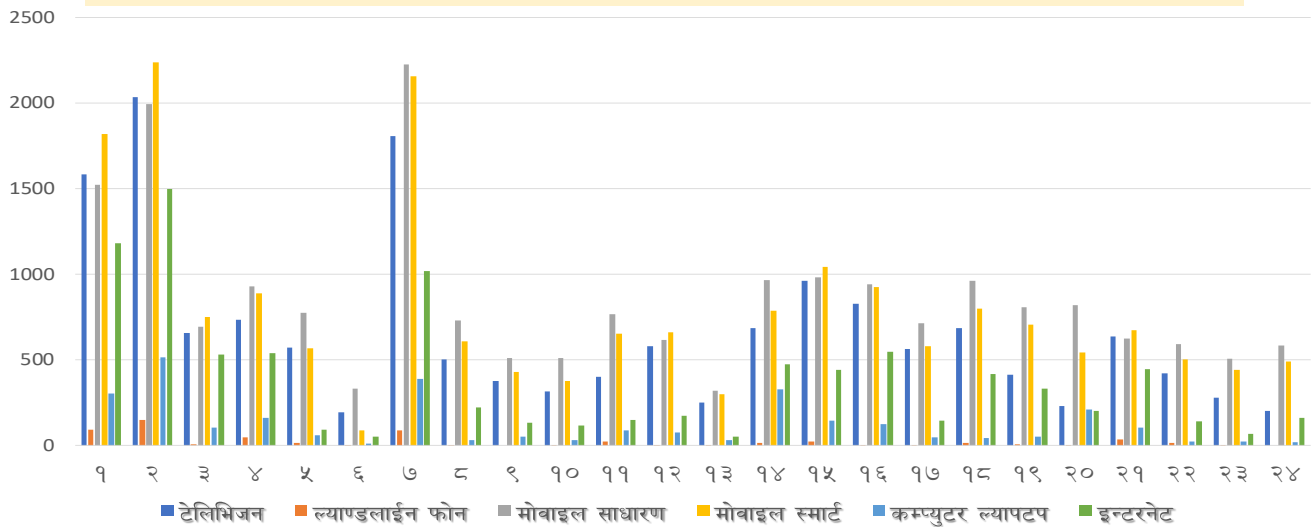
वडा	जम्मा घरधुरी	कुनै पनि सञ्चारको साधनको पहुँच	कुनै एक सञ्चारको साधनमा पहुँच भएको	सञ्चारको साधन र पहुँचमा घरधुरी						
				रेडियो	टेलिभिजन	ल्याण्डलाइन	मोबाइल अडिनी	मोबाइल स्मार्ट	कम्प्युटर ल्यापटप	इन्टरनेट
१	२२५७	४४	२२१३	२४३	१५८४	९२	१५२२	१८१९	३०३	११८२
२	२५७६	५२	२५२४	४६९	२०३४	१४९	१९९४	२२३९	५१५	१४९८
३	९०३	१७	८८६	२६७	६५६	५	६९४	७५०	१०५	५३०
४	११३१	३०	११०१	३५९	७३४	४८	९२८	८८८	१६१	५४०
५	८८९	२३	८६६	१९७	५७३	१५	७७४	५६७	५९	९३
६	३५४	९	३४५	२०८	१९२	३	३३१	८९	१०	५०
७	२७५२	३८	२७१४	४०५	१८०८	८८	२२२७	२१५४	३८७	१०१८
८	८३९	२१	८१८	१७९	५०३	१	७३१	६०७	३१	२२३
९	६२८	१०	६१८	७३	३७७	०	५१०	४३०	५३	१३४
१०	५९९	२६	५७३	७७	३१७	३	५०९	३७५	३०	११५
११	९३५	६५	८७०	३९३	४००	२२	७६७	६५४	८९	१४७
१२	८५८	११	८४७	२५५	५७८	४	६१७	६६१	७४	१७२
१३	३५५	१५	३४०	२३	२५२	१	३२१	३०१	३०	५२
१४	११७७	१७	११६०	१८१	६८५	१३	९६५	७८७	३२७	४७४
१५	१४१२	२८	१३८४	२८८	९६२	२२	९८०	१०४३	१४५	४४३
१६	११७३	१२	११६१	१७७	८२८	१	९३९	९२५	१२५	५४७
१७	९८३	६५	९१८	१२७	५६२	२	७१३	५८०	४७	१४५
१८	१११९	३२	१०८७	४०४	६८३	१४	९६०	७९९	४२	४१५
१९	९७३	३८	९३५	१३६	४१४	५	८०८	७०६	५३	३३२
२०	९९०	५८	९३२	२०७	२२८	१	८१९	५४२	२१०	२०१
२१	८०२	२१	७८१	१३७	६३५	३५	६२३	६७३	१०४	४४७
२२	७०७	२५	६८२	१५२	४२१	१४	५९३	५०४	२३	१४१
२३	५४२	१७	५२५	१२२	२८०	१	५०६	४४१	२२	६७
२४	६९६	१३	६८३	६४२	२०३	०	५८५	४९०	२०	१५९
जम्मा	२५६५०	६८७	२४९६३	५७२१	१५९०९	५३९	२०४१६	१९०२४	२९६५	९१२५

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

सञ्चारका साधनहरू

सञ्चारका साधनहरू

ज) खानेपानी, सरसफाइ तथा ढल निकास

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार २५६५० घरधुरीमा १०३४१ नगरवासीहरूको खानेपानीको मुल स्रोत ट्युबेल हो भन्ने तथ्याङ्कले देखाएको छ भने १३९३६ खानेपानी संस्थानले वितरण गरेको धाराको पानी प्रयोग गर्दछन् ।

खानेपानीको मात्र उपलब्धता होइन, यसको सुरक्षासम्बन्धी पक्ष पनि चुनौतीपूर्ण छ । उदाहरणका लागि, सन् २०१५ मा जम्मा १५% जनसंख्या मात्र सुरक्षित पिउने पानीमा पहुँचमा थिए, जुन सन् २०२६ सम्म आइपुग्दा पनि ५०% मा मात्र पुगेको छ । जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको सन्दर्भमा हेर्दा, अझै पनि ठूलो संख्याले जोखिमयुक्त स्रोतहरूमा निर्भर रहेको देखिन्छ । खुला इनार, कुवा, तथा नदी/खोला प्रयोग गर्ने घरपरिवारको संख्या पनि राम्रै देखिन्छ जुन प्राकृतिक प्रकोप वा प्रदूषणका समयमा अत्यन्त असुरक्षित मानिन्छ ।

ढल व्यवस्थापनको पक्षमा हेर्दा औपचारिक ढलनिकास प्रणालीको व्यवस्था कमजोर देखिन्छ । यसले वर्षा याममा पानी जम्ने, ढल फूट्ने र घर तथा विद्यालय क्षेत्र वरिपरि दुर्गन्धित तथा अस्वस्थ वातावरण सृजना गर्ने सम्भावना उच्च

बनाउँछ। यस्तो अवस्थामा विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था र बस्तीहरूमा सरसफाइको अवस्था थप गम्भीर हुन सक्छ। यस पृष्ठभूमिमा, खानेपानी तथा ढलनिकास व्यवस्थापनमा देखिएका जोखिमहरूलाई न्यूनीकरण गर्न स्थानीय सरकारले खानेपानी शुद्धीकरण संयन्त्रहरूको विस्तार, पानीको गुणस्तर परीक्षण प्रणालीको प्रवर्द्धन, ढलनिकास प्रणालीको सुदृढीकरण तथा सरसफाइ तथा स्वास्थ्यप्रति सचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन जस्ता उपायहरूलाई प्राथमिकता दिनु अत्यावश्यक देखिन्छ। यस प्रकारका पहलहरूले दीर्घकालीन रूपमा जलजन्य रोगहरूको जोखिम न्यूनीकरणमा मात्र होइन, जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरू न्यूनीकरण गर्नमा समेत सहयोग पुग्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ।

नीतिगत रूपमा SEZ-Specific Economic Zone विकासको अवधारणा कार्यान्वयन गर्न सरकारले सिमरा उपमहानगरपालिकालाई छनौट गरेको छ । यस अर्थमा हजारौंको संख्यामा खोलिने उद्योग धन्दाहरूबाट निस्कन केमिकलयुक्त ग्याँस र लवणको कारण हावामात्र होइन पालिका क्षेत्रमा बग्ने सबै खोलाखोल्सीहरू प्रदूषणको सिकार भएको कुराहरू वडाबासीहरूबाट आएको छ । धर्मसँग जोडिएको बालगंगाको पानी हाल खेतीमा समेत लगाउन नहुने गरी कारखानाको केमिकलको लवण बग्ने गरेको छ । त्यसैले स्थानीय तहले अब दीर्घकालीन वसोवासको गुरुर्योजना तयार गरी लागु गर्न जरुरी छ ।

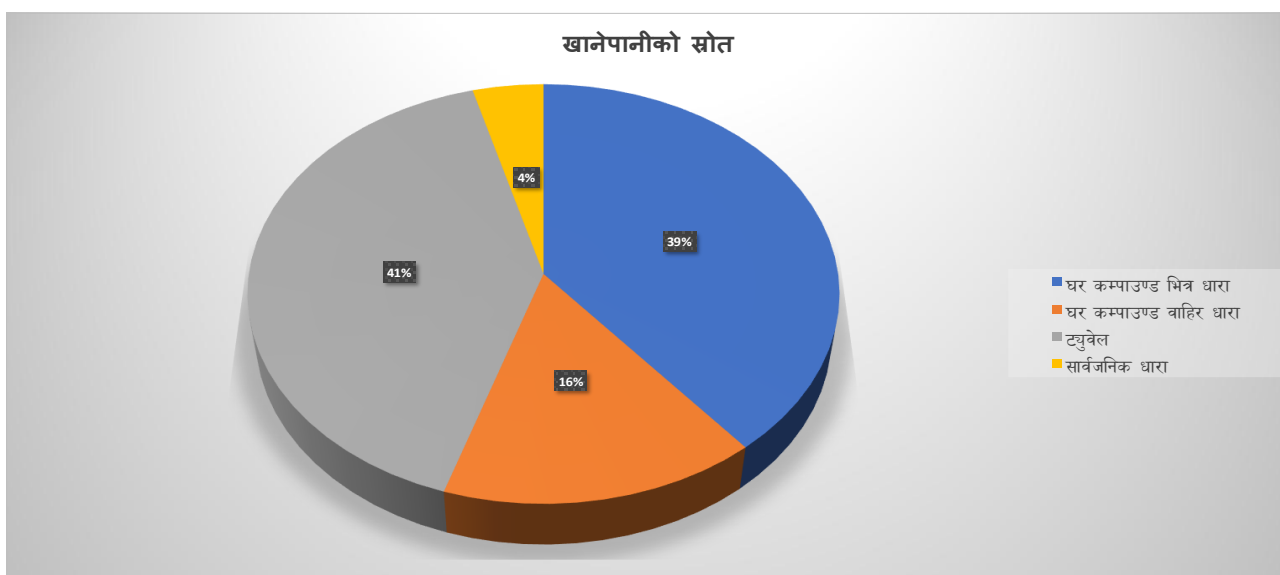
तालिका नम्बर २१ : खानेपानीको स्रोतको विवरण

वडा	जम्मा घरधुरी	खानेपानीको मुख्य स्रोत								
		घर कम्पाउण्ड भित्र धारा	घर कम्पाउण्ड बाहिर धारा	ट्युबेल	ढक्कन लगाएको कुवा	ढक्कन नलगाएको कुवा	सार्वजनिक धारा	नदी खोल्सा	जार वोतलको पानी	अन्य
१.	२२५७	१९५६	२०५	५	२	१२	७३	०	०	४
२.	२५७६	१७९५	४३२	३२९	२	१५	०	०	०	३
३.	९०३	५३०	५४	३१०	०	१	०	०	०	८
४.	११३१	७४६	१६९	२०७	१	४	०	०	०	४
५.	८८९	१५९	२७१	४५२	२	०	०	०	०	५
६.	३५४	२०२	३६	८	०	०	१०६	०	०	२
७.	२७५२	११४२	१७९	११६०	४	६	२२७	२	६	२६
८.	८३९	३०	१२	७७५	०	४	०	०	०	१८
९.	६२८	२७	१४	४७८	०	३	१०४	०	०	२
१०.	५९९	७४	१०९	३६१	३	१३	८	०	०	३१
११.	९३५	५२	२०४	५५३	१	२	१२०	०	०	३
१२.	८५८	१८२	१५७	५१४	२	१	०	०	०	२
१३.	३५५	१७५	३३	१४४	०	३	०	०	०	०
१४.	११७७	४३९	१११	४९९	०	६६	४१	०	१	२०
१५.	१४१२	६१२	३१७	३३४	०	२	१३८	०	२	७
१६.	११७३	७१६	२०६	२४६	०	०	०	०	०	५
१७.	९८३	६९	३७४	४९२	०	२	३३	१	०	१२
१८.	१११९	१२२	१०६	८४६	३	४०	२	०	०	०
१९.	९७३	२९	१२	९१३	१	४	१	०	०	१३
२०.	९९०	३५८	४३	५३०	१९	६	७	०	०	२७

वडा	जम्मा घरधुरी	खानेपानीको मुख्य स्रोत								
		घर कम्पाउण्ड भित्र धारा	घर कम्पाउण्ड बाहिर धारा	ट्युबेल	ढक्कन लगाएको कुवा	ढक्कन नलगाएको कुवा	सार्वजनिक धारा	नदी खोल्सा	जार वोतलको पानी	अन्य
२१.	८०२	३९८	३५९	१	२	२३	०	१	१	१७
२२.	७०७	५८	६१६	२	०	४	०	०	२२	५
२३.	५४२	२३	१७	४९७	१	३	०	०	०	१
२४.	६९६	६	०	६८५	४	०	०	०	०	१
जम्मा	२५६५०	९९००	४०३६	१०३४१	४७	२१४	८६०	४	३२	२१६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

खानेपानीको स्रोत

सरसफाइको लागि सरकारले खुला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणाका कार्यक्रमहरू विभिन्न स्थानमा सञ्चालन गरेको अवस्था छ। वर्तमान अवस्थामा फोहरमैला व्यवस्थापन एक चुनौतीको रूपमा रहँदै आएको छ। तर प्रविधि विकासले यसलाई सहज तरिकाले व्यवस्थापन गर्दै फोहरलाई मोहरमा परिवर्तन गर्दै आएका फोहरमैला व्यवस्थापनका धेरै उदाहरणहरू पनि छन्। जीतपुरसिमराको आफ्नो डम्पिङसाइट नभएकोले फोहरमैला र सरसफाइमा समस्या ब्यहोरिरहेको छ। यस्तो अवस्थामा जीतपुर उमहानगरपालिकाले स्रोतमा नै फोहर व्यवस्थापन प्रणाली अति उत्तम हुनेछ। यसलाई नीतिगत रूपमा स्रोतमा नै फोहरको वर्गीकरण गरी कुहिने वस्तु वस्तुलाई कम्पोष्ट मल बनाउने काममा नगरवासीलाई सिप र स्रोत दुवै उपलब्ध गराएर काम गराउने नीति लिनु जरुरी छ।

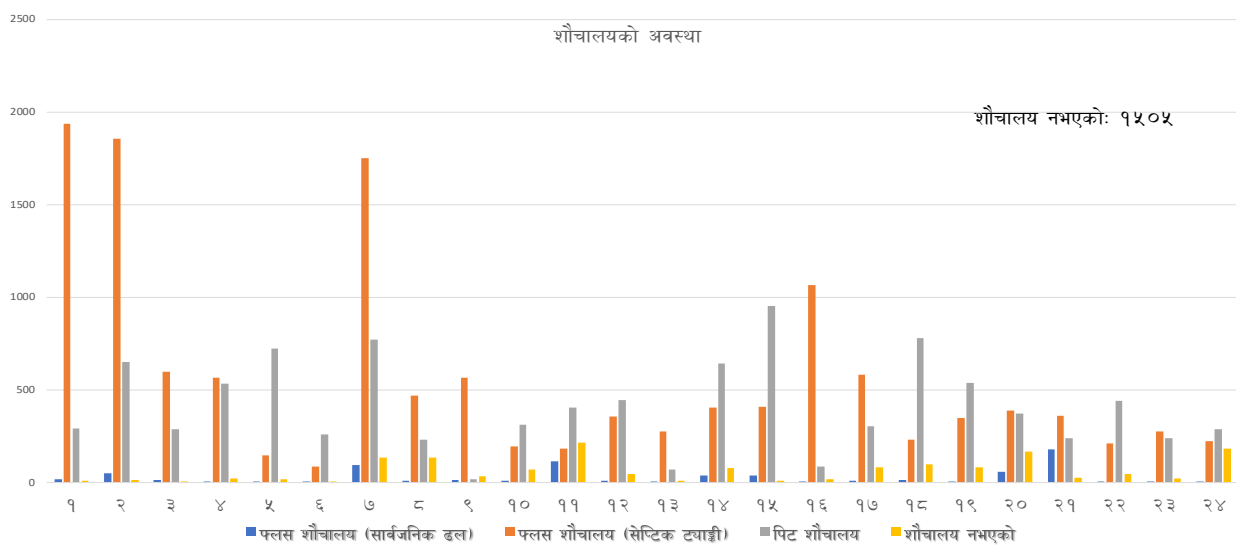
तालिका नम्बर २२ : शौचालयको प्रयोगको अवस्था

वडा	जम्मा घरधुरी	शौचालय प्रयोगको प्रकार				शौचालयको सुविधा नभएको
		फलस शौचालय (सार्वजनिक ढल)	फलस शौचालय (सेप्टिक ट्याङ्की)	पिट शौचालय	सार्वजनिक शौचालय	
१.	२२५७	१८	१९३६	२९२	३	८
२.	२५७६	४८	१८५५	६४९	१२	१२

३.	९०३	१२	५९६	२८७	३	५
४.	११३१	५	५६७	५३१	७	२१
५.	८८९	५	१४६	७२३	०	१५
६.	३५४	५	८७	२५८	०	४
७.	२७५२	९५	१७४९	७६९	७	१३२
८.	८३९	७	४६८	२२९	०	१३५
९.	६२८	१३	५६५	१७	१	३२
१०.	५९९	९	१९५	३११	१५	६९
११.	९३५	११५	१८४	४०४	१९	२१३
१२.	८५८	८	३५७	४४५	२	४६
१३.	३५५	२	२७५	७०	०	८
१४.	११७७	३६	४०२	६४०	२३	७६
१५.	१४१२	३७	४०९	९५४	३	९
१६.	११७३	६	१०६३	८४	२	१८
१७.	९८३	१०	५८३	३०४	३	८३
१८.	१११९	११	२३२	७७७	३	९६
१९.	९७३	५	३४८	५३६	१	८३
२०.	९९०	५७	३८८	३७०	८	१६७
२१.	८०२	१८०	३५९	२३८	०	२५
२२.	७०७	१	२१२	४४२	५	४७
२३.	५४२	५	२७६	२३९	१	२१
२४.	६९६	६	२२२	२८७	०	१८१
जम्मा	२५६५०	६९६	१३४७४	९८५६	११८	१५०६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

शौचालयको अवस्था

तालिका नम्बर २३ : वडामा सञ्चालित खानेपानी आयोजनाहरू

वडा नं	खानेपानी आयोजनाको नाम	समेटेका टोलहरू	लाभान्वित घरधुरी	खानेपानी पुग्न नसकेको टोल	कैफियत
३	सिमरा खानेपानी	वडाभरी	५०००	नभएको	
४	सिमरा खानेपानी	४ नं सवै	१२००	जिल्ला खानेपानी	कर्दुवा टोल
५	बकुलिया खानेपानी आयोजना	०	०	चापाकलको पानी नै प्रयोग	पानी ट्याङ्की बनेको १० वर्षजति भयो तर सञ्चालनमा आएको छैन
७	खानेपानी आयोजना नभएको	०	०	चापाकलको पानी नै प्रयोग	पानी ट्याङ्की बनेको १० वर्षजति भयो तर सञ्चालनमा आएको छैन
८	खानेपानी आयोजना नभएको	०	०	चापाकलको पानी नै प्रयोग	फिल्टर सहितको खानेपानी आयोजना सञ्चालन गर्नुपर्ने
९	बकुलिया खानेपानी आयोजना	०	०	चापाकलको पानी नै प्रयोग	पानी ट्याङ्की बनेको ७ वर्षजति भयो तर सञ्चालनमा आएको छैन
१०	खानेपानी आयोजना नभएको	०	०	चापाकलको पानी नै प्रयोग	फिल्टर सहितको खानेपानी आयोजना सञ्चालन गर्नुपर्ने
१३	खानेपानी आयोजना नभएको	०	०	चापाकलको पानी नै प्रयोग	फिल्टर सहितको खानेपानी आयोजना सञ्चालन गर्नुपर्ने
१६	सखुवाघाट खानेपानी	महेन्द्रनगर	८५०	छैन	
१६	रामजी खानेपानी	पिलुवा	१००	माथिल्लो पिलुवा	
१७	रामनगर खानेपानी आयोजना	रामनगर	२००	अन्य चापाकल	फिल्टर नगरिएको
१८	वडहर्वा खानेपानी	वडहर्वा	०	चापाकल मात्र	सञ्चालनमा छैन
२०	नभएको	०	०	चापाकल मात्र	
२१	अमलेखगन्ज खानेपानी	२१ सवै	९००	संघीय सरकार	पर्याप्त छैन
२२	सोधर खानेपानी	विरेदमार	३००	उपभोक्ता	पर्याप्त छैन
२२	दर्पन छाँया	२ नं सवै	४०	उपभोक्ता	पर्याप्त छैन
२२	चकरी खानेपानी	चकरी	६३०	उपभोक्ता	पर्याप्त छैन
२३	नभएको	०	०	चापाकल मात्र	

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

झ) कृषि तथा जीविकोपार्जन

पालिका क्षेत्रका समुदायको जीविकोपार्जन कृषिसँग जोडिएको छ । कृषिबालीमा लाग्ने पुरानै रोगहरूले पनि सताइरहेको र यसमा हाल नयाँ रोगहरू थपिएको समुदायका भनाइ रहेको छ । तर संक्रमण भइरहेको भए पनि खास रोग पहिचान हुन नसक्दा किसानले ठूलो नोक्सानी बेहोर्नु परेको छ । अन्य प्राकृतिक विपत्तीहरूले भन्दा पनि कृषि क्षेत्रमा भइरहेको वालिरोगले किसानलाई आक्रान्त बनाएको छ ।

हाल सञ्चालनमा रहेका कृषि ज्ञानकेन्द्रको क्षमता र विज्ञताले मात्र अब समुदायमा किसानहरूलाई प्राविधिक सहयोग नपुग्ने देखिएको छ । यसका लागि तत्काल हरेक पालिकामा कृषि सूचना केन्द्र सञ्चालनमा ल्याएर कृषकहरूको क्षमता विकासको कार्यक्रमहरू निरन्तर सञ्चालन गर्नुपर्ने र माटोको गुणस्तरका आधारमा खेती गर्ने संस्कारको विकास जरूरी छ । देखा परिरहेका नयाँ रोगहरू तत्काल पहिचान गर्ने र यसको निदान खोज्न हरेक पालिकामा दक्ष जनशक्ति परिचालन गरी सेवा प्रवाह गर्नु जरूरी छ ।

अ) स्थानीय उद्योग, रोजगारी सृजना र वातावरण सँगको अन्तरसम्बन्ध

स्वाभाविक रूपमा जीतपुर सिमरा SEZ-Specific Economic Zone भएकोले सो क्षेत्रमा उद्योग कलकारखानहरू त खुल्ने नै भए । तर उद्देश्य अनुसार काम गर्नका लागि सरकारको नीतिहरू सहि ढंगले कार्यान्वयन गर्न जरुरी छ । स्थानीय तहमा खोलिएका कलकारखानाहरूमा स्थानीय समुदायले रोजगारी पाउनु पर्छ भन्ने मान्यता अनुसार स्थानीय समुदायले रोजगारीको पहिलो अवसर प्राप्त गर्नुपर्नेमा यसको ठिक उल्टो स्थानीय समुदायको भनाइ रहेको छ । स्थानीयहरूलाई रोजगारी दियो भने अधिकारको माग बढी गर्छन् काम कम गर्छन् भन्ने भाष्य सृजना गरेर स्थानीयलाई रोजगारीबाट निरुत्साहित गरिरहेको कुरा स्थानीय नागरिकहरूबाट आएको छ ।

स्थानीय तहले कलकारखानाहरूले अनुगमन र नियमन गर्ने जिम्मेवारी पाएको छ । नियमित अनुगमन गरेर कारखानाहरूबाट उत्पन्न हुनसक्ने विपद्हरूको जोखिम न्यूनीकरणको पहल गर्न जरुरी छ । यसको लागि उपयुक्त नीतिगत प्रावधानहरू पनि निर्माण गर्न जरुरी छ । हाल सिसिया, बालगंगा, दुधौरा र पसाहा जस्ता मुख्य खोलाहरूमा कारखानाको केमिकल बगेको कारण पानीमा भएको प्रदूषण छर्लङ्ग भएको छ ।

उपमहानगरपालिकामा स्थापित उद्योगहरूको सूची अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ ।

३.६ नगरपालिकाका जलवायु परिवर्तनका मुख्य जोखिमहरू

३.६.१ परिवर्तित प्रकोपको अवस्था

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा हुने बहुप्रकोपको विश्लेषण गर्दा देहायअनुसारको प्रकोप पात्रो तयार गरिएको छ । यसबाट कुन महिनामा कुन किसिमका प्रकोपहरू हुन्छन् भन्ने कुरा छर्लङ्ग पर्दछ ।

तालिका नम्बर २४ : प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मङ्सिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
भूकम्प	३० वर्ष	***	**	***	***	**	***	***	***	***	***	***	***
	अहिले	***	**	***	***	**	***	***	***	***	***	***	***
बाढी	३० वर्ष	---	++	***	***	**	+++	---	---	---	---	---	---
	अहिले	---	++	***	***	**	+++	---	---	---	---	---	---
महामारी	३० वर्ष	---	---	+++	+++	++	---	---	---	---	---	---	---
	अहिले	+++	++	***	***	**	***	+++	+++	+++	+++	+++	+++
सडक दुर्घटना	३० वर्ष	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
	अहिले	***	**	***	***	**	***	***	***	***	***	***	***
आगलागी	३० वर्ष	***	---	---	---	---	+++	+++	---	---	+++	***	***
	अहिले	***	++	+++	+++	++	+++	+++	+++	+++	+++	***	***
जनावर आतङ्क	३० वर्ष	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
	अहिले	+++	++	+++	+++	**	***	***	***	+++	+++	+++	+++
हावाहुरी	३० वर्ष	***	---	---	---	---	---	+++	+++	---	---	---	***
	अहिले	***	**	---	---	---	+++	+++	+++	---	---	+++	***
विद्युत दुर्घटना	३० वर्ष	+++	++	+++	+++	++	+++	+++	+++	+++	+++	***	***
	अहिले	+++	++	+++	+++	++	+++	+++	+++	+++	+++	***	***
सर्पदंश	३० वर्ष	+++	++	+++	***	**	***	+++	---	---	---	---	+++
	अहिले	+++	++	+++	***	**	***	+++	---	---	---	---	+++
शीतलहर	३० वर्ष	---	---	---	---	---	---	---	+++	***	***	+++	---
	अहिले	---	---	---	---	---	---	---	---	***	***	+++	---
चट्याड	३० वर्ष	***	**	---	---	---	---	---	---	---	---	+++	+++
	अहिले	***	**	+++	+++	++	---	---	---	---	---	+++	+++

असिना	३० वर्ष	***	**	---	---	---	---	***	***	---	---	***	***
	अहिले	+++	++	---	---	---	---	+++	+++	---	---	+++	+++
खडेरी	३० वर्ष	+++	---	---	---	---	---	+++	+++	---	---	---	+++
	अहिले	***	**	---	---	---	+++	+++	+++	---	---	***	***
संकेतः		उच्च संकटासन्नता			***	मध्यम संकटासन्नता				+++	न्यून संकटासन्नता		

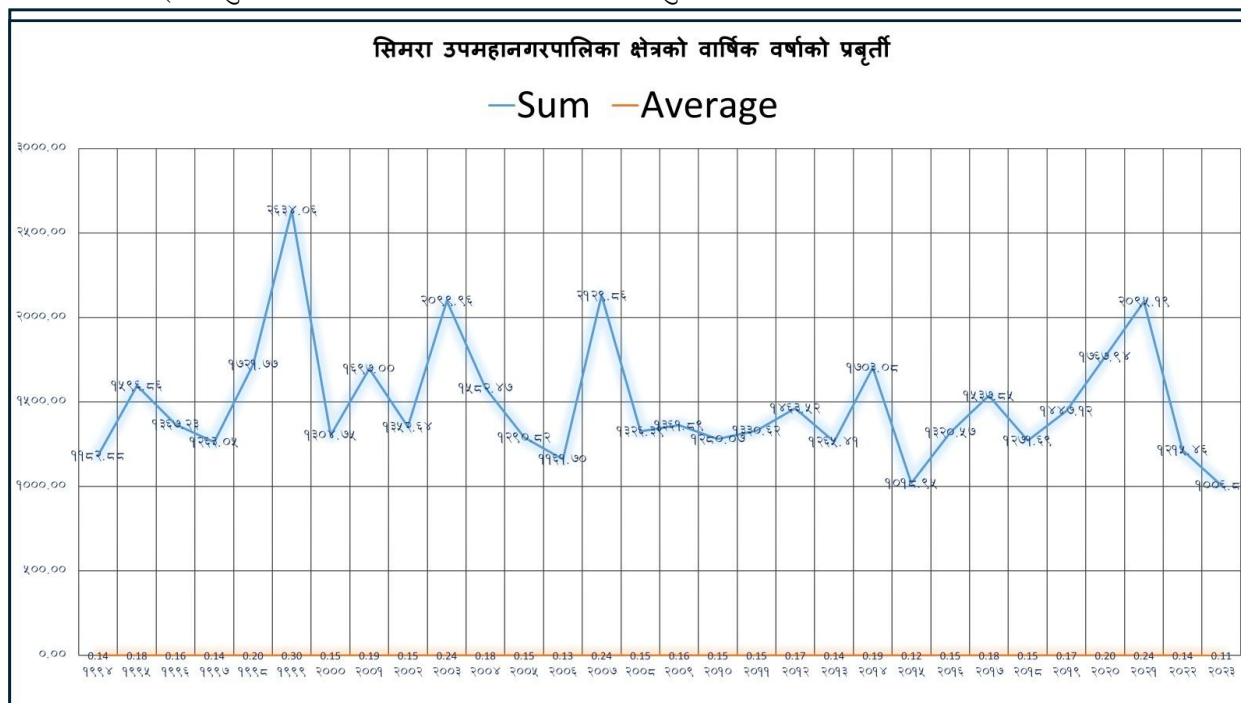
स्रोत: वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

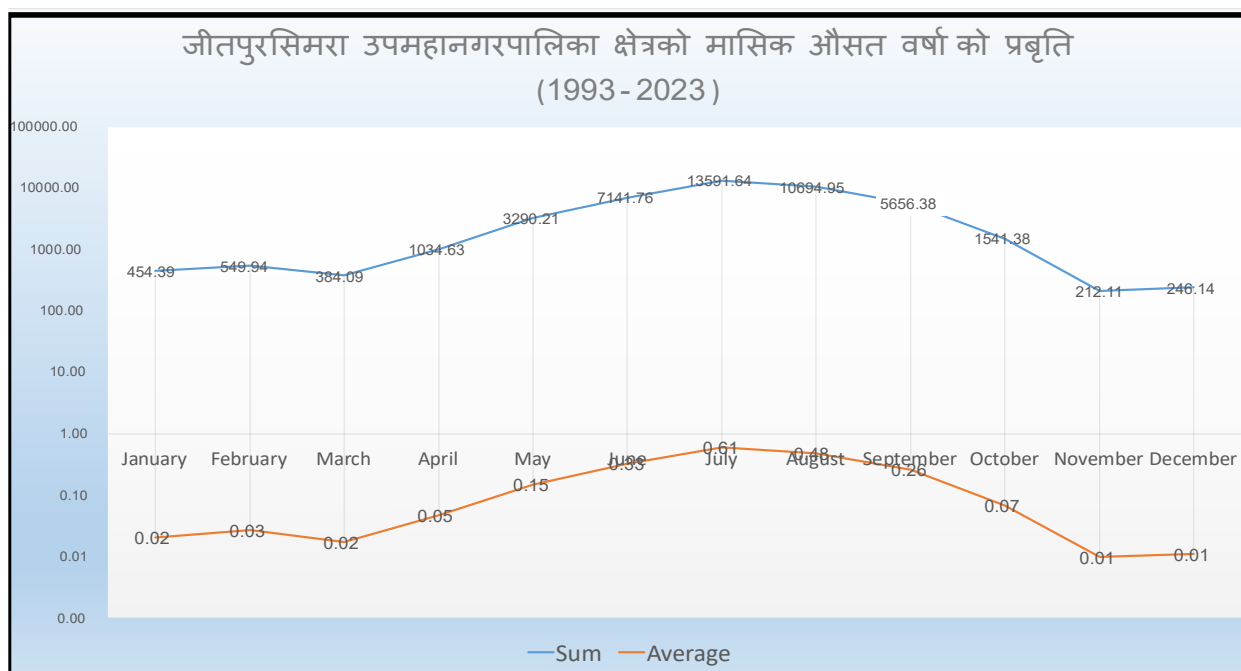
३.४ जलवायु परिवर्तनका परिदृश्यहरु र त्यसका प्रत्यक्ष असरहरु

उपमहानगरक्षेत्रमा जलवायु परिवर्तनका प्रत्यक्ष असरहरु कम देखिएता पनि विस्तारै यसको प्रभाव बढ्दै गएको तथ्य वडास्तरीय छलफलबाट प्राप्त भएको छ । छलफलकै क्रममा वर्षा थोरै समयमा धेरै हुने र यसले गर्ने जमिन कटान र ढुवानका कारण जनधनको क्षति पुर्याएको र कृषि बालीलाई धेरै प्रभाव पारेको कुरा आएको छ ।

क) वर्षा र यसको प्रभाव

कृषिको लागि उर्वरभूमिको रूपमा रहेको यो क्षेत्रमा विगतमा वर्षाको पानीले नै खेती गर्न पुग्ने गरेको थियो । माथिल्लो चुरे क्षेत्रबाट फिँजिएर निस्कने पानी कृषिको लागि उत्तम सिँचाइ बन्ने गरेको थियो । तर अहिले भने पानी पर्ने तरिका फरक भएको छ । थोरै समयमा धेरै पानी पर्छ जसले माटो भिज्ने भन्दा पनि माटो गेग्र्यान वगाउने काम मात्र गर्न थालेको छ । “पहिला थोरै पानी पर्दथ्यो तर लामो समय लगाएर पर्ने गर्दथ्यो त्यसले जङ्गल तथा माथिल्लो क्षेत्रबाट पानी रसाएर आउँथ्यो । तर अहिलेको थोरै समयमा धेरै पानी पर्दा पानीको साटोमा ढुङ्गा, गिटी सोहोरेर ल्याउँछ र क्षति गर्दछ ।” जीतपुरसिमराका नागरिकहरुको भनाइ हो यो । आजकाल हिउँदै वर्षा पर्याप्त नभएर हिउँदै खेतीपाती लगाउन समस्या भएको छ । विशेष गरी पसाहा खोला, बालगंगा खोला, दुधौरा खोला र बाहुनी खोलाहरु चुरेसँग जोडिएका छन् । चुरे क्षेत्रको संरक्षणमा सबैको ध्यान जानु जरुरी छ ।

ख) जलवायुमा आएको परिवर्तन र यसको प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष प्रभाव

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा एक वर्षमा परिवर्तन हुने मौसमको अवस्था वा मौसमी चक्र र त्यहाँ उत्पन्न हुने प्रकोपको अवस्थाको पहिचान गरिएको छ । वडावासीका अनुसार विगत १० वर्षको तुलनामा अहिले गर्मीको अवधि लम्बिएको, गर्मी अचाक्ली बढेको र जाडोको अवधि छोटिएको तर वर्षाको अवधि खुम्चिएको देखिन्छ । त्यसैको आधारमा विपद्जन्य घटनामा पनि परिवर्तन भएको समुदायको भनाइ रहेको छ ।

गर्मी : १० वर्ष पहिले वैशाख, जेष्ठ, आषाढ, श्रावण र भाद्रको दोस्रो साता सम्म गर्मी हुने गरेकोमा हाल त्यसको अवधि फाल्गुणको तेस्रो सातादेखि कार्तिक पहिलो हप्तासम्म गर्मी हुने गरेको छ । हरेक वर्ष अधिकतम तापक्रममा बढोत्तरी भइरहेको छ ।

जाडो : यहाँ कार्तिक महिनादेखि फाल्गुण महिनाभरी जाडो हुने गरेकोमा अहिले फागुनको पहिलो सातासम्म चिसो हुने गरेको छ । यसबाट स्पष्ट हुन्छ कि यस उपमहानगरपालिकामा जाडोको समय पनि खुम्चिएको छ ।

बाढी : पछिल्लो समयमा बाढी एक्कासी आउने र यसको तीव्रता पनि पहिले भन्दा अहिले बढी हुने गरेको छ । चुरे क्षेत्र देखि बगेर आउने पानीमा ढुङ्गा, बालुवा, गिट्टी अर्थात् गेर्यानको मात्रा बढी हुँदा खोलाहरुको सतह उकास भएर कारणले बाढी आउँदा पनि बस्तीतिर पस्ने गरेको छ र कटान पनि तीव्र हुँदै गएको छ ।

खडेरी : समुदायमा भएको छलफल अनुसार खडेरी पनि पहिलेको तुलनामा धेरै लम्बिन थालेको छ । विगतमा हरेक महिना पानी पर्नेमा हाल हिउँदका ८ महिनासम्म पनि वर्षाद नभएर धेरै किसानको खेती वाँझो हुने गरेको छ । अधिकांस पानीका मुहानहरु सुकेका छन् भने खोलाहरुमा पानीको वहाव कम भएको र पहिले सञ्चालनमा आएका कुलोहरुबाट पानी ल्याउन नसक्दा सिंचाइमा समस्या भएको छ ।

हुरीबतास : हावाहुरी हुने समयमा पनि वृद्धि भएको छ । पहिले फागुनदेखि वैशाखसम्म बढी हुरीबतास चल्थ्यो भने पछिल्लो समयमा जेठ र असार महिनामा समेत हुरी चल्ने गरेको छ । यसले कमजोर संरचनाहरू उडाएर क्षति गर्ने गरेको छ । फुसको छना हटाउने अभियानको कारण पालिकाको अधिकांस घरमा टिन लगाइएको छ र तर आधारभूत बस्तीहरुमा संरचना कमजोर हुँदा अझै पनि यस घरको छाना उडाउने गरेको समुदायको भनाइ छ ।

समग्रमा जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरूको लेखाजोखा अनुसार खडेरी, बाढी र असिना पर्ने समयमा परिवर्तन देखिएको छ । साथै, अन्य प्रकोपका घटनाको बारम्बारता वा दोहोरिने क्रम बढ्दो रूपमा रहेको छ । चट्याड जुनसुकै बेलामा पर्ने र यसको दर अहिले वृद्धि

हुँदै गएको छ । यसरी जलवायु परिवर्तनका अमुक कारणले प्रकोपको प्रारूप र त्यसले पार्ने प्रभाव पनि निरन्तर परिवर्तन हुने क्रममा रहेको छ ।

ग) कृषि तथा जिविकोपार्जन

जलवायुको कारण बालीको चक्रमा परिवर्तन भएको समुदायले महसुस गरेका छन् । यो गाउँपालिका कृषि, पशुपालन क्षेत्रको लागि अत्यन्तै उपयुक्त क्षेत्र मानिन्छ । हाल यहाँको स्थानीय जातको धान, मकै, कोदो, फाफरको पुरानो विउहरू हराईसकेको किसानहरूको अनुभव छ । अहिले सबैले स्थानीय जातका सट्टामा हाइब्रिड विउको प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ । रैथाने विउको तुलनामा हाइब्रिड विउबाट कृषि उत्पादन धेरै र थोरै समयमा हुने भएकोले किसानको आकर्षण बढेको देखिन्छ । यसैगरी पालिकाले पकेट क्षेत्र विस्तार गरी तोकिएका क्षेत्रहरूमा थप पशुपालन वा कुखुरा पालन र बंगुरपालनलाई प्रोत्साहन गरी अनुदानका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

यसरी खेती गर्दा रासायनिक मल र विषादीको प्रयोग विस्तारै घटाउन सहयोग पुग्दछ । यसरी खेती गर्ने ढाँचा, जलवायु परिवर्तनले मौसम तथा वातावरणमा पारेको प्रभाव जस्ता कुराहरूले गर्दा कृषकहरूले गर्ने खेतीपातीको पात्रोमा समेत प्रभाव पारेको छ, जसलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ ।

रैथाने विउ भन्दा हाइब्रिड विउबाट उत्पादन धेरै हुने भएकोले किसानको आकर्षण बढेको छ । जस्तै पुराना वीउको काउली तयार हुन ९० दिन लाग्ने गरेकोमा अहिले हाइब्रीड वीउबाट ४५ दिनमा तयार हुने गरेको छ । माटोको गुणस्तर पनि त्यतिकै खस्किएको छ भन्ने बुझाइ छ समुदायको ।

तालिका नम्बर २५ : हराईरहेका रैथाने विउहरूको विवरण

हराईरहेका बालीको विवरण	के कारणले हराएको हो ?	यसलाई पुनः प्रवर्द्धन गर्न के गर्नु पर्ला ?
धानहरू: सावित्री, बासमति, कस्तुरी, कतर्नी, सोना मन्सुली, हारिफूल, पंकज, पैतालिस, लाझी, एकहत्तर, पनसरा, सोकना; बगारी, उषा, कान्छी सोना, घैया, हाँडीफूल, जेठी मन्सुली, राधा चार, साधा सत्र, चैते दुई, आनन्दी, यसोक, सोकन	• उत्पादनमा कमी आएकोले • हाइब्रिड विउ आएको र उत्पादन बढेको	विउ बैंकको स्थापना गर्ने । उत्पादन बढाउन प्रयास गर्ने ।
मकै: पँहली मकै सेती मकै सठिया मकै	• उत्पादनमा कमी आएकोले • हाइब्रिड विउ आएको र उत्पादन बढेको	उचित मूल्य निर्धारण गरी बिक्री वितरणको ग्यारेन्टी गर्नुपर्छ
गहुँबाली कम र मकै बालीमा उल्लेख्य वृद्धि	• गहुँ भन्दा मकैको काम सजिलो • गहुँ भन्दा मकै बढी उत्पादनमा हुने	उचित मूल्य निर्धारण गरी बिक्री वितरणको ग्यारेन्टी गर्नुपर्छ

स्रोत: वडास्तरीय छलफल २०८३

विपद् व्यवस्थापन र जिविकोपार्जनलाई फरक फरक कृयाकलापको रूपमा हेरिनु हुन्न । विपद् व्यवस्थापन र जिविकोपार्जन एक अर्कामा अन्योन्यासित सम्बन्ध छ । आर्थिक रूपमा मानिस सबल भएन भने विपद् प्रभावित मानिस पुनर्स्थापित हुन सक्दैन । त्यसैले विपद् उत्थानशीलता वृद्धिका लागि जिविकोपार्जनको कामलाई संगै लैजानु पर्दछ । यसको लागि जोखिम हस्तान्तरणका कामहरू गर्नु जरूरी छ । जस्तै: कृषि विमा, पशु विमा, अनुदान, पूर्वतयारी तथा क्षमता विकासका तालिमहरू, योजना निर्माण सम्बन्धी तालिमहरू ।

बाली पात्रो : विगत ३० वर्षे अभ्यासलाई हेर्दा निम्नलिखित बाली विरुवा लगाउने र थन्क्याउने समयमा कुन कुन महिनामा गर्ने गरिएको छ । पहिलाको समय र अहिलेको समयमा फरक महिनामा हुँदै आएको वा हुन थालेको छ भन्ने कुरा यहाँ उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नम्बर २६ : बाली वनस्पती पात्रो

प्रमुख वाली		समय	वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत
धान	बिउराखे	पहिले												
		अहिले												
	रोप्ने	पहिले												
		अहिले												
	काट्ने	पहिले												
		अहिले												
गहुँ	छर्ने	पहिले												
		अहिले												
	काट्ने	पहिले												
		अहिले												
मकै	छर्ने	पहिले												
		अहिले												
	काट्ने	पहिले												
		अहिले												
दाल	रोप्ने	पहिले												
		अहिले												
	काट्ने	पहिले												
		अहिले												
तोरी	छर्ने	पहिले												
		अहिले												
	काट्ने	पहिले												
		अहिले												
पानी	पानी	पहिले												
	उम्रिने	अहिले												

स्रोत: वडास्तरीय छलफल २०८३

जलवायु परिवर्तन र त्यसबाट उत्पन्न प्रकोप, मानिसको जीवनस्तरमा परेको असरको लेखाजोखा गर्न यस बालीपात्रोले सहयोग गरेको छ। यसका साथै यस पालिकाका विभिन्न वडा तथा वस्तीहरूमा खाद्यान्न वालीमा लाई, डडुवा, दुसी, गवारो, पात सुक्ने, पतेरो आदी जस्ता रोगहरू लाग्ने गरेको छ भने तरकारीमा विशेषगरी लाई, खुम्मे, डडुवा, दुसी तथा गवारो राते जस्ता रोग देखा परेको छ। यसैगरी फलफूल खेतिमा लाग्ने रोगकीरामा लाई, खुम्मे, डडुवा, दुसी, फलफूलको पात पहेलो हुनु, फल झर्ने, फल कुहिने, बोटको जमिनको सतहमा कुहिने तथा फल झर्ने जस्ता रोगकीराहरू देखिन्छ। यसका अतिरिक्त फौजी कीरा, सलह जस्ता कीराहरूले दुःख दिने गरेको देखिन्छ। पशुपालनमा खोरेत, पिपिआर, नाम्लो, जुका, लम्की स्किन जस्ता रोगहरू देखिएका छन्। सामुदायिक छलफलबाट तयार गरिएको बालीपात्रोका आधारमा निम्न अवस्था देखिएको छ।

- धान पहिले एक बाली मात्र हुन्थ्यो भने हाल सिँचाइ र हाईब्रिड तथा उन्नत जातका बीउको सुविधा रहेका ठाउँहरूमा दुई बाली लगाउँने गरेको देखिन्छ। पहिले एक बाली मात्र हुने र अहिले दुई बाली धान उत्पादन हुँदा यहाँ धानको उत्पादन बढेको कृषकको अनुभव छ ।
- समुदाय स्तरमा भएका छलफलले बालीमा जलवायु परिवर्तनको असर देखिन थालेको निष्कर्षमा पुग्न सकिन्छ। उदाहरणका लागि मकै लगाउँने समय पारम्परिक रूपमै चलिआए पनि हाल यसको पाक्ने समय तथा लगाउँने समयमा निरन्तरता रहेको पाइँदैन। केही वर्षयता मकै पहिला भन्दा छिटो पाक्ने गरेको छ, गर्मीयाम लामो समयसम्म रहने हुँदा छिटो पाक्न थालेको स्थानीयको अनुभव रहेको पाइन्छ ।
- गेडागुडी लगाउने समयमा व्यापक परिवर्तन देखिन थालेको छ। वर्षा हुने समय परिवर्तन हुन थालेको र रोप्ने बेला र फूल तथा दाना लाग्ने बेला हुने खडेरीले गर्दा यसको खेतीमा पर्याप्त मात्रामा असर पर्न थालेको छ।
- हिउँदै वर्षा घट्दै गएको कारण गहुँ खेती क्रमशः घट्दै गएको अनुभव किसानहरूको रहेको छ।
- पछिल्लो समयमा पानी कम चाहिने आलु खेती बढेको छ भने कृषकहरू पनि सो खेती तर्फ आकर्षित भएको पाइन्छ तर शीतलहरको समस्याले उत्पादनमा प्रतिकूल प्रभाव पर्दै गएको छ।
- जङ्गलमा जङ्गली जनावरको संख्या वृद्धि भएसँगै उनिहरूको आहार विहार क्षेत्र कमी भएका कारण यस पालिकाको उत्तरी भेगका वडाहरूमा मानव र जङ्गली जनावरका बीच सधैं द्वन्द्व भइरहन्छ। यहाँ लगाईएका बालीनाली र घरपालुवा पशुपक्षिहरू जङ्गली जनावरले अत्यधिक मात्रामा खेतमा नै आएर नोकसान गर्ने गरेको छ। सबै वडामा सामुदायिक कुकुरले बाखा पाठा तथा अन्य पशुपक्षी मारेर खाने गरेको देखिएको छ।

घ) सिँचाइ

जीतपुर सिमरा खेतीको लागि उर्वर भूमि हो । तराइको सम्म भूभाग देखि पहाडी भूभागसम्म फैलावट यो उपमहानगरपालिकामा ४ वटा ठूला खोलाहरू बग्ने गरेको छन् । तर ती हाल सुख्खा र प्रदूषणको चपेटामा पर्दै गएका छन् । डिपवोरिड र दर्जनौँ सिँचाइ आयोजनाहरू सञ्चालनमा छन् । तर पनि प्रत्येक वडाको केही भागमा सिँचाइ अभाव रहेको छ । यसलाई स्थानीय तहले सिँचाइ आयोजनाहरू क्रमागत विकासमा राख्ने तथा प्रदेश र संघीय तहका सिँचाइ आयोजनाहरूसँग समन्वय गरेर सिँचाइमा समुदायको पहुँचको लागि सहजीकरणको काम गर्न जरुरी रहेको छ ।

तालिका नम्बर २७ : वडामा सञ्चालनमा रहेका सिँचाइ आयोजनाहरू वोरिड समेत

वडा नं	सिँचाइ आयोजनाको नाम	कुन कुन टोललाई समेटेको छ	लाभान्वित घरधुरी	सिँचाइ नपुगेका टोलहरू
३	सार्वजनिक बोरिड	रामवन	सञ्चालन छैन	
३	सार्वजनिक बोरिड	युनिक टोल	सञ्चालन छैन	
४	विसैलीया बाँध पैनी समिति	विसैलीया टोल	वडा नं ४ को सबै	शान्ती र सिवा टोलमा पुगेको छैन
५	सिरौली खोला बोरिड	बकुलियाको आधाभाग	१५०	नदीटोल, बकुलिया, नयाँबस्ती, विर्ता टोल, भवानीपुर, बकुलिया देखि दक्षिणका खेतहरू
५	नोकटी खाल बोरिड	भवानीपुर	१००	
८	सकरदिना सिँचाइ	वडा नं १० र २३ मा		लोहसण्डा, रमौली, राजानगर
८	इमिलीप्रति सिँचाइ	गम्हरगाँवा	१०० विघा	सिसियाको पानीबाट सिँचाइ आयोजना बनेको तर पानी प्रदूषणका कारण मानिसले लगाउनै चाहँदैनन्
९	डिप बोरिड	छातापिपरा, रामटोल		हाल संचालनमा छैन
९	डिप बोरिड	छातापिपरा, प्लटिड		
९	सकरदिना नहर	छातापिपरा	५००	पूर्वारीटोल, चौधरीटोल, रामटोल, पासवान टोल
१०	दुधौरा सिँचाइ नहर	बलुवा र नयाँ बेहरा	३०० विघा	नितनपुर, बलुवा, गोन्हरी, सुनरीमाई, नया बेहरा गोठ

१०	सुनरीमाई बोरिङ	सञ्चालनमा छैन	० विघा	बोरिङ गाडिएको भएतापनि सञ्चालनमा आएको छैन
१३	नभएको			
१४	डिपबोरिङ	मौलापुर	३००	संघीय
१४	डिपबोरिङ	गुम्वाटोल	२५०	वडा कार्यालय
१४	डिपबोरिङ	चौधरी टोल	३००	संघीय
१६	डिप बोरिङ	पिलुवा भद्रकाली	५० घर	
१६	डिप बोरिङ	कतर्वा जलेश्वर	१०० घर	
१६	साना ट्युबेल सिँचाइ	हरेक टोलमा	अधिकाँस	हरेक टोलमा समुदायमा आधारित मोटर सिँचाइ छन्
१७	रामनगर बाँध पैनी कुलो	रामनगर	५०० विघा	अन्य ४ वटा डिप बोरिङ गाडिएकाले वडाको सबैतिर सिँचाइ पुगेको छ ।
१७	जैतापुर सिँचाइ कुलो	जैतापुर	५०० विघा	
१८	शिवदत्त डिपबोरिङ	कुशमाडी सराय	७५ घर	वडहर्वा, लामिडाडा, बंकुल, धारबारी, उचिडी, बरास
२०	नभएको			वसतपुर, कञ्चनपुर, ठूलो बसडिलवा, सानो बसडिलवा
२३	नभएको			

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

ड) हुरीबतास तथा असिना

हावाहुरी आउने समयमा पनि वृद्धि भएको छ र क्षति पनि बढ्दै गएको छ। पहिले फागुनदेखि वैशाखसम्म बढी हुरीबतास चल्थ्यो भने पछिल्लो समयमा जेठ र असार महिनामा समेत हुरी चल्ने गरेको छ। हावाहुरी र असिनाका कारण घर तथा विद्यालय भवनको छाना उडाउने अन्नबाली, तरकारी, फलफुल तथा नगदे बाली क्षति भइ आर्थिक नोक्सानी धेरै भएको छलफलबाट प्राप्त तथ्याङ्कले देखाएको छ।

समग्रमा जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरुको लेखाजोखा अनुसार खडेरी, डुवान र असिना पर्ने समयमा परिवर्तन देखिएको छ। साथै, अन्य प्रकोपका घटनाको बारम्बारता वा दोहोरिने क्रम बढ्दो रूपमा रहेको छ। चट्याड जुनसुकै बेलामा पर्ने र यसको दर अहिले वृद्धि हुँदै गएको छ र यसबाट मानवीय क्षति तथा धनसम्पत्तिको नोक्सानी समेत बढ्दै गएको छ। यसरी जलवायु परिवर्तनका अमुक कारणले प्रकोपको प्रारूप र त्यसले पार्ने प्रभाव पनि निरन्तर परिवर्तन हुने क्रम बढेको छ। जलवायु परिवर्तनका कारण कृषि क्षेत्रमा पारेको प्रभावलाई निम्नानुसार विश्लेषण गरिएको छ।

च) जलवायु परिवर्तनबाट कृषि क्षेत्रमा परेका असरहरु

नगरपालिकामा देखिएका जलवायु परिवर्तनका कारण र असरहरु देहायका उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नम्बर २८ : जलवायु परिवर्तनले कृषिमा परेका असरहरु

क्र.स	जलवायु परिवर्तनका जोखिमहरु	क्र.स	जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरु
१	बालीको असफलता र उत्पादनमा हेरफेर हुनु । परम्परागत रूपमा भइरहेको बाली लोप हुँदै जानु वा उत्पादन घट्दै गएको किसानले नलगाउनु	१	वार्षिक रूपमा हुने मनसुन तथा वर्षाचक्रमा हेरफेर हुनु
२	बालीनाली छिटो पाक्ने तर कम पौष्टिक तत्व भएका हुने	२	अतिवृष्टि, अनावृष्टि, खण्डवृष्टि हुने ।
३	बालीनाली लगाउँने तरिका र व्यवस्थापनमा परिवर्तन	३	ठण्डा दिन र रात दुवैको सँख्या पहिले भन्दा कम भएको ।
४	जमिनको गुणस्तर तथा उत्पादकत्वमा हास	४	लामो समय सम्म खडेरी

क्र.स	जलवायु परिवर्तनका जोखिमहरू	क्र.स	जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरू
५	सिचाईको लागी बढी पानीको आवश्यकता तथा सिँचाई खर्चमा वृद्धि	५	लम्बिदो गर्मी मौसम
६	परम्परागत कृषि प्रणालीमा परिवर्तन	६	दिन रात दुवै पहिलेको भन्दा तातो भएको
७	घरपालुवा र जङ्गली जनावरलाई आवश्यक पर्ने पानीको मागमा वृद्धि	७	बर्षामा छोटो समयमा धेरै पानी परेर बाढी आउँदा भूक्षय तथा कृषि जमिनमा असर पर्ने
८	खेतीबालीमा रोग कीराको बढ्दो प्रकोप	८	बालीनालीको उत्पादन तथा गुणस्तरमा कमी
९	घरपालुवा जनावरहरूमा खोरेत, लम्पिस्किन लगायतका संक्रमणमा वृद्धि	९	घरपालुवा जनावरको मृत्यु

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८२

तालिका नम्बर २९ : कृषि अनुकुलनका कार्यहरू र जलवायु परिवर्तनबाट यस क्षेत्रमा परेका असरहरू

क्र.स	जलवायु मैत्री कृषि अनुकुलन कार्यहरू	क्र.स	वातावरणीय परिवर्तन बाट कृषि क्षेत्रमा हुने मुख्य मुख्य असरहरू
१	दिगो कृषि प्रणालीको लागि स्रोतको सदुपयोग ।	१	वातावरणमा कार्वन डाइअक्साईडको मात्रा बढी भएमा गहुँ तथा बोडी भटमास जस्ता कोसेवालीको उत्पादनमा ३० प्रतिशत सम्म वृद्धि हुन्छ
२	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन हुने बालीनालीका जातको विकास	२	धेरै गर्मी भएमा सुख्खा खडेरी भइ बालीनालीको उत्पादनमा हास आउँछ भने अधिक वर्षा भएमा डुवानका कारण लगाएको अन्नबाली क्षति हुन्छ ।
३	फडानी र डढाउने कृषि प्रणालीलाई निरुत्साहन ।	३	विश्वव्यापी उष्णताले धेरैजसो बालीको उत्पादनमा कमी भई खाद्य सामग्रीको मुल्य वृद्धि हुने सम्भावना हुन्छ ।
४	पूर्व अनुमान र पूर्व जानकारी प्रणालीको विकास ।	४	बढी उष्णताले पशुहरूमा दुध उत्पादनमा कमी आउने, वाँझोपना बढ्ने र रोगको प्रकोप बढी हुने गर्दछ ।
५	धान खेत तथा वस्तुभाउवाट उत्सर्जन हुने मिथेन ग्याँसको व्यवस्थापन ।	५	बढी सुख्खा भएमा चरणको अभाव हुन गई पशुदानाको उपलब्धतामा निकै कमी आउँछ ।
६	जल तथा वातावरण प्रदूषण	६	रोगका कारण दुध उत्पादनमा कमी र वाँझोपनामा वृद्धि हुन्छ

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८२

३.५ सम्मुखता

विगत १० वर्षमा विभिन्न प्रकोपहरूका कारण ४०१ जनाको मृत्यु भएको र त्यसमध्ये सबैभन्दा बढी सडक दुर्घटना र त्यसपछि क्रमशः सर्पदंश, विद्युत दुर्घटना, वन्यजन्तु आतङ्क र बाढी रहेको तथ्याङ्क देखिएको छ । तर वारम्बार दोहोरिईरहने र जीविकोपार्जनमा समस्या वन्यजन्तु आतङ्क र बाढीका कारण उत्पन्न भइरहेको छ । जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा बग्ने खोला नदी र स्थानीय रूपमा अव्यवस्थित भौतिक पूर्वाधारका कारण वार्षिक रूपमा नै कटानमा परिरहन्छ । जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा विशेष गरी दुधौरा, बालगंगा तथा पसाहा खोला चुरेसंगै जोडिएर बग्दछन् भने सिसिया खोला बजार क्षेत्रबाट नै बग्ने खोलाको रूपमा रहेको छ । कियासोती, काँठखोला, कठोह, बजनी पैनी, सिमाना खोला, बाहुनी खोला, भाङ्गे खोला, कठौनी, खप्चे, बेङ्गाई, डोरा, किर्किच्चा, लगायत दर्जनौ खोलाहरू बीचबाट पैदा भएर बग्ने र बिजौरी, मुल खोला, अटेर खोला चुरे क्षेत्रमा सीमित छन् । यि सबै खोला खोल्सीहरूले वर्षायाममा जोखिम सृजना गर्ने गरेका छन् ।

तालिका नम्बर ३० : सम्मुखताको अवस्था (मुख्यगरी बाढी, वन्यजन्तु आतङ्क र सडक दुर्घटनालाई आधार मानिएको)

वडा नं	मृत्यु	घाइते	घर क्षति	जोखिममा रहेका	वडामा रहेका टोलहरू	सम्मुखता को स्तर
१.	२५	५०	०	०	पूर्वटोल, गैरी टोल, गुम्वाटोल, स्याउली पारख टोल, पारख टोल, ग्यारेज टोल, स्टोर पारी टोल, रानीधारा टोल, हाइटेन्सन टोल, दशधुरे टोल, भक्तिनगर टोल, मनकामना टोल, दुर्गानगर टोल, झापाली होटल चोक टोल, राजस्व टोल, सिमरा बजार टोल, एयरपोर्टरोड टोल, गोविन्द टोल, विकासशील चोक टोल, रंगशाला टोल, महादेव पार्क स्थान टोल, पानी टंकी टोल, शान्ति टोल, दुधौरा टोल,	
२.	११	१०	११	०	प्रभात टोल, आदर्श टोल, मुसहरीमाई शान्ति टोल, श्री छटीमाइ टोल, सयपत्री टोल, पशुपती टोल, श्रीजना टोल, जनप्रगती टोल, नरवस्ती टोल, सम्झौता टोल, राम जानकी टोल, शान्तिनगर टोल, सिर्जनशील टोल, सिमरा कलेज रोड टोल, मुसहर्नीमाई टोल, जमुना पैनी टोल, फुलबारी टोल, कामना टोल,	
३.	५५	१५७	०	६०	बजनी टोल, बालुवा टोल, चुनाभट्ट टोल, कोलनी टोल, नन्दन टोल, गैरी टोल, रामवन टोल, रामवन कुना टोल, रामवन टाँडी, स्कुल टोल, रातो फाराम टोल,	
४.	८	०	०	०	कृष्ण मन्दिर टोल, शिव मन्दिर टोल, दुर्गामन्दिर टोल, देव आश्रम टोल, घण्टिमाई टोल, चौधरी टोल, सरस्वती टोल, बोर्डिङ टोल	
५.	९	२७	२	१२०	औरही विसौलिया, विसौलिया, भवानीपुर, नदियाटोल, नेटुवाटोल, बालुवाटोल, बकुलिया टोल,	
६.	४	०	०	१२	नगौल टोल, सिधरीया टोल, रामवन टाँडी टोल, घुसपुर टोल, रानी टोल	
७.	५६	११९	५	३५	सिदरिया टोल, पहाडी टोल, शिखर टोल, राम टोल, चौधरी टोल, बोरिन टोल, लक्ष्मी टोल, शान्तिटोल, मगरटोल, नसिम टोल, साजन टोल, खाल्का टोल, आदर्श टोल, फूलबारी टोल,	
८.	८	६६	७	३३	इमिली प्रतिटोल, राजानगर (गोठ), लोहसण्डा, रमौली, सकरदिना, गमरगाँवा,	
९.	१३	८६	२	०	उत्तरटोल, पछियारी टोल, पूर्वारी टोल, विचला इनार टोल, दक्षिणबारी टोल, रामटोल, दुसाद टोल, चौधरी टोल, इनार टोल, गढिमाई टोल, उत्तराई टोल, मुसहरपटी टोल,	
१०.	२३	१६५	०	०	नितनपुर टोल, नयाँ बेहरा टोल, रामटोल, बलुवा टोल, नयाँ बेहरा गोठ टोल,	
११.	१७	०	१६	३८	आमाडार उत्थानशील टोल, दलित टोल, खैरवा टोल, सिसहनीया टोल, खेरौल टोल, आमाडार टोल, सानो आमाडार टोल, इमिलीप्रति आमाडार	
१२.	६	३	०	०	चौधरी ब्रम्ह टोल, घागटोल/प्रगति टोल, झुगाडी/रामजानकी टोल, राय टोल, सेमरी टोल, बजार टोल, पोता टोल, शान्ती टोल, पिपरीया उत्तर, पिपरीया दक्षिण	

१३.	२	४५	०	०	सानो डुमरवाना, ठूलो पोता, सानो पोता, पचुली,	
१४.	११	०	०	१५०	जोरलाही टोल, बेहरी टोल, राजघट्टा चौधरी टोल, राजघट्टा स्कुल टोल, चौतारा टोल, मौलापुर टोल, बोरिङ टोल, डाँडा टोल स्याउली चोक,	
१५.	३	१	४५	१००	प्रगतिशील टोल, अक्षेश्वर टोल, पानी टंकी टोल, डुमरवाना टोल, काँटा टोल, सुन्दरवस्ती, डाँडा टोल, भारती चोक टोल, सुक्लैया टोल, हात्तीसार बजार टोल	
१६.	२४	५७	३२०	१४५	पिलुवा टोल, महेन्द्रनगर, सखुवाघाट, डाँडा टोल, राई टोल, मगर टोल, ठाँटी टोल, खयरसल्ला, झल्ला टोल, बदाफर टोल, कतर्वा, पैनीटोल, डकाहा, टँगियावस्ती,	
१७.	९	३७	०	०	मठियानी टोल, मुसहर टोल, चौधरी टोल, बस्नेत टोल, बजार टोल, छतिवन टोल, काटा टोल, आपटोल, नमुना टोल, जमुना टोल, सिरिस टोल, पिपलडाँडा, मुसहर टोल, मेल टोल, शान्तिटोल, मदन टोल, झोडा टोल, रघुनाथपुर,	
१८.	१६	५२	१५	६०	बडहर्वा, बाईवा टोल, धारा टोल, मोती चोक, शंकरचोक, बंकुल टोल, लामीडाँडा, कुशमाडी शान्ति टोल, मुसहर टोल, पसाहा टोल, कुशमाडी चौधरी टोल, उचिडी टोल, उत्तरवारी, परास टोल, श्रीपुर,	
१९.	८	०	५०	१३५	बजार टोल, पर्ति टोल, ईनवीसिरा टोल, मुस्लिम टोल, मथुरापुर टोल, ठूलो मटेरिया टोल, सानो मटेरिया टोल	
२०.	१०	१७	५०	१२०	ठूलो बसडिलवा, सानो बसडिलवा, बसतपुर, जीतपुरसिमराभुईया, मुस्लिम टोल, गुलरिया टोल, कन्चनपुर,	
२१.	५	०	५०	२५	आयल निगम टोल, गुरुङ्ग टोल, आत्म ज्ञान टोल, कार्की टोल, गुम्वा टोल, बाजीडाँडा टोल, थानीमाई टोल, राम मन्दिर टोल, बानीया टोल, मशजित टोल, माईराम टोल, छटिमाई टोल, सागर चोक टोल, कालीमाई टोल, बनशक्तिमाई टोल,	
२२.	३०	३०	२	२३८	ढुक्वावास वस्ती टोल, ३ नम्बर पुल वस्ती टोल, रुम्बा टोल, लोप्चन टोल, तारामण्डल टोल, गोविन्द डाँडा टोल, जोवन डाँडा टोल, २ नम्बर पुल टोल, कालापानी टोल, झाइभर डाँडा टोल, कुलमान डाँडा टोल, १ नम्बर पुल टोल, टावर डाँडा टोल, सचिन चोक टोल, मुलखोला टोल, स्कुल टोल, चकरीपारी टोल, विरुवा (सानी सुख्खा) टोल, चकरी टोल, नयाँवस्ती टोल,	
२३.	४४	९४	०	६५	भलुही वरहाना, बजार टोल, बड्का टोल, दलित टोल, सुकुम्बासी टोल, पुरानो बेहरा, ताजपुर, नदीपारी टोल,	
२४.	४	०	७५	०	नहर टोल, ईदगाह टोल, दक्षिण टोल, यादव टोल, जामेमस्जिद टोल	
जम्मा	४०१	१०१६	६५०	१३३६		

नोट: यसमा कोरोनाबाट भएको मृत्युलाई समावेश गरिएको छैन ।

श्रोत: वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

संकेत		
१	सामान्य अवस्था	
२	मध्यम जोखिम	
३	उच्च जोखिम	

३.६ संकटासन्नता (vulnerability)

क) जनसंख्या सम्बन्धी संकटासन्नता (अपाङ्गता भएका मानिसहरू)

विपद्को समयमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक र वालवालिकाहरूलाई विशेष स्याहार पुग्दैन । भएको श्रीसम्पत्तीहरू सवै नष्ट भएको हुन्छ । वालवालिकाहरूलाई नियमित पोषण चाहिन्छ । पोषणको अभाव भएमा वालवालिकाहरूमा कुपोषणको समस्या हुने सम्भावना बढी हुन्छ । यस उपमहानगरपालिकामा रहेका जम्मा जनसंख्या १२७३०७ मध्ये ६३३८० महिलाहरू विपद्का दृष्टिले बढी जोखिममा हुने गर्छन् । उपमहानगरपालिकाबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका मानिसहरूको संख्या जम्मा २४०३ रहेको छ ।

तालिका नम्बर ३१ : अपाङ्गताको विवरण

सिनं	अपाङ्गताको प्रकार	जनसंख्या	पुरुष	महिला
१	शारिरिक अपाङ्गता	७२०	४३३	२८८
२	न्यून दृष्टियुक्त	७२७	३४४	३८२
३	दृष्टिविहीन	१६०	८६	७४
४	बहिरोपन	१४७	६८	७९
५	मनोसामाजिक अपाङ्गता	६४	३३	३१
६	न्यून श्रवणशक्ति	९०	४३	४७
७	बहिरोपन एवं दृष्टिविहीन	३५	१९	१६
८	मानसिक वा मनोसामाजिक	१०८	५८	५१
९	बौद्धिक अपाङ्गता	२५	१३	१३
१०	अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफोलीया)	१०	६	३
११	अटिजम्	१५	४	१२
१२	बहुअपाङ्गता	३०२	१४६	१५६
जम्मा		२४०३	१२५२	११५२

स्रोत : वार्षिक प्रतिवेदन पुस्तिका २०८२ जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका

ख) जेष्ठ नागरिक र ५ वर्षमुनीका वालवालिका

विपद्को समयमा अपाङ्गता भएका मानिसहरू बाहेक महिला, वालवालिका, जेष्ठ नागरिक (७० वर्ष माथिका), विरामीहरू उच्च जोखिममा हुन्छन् । त्यसैले प्रतिकार्यको समयमा मात्र होइन विपद्को पूर्वतयारी र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरूमा यी वर्गहरूलाई केन्द्रित गरेर कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा ५ वर्ष मुनीका वालवालिकाको संख्या २२,८५६ र ७० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिकहरूको संख्या ७,६७५ रहेको छ ।

तालिका नम्बर ३२ : वालवालिका र जेष्ठनागरिकहरूको विवरण

वडा नं	५ वर्ष मुनीको			७० वर्ष माथिको		
	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा	पुरुष	महिला
१	११५१९	६०५५	५४६४	३९७८	२०३६	१९४२
२	६७६	३७८	२९८	२८२	१३३	१४९
३	२७४	१४६	१२८	१६१	८५	७६
४	४२१	२१८	२०३	२१३	११६	९७
५	४३२	२२६	२०६	१२१	६१	६०
६	२०२	११५	८७	५६	३०	२६

७	१४६४	७५९	७०५	२५८	१३८	१२०
८	५८०	३०७	२७३	११४	५८	५६
९	५४०	२८०	२६०	७९	४०	३९
१०	५४०	२८०	२६०	१०२	५४	४८
११	५५३	२८५	२६८	१५५	८९	६६
१२	३८५	२०७	१७८	१३१	६८	६३
१३	१५२	८१	७१	५६	३१	२५
१४	४३०	२१०	२२०	१९०	९१	९९
१५	४६७	२३८	२२९	३१४	१५९	१५५
१६	३४४	१८९	१५५	२६८	१३५	१३३
१७	३६९	२०२	१६७	२०५	९५	११०
१८	४५२	२१८	२३४	२२३	१२९	९४
१९	७१७	३६५	३५२	२०८	११५	९३
२०	७४७	३९२	३५५	१७८	८७	९१
२१	२४२	१२६	११६	९३	४३	५०
२२	२५८	१२९	१२९	८७	४०	४७
२३	४३८	२३५	२०३	६३	३०	३३
२४	६५४	३५१	३०३	१४०	७४	६६
जम्मा	२२८५६	११९९२	१०८६४	७६७५	३९३७	३७३८
प्रतिशत	१७.९५३	९.४१९	८.५३३	६.०२८	३.०९२	२.९३६

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.८ विपदबाट प्रभावित हुनसक्ने लक्षित जनसंख्याको पूर्वानुमान (उच्च संकटासन्न क्षेत्रको मात्र)

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा २४ वटा वडाको २६० वटा टोलका २५६५० घरधुरी मध्ये बाढी र पहिरोको कारण १३३६ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको वडास्तरीय छलफलबाट प्राप्त तथ्याङ्कबाट थाहा भएको छ । यो तथ्याङ्कलाई सम्बोधन गरी योजना तर्जुमा गरिनेछ ।

तालिका नम्बर ३३ : विपदबाट जोखिममा रहेका घरधुरी र जनसंख्या विवरण

वडा नं	जम्मा घरधुरी	जम्मा जनसंख्या	उच्च जोखिममा रहेको घरधुरी	उच्च जोखिममा रहेको जनसंख्या	उच्च जोखिममा रहेका महिला	अपाङ्गता भएका मानिसहरूको संख्या	किशोरीको संख्या	बालबालिका	जेषंठनागरिक	स्थानान्तरण गर्नुपर्ने
१	२२५७	८९३३	०	०	०		०	०	०	०
२	२५७६	१०५४८	०	०	०		०	०	०	०
३	९०३	३९६४	६०	२९८	१४९		३०	५३	१८	०
४	११३१	५२२४	०	०	०		०	०	०	०
५	८८९	४५७३	१२०	५९५	२९८		६०	१०७	३६	०
६	३५४	२०९०	१२	६०	३०		६	११	४	०
७	२७५२	१४७१९	३५	१७४	८७		१८	३१	१०	०
८	८३९	५२२३	३३	१६४	८२		१७	२९	१०	०

୯	୬୨୮	୩୨୧୨	୦	୦	୦		୦	୦	୦	୦
୧୦	୫୯୯	୩୯୩୪	୦	୦	୦		୦	୦	୦	୦
୧୧	୧୩୫	୫୨୬୮	୦	୦	୦		୦	୦	୦	୦
୧୨	୮୫୮	୪୫୪୨	୦	୦	୦		୦	୦	୦	୦
୧୩	୩୫୫	୧୯୪୬	୦	୦	୦		୦	୦	୦	୦
୧୪	୧୧୭୭	୫୧୭୭	୧୫୦	୭୪୪	୩୭୨		୭୫	୧୩୪	୪୫	୦
୧୫	୧୪୧୨	୫୯୫୬	୧୦୦	୪୯୬	୨୪୮		୫୦	୮୯	୩୦	୦
୧୬	୧୧୭୩	୪୭୪୧	୧୪୫	୭୧୯	୩୬୦		୭୩	୧୨୯	୪୩	୩
୧୭	୧୮୩	୪୪୨୬	୦	୦	୦		୦	୦	୦	୦
୧୮	୧୧୧୯	୫୪୬୭	୬୦	୨୯୮	୧୪୯		୩୦	୫୩	୧୮	୦
୧୯	୧୭୩	୬୧୬୬	୧୩୫	୬୭୦	୩୩୫		୬୮	୧୨୦	୪୦	୨୮
୨୦	୧୧୦	୫୯୯୩	୧୨୦	୫୯୫	୨୯୮		୬୦	୧୦୭	୩୬	୦
୨୧	୮୦୨	୩୭୬୪	୨୫	୧୨୪	୬୨		୧୩	୨୨	୭	୦
୨୨	୭୦୭	୩୩୨୭	୨୩୮	୧୧୮୦	୫୯୦		୧୨୦	୨୧୨	୭୧	୦
୨୩	୫୪୨	୩୫୨୦	୬୫	୩୨୨	୧୬୧		୩୩	୫୮	୧୯	୦
୨୪	୬୯୬	୪୫୧୪	୦	୦	୦		୦	୦	୦	୦
ଜମ୍ମା	୨୫୬୫୦	୧୨୭୩୦୭	୧୩୩୬	୬୬୨୭	୩୩୧୩	୯୪୭	୬୭୧	୧୧୧୦	୩୧୯	୩୧

ସ୍ରୋତ : ବଡ଼ାସ୍ତରୀୟ ଛ୍ଯଲଫଳ ୨୦୮୩

परिच्छेद - चार

विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि क्षमता र बन्दोबस्ती

४.१ विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत क्षमता

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा केही प्रारम्भिक प्रयासहरू गरे पनि नीतिगत संरचनाको सुदृढीकरणमा अझै संस्थागत सुधार आवश्यक देखिन्छ। नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, र अन्य निर्देशिकाहरूले स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापनमा स्वायत्तता दिँदै नीति, ऐन, कार्ययोजना, तथा मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न स्पष्ट दिशानिर्देश प्रदान गरेका छन्।

हाल जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी आफ्नै ऐन बनेको भए पनि विपद् व्यवस्थापन नीति तथा अन्य महत्त्वपूर्ण दस्तावेजहरू निर्माण हुन सकेका छैनन्। विपद् व्यवस्थापन कोष छुट्टै खातामा राखिएको छ र परिचालन कार्यविधि पनि बनाइएको छ, तर यसलाई अद्यावधिक गर्नु पर्ने देखिन्छ। पालिकामा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको भए पनि बडास्तरमा रहेका समितिहरूलाई अद्यावधिक र सक्रिय बनाउन आवश्यक छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु उत्थानशील योजना हाल निर्माण प्रक्रियामा रहेको र खोज तथा उद्धार सामग्री केही वडाहरूमा मात्र उपलब्ध हुनु, तथा स्वयंसेवक परिचालन संरचना गठन हुन नसकेको अवस्था पालिकाको संस्थागत कमजोरीलाई प्रतिबिम्बित गर्छ।

पालिका स्तरमा भएका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत कार्यहरूको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नम्बर ३४ : स्थानीय तहमा रहेको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत क्षमताको विवरण

सिं	नीतिगत दस्तावेज	छ	छैन	कैफियत
१	स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन	छ		हालै निर्माण भएको
२	विपद् व्यवस्थापन नीति		छैन	
३	स्थानीय विपद् जोखिम रणनीतिक कार्ययोजना निर्माण	छ		हालै निर्माण भएको
४	पालिका स्तरको विपद् व्यवस्थापन समिति गठन	छ		
५	बडास्तरको विपद् व्यवस्थापन समिति गठन	छ		
६	विपद् व्यवस्थापन कोषको छुट्टै बैङ्क खातामा राखे गरेको	छ		
७	पालिकाको आफ्नै विपद् व्यवस्थापन कोष परिचालन कार्यविधि	छ		अद्यावधिक गर्नुपर्ने
८	विपद् व्यवस्थापन कोष परिचालन कार्यविधि २०७९ वमोजिम पालिकाको आफ्नो कार्यविधिलाई परिमार्जन गरेको		छैन	अद्यावधिक गर्नुपर्ने
९	पालिकाले आफ्नो राहत मापदण्ड निर्माण गरेको छ	छ		अद्यावधिक गर्नुपर्ने
१०	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण	छ		अद्यावधिक गर्नुपर्ने
११	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरेको	छ		अद्यावधिक गर्नुपर्ने
१२	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र सञ्चालन कार्यविधि निर्माण	छ		अद्यावधिक गर्नुपर्ने
१३	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र युनिट गठन भएको		छैन	
१४	विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७५ वमोजिम प्रत्येक वडामा द्रुत लेखाजोखा समिति		छैन	

सिनं	नीतिगत दस्तावेज	छ	छैन	कैफियत
१५	पालिका स्तरमा खोज तथा उद्धारका सामग्री भण्डारण गरिएको	छ		आँशिक मात्र छ
१६	हरेक वडामा खोज तथा उद्धार सामग्री भण्डारण तथा व्यवस्थापन		छैन	
१७	हेलिप्याडको निर्माण	छ		विमानस्थल
१९	पालिका स्तरमा स्वयमसेवक टोली गठन गरी परिचालन गरिएको		छैन	
२०	खुल्ला तथा सुरक्षित स्थान पहिचान र नक्साङ्कन	छ		
२१	जोखिम सम्बेदनशील भूउपयोग योजना निर्माण		छैन	
२२	विपद् बाट भएका क्षतिहरूलाई विपद् पोर्टलमा प्रविष्ट गर्ने गरेको		छैन	

श्रोत: जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका पालिकास्तरीय कार्यशाला २०८३

४.२ स्वास्थ्य सुविधाका संरचनाहरू

स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा विशेषज्ञ चिकित्सकको अभाव, अत्यावश्यक उपकरणको कमी, र आकस्मिक सेवा प्रदान गर्ने पूर्वाधारहरू अझै भूकम्प प्रतिरोधी बन्न नसक्नुजस्ता समस्याहरू रहेका छन्। दुर्गम वडाहरूमा विशेष रूपमा मोबाइल स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन, प्राथमिक उपचार केन्द्रहरूको विस्तार, आवश्यक जनशक्ति अभिवृद्धि र नियमित सेवा प्रवाह सुदृढीकरण अति आवश्यक देखिएको छ।

विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा आपतकालीन अवस्थामा स्वास्थ्य प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाउन पूर्वतयारी तथा अन्तरसंस्था समन्वय आवश्यक छ। सम्पूर्ण जनसंख्यालाई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने दीर्घकालीन लक्ष्य प्राप्त गर्न स्वास्थ्य बीमा सेवा विस्तारसँगै आवश्यक पूर्वाधार तथा जनशक्ति थप गर्नु प्राथमिक आवश्यकताका रूपमा देखिएको छ।

समग्रमा, स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र गुणस्तर सुधारका लागि स्वास्थ्य संस्थाहरूको पूर्वाधार विकास, पर्याप्त जनशक्ति व्यवस्थापन, आपतकालीन सेवा तयारी, र दुर्गम वडाहरूमा वैकल्पिक स्वास्थ्य सेवा विस्तार अनिवार्य छ। साथै, नियमित जनचेतना कार्यक्रम, खोप सेवा सुदृढीकरण, तथा विपद् व्यवस्थापन क्षमतामा सुधार ल्याउन बहुपक्षीय समन्वित प्रयास आवश्यक देखिन्छ।

तालिका नम्बर ३५ : पालिका क्षेत्रमा सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	शैया संख्या	प्रसूती सेवा	ल्याव	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा				रक्त सन्चार सेवा	कोभिड वेड	वर्न वेड (आगलापीकोलागि)	जम्मा कार्यरत कर्मचारी संख्या
				गाउँघर क्लिनिक	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा क्लिनिक				
स्वास्थ्य शाखा											५
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-१ पथलैया						√	√				४
जीतपुरसिमरा अस्पताल वडा नं.-२, सिमरा	१५	√	√		√	√	√				२९
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-३, बजनी						√	√				३
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-४, औराहा						√	√				४
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-५, बकुलिया						√	√				३
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-६, नगौल						√	√				३

प्राथमिक स्वा. केन्द्र वार्ड न.-७, जीतपुर		√	√			√	√				१४
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-८, लोसंडा						√	√				३
स्वास्थ्य चौकी वार्ड न.-९, छातापिप्रा						√	√				३
स्वास्थ्य चौकी वडा न.१० नितनपुर						√	√				५
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-११, आमगाछी						√	√				३
स्वास्थ्य चौकी वार्ड न.-१२, फतेपुर						√	√				४
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-१३, पोता						√	√				३
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-१४, राजघाटा						√	√				३
शहरी स्वा.से.के. वार्ड न.-१५, डुमरवाना		√	√			√	√				१४
स्वास्थ्य चौकी वार्ड न.-१६, सखुवाघाट						√	√				४
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-१६, टांगियाबस्ती						√	√				३
स्वास्थ्य चौकी वार्ड न.-१७, जैतापुर						√	√				४
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-१८, उचिडी						√	√				३
स्वास्थ्य चौकी वार्ड न.-१९, इनर्वासिरा						√	√				४
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-२०, कंचनपुर						√	√				३
स्वास्थ्य चौकी वार्ड न.-२१, अमलेखगंज						√	√				४
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-२२, चकरी						√	√				३
आ.स्वा.से.के. वार्ड न.-२३, भलुही						√	√				३
स्वास्थ्य चौकी वार्ड न.-२४, हरपुर						√	√				४
जम्मा											१३८

स्रोत : जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका स्वास्थ्य शाखा २०८३

तालिका नम्बर ३६ : स्वास्थ्य संस्थाहरूमा विद्यमान दक्ष जनशक्ति

स्वास्थ्यसंस्थाको नाम र ठेगाना	ज.स्वा.नि./ज.स्वा.अ.	मे.अ.	स्टाफ नर्स	हे.अ.	सि अहेव	अहेव	सि.अनमी	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	ल्याव अ.	खो.मु.नि.	वैद्य नि.	रेडियोग्राफर	महिला स्वयं सेविका	का स	अन्य	जम्मा
स्वास्थ्य शाखा	३														१	१	५
आ.स्वा.से.के. पथलैया					२		१							२	१		६
जीतपुर सिमरा अस्पताल सिमरा	३	५	५	२		१	३	१	३	१				२	५		३१
आ.स्वा.से.के., बजनी					१		१							१	१		४
आ.स्वा.से.के., औराहा			१		१			१						१	१		५
आ.स्वा.से.के., बकुलिया				१			१							५	१		८
आ.स्वा.से.के. नगौल					१		१							१	१		४
प्राथमिक स्वा. केन्द्र जीतपुर		१	१		१	१	४		१					१	५		१५
आ.स्वा.से.के., लोसंडा	१						१							३	१		६
स्वा. चौकी, छातापिप्रा						१	१							३	१		६

स्व.चौकी नितनपुर	१		२		१								४	१		९	
आ.स्वा.से.के. आमगाछी					१		१						३	१		६	
स्वा.चौकी, फतेपुर	१				१		१						६	१		१०	
आ.स्वा.से.के., पोता			१	१									४	१		७	
आ.स्वा.से.के. राजघाटा					१		१						२	१		५	
शहरी स्वा.से.के., डुमरवाना		1	१		१		४		२			१	१	४		१५	
स्वा.चौकी, सखुवाघाट			१		२								१	१		५	
आ.स्वा.से.के. टांगियाबस्ती						१		१					२	१		५	
स्वा.चौकी, जैतापुर	१						१	१					३	१		७	
आ.स्वा.से.के., उचिडी			१		१								३	१		६	
स्वा.चौकी, इनर्वासिरा					२		१						६	१		१०	
आ.स्वा.से.के., कंचनपुर					१			१					१	१		४	
स्वा.चौकी, अमलेखगंज					१		२						२	१		६	
आ.स्वा.से.के., चकरी				१			१						२	१		५	
आ.स्वा.से.के., भलुही					१			१					१	१		४	
स्वा.चौकी, हरपुर					१		२						२	१		६	
जम्मा	१०	७	१३	५	२०	४	२७	६	६	१	०	१	०	६२	३७	१	२००

स्रोत: उपमहानगरपालिका स्वास्थ्य शाखा

४.२ विपद् व्यवस्थापनका लागि अन्य बन्दोबस्तीको अवस्था

विपद् बाजा बजाएर आउँदैने त्यसैले जतिखेर पनि परेको बेलामा प्रतिकार्य गर्नका लागि प्रभावितहरूको सुरक्षाका लागि सुरक्षित तथा खुल्ला स्थानहरू पहिचान गरेर राख्नु अति आवश्यक छ। अब पहिचान गरेर राख्ने मात्र होइन सो स्थमाशरूमा मानवीय सेवाका लागि पूर्वाधार सेवाहरू पनि क्रमिक रूपमा विकास गर्दै जानु पर्दछ। जस्तै, यातायात, खानेपानी, शौचालय, अस्थायी आवासका लागि अस्थायी आस्रय स्थलको निर्माण जस्ता कामहरूमा स्थानीय तह र वडाले लगानी बढाउन जरूरी छ। यस खालका कामहरूमा नीजि क्षेत्रहरूको संलग्नता गराउने नीति अख्तियार गर्नुपर्दछ। पालिकाले पहिचान गरेका खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानहरू निम्न तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

यसमा विपद् परेको बेलामा विपद्बाट प्रभावित परिवारहरूलाई तत्काल अस्थायी आवासको रूपमा राख्न सकिने स्थानहरूको विवरण जहाँ १० परिवार भन्दा माथिको संख्यालाई अस्थायी आवास दिन सकिने स्थानहरू अनुसूचीमा राखिएको छ।

देहायका विवरणहरू अनुसूचीमा राखिएको छः

- पहिचान गरिएका खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानहरूको विवरण
- निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको विवरण
- धार्मिक, ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा पर्यटकीय स्थलहरू,
- वडाका विद्यमान साना उद्योग तथा कलकारखाना,
- वडामा सञ्चालित खानेपानी आयोजनाहरू,
- सिमसार क्षेत्र र सार्वजनिक पोखरीहरू,
- पालिका क्षेत्रमा रहेका नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीका युनिट र युनिट प्रमुखहरूको विवरण,
- पालिका क्षेत्रमा रहेका सरकारी कार्यालयहरू,
- बैंक वा वित्तीय संस्थाहरूको विवरण (सहकारी संस्थाहरू समेत),

परिच्छेद : पाँच

समस्या, प्राथमिकता र योजना

५.१ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाका क्रियाकलापहरू

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार नगरपालिकाले प्रमुख रूपमा आफ्ना विकास निर्माणका कार्यहरूलाई ५ वटा विषयगत समितिहरू निर्माण गरेर अगाडि बढाइरहको छ। समग्र जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको विकास निर्माणका योजनाहरू यिनै समितिहरूको नेतृत्वमा तर्जुमा हुने भएकोले यी विषयगत क्षेत्रमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरूलाई मूलप्रवाहीकरण गर्न समुदायस्तरमा हुने योजना छलफल प्रक्रियाबाट नै प्राथमिकता दिनुपर्ने हुन्छ। यस पालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमाका लागि गरिएका वडास्तरीय भेला तथा छलफलबाट प्राप्त समस्याहरूलाई विषयगत रूपमा यस खण्डमा राखिएको छ। जसले विषयगत क्षेत्रका योजनाहरूलाई विपद् उत्थानशील बनाइ विकासलाई दिगो बनाउन सघाउ पुर्याउछ।

५.१.१. आर्थिक विकास

कृषि, उद्योग तथा वाणिज्य, पर्यटन, सहकारी र वित्तीय क्षेत्रलाई विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा परिचालन

- महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, दीर्घ रोगीहरूमा विपद् जोखिम बारे ज्ञान र क्षमताको विकासका कामहरूमा र विपद् क्षमता अभिवृद्धिका अवसरमा सहभागिता कमी,
- योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र निर्णय प्रक्रियामा लक्षित समूहको सहभागिता कमी,
- विपद्का समयमा भिन्न समूहका भिन्न आवश्यकता परिपूर्तीमा कम ध्यान जानुका साथै विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूमा लक्षित समूहहरू प्राथमिकतामा नपर्नु,
- आम समुदायको नजरमा सडक, कल्भर्ट, पुल, भवन जस्ता संरचना निर्माण र तटवन्धन मात्र विकास र विपद् व्यवस्थापनको योजना हो भन्ने बुझाइ हुनु,
- वडास्तरको योजनामा कृषि, उद्योग तथा वाणिज्य, पर्यटन, सहकारी, वित्तीय क्षेत्र र विपद् व्यवस्थापनको योजनाहरू समुदायबाट कम उठ्नु,
- पर्यटन प्रवर्द्धन र सुरक्षित पर्यटनको क्षेत्रमा स्थानीय तहको प्राथमिकता शुरु भएको,
- बजार तथा ग्रामीण क्षेत्रमा सामुदायिक कुकुरको संख्या बढेको, खाना अभावमा पशुचौपायामा क्षति पुर्याउन थालेको र मानिसलाई पनि हानी गर्न थालेको,
- बालीनालीमा रोगकीराको प्रकोप र विषादीको बढ्दो प्रयोगका कारण माटोमा उत्पादन क्षमता घटेर खाद्यान्न र अन्य बाली उत्पादनमा हास आएको,
- वन्यजन्तु आतङ्कका कारण जीवन र जिवीकोपार्जनमा भइरहेको क्षतिको न्यूनीकरणका लागि केही अभ्यासहरू शुरु भएको ।
- स्थानीय उत्पादनले पर्याप्त बजार पाउन प्रयास भइरहेको ।

५.१.२ सामाजिक विकास

शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, संस्कृति प्रवर्द्धन, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

- शिक्षामा धेरै जसो कमजोर भौतिक पूर्वाधार, पर्याप्त बालमैत्री बसाइ र डेक्सवेन्चको अभाव,
- विषयगत शिक्षकहरूको अभावमा गुणस्तरीय शिक्षा प्रवर्द्धनमा समस्या,
- अधिकाँस विद्यालयमा बृहत विद्यालय सुरक्षा योजना तथा यस सम्बन्धी क्षमतामा कमी,
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा भौतिक पूर्वाधार तथा दक्ष जनशक्तिको कमी,
- समुदाय स्तरमा बढी क्रियाशील रहने टोल विकास संस्थाहरूले विपद् व्यवस्थापनमा क्षेत्रमा परिचालन हुँदै

गरेको,

- सरूवा रोग नियन्त्रणका लागि पूर्वाधार, संरचना, दक्ष जनशक्ति तथा उपकरणको कमी,
- विद्यालयहरूमा आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध कमी,
- अधिकाँस विद्यालयका पुराना भवनहरू भवन निर्माण संहिता र मापदण्ड पालना गरी निर्माण नभएको,
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक, बालबालिका र अभिभावकमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी बुझाइको कमी,
- कतिपय विद्यालयहरूमा लैङ्गिक तथा विपद् व्यवस्थापन फोकल शिक्षकको व्यवस्था हुन नसकेको,
- विद्यालयको संकटासन्नता पहिचान र विश्लेषण नभएको, विद्यालय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना नरहेको,
- पारिवारिक तहको सुरक्षित विपद् व्यवस्थापन कार्ययोजनाको अभाव,
- अधिकाँस वडामा सुरक्षित खानेपानीको अभाव
- शहरीक्षेत्रको सरसफाइमा कमी
- वडाको पदाधिकारी तथा टोलहरूमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी बुझाइमा कमी,
- महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, दीर्घ रोगीहरूमा विपद् बारे ज्ञान र क्षमताको अभाव,
- योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र निर्णय प्रक्रियामा लक्षित समूहको सहभागिता कमी,
- लक्षित समूहलाई विपद् प्रतिकार्यमा प्राथमिकतामा नराख्नु,

५.१.३. पूर्वाधार विकास

सडक तथा पुल (झोलुङ्गे पुल समेत), सिँचाइ, भवन तथा सहरी विकास, उर्जा तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक उर्जा समेत), संचार

- पालिकाको करिब ४० प्रतिशत क्षेत्रमा पर्याप्त सिँचाइको व्यवस्था नभएको,
- भवन आचार संहिता पूर्णतः लागु हुन नसकेको,
- भूकम्पीय सचेतनाका बारेमा टोल विकास संस्थाहरूलाई नियमित सचेतनाका कार्यक्रमहरूको कमी,
- बस्ती तथा निजी भवन, सडक, विद्युत वितरण प्रणाली, विद्यालय लगायतका पूर्वाधार जोखिमयुक्त रहेको,
- वडाको जोखिम क्षेत्रहरूमा व्यवस्थित सुरक्षित आश्रयस्थलको अभाव,
- सार्वजनिक क्षेत्रहरूमा अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री सडक पेटीको अभावका साथै भौतिक पूर्वाधारहरू अपाङ्गतामैत्री नहुनु,
- सडक निर्माण गर्दा ढल सहितको योजना नहुँदा सडकले ढुवानको जोखिम सृजना गरिरहेको,
- सडक सुरक्षा र प्रयोगबारे ज्ञान चेतना र सन्देशको अभावमा सडक अनुसार सवारी गति निर्धारण नभई सडक दुर्घटना बढेको,
- पालिकामा विपद् सूचना प्रणाली व्यवस्थित गर्न आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना नभएको।

५.१.४ वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

वन तथा भूसंरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहोरमैला व्यवस्थापन, जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापन, वारुणयन्त्र सञ्चालन

- जोखिम क्षेत्रहरूको नक्शांकन गरी भूवर्गीकरणका आधारमा बस्ती व्यवस्थापन हुन नसकेको,
- पालिकाको अझै धेरै स्थानहरूमा खानेपानी पुग्न नसक्नु,
- जलाधार क्षेत्र सुख्खा हुने क्रम बढेको,
- जैविक विविधतामा हास,

- नदी, खोला तथा खहरे व्यवस्थापनमा ध्यान नपुग्नाले भविष्यमा कटानको समस्या झन बढेर जाने सम्भावना,
- समुदायस्तरमा टोल विकास संस्थाका पदाधिकारीहरूमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमताको कमी,
- खोज उद्धार तथा राहत र आपत्कालीन प्रबन्धका पर्याप्त सामग्रीहरूको अभाव,
- आपत्कालीन अवस्थामा सूचना संकलनका लागि (IRA) र (MIRA) गर्नसक्ने जनशक्तिको अभाव,
- पालिकामा एउटा दमकल रहेको र जनशक्तिलाई सामान्य तालिम मात्र भएको
- सबै वडामा सुरक्षित तथा खुल्ला स्थान पहिचान तथा व्यवस्थापन हुन सकेको छैन,
- विपद्का समयमा प्रयोग हुने गरी सुरक्षित आश्रय स्थलहरूको व्यवस्थापनमा कमी,
- समुदायमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका क्रियाकलापमा कमी,

५.१.५. सुशासन र संस्थागत विकास

(मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, संस्थागत पूर्वाधार, नागरिक वडापत्र तथा टोकन प्रणाली, सेवाप्रवाहका मापदण्ड निर्धारण, सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रविधिको प्रयोग तथा संचार व्यवस्थापन)

- पालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि रणनीतिक कार्ययोजना नभएको,
- वडाहरूमा विपद् व्यवस्थापन समिति निर्माण भएको र समितिहरूलाई सकृय बनाउनु पर्ने,
- नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना भएको तर कोष परिचालन कार्यविधि परिमार्जन (७० प्रतिशत सम्म रकम पूर्वतयारी र न्यूनीकरणमा खर्च गर्नेगरी) नगरिएको।
- वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूलाई आफ्नो कार्य विवरण प्रष्ट नभएको,
- वडाको पदाधिकारी तथा टोलहरूमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी बुझाइमा कमी,
- संघ, प्रदेश, जिल्ला, पालिका र वडा तहसम्मको प्रभावकारी समन्वयको अभाव,
- वडा र टोल संस्थाहरू बीच समन्वयको कमी,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनका क्रियाकलापहरूको लागि सरकारी, गैर सरकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वयात्मक लगानीको अभाव,
- जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी एकिकृत सूचना व्यवस्थापनमा कमी,
- तालुक संस्थाहरूले विपद् तथा आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि गरिएको सूचना प्रभावकारी प्रवाह गर्ने प्रणाली तथा संयन्त्रको अभाव,
- विपद् सम्बन्धी सूचना प्रचार प्रसार गर्ने सामुदायिक संरचनाको अभाव,
- वडाको योजना प्रकृत्यामा टोलस्तरको विपद् व्यवस्थापनको विषयले प्राथमिकता नपाउनु,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी रैथाने ज्ञान र प्रविधिलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमहरू नहुनु,
- समुदायमा स्वयंसेवकहरू तयार गरी फष्ट रेस्पन्डरको रूपमा विकास गर्न नसकिएको,
- विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिहरूको पहिचान गरेर पालिकामा सुचिकृत गरी रोष्टर निर्माण नभएको।

परिच्छेद : छ

विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

६.१ सोच, लक्ष्य र रणनीति

सोच

सुरक्षित, समृद्ध तथा विपद् उत्थानशील जीतपुरसिमरा नगरपालिका

लक्ष्य

१. सन् २०३० सम्ममा विपद्बाट हुने घाइते तथा मृत्युदरमा उल्लेख्य कमी गर्ने,
२. सन् २०३० सम्ममा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरुको सङ्ख्यालाई उल्लेख्य कमी गर्ने,
३. सन् २०३० सम्ममा विपद्बाट हुने आर्थिक क्षतिलाई उल्लेख्य कमी गर्ने,
४. सन् २०३० सम्ममा विपद्बाट महत्वपूर्ण पूर्वाधार र आधारभूत सेवाहरुमा अवरोध उल्लेख्य कमी गर्ने,
५. सन् २०३० पालिकाको सडक किनार, खोला किनार तथा खाली सार्वजनिक जग्गामा सघन वृक्षारोपण गर्ने।

रणनीति

१. समुदाय, वडा र पालिकास्तरमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिमको बारेमा बुझाइ अभिवृद्धि गर्ने,
२. विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका कारण निम्तिने जोखिम घटाउन शासकीय पद्धतिको सुदृढ गर्ने,
३. विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका जोखिम न्यूनीकरणमा निजी सार्वजनिक लगानी बढाउने,
४. संरचना सहितको स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको संस्थागत विकास गर्दै प्रतिकार्य, पुनर्लाभ, पुनर्स्थापन र पुनर्निर्माणमा सुदृढीकरण गर्ने,
५. वन वातावरण र जैविक विविधता संरक्षणमा सघन कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने।

६.२ विपद् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु

नेपालको संविधानको अनुसूची ८ ले स्थानीय तहलाई आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र कानून बनाउने र कार्यान्वयन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ। त्यसै गरी, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहहरुलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत जिम्मेवारी र अधिकार प्रदान गरिएको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन नेपालको समग्र विकास र समृद्धिको आधारशिला हो।

नेपाल भौगोलिक, भौगर्भिक, भूबनोट र जलवायु परिवर्तनजन्य कारणले विविध विपद् जोखिमहरुमा रहेको देश हो। जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका पनि यसको अपवाद होइन। कटान, डुवान, आगलागी, सुख्खा, जङ्गली जनावरको आतङ्क, हावाहुरी, चट्याङ जस्ता प्राकृतिक र मानवजन्य विपद् यस क्षेत्रमा बारम्बार देखा पर्ने गर्दछ। पछिल्लो समय जलवायु परिवर्तनले गर्दा यी जोखिमहरु थप जटिल बन्दै गइरहेका छन्। यस्तो अवस्थामा जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई सशक्त र व्यवस्थित बनाउनु अपरिहार्य भएको छ।

हालसम्म नेपालमा स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (DPRP), स्थानीय जलवायु अनुकूलन योजना (LAPA) र विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना (LDCRP) तयार पार्ने अभ्यास हुँदै आएकोमा, यी छुट्टाछुट्टै योजनाहरुले जनशक्ति, स्रोत र समयको दोहोरो उपयोग गर्नुका साथै समन्वयको कमी हुने जस्ता चुनौतीहरु देखिएकाले गृह मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको पहलमा तीनवटै योजनालाई एकीकृत रूपमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा कार्यढाँचा दिगदर्शन २०८१ तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ।

यस दिगदर्शनले ८ वटा प्राथमिकता क्षेत्रहरु निर्धारण गरेको छ, जसमा आधारित रही जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको यो स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा (LDCRF) तयार गरिएको छ। यस कार्यढाँचाको मुख्य उद्देश्य

उपमहानगरपालिकाभित्र रहेका बहुविपद् तथा जलवायु जोखिमहरूलाई पहिचान, न्यूनीकरण र व्यवस्थापन गर्दै स्थानीय जनताको जीवन, जीविका र सम्पत्ति सुरक्षित गर्नु, दीगो विकासलाई सुनिश्चित गर्नु र जलवायु उत्थानशीलता अभिवृद्धि गर्नु हो।

यस कार्यढाँचाले जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा विगतमा भएका विपद् घटनाहरूको विश्लेषण, जोखिम पहिचान, स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धि, जोखिम न्यूनीकरणमा सार्वजनिक तथा निजी लगानी, पूर्वतयारी र प्रतिकार्य प्रणाली मजबुत बनाउने, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण योजना, तालिम र क्षमता विकास, प्रभावकारी बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र वित्तीय व्यवस्थापनलाई आधार मानेर कार्यगत योजना प्रस्ताव गरेको छ।

समग्रमा, यो कार्यढाँचा उपमहानगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु उत्थानशीलता प्रवर्द्धन गर्नका लागि एउटा साझा मार्गचित्र हो, जसलाई सबै सरोकारवालाको सक्रिय सहभागितामा प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ।

६.३ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाका लागि प्राथमिकताका क्षेत्रहरू

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका भौगोलिक विविधता, जलवायु परिवर्तनजन्य प्रभावहरू र बहुप्रकोप जोखिमयुक्त पालिका हो। विगत वर्षहरूमा यस उपमहानगरपालिकामा डुवान, कटान, आगलागी, सुख्खा खडेरी, हावाहुरी, सडक दुर्घटना वन्यजन्तु आतङ्क जस्ता प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक प्रकोपहरूले स्थानीय बासिन्दाको जीवनस्तरमा गहिरो असर पार्दै आएको छ।

जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरू थप जटिल र अनिश्चित बन्दै गएको स्थानीय अनुभूति छ।

यिनै सन्दर्भलाई मध्यनजर गर्दै स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा (LDCRF) तयार पारिएको छ। स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा दिग्दर्शन २०८१ मा निर्दिष्ट ८ वटा प्राथमिकताका क्षेत्रहरूलाई आधार मानेर पालिकाभित्र देखिएका जोखिमहरू न्यूनीकरण गर्न आवश्यक क्रियाकलापहरूको विस्तृत सूची यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ।

यस कार्यढाँचामा पालिकामा पहिचान भएका जोखिम, तिनका सम्भावित असरहरू र तिनलाई न्यूनीकरण गर्न आवश्यक रणनीति र गतिविधिहरूलाई समेटिएको छ। विशेष गरी यो सूचीकरण खण्डले पालिकाभित्र नीति निर्माण, योजना, कार्यान्वयन, समन्वय र स्रोत परिचालनमा मार्गदर्शन गर्ने उद्देश्य राखेको छ।

यस कार्यढाँचाले स्थानीय बासिन्दाहरूको जीवन, जीविकोपार्जन र पूर्वाधारलाई सुरक्षित गर्दै सुदृढ र पुनर्निर्माणयोग्य समावेशी स्थानीय समाज निर्माणको दीर्घकालीन लक्ष्यलाई सम्बोधन गर्ने उद्देश्य राखेको छ।

यस कार्यढाँचाको मुख्य उद्देश्य जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा देखिएका बहुप्रकोप जोखिमहरू र जलवायुजन्य समस्याहरूको व्यवस्थित पहिचान, विश्लेषण र अभिलेख व्यवस्थापन गर्नु हो। यसका साथै स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा (LDCRF), २०८१ अनुरूप जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु उत्थानशीलता वृद्धिका लागि आवश्यक क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकता निर्धारण गरी व्यवस्थित रूपमा सूचीबद्ध गर्ने, जोखिम व्यवस्थापनका लागि सार्वजनिक, निजी र सामुदायिक क्षेत्रबीच सहकार्य र समन्वय गरी पूर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनर्निर्माण र पुनर्लाभ प्रक्रियालाई प्रभावकारी र दिगो बनाउने, विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका विषयहरूलाई पालिकाका वार्षिक तथा आवधिक योजना र कार्यक्रमहरूमा समाहित गरी स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र कार्यान्वयनलाई सुनिश्चित गर्ने, र जोखिम व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वसूचना प्रणाली र वित्तीय व्यवस्थापन प्रणालीलाई सबल बनाउँदै दीर्घकालीन रूपमा जोखिम हस्तान्तरणका संयन्त्रहरू विकास र संस्थागत गर्ने यस कार्यढाँचाको उद्देश्य रहेको छ।

यो विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन र जलवायु उत्थानशीलताका गतिविधिहरूको सूचीकरणले जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा दीर्घकालीन दीगो विकास र सुरक्षित, सक्षम तथा समावेशी स्थानीय समाज निर्माणमा महत्वपूर्ण योगदान गर्नेछ।

६.३.१ प्राथमिकता क्षेत्र १ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम बुझाइ

- उपमहानगरपालिकाभित्र रहेका सबै जोखिमहरू (भूकम्प, डुवान, कटान, आगलागी, चट्याङ, जनावर आतङ्क, सडक दुर्घटना आदि) को विस्तृत बहुप्रकोप जोखिम पहिचान र वडास्तरमा जोखिम अभिलेख तयार गर्ने र वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्ने ।
- नगरपालिकाभित्र रहेका सबै सार्वजनिक र निजी विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक भवन र सम्पदाहरूको संरचनात्मक एकीकृत जोखिम लेखाजोखा गरी जोखिमको स्तर, सम्भावित क्षति, लागत र सुधारका कार्यहरू पहिचान गर्ने ।
- नगरपालिकामा सञ्चालित र सञ्चालन हुने क्षेत्रगत विकास परियोजनाहरू (सडक, भवन, खानेपानी, विद्युत् आदि) मा विपद् जोखिम मूल्यांकन र लेखाजोखा प्रणाली स्थापना गर्ने र योजना स्वीकृतिमा अनिवार्य बनाउने ।
- जीतपुरसिमरा नगरपालिकासँग सीमा जोडिएका छिमेकी पालिकाहरूसँग समन्वय गरी सीमा क्षेत्रका बहुप्रकोप जोखिमहरू (कटान, डुवान, वन्यजन्तु आतङ्क, आगलागी, हावाहुरी, सडक दुर्घटना आदि) को संयुक्त अध्ययन र समाधानका लागि कार्य योजना तयार गर्ने ।
- पहिचान गरिएका जोखिम क्षेत्रहरूको विस्तृत नक्शा (GIS आधारित) तयार गर्ने, अद्यावधिक गर्ने र पालिकाका वेबसाइट तथा सूचना बोर्डहरू मार्फत सार्वजनिक पहुँच योग्य बनाउने ।
- वडास्तरमा क्रियाशील टोल विकास संस्थाहरू, महिला समूहहरू, युवा क्लबहरूलाई लक्षित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी ३ दिने आधारभूत तालिम सञ्चालन गर्ने ।
- जोखिम पहिचान, जोखिम लेखाजोखा र जोखिम नक्साङ्कन प्रक्रिया नियमित र व्यवस्थित बनाउन विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्य र प्राविधिक जनशक्तिलाई क्षमता विकास तालिम प्रदान गर्ने ।

६.३.२. प्राथमिकता क्षेत्र २ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण

- स्थानीय तह भित्रका शाखा, इकाई र निकायहरूको स्पष्ट जिम्मेवारी तोक्ने र अद्यावधिक गर्ने ।
- विपद् तथा जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी कानूनी, नीतिगत र कार्यविधि व्यवस्थापन सुदृढीकरण गर्ने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु उत्थानशीलता योजना पालिकाका वार्षिक र आवधिक योजनामा अनिवार्य रूपमा समावेश गर्ने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण रणनीति र जोखिम सम्बेदनशील भूउपयोग योजना तयार गर्ने ।
- स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना सहित कार्यविधि निर्माण र कार्यान्वयन गर्ने ।
- उपमहानगरपालिकास्तरीय र वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति र विषयगत क्लष्टरहरूको नियमित बैठक र अनुगमन प्रणाली विकास गर्ने ।
- विद्यालयमा विपद् फोकल शिक्षकको व्यवस्था, विद्यालय सुरक्षा योजना तयारी र विद्यालयस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन र परिचालन गर्ने ।
- पालिकाको राहत मापदण्ड तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधिलाई परिमार्जन गर्ने ।
- पर्यटन सम्भावना भएका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी सुरक्षित पूर्वाधार निर्माण र निजी क्षेत्रसँग सहकार्यमा पर्यटन प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरू सञ्चालनका निजी लगानी प्रोत्साहन गर्ने ।

६.३.३. प्राथमिकता क्षेत्र ३ : जोखिम न्यूनीकरणमा निजी तथा सार्वजनिक लगानी

- विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था र सार्वजनिक भवनहरूलाई बहुप्रकोप जोखिमबाट सुरक्षित बनाउने ।
- उच्च जोखिमयुक्त बस्तीहरूको पुनर्स्थापना तथा “एक वडा एक नमुना उत्थानशील टोल” अवधारणामा सुरक्षित बस्ती विकास गर्ने ।

- स्थानीय परम्परागत सुरक्षित वास्तुकलाको प्रवर्द्धन र प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगमार्फत प्रवलीकरण गर्ने।
- सार्वजनिक सेवा पूर्वाधार (सडक, जलविद्युत, स्वास्थ्य, खानेपानी आदि) लाई सुरक्षित र जलवायु उत्थानशील बनाउने।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र तथा गैरसरकारी संस्थाहरूसँग लगानी साझेदारी तथा सहकार्य गर्ने।
- प्रदूषण न्यूनीकरण तथा बाढी डुवान प्रभावित क्षेत्रमा वैकल्पिक सुरक्षित खानेपानी व्यवस्थापन गर्ने।
- वडास्तरमा जोखिम न्यूनीकरण योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा निजी क्षेत्र र संघसंस्थाहरूसँग सहकार्य गर्ने।
- सडक सुरक्षाका लागि संरचना र क्षमता अनुसार मापदण्ड निर्माण गरी लागू गर्ने।
- पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा पूर्वाधार विकास, सूचना केन्द्र स्थापना र व्यवस्थापन समितिको गठन गरी व्यवस्थित र सुरक्षित बनाउने।

६.३.४. प्राथमिकता क्षेत्र ४ : प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

- स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (LEOC) स्थापना र सुदृढीकरण: (पालिकामा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (LEOC) स्थापना गरी आवश्यक उपकरण, सञ्चार प्रणाली र स्रोत साधन व्यवस्थापन गर्ने र नियमित रूपमा कार्य सञ्चालन गर्ने)
- द्रुत लेखाजोखा समिति गठन र प्रारम्भिक क्षति लेखाजोखा प्रणाली विकास: (वडास्तरमा द्रुत लेखाजोखा समिति गठन गरी प्रारम्भिक क्षति विवरण संकलनका लागि फारम र कार्यविधि तयार गर्ने र नियमित अभ्यासमार्फत दक्षता अभिवृद्धि गर्ने)
- खोज तथा उद्धार (SAR) टोली गठन र पूर्वतयारी सामग्री भण्डारण: (प्रत्येक वडामा स्थानीय खोज तथा उद्धार टोली गठन गरी आवश्यक उपकरण र सामग्रीहरू (डोरी, बेल्ट, प्राथमिक उपचार किट लगायत आदि) भण्डारण गर्ने र नियमित रूपमा तालिम सञ्चालन गर्ने।)
- राहत वितरणको लागि एकद्वार प्रणाली विकास र परिचयपत्र व्यवस्थापन: (विपद् पश्चात राहत वितरण प्रक्रिया एकद्वार प्रणालीमा आधारित बनाई, प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि परिचय पत्र व्यवस्थापन गर्ने तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती र सुत्केरीहरूको विशेष पहिचान गर्ने।)
- नमुना घटना अभ्यास (MOCK DRILL) र पुनरावलोकन प्रणाली विकास: (हरेक वर्ष बाढी, डुवान, आगलागी लगायतका विषयमा नमुना अभ्यास (MOCK DRILL) सञ्चालन गर्ने र त्यसको आधारमा पुनरावलोकन गरी योजना परिमार्जन गर्ने)
- स्थानीय स्वयंसेवक समूह गठन र क्षमता अभिवृद्धि: (विपद् प्रतिकार्य र उद्धारका लागि स्थानीय स्वयंसेवक समूह गठन गर्ने र उनीहरूलाई आवश्यक तालिम, उपकरण र अभ्यासमार्फत सशक्त बनाउने)
- सुरक्षित खुल्ला स्थानको पहिचान र आवश्यक पूर्वाधार विकास: (प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक सुरक्षित खुला स्थान पहिचान गरी आवश्यक पूर्वाधार (पानी, शौचालय, बत्ती आदि) विकास गर्ने, आपत्कालीन अवस्थामा आश्रय स्थलका रूपमा प्रयोग गर्ने)
- पूर्वाधार विकास सम्बन्धी निकायहरूसँग समन्वय र संयुक्त कार्ययोजना: (खानेपानी, सडक, विद्युत, स्वास्थ्य र सञ्चार निकायहरूसँग नियमित समन्वय बैठक गरी विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्निर्माणमा एकीकृत योजना बनाउने र लागू गर्ने)
- विशेष आवश्यकता भएका व्यक्तिहरूका लागि पूर्वतयारी र व्यवस्थापन: (बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, सुत्केरी र गर्भवती महिलाहरूको तथ्याङ्क नियमित अद्यावधिक गर्ने र उनीहरूको आवश्यकतालाई ध्यानमा राखेर विशेष व्यवस्थापन योजना लागू गर्ने)

६.३.५ प्राथमिकता क्षेत्र ५ : पुनर्लाभि, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अझ बलियो र अझ राम्रो

- जोखिमयुक्त बस्तीको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने: (बहु-प्रकोप जोखिममा परेका पुराना बस्ती तथा निजी आवासहरूको अवस्थाको पुनरावलोकन गरी भविष्यमा हुने सम्भावित क्षति न्यूनीकरणका लागि सुरक्षित स्थानमा एकीकृत नमुना बस्ती विकास गर्ने योजना तयार गर्ने)
- क्षतिग्रस्त सार्वजनिक पूर्वाधार र निजी सम्पत्तिको पुनर्निर्माण योजना निर्माण गर्ने: (डुवान, बाढी र अन्य प्रकोपबाट क्षति पुगेका सार्वजनिक पूर्वाधार (पुल, बाटो, विद्यालय, खानेपानी, स्वास्थ्य चौकी आदि) को मर्मत, पुनःनिर्माण र सुदृढीकरणका लागि योजना निर्माण र कार्यान्वयन गर्ने)
- खोज तथा उद्धार टोली गठन र तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने: (उच्च जोखिम भएका वडाबाट छनोट गरिएका कम्तीमा २५ जना युवा स्वयंसेवकहरूलाई खोज तथा उद्धार तालिम प्रदान गरी विपद् बेला सक्रिय परिचालनको लागि स्थायी रोष्टर तयार गर्ने)
- कृषिमा आधारित आय आर्जन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने: (प्रभावित र लक्षित वर्गहरू (महिला, दलित, विपन्न परिवार) लाई लक्षित गरी कृषि, पशुपालन, मौरीपालन, जडिबुटी उत्पादन र व्यवसाय जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरी जीविकोपार्जन सुदृढ गर्ने)
- प्राकृतिक चिस्यानकेन्द्र र सिंचाइ प्रविधिमा लगानी गर्ने: (सुख्खा तथा वर्षा अनियमितताका कारण उत्पादनमा असर भएका क्षेत्रहरूमा प्राकृतिक चिस्यानकेन्द्र निर्माण तथा वैकल्पिक सिंचाइ व्यवस्था गर्न साना कृषकहरूलाई प्राविधिक तथा अनुदान सहयोग प्रदान गर्ने)
- बालीमा लाग्ने रोग तथा कीराफट्याङ्गा नियन्त्रणका लागि सघन संवाद कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने: (विगतमा देखिएका बालीरोग र कीराफट्याङ्गाका प्रकोपहरू न्यूनीकरण गर्न कृषि प्राविधिकहरू र कृषकबीच सघन परामर्श र तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने)
- कृषि उत्पादनलाई बजारसँग जोड्न प्रत्येक वडामा कृषि सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने: (स्थानीय कृषि उत्पादनलाई बजारसँग जोड्ने, दैनिक मूल्य सूची तयार गर्ने र बिचौलियाको प्रभाव कम गर्न प्रत्येक वडामा कृषि सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने)
- विपद् व्यवस्थापनको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गर्न त्रैमासिक समीक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

६.३.६ प्राथमिकता क्षेत्र ६ : तालिम र क्षमता अभिवृद्धि

- भवन र पूर्वाधार निर्माणमा संलग्न प्राविधिक र निर्माण व्यवसायीहरूलाई विपद् प्रतिरोधी निर्माण प्रविधि सम्बन्धी तालिम तथा प्रमाणीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। भूकम्प प्रतिरोधी, बाढी तथा डुवान प्रतिरोधी संरचना निर्माणमा स्थानीय जनशक्ति सक्षम बनाउन यो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- सरोकारवालाहरू (स्थानीय तहका प्रतिनिधि, कर्मचारी, वित्त शाखा) लाई विपद्सँग सम्बन्धित वित्तीय व्यवस्थापन र आपतकालीन राहत व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम दिने। विपद् समयको वित्तीय योजना पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउने ।
- टोल विकास संस्थाहरू, महिला समूह, युवा क्लवहरू र विपद् जोखिममा रहेका समुदायलाई लक्षित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी आधारभूत ३ दिने तालिम सञ्चालन गर्ने। यसबाट समुदायस्तरमै जोखिम पहिचान, न्यूनीकरण र प्रतिकार्य क्षमतामा वृद्धि गर्ने।
- स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई विपद् व्यवस्थापन, स्थानीय कानुनी व्यवस्था, अधिकार र जिम्मेवारी सम्बन्धी २ दिने विशेष प्रशिक्षण आयोजना गर्ने। यसले स्थानीय निर्णय प्रक्रियामा विपद् संवेदनशीलतालाई प्राथमिकता दिन मद्दत गर्ने।

- सामुदायिक र निजी विद्यालयहरूमा विपद् सम्पर्क शिक्षक, लैङ्गिक समानता अपाङ्गता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्पर्क शिक्षक र विपद् व्यवस्थापन समिति सदस्यहरूलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण र विद्यालय सुरक्षा योजना सम्बन्धी ३ दिने तालिम दिने। विद्यालयस्तरमा बालमैत्री र सुरक्षित संरचना प्रवर्द्धन गर्ने।
- वेरोजगार तथा जोखिममा परेका युवाहरूलाई स्वरोजगार र उद्यमशीलता विकासका लागि तालिम सञ्चालन गर्ने र प्रारम्भिक पूँजी (SEED Money) को पहुँच सजिलो बनाउने। विपद्पछि पुनर्लाभमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम गर्ने।
- निजी उद्यम, साना तथा मझौला व्यवसाय र सहकारीहरूलाई व्यवसायिक निरन्तरता योजना (Business Continuity Plan) निर्माण सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गर्ने। विपद्का बेला व्यवसाय र सेवामा न्यूनतम अवरोध आउन नदिन यो गतिविधि सञ्चालन गर्ने।
- कृषिबालीमा लाग्ने रोग, कीरा नियन्त्रण तथा जैविक कृषिको प्रवर्द्धनका लागि कृषक समूहहरू र कृषिसम्बन्धी संघसंस्थालाई कृषि शाखाको प्राविधिक सहयोगमा तालिम र परामर्श दिने। जलवायु परिवर्तनका कारण कृषिमा देखिएको संकट समाधान गर्न यो तालिम सञ्चालन गर्ने।
- प्राङ्गारिक विषादी निर्माण र प्रयोगसम्बन्धी तालिम आयोजना गर्ने र स्थानीय कृषकहरूलाई जैविक कृषि प्रवर्द्धनमा प्रोत्साहित गर्ने। रासायनिक विषादी प्रयोग न्यूनीकरण गर्दै दिगो कृषि अभ्यासलाई प्रवर्द्धन गर्ने।

६.३.७ प्राथमिकता क्षेत्र ७ : बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली

- बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणालीको स्थापना र सुदृढीकरण: (पालिकास्तरमा स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र (LEOC) र इन्सिडेन्ट कमाण्ड प्रणाली (ICS) सुदृढ गरी स्थानीय तहदेखि वडास्तरसम्म बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणालीको संरचना निर्माण गर्ने र प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने)
- सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरी आधिकारिक सूचना प्रवाह प्रणाली विकास: (जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (DHM), गृह मन्त्रालय, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, प्रदेश, जिल्ला, नेपाल टेलिकम, एनसेल, स्थानीय एफएम रेडियो आदिसँग समन्वय गरी आधिकारिक सूचना प्राप्ति र ती सूचनालाई वडास्तरदेखि टोलसम्म प्रभावकारी रूपमा प्रवाह गर्ने संयन्त्र विकास गर्ने)
- एसएमएस प्रणाली र डिजिटल माध्यम प्रयोग गरेर पूर्वसूचना प्रवाह: (सामाजिक सञ्जाल (Facebook, Messenger, Viber समूहहरू), एफएम रेडियो, SMS Gateway प्रयोग गरी विशेष वर्ग (अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, महिलाहरू) र जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूलाई लक्षित गरी बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रवाह गर्ने)
- मनसुन पूर्वतयारी तथा विपद् सूचना लागि स्थानीय भाषामा सचेतनामूलक सामग्री निर्माण र प्रसारण: (मनसुन सुरुवातअघि र आपत्कालीन अवस्थामा सचेतनामूलक सन्देशहरू तयार गरी स्थानीय भाषामा पम्प्लेट, पोस्टर, रेडियो कार्यक्रम र भिडियो क्लिपहरू मार्फत समुदायसम्म पुर्याउने)
- टोलस्तरीय सामुदायिक समूहहरूमा पूर्वसूचना प्रणाली सञ्चालन र परिचालन: (वडास्तरमा रहेका टोल विकास संस्थाहरू, महिला समूह, युवा क्लब, विपद् व्यवस्थापन समिति जस्ता स्थानीय समूहहरूमार्फत SMS, साइरन वा अन्य स्थानीय माध्यम प्रयोग गरी टोलस्तरमै समयमै सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाउने)
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण र पूर्वसूचना प्रणाली एकीकृत गर्ने (मनसुन प्रारम्भ हुनु अघि र डिएचएमबाट आउने आपत्कालीन सूचना:) (जस्तै बाढी श्रेसहोल्ड नाघेको अवस्था) पछि सामाजिक सुरक्षा भत्ता अग्रिम वितरण गर्ने कार्यविधि बनाई लागू गर्ने)

- उच्च जोखिम क्षेत्रहरूमा सूचना बोर्ड र चेतनामूलक संकेतहरू स्थापना: (सडक दुर्घटना जोखिमयुक्त मोडहरू, बाढी कटान सम्भावित क्षेत्र, डुवान जोखिम स्थानहरूमा स्थायी सूचना बोर्डहरू तथा चेतनामूलक साइनबोर्ड राख्ने र वर्षेनी अद्यावधिक गर्ने)
- भूकम्प प्रतिरोधी संरचनाका फाइदासम्बन्धी स्थानीय भाषामा सामग्री निर्माण र प्रचार: (स्थानीय भाषामा भूकम्प प्रतिरोधी निर्माण सम्बन्धी सचेतनामूलक सामग्री उत्पादन गरी रेडियो, टेलिकम सञ्जाल र सामुदायिक भेलाहरू मार्फत प्रचार प्रसार गर्ने)
- जलवायु तथा मौसम मापन केन्द्र स्थापना र सञ्चालन: (पालिका क्षेत्रभित्र उपयुक्त स्थानहरूमा जलवायु मापन केन्द्र स्थापना गरी तापमान, वर्षा, आर्द्रता, हावाको गतिको मापन नियमित अभिलेख राख्ने र ती सूचनाहरू योजनाबद्ध रूपमा समुदायसम्म प्रवाह गर्ने)

५.३.८ प्राथमिकता क्षेत्र ८ : विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन

- जोखिम हस्तान्तरण संयन्त्रको स्थापना र कार्यान्वयन: (विपद् र जलवायुजन्य जोखिमहरूबाट उत्पन्न हुने क्षतिको वित्तीय भार न्यूनीकरण गर्न जोखिम हस्तान्तरण संयन्त्र स्थापना गरी त्यसलाई संस्थागत र प्रभावकारी बनाइनेछ। यसमा बीमा, सामाजिक सुरक्षा तथा अन्य वैकल्पिक वित्तीय सुरक्षा उपायहरू समेटिनेछन्)
- सामाजिक सुरक्षा संयन्त्रलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरणसँग जोड्ने: (अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, सुत्केरी तथा गर्भवती महिला जस्ता संवेदनशील वर्गलाई लक्षित गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता तथा सहयोग कार्यक्रमलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरणसँग जोडिनेछ, विशेष गरी विपद् पूर्व र पछि तत्काल राहत सुनिश्चित गर्ने)
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषलाई सुदृढ गर्दै स्पष्ट कार्यविधि निर्माण: (पालिकामा स्थापना भइसकेको विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी बनाउने गरी कार्यविधि परिमार्जन गरिनेछ। विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालन, पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरण कार्यमा कोषको प्रयोग र पुनः भरणको प्रक्रिया स्पष्ट पारिनेछ)
- विकास साझेदार र निजी क्षेत्रको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गर्ने: (गैर सरकारी संस्था (NGO), अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था (INGO), निजी क्षेत्र तथा दातृ निकायहरूसँग समन्वय गरी विपद् व्यवस्थापन र जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरूमा स्रोत, प्रविधि र प्राविधिक सेवाको परिचालन गरिनेछ)
- जोखिम सिर्जनाकर्ताद्वारा भुक्तानीको व्यवस्था गर्ने (Polluter Pays Principle) (निर्माण, पूर्वाधार विकास वा अन्य आर्थिक गतिविधिबाट सम्भावित जोखिम सिर्जना गर्ने व्यक्तिहरू वा संस्थाहरूद्वारा क्षतिपूर्ति भुक्तानीको व्यवस्था मिलाईनेछ)
- वारुणयन्त्र व्यवस्थापन र उद्धारकर्मका लागि दुर्घटना विमा व्यवस्था गर्ने: (आगोलागी र अन्य आपतकालीन स्थितिमा प्रयोग हुने वारुणयन्त्रको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ। साथै उद्धारमा अग्रपंक्तिमा खटिने स्वयंसेवक तथा कर्मचारीहरूको लागि दुर्घटना विमा अनिवार्य गरिनेछ)
- समुदायस्तरमा विपद् विमा सम्बन्धी परामर्श शिविर सञ्चालन गर्ने: (स्थानीय समुदायहरूमा विपद् जोखिम हस्तान्तरणका लागि बीमा प्रणालीको बारेमा जानकारी दिन परामर्श शिविर सञ्चालन गरिनेछ। कृषक, महिला समूह, विपन्न परिवारलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ)
- कृषिमा संलग्न महिला उद्यमीहरूका लागि १०० प्रतिशत निःशुल्क बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने: (कृषिमा क्रियाशील महिला उद्यमीहरूका लागि बाली बीमा तथा पशु बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ, जसमा पालिकाबाट निःशुल्क बीमा शुल्कको व्यवस्था मिलाईनेछ)

- जोखिम वित्तीय व्यवस्थापनमा पारदर्शिता र प्रभावकारिताका लागि अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्ने: (विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापनका लागि सार्वजनिक अनुगमन र पारदर्शिता सुनिश्चित गर्न वडास्तरमा अनुगमन समिति गठन गरिनेछ र वार्षिक सार्वजनिक सुनुवाइ प्रणाली लागू गरिनेछ)

६.४ विपद जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू

६.४.१ प्राथमिकता क्षेत्र १ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम बुझाइ

तालिका नम्बर ३७ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम बारेको बुझाइ

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सूचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
जोखिम क्षेत्रहरूको नक्शाङ्कन र अध्यावधिक गर्ने	समुदाय तथा स्थानीय तहमा विपद जोखिम र जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी बुझाइ वढेको हुनेछ।	२०८३	५		२	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	प्रतिवेदन
जनप्रतिनिधिहरूलाई विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत अभिमुखीकरण २ दिने		२०८३	३		१	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	उपस्थिति
टोल विकासका अगुवाहरूलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलन सम्बन्धी २ दिने तालिम		२०८३	३		१	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	उपस्थिति
जोखिम तथा स्रोत नक्शाहरूलाई डिजिटल बनाउने		२०८४	१		१				पालिका	साझेदार	उच्च	नक्शा
अन्तर विषयगत कार्यालयहरूसँग एकिकृत विकास योजनाको लागि समन्वय बैठकहरू वस्ने		निरन्तर	१		२				पालिका	प्रदेश	उच्च	प्रतिवेदन
DRR-SNPA – (Disaster Risk Reduction National Strategic Plan of Action), CCRA-NAP (Climate Change National Plan of Action), SFDRR- Sendai Framework for Disaster Risk Reduction, SDGs – sustainable development goals												

६.४.२. प्राथमिकता क्षेत्र २ : विपद जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण

तालिका नम्बर ३८ : स्थानीय तहमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण

रणनीतिक कृयाकलापहरु	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सूचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
उपमहानगरपालिकाको राहत मापदण्ड समयानुकुल परिमार्जन गर्ने ।	स्थानीय तहमा	२०८३	३		२	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	मापदण्ड

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सूचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि परिमार्जन गर्ने ।	विपद् तथा	२०८३	१		४	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	कार्यविधि
विपद् व्यवस्थापन समिति र क्लष्टरको त्रैमासिक बैठकको आयोजना गर्ने	जलवायु परिवर्तन	निरन्तर	०		४	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	माइन्युट
पालिका स्तरका सबै विद्यालयहरूको वृहत विद्यालय सुरक्षा योजना निर्माण गरी विद्यालय सुधार योजनामा समाहित गर्ने	जोखिम शासकीय पद्धतिका	२०८३	०		१	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	योजना
विद्यालयहरूमा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन र परिचालन गर्ने	लागि नीतिगत	२०८३	०		२	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	माइन्युट
स्वयमसेवक परिचालन कार्यविधि निर्माण गरी पालिकामा कम्तीमा २५ जना युवाहरूलाई स्वयमसेवक परिचालन तालिम प्रदान गर्ने र रोष्टर तयार गर्ने ।	प्रावधानहरू तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	२०८३	०		२	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	एप्लिकेसन
जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट हुने मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धी सूचनाहरू समुदायसम्म नियमित पुग्ने संरचना मिलाउने		निरन्तर	०		२	३			पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	एप्लिकेसन
लेवल १ तहको खोज तथा उद्धार कार्यदल गठन		२०८३	१		२				पालिका	प्रदेश, गैसस	उच्च	माइन्युट
विपद् सम्बेदनशील भू-उपयोग योजना निर्माण		२०८४	५		२				पालिका	साझेदार	उच्च	योजना

६.४.३ प्राथमिकता क्षेत्र ३ : विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम न्यूनीकरणमा निजी तथा सार्वजनिक लगानी

तालिका नम्बर ३८ : उत्थानशीलता वृद्धिका लागि विपद् तथा जलवायु परिवर्तन जोखिम न्यूनीकरणमा निजी तथा सार्वजनिक लगानी

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सुचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा लगानीका लागि गैसस/निजी क्षेत्रसहितको सरोकारवालाहरूको बैठक	विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता वृद्धिका लागि निजी तथा सार्वजनिक लगानी वृद्धि भएको हुनेछ।	निरन्तर	१		१	३			पालिका	नीजि क्षेत्र, संघसंस्था	उच्च	प्रतिवेदन
बृहत विद्यालय सुरक्षाका लागि संघसंस्था र निजीक्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने।		२०८४	१		१	३			पालिका, शि. शाखा	नीजि क्षेत्र, संघसंस्था	उच्च	प्रतिवेदन
पालिका क्षेत्रमा अवस्थित हस्पिटलमा बर्नविड स्थापनाको लागि निजीक्षेत्रहरूसँग सहकार्य गर्ने।		२०८५	१०		२	३			पालिका, स्वा. शाखा	नीजि क्षेत्र, संघसंस्था	उच्च	फोटो
सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आपत्कालीन अवस्थाको लागि सामग्री सहित RRT/CRT को व्यवस्था मिलाउने, क्षमता विकास गर्ने		२०८३	५		४	३			स्वा. शाखा	नीजि क्षेत्र, संघसंस्था	उच्च	प्रतिवेदन
वडास्तरमा जोखिम न्यूनीकरणको योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनका लागि निजीक्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने,		निरन्तर	०		४	३			पालिका तथा वडा	नीजि क्षेत्र, संघसंस्था	उच्च	प्रतिवेदन
सडकको क्षमता अनुसार सबारी सञ्चालनको मापदण्ड तयार गरी लागु गर्ने		२०८४	०		४	३			भौ. पूर्वाधार शाखा	नीजि क्षेत्र, संघसंस्था	उच्च	मापदण्ड
नगरपालिका स्तरीय पर्यटन परिषद गठन गरी कार्यविधि निर्माण गर्ने पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा पर्यटन व्यवस्थापन समिति गठन तथा परिचालन र पर्यटन सूचना केन्द्रको स्थापना		२०८४	०		३	२			सा. विकास शाखा	निजि क्षेत्र	उच्च	कार्यविधि
निजी क्षेत्रहरूलाई व्यावसायिक निरन्तरता योजना विषयमा सहजिकरण गर्ने		२०८३	५		४	३			पालिका	प्रदेश, संघसंस्था	उच्च	प्रतिवेदन

६.४.४ प्राथमिकता क्षेत्र ४ : प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

तालिका नम्बर ४० : प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सुचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
विषयगत समितिहरू बीचमा त्रैमासिक बैठक।	प्रभावकारी विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक पूर्वतयारी भएको हुनेछ।	निरन्तर	०		४	३			पालिका	क्लष्टर	उच्च	माइन्सुट
बाढी र आगलागीको विषयमा वार्षिक रूपमा नमुना अभ्यास।		निरन्तर	१		४	३			पालिका	क्लष्टर	उच्च	फोटो
वडास्तरमा द्रुत लेखाजोखा समिति गठन, कार्यविधि निर्माण र परिचालन गर्ने।		२०८३	१		४	३			पालिका	साझेदार	उच्च	कार्यविधि
वडाहरूमा खोज तथा उद्धारका आधारभूत सामग्रीहरू भण्डारण		२०८३	५		४	३			पालिका	साझेदार	उच्च	सूची
पहिचान भएका खोला उकास क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदायलाई स्थानान्तरणको लागि सहजीकरण गर्ने।		निरन्तर	इस्टिमेट		४	३			पालिका	३ तहको सरकार	उच्च	सरकारको निर्णय
राहत वितरणको कामहरू एकद्वार प्रणालीको विकास गर्ने र प्रभावितहरूलाई परिचय पत्र वितरणको व्यवस्था मिलाउने।		२०८३	२		४	३			पालिका	पालिका	उच्च	कार्ड
निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका लागि निरन्तर समन्वय र सहकार्य प्रणाली विकास गर्ने।		निरन्तर	०		४	३			पालिका	पालिका	उच्च	प्रतिवेदन
अपाङ्गता भएका मानिसहरू, जेष्ठ नागरिक सुत्केरी, गर्भवती तथ्याङ्क नियमित अध्यावधिक गर्ने।		निरन्तर	०		४	३			पालिका	पालिका	उच्च	तथ्याङ्क
विद्यालयको भौतिक संरचनाहरूलाई अपाङ्गता मैत्री वालमैत्री, छात्रामैत्री बनाउने।		२०८३	१०		४	३			पालिका	साझेदार	उच्च	फोटो, निर्णय
सुख्खा क्षेत्रहरूमा वैकल्पिक सिंचाइ व्यवस्थापन गर्ने		२०८४	२०		४	३			पालिका	निजिक्षेत्र	उच्च	प्रतिवेदन

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सूचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
पूर्वाधार विकास निर्माणका लागि सरोकारवाला निकायबीच समन्वय बैठक बस्न नीतिगत निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने।		निरन्तर	०		४	३			पालिका	निजिक्षेत्र	उच्च	कार्ययोजना
प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक स्थानमा सुरक्षित र खुल्ला स्थान निर्माण गर्ने।		निरन्तर			४	३			पालिका	निजिक्षेत्र	उच्च	प्रतिवेदन
कृषिको पकेट क्षेत्रमा नियमित कृषक शिविर सञ्चालन		निरन्तर			४	३			पालिका	पालिका	उच्च	कार्यक्रम
नार्कसँग समन्वय गरी कृषि सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने र सूचनामा कृषकहरूलाई नियमित जोड्ने।		निरन्तर			४	३			पालिका	नार्क	उच्च	सूचना केन्द्र

६.४.५ प्राथमिकता क्षेत्र ५ : पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अझ बलियो र राम्रो

तालिका नम्बर ४१ : पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अझ बलियो र राम्रो

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सुचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
पालिकाका निर्वाचि प्रतिनिधिहरूलाई मानवीय मापदण्डको विषयमा ३ दिने तालिम।	पुनर्लाभ (पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण) का लागि	२०८२	१		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	माइन्युट
विपद् व्यवस्थापनका कामहरूको प्रभावकारिता वारेमा त्रैमासिक समीक्षा कार्यक्रम।		निरन्तर	०		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	माइन्युट
खोला, खोल्सी, कुलो जस्ता सार्वजनिक कुराहरूको दर्ता प्रकृया मिलाउने र वहाव क्षेत्रको मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने।	आवश्यक पर्ने नीतिगत व्यवस्था तथा	२०८४	२		२	३			पालिका	गैसस	उच्च	मापदण्ड
कृषि उद्यमीहरूका लागि निःशुल्क माटो परीक्षणको व्यवस्था मिलाउने।	संयन्त्रहरू तयारी भइ	निरन्तर	१		४	३			पालिका	गैसस	उच्च	प्रतिवेदन

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता				जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सुचक	
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR					SDGs
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
विपद् प्रभावित र लक्षित वर्ग केन्द्रित आय आर्जनका कार्यक्रमहरू बनाइ लागु गर्ने।	विपद् व्यवस्थापन	२०८३	१०		४	३			पालिका	गैसस	उच्च	कार्यक्रम
कृषि क्षेत्रमा बढ्दै गरेको बालीरोग निदानका लागि कृषि प्राविधिक र कृषकहरू बीचमा सघन सम्वाद कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	कार्य प्रभावकारी भएको हुनेछ।	निरन्तर	३		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	कार्यक्रम

६.४.६. प्राथमिकताका क्षेत्र ६ : तालिम र क्षमता अभिवृद्धि

तालिका नम्बर ४२ : तालिम र क्षमता अभिवृद्धि

रणनीतिक कृयाकलापहरु	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार र निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सूचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
सरोकारवालालाई विपद्सँग सम्बन्धित वित्तीय विषयमा तालिम दिने	पालिकाले विपद् परेको समयमा	२०८३	१		४	३			पालिका	अर्थमन्त्रालय	३	प्रतिवेदन
भूकम्प, बाढी तथा डुवान प्रतिरोधी संरचना निर्माणमा स्थानीय जनशक्ति बढाउने	प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी तथा	२०८३	१		१	३			पालिका	गैसस	३	प्रतिवेदन
वेरोजगार युवाहरुलाई स्वरोजगार बनाउन उद्यमशीलता तालिम तथा बिउपूँजी सहयोग गर्ने	निर्वाचित प्रतिनिधि,	२०८३	१		१	३			पालिका	गैसस	३	प्रतिवेदन
व्यवसायिक निरन्तरता योजना निर्माणका लागि निजिक्षेत्रहरूसँग समन्वय बैठकहरु गर्ने ।	शिक्षक, टोल विकास संस्थाका	२०८४	२		१	३			पालिका	गैसस	३	प्रतिवेदन
कृषिबालीमा लाग्ने रोग कीरा नियन्त्रणको लागि कृषि शाखाबाट आवश्यक परामर्श र कृषि समूहमा प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने	पदाधिकारी र स्वयंसेवकहरु लगायतको	निरन्तर	१		१	३			पालिका	गैसस	३	प्रतिवेदन

रणनीतिक कृयाकलापहरु	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सूचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
प्राङ्गारिक विषादी बनाउने कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरी कृषकहरुलाई तालिम सञ्चालन गर्ने	क्षमता विकास गरी परिचालन गरेको हुनेछ।	निरन्तर	५		१	३			पालिका	गैसस	३	प्रतिवेदन

६.४.७. प्राथमिकताका क्षेत्र ७ : बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली

तालिका नम्बर ४३ : बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सुचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
स्थानीय भाषामा सचेतनामूलक सामग्री निर्माण र प्रसारण	उपमहानगरपालिका को बहुप्रकोप	निरन्तर	१		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख
एस एम एस प्रणालीद्वारा सूचना प्रणालीको विकास	विश्लेषण प्रतिवेदन	निरन्तर	०		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र तालुक संस्थाबाट जारी भएका सूचनाहरू समुदायसम्म पुग्ने आधिकारिक संरचना तयार गरी परिचालन गर्ने।	अध्यवधिक भएको हुनेछ। विपद्का प्रतिकार्यका लागि पूर्वसूचना	निरन्तर	०		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख
पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा विपद् व्यवस्थापनका लागि पूर्वसूचना प्रणालीका संरचना निर्माण र परिचालन	प्रणालीको विकास गरी सञ्चालनमा ल्याएको हुनेछ।	निरन्तर	०		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख
भूकम्प प्रतिरोधि घर निर्माण र यसका फाइदाका विषयमा स्थानीय भाषामा तयार गरिएका	स्थानीय आपतकालिन	निरन्तर	१		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सुचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
सामग्रीहरूलाई प्रचार प्रसार गर्न स्थानीय संचार क्षेत्र र टेलिकमसँग समन्वय गर्ने।	कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरी											
सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिम क्षेत्रहरूमा सडक सुरक्षा सम्बन्धी होर्डिङबोर्डहरू राख्ने।	सञ्चालन गरेको हुनेछ ।	२०८३	१		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख

६.४.८. प्राथमिकताका क्षेत्र ८ : विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन

तालिका नम्बर ४४ : विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय व्यवस्थापन

रणनीतिक कृयाकलापहरू	अपेक्षित नतिजा	समयावधि	अनुमानित लागत (लाखमा)	अन्तरआवद्धता					जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	प्राथमिकता	सुचक
				राष्ट्रिय योजना			SF DRR	SDGs				
				प्रदेश योजना	DRR-NSPA	CCRA-NPA						
वारुणयन्त्रका कर्मचारीहरूको लागि र उद्धारको अग्रभागमा रहेर काम गर्ने उद्धारकर्ताको लागि दुर्घटना विमाको व्यवस्था गर्ने ।	विपद् जोखिम हस्तान्तरण र वित्तीय	निरन्तर	१		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख
समुदायमा विमा परामर्श शिविर सञ्चालन गर्ने ।	व्यवस्थापनका	निरन्तर	१		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख
कृषिमा महिला उद्यमीहरूका लागि निःशुल्क १०० प्रतिशत विमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	उपायहरू अपनाइएको हुनेछ	निरन्तर	१		१	३			पालिका	गैसस	उच्च	अभिलेख

परिच्छेद : सात

बजेट विनियोजन र विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण

७.१. स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि लगानीको न्यूनतम लक्ष्य

७.१.१ सरोकारवाला निकायसँग समन्वय

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा बहुप्रकोप जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु उत्थानशीलताको लागि दीर्घकालीन योजना र प्रभावकारी कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न पर्याप्त र सुनिश्चित लगानी आवश्यक छ। स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरू (LD-CRF), २०८१ अनुसार न्यूनतम लगानी लक्ष्य प्राप्त गर्न पालिकाले आफ्नै स्रोत मात्र नभई अन्य सरकारी निकाय, गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, विकास साझेदार र समुदायसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने नीति अवलम्बन गर्नेछ। यसका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनलाई पालिकाका आवधिक तथा वार्षिक योजनामा मूलप्रवाहीकरण गरी प्राथमिकता दिइनेछ।

योजनाहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय बैठक, सहकार्य सम्झौता र प्रतिवेदन तयारीको व्यवस्था गरिनेछ। सहयोगी कार्यक्रमहरूको सूची तयार गरी नियमित अद्यावधिक गरिनेछ। यस प्रक्रियाबाट जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा न्यूनतम लगानी सुनिश्चित हुनुका साथै मितव्ययी, पारदर्शी र उत्तरदायी विकास प्रक्रिया अघि बढ्ने अपेक्षा गरिएको छ।

७.१.२ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन लगानी बजेट

स्थानीय तहका योजना र कार्यक्रमहरूमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनलाई मूलधारमा ल्याउँदै सुरक्षित र दिगो विकास सुनिश्चित गर्न जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले विशेष प्राथमिकता दिएको छ। पहिचान गरिएका बहु-प्रकोप जोखिमहरू र जलवायुजन्य समस्याहरू समाधान गर्न स्थानीय तह विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति, २०७५ र स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरू तर्जुमा दिग्दर्शन २०८१ अनुसार नगरपालिकाको वार्षिक बजेटको कम्तीमा २ प्रतिशत बजेट अनिवार्य रूपमा विनियोजन गरिनेछ। यस बजेटबाट विशेष गरी जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनर्स्थापना र पुनर्लाभका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमनको सम्पूर्ण चक्रमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु अनुकूलनलाई समावेश गर्दै स्थानीय तहको समग्र विकास प्रक्रियालाई सुरक्षित, दिगो र जोखिम न्यूनीकरणमैत्री बनाइनेछ। जोखिममा रहेका पूर्वाधारहरूको सुदृढीकरण, आपतकालीन पूर्वसूचना प्रणाली सुदृढीकरण, सुरक्षित बस्ती प्रवर्द्धन, सामाजिक रूपमा संवेदनशील समूहहरूको लागि लक्षित कार्यक्रमहरू र स्थानीय स्रोत साधन परिचालनमा यो बजेट प्राथमिकता साथ उपयोग गरिनेछ।

७.२. आवधिक र वार्षिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरणको योजना

७.२.१ विपद् व्यवस्थापन कोष

विपद् व्यवस्थापन कोषलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनर्लाभ र पुनर्निर्माणका लागि मुख्य स्रोतका रूपमा प्रयोग गरिनेछ। कोषमा पालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट निश्चित रकम विनियोजन गरिनेछ भने बाह्य साझेदार र निजी क्षेत्रबाट पनि स्रोत परिचालन गरिनेछ।

आवधिक र वार्षिक विकास योजनामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु अनुकूलन सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण, पूर्वसूचना प्रणाली, उद्धार, राहत र पुनर्निर्माणका लागि कोष प्राथमिक रूपमा प्रयोग हुनेछ। अपाङ्गता भएका, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, गर्भवती र सुत्केरीहरूका लागि आपत्कालीन राहतमा समेत यो कोष उपयोग गरिनेछ।

कोष परिचालन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि अनुसार हुनेछ र पारदर्शिता सुनिश्चित गर्न पालिकास्तरीय अनुगमन समिति र वार्षिक सार्वजनिक सुनुवाइ व्यवस्था गरिनेछ। साथै, विपद् बीमा, महिला उद्यमीका लागि कृषि बीमा, उद्धारकर्मी विमा, वारुणयन्त्र व्यवस्थापन र जोखिम सिर्जनाकर्ताद्वारा भुक्तानी व्यवस्थामा पनि कोष प्रयोग गरिनेछ। यस कोषलाई आवधिक तथा वार्षिक योजना भित्र प्राथमिकताका साथ समावेश गरी लगानी सुनिश्चित गरिनेछ।

७.२.२ आवधिक र वार्षिक बजेटमा मूलप्रवाहीकरण

योजनामा प्राथमिकीकरण गरिएका उपायलाई स्थानीय तहको आवधिक र वार्षिक विकास बजेटमा क्षेत्रगत कार्यक्रम खुलाई मूलप्रवाहीकरण गरिएको तालिकामा राखिएको छ ।

७.२.२.१ आर्थिक विकास क्षेत्र

(कृषि, उद्योग तथा वाणिज्य, पर्यटन, सहकारी र वित्तीय क्षेत्रलाई विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा परिचालन)

तालिका नम्बर ४५ : आर्थिक विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू

क्र.स.	आर्थिक विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट लाखमा	SDG
१	कृषकहरूका लागि निःशुल्क माटो परीक्षणको व्यवस्था मिलाउने।	२०८३		आन्तरिक	१	८
२	आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई समुदाय र जिल्लासँग जोड्न नीतिगत संरचनाहरू निर्माण	२०८३		आन्तरिक	५	१६
३	सम्भाव्य पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान गरी पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्ने	२०८४		बाह्य	५	९
४	कृषिमा देखिएका रोगकीरा नियन्त्रणका लागि कृषकहरू बीचमा सघन सम्वाद कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	१	१२
५	प्राकृतिक चिस्यानकेन्द्र निर्माणका लागि साना कृषकहरूलाई अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	३	१३
६	युवा स्वरोजगार सिर्जनाका लागि उद्यमशीलता तालिम तथा बिउपूँजी सहयोग गर्ने	क्रमगत		आन्तरिक	५	८
७	व्यवसाय निरन्तरता योजना निर्माण गर्न निजीक्षेत्रको क्षमता विकास तालिमहरू सञ्चालन गर्ने	२०८४		आन्तरिक	२	९
८	कृषिबालीमा लाग्ने रोग कीरा नियन्त्रणको लागि आवश्यक परामर्श र कृषि समूहमा प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	२	१४

क्र.स.	आर्थिक विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट लाखमा	SDG
९	प्राङ्गारिक विषादी बनाउने कार्यक्रम प्रवर्द्धनका लागि कृषकहरूलाई तालिम सञ्चालन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	२	१२
१०	उत्पादनको बजारीकरणका लागि बडास्तरमा कृषि सूचना केन्द्र स्थापना र सञ्चालन गर्ने	२०८४		आन्तरिक	५	१२
११	महिला कृषक र कृषिसँग सम्बन्धित उद्यमीहरूका लागि निःशुल्क १०० प्रतिशत विमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	२०८५		आन्तरिक	५	५
१२	गढीमाई मन्दिर, थानीमाई पिकनिक पार्क, देवाश्रम पिकनिक स्थल, कामिनी दह, सिमरा पार्क, घण्टीमाई मन्दिर, हात्तिसार लगायतका क्षेत्रमा पर्यटन प्रवर्द्धनको कामलाई क्रमागत विकासमा राखेर निजीक्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने।	निरन्तर		आन्तरिक र बाह्य	१००	९
१३	स्थानीय रैथाने विउ संरक्षणका लागि विउ बैंक स्थापना गरी स्थानीय विउ आदान प्रदानको संस्कार विकास गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	२	९
१४	उद्योगहरूबाट निस्कने प्रदूषणलाई न्यून गर्न उद्योगहरूसँग सहकार्य र नियमन गराउने ।	निरन्तर		आन्तरिक		९
१५	बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारीहरूलाई सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्न विपद् व्यवस्थापनमा निश्चित रकम विनियोजन गर्न र व्यवसाय निरन्तरता योजना निर्माण गर्न समन्वय गर्ने ।	२०८३		आन्तरिक	१	९

७.२.२.२. सामाजिक विकास क्षेत्र

(शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, संस्कृति प्रवर्द्धन, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण)

तालिका नम्बर ४६ : सामाजिक विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू

क्र.स.	आर्थिक विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट लाखमा	SDG
१	बृहत विद्यालय सुरक्षा योजनाका विषयमा प्रअ र विव्यस अध्यक्षहरूलाई २ दिने प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने ।	२०८३		आन्तरिक	१	४
२	विपद् सम्पर्क शिक्षक र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्पर्क शिक्षकहरूलाई ३ दिने प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने ।	२०८३		आन्तरिक	१	४
३	पालिका स्तरका सबै विद्यालयहरूको बृहत विद्यालय सुरक्षा योजना सहितको विद्यालय सुधार योजना निर्माण गर्ने	२०८४		आन्तरिक	१	४
४	विद्यालयहरूमा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन र परिचालन गर्ने ।	२०८३		आन्तरिक	०	४
५	सामाजिक सुरक्षा भत्ता कार्यक्रमहरूलाई मनसुन अगाडि र DHM को सूचना (थ्रेसहोल्ड नाघेमा) पछि तत्काल वितरण गर्न संरचना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने।	२०८३		आन्तरिक	०	५
६	बृहत विद्यालय सुरक्षाका लागि स्थानीय संस्था र निजीक्षेत्रहरूसँग सहकार्य गर्ने	२०८३		आन्तरिक	०	४
७	पालिका क्षेत्रमा अवस्थित हस्पिटलमा वर्नविड स्थापनाको लागि निजीक्षेत्रहरूसँग सहकार्य गर्ने	२०८४		आन्तरिक, प्रदेश, संघ	१००	३

क्र.स.	आर्थिक विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट लाख मा	SDG
८	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आपत्कालीन अवस्थाको लागि औषधी तथा अन्य सामग्रीको पूर्वतयारी गर्ने	२०८३		आन्तरिक	१	३
९	कलकारखानाहरूबाट उत्पन्न प्रदूषण नियन्त्रणका लागि समन्वयकारी भूमिका खेल्ने र खानेपानीको भूमिगत वैकल्पिक व्यवस्थाहरू गर्ने ।	२०८४		आन्तरिक	१०	६
१०	विद्यालयको भौतिक संरचनाहरूलाई अपाङ्गता मैत्री, बालमैत्री, छात्रामैत्री बनाउने	निरन्तर		आन्तरिक	२	५
११	विद्यालयहरूको संरचनात्मक र गैरसंरचनात्मक जोखिम पहिचान गरी सम्भावित जोखिम न्यूनीकरणको उपायहरू अपनाउने	२०८३		आन्तरिक	२	४
१२	सुख्खा क्षेत्रहरूमा सिंचाइ व्यवस्थापन गर्ने	निरन्तर		बाह्य	२०	१३
१३	विद्यालयका कक्षाकोठा तथा बसाइ व्यवस्थापनलाई बालमैत्री बनाउने	निरन्तर		बाह्य	१०	४
१४	किशोरी, महिला, सुत्केरी, गर्भवतीहरूका लागि विशेष सामग्रीको व्यवस्थापन र भण्डारण गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	२	५
१५	अपाङ्गता भएका मानिसहरू, जेष्ठ नागरिक, बालबालिकाहरूका लागि पोषण किट भण्डारण गर्ने गराउने	निरन्तर		आन्तरिक	२	५
१६	पालिकामा रहेका खोलाहरूको कटान क्षेत्रहरूमा तटबन्ध निर्माण गर्ने	निरन्तर		संघीय	१०	९
१७	विपद् व्यवस्थापनका लागि विद्यालय देखि अभिभावक सम्म तथा हेल्लो प्यारेण्ट्स अभियान सञ्चालन गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	२	१६
१८	सबै विद्यालयका विपद् फोकल शिक्षक र लैङ्गिक तथा अपाङ्गता फोकल शिक्षकलाई विपद् व्यवस्थापन र प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	१	४
१९	सशस्त्र प्रहरी बलसँगको सहकार्यमा भूकम्प, बाढी र आगलागीबाट बच्ने उपायका बारेमा नमुना अभ्यास गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	१	१७
२०	समुदायमा विद्यमान परम्परागत सूचना प्रणालीहरूको अभिलेखहरू तयार गर्ने गराउने	निरन्तर		आन्तरिक	१	१६

७.२.२.३. पूर्वाधार विकास क्षेत्र

(सडक तथा पुल (झोलुङ्गे पुल समेत), सिंचाइ, भवन तथा सहरी विकास, उर्जा तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक उर्जा समेत), संचार)

तालिका नम्बर ४७ : पूर्वाधार विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू

क्र.स.	पूर्वाधार विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
१	भवन निर्माण संहिताको बारेमा तहगत प्रशिक्षणहरू सञ्चालन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	१	११
२	भवन निर्माण संहिता पालनाको नियमित अभिलेख राख्न नीतिगत निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	१	११
३	भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू निर्माणको काममा विपद् प्रभाव मूल्याङ्कन कार्यविधि निर्माण गर्ने	२०८३		आन्तरिक	२	११

क्र.स.	पूर्वाधार विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
४	पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा विपद् व्यवस्थापनका लागि पूर्वसूचना प्रणालीका संरचना निर्माण र परिचालन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	०	९
५	वडास्तरमा जोखिम न्यूनीकरणको योजना निर्माण र कार्यान्वयनका लागि समन्वय र सहकार्य गर्ने	२०८३		आन्तरिक	०	९
६	पूर्वाधार विकास निर्माणका लागि खानेपानी, सिंचाइ, दूरसञ्चार, सडक तथा विद्युत प्राधिकरण र अन्य निकाय बीच समन्वय बैठक वस्न नीतिगत निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	०	१६
७	खोला, खोल्सी, कुलो जस्ता सार्वजनिक सम्पत्तिहरूको दर्ता प्रकृया मिलाउने र वहाव क्षेत्रको मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	५	९
८	सडकको क्षमता अनुसार सवारी सञ्चालनको मापदण्ड तयार गरी लागु गर्ने	क्रमागत		आन्तरिक	२	११
९	प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक स्थानमा सुरक्षित र खुल्ला स्थान निर्माण गर्ने	क्रमागत		आन्तरिक	१०	१३
१०	बाढीको उच्च जोखिममा रहेका घरधुरीहरूलाई स्थानान्तरणका लागि पहल गर्ने	२०८४		आन्तरिक	१०	१३
११	भूकम्प प्रतिरोधि घर निर्माण र यसका फाइदा बारे प्रसार सामग्रीहरू स्थानीय भाषामा तयार गर्ने र प्रसारण गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	२	१६
१२	सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिम क्षेत्रहरूमा सडक सुरक्षा सम्बन्धी होर्डिङबोर्डहरू राख्ने र नियमित सडक सुरक्षाका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	२	१७
१३	दुधौरा खोलाको उपयुक्त स्थानमा जलवायु मापन केन्द्र स्थापना गरी प्रयोगमा ल्याउने	२०८३		आन्तरिक	२	१३
१५	डुवान व्यवस्थापनमैत्री घर तथा खानेपानी व्यवस्थापनको मापदण्ड तयार गरी लागु गर्ने ।	दीर्घकालिन		संघीय	१०	११
१६	ट्राफिक कार्यालयसँगको सहकार्यमा विद्यालय तथा युवा समूहहरूमा सडक दुर्घटना बारेमा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	दीर्घकालिन		संघीय	१०	१२
१४	वडा नं १ डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: • एयरपोर्ट टोल, गोविन्द टोल र विकासशील टोलमा जम्ने पानीलाई एयरपोर्ट टोलबाट ड्रेन निर्माण गरी बाहुनी खोलामा मिसाउने । • खोलाको वहाव क्षेत्र भौतिक र कानूनी रूपमा सफा गर्ने ।	२०८३		आन्तरिक		११
१७	वडा नं २ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: • खोलाको वहाव क्षेत्र भौतिक र कानूनी रूपमा सफा गर्ने । • खोलाको किनारामा व्यवस्थित रूपमा बाँस र घाँस रोपण गर्ने ।	दीर्घकालिन		संघीय		११
१८	वडा नं ३ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि:					

क्र.स.	पूर्वाधार विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरु	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
	- बजनी पैनीलाई नियमित सरसफाई गर्ने । - हरेक टोलमा नालीहरु निर्माण गरी पानीको निकास गराउने ।					
१९	वडा नं ४ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: - बाहुनी खोला २० फुट चौडा छ । यसलाई घण्टिमाई टोलदेखि शिव मन्दिर टोलसम्म ३ किमि नै दुवै तर्फ मेसिनरी वाल लगाउने । - दुधौरा खोलामा SEZ क्षेत्र देखि माथि जङ्गल साइडमा २ किमि जति खोलाको पश्चिम साइड बाँध निर्माण गर्ने । - बाहुनी खोलाको पूर्वी साइड र SEZ क्षेत्र देखि पश्चिम साइडमा १६ देखि २८ फिट चौडा भएको पैनी छ यसलाई सफा गरेर बाहुनी खोलाको पानीलाई यसमा बाँड्ने । - डुम्नी खोलाको दक्षिणी क्षेत्रमा बढी जङ्गल कटान भइरहेकोले आवश्यकता अनुसार स्पर निर्माण गरी खोलाको बहावलाई नियन्त्रण गर्ने ।					
२०	वडा नं ५ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: - दुधौरा खोलाको भवानीपुर क्षेत्रमा पुल उत्तर २ स्थानमा १०० मिटर र पुल दक्षिण १५०० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने । - सिसिया खोलाको नदिया टोल देखि नेटुवा टोलसम्म करिव १ किलोमिटर तटबन्ध गर्ने । - दुधौरा खोलालाई च्यानलाइज गर्ने ।					
२१	वडा नं ६ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: नकटी खोलामा केदारभक्त पौड्यालको घर देखि सिथरीया टोलको पुलसम्म १ किमि मेसिनरी वाल निर्माण गर्ने ।	दीर्घकालिन		आन्तरिक		११
२२	वडा नं ७ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: - सिसिया खोलामा फूलवारी टोलको पूर्वमा करिव ५० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - खोलाको बहावक्षेत्र नियमित रुपमा सफाई गर्ने ।	दीर्घकालिन		आन्तरिक		११
२२	वडा नं ८ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि:					

क्र.स.	पूर्वाधार विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
	• दुधौरा खोलाको न्यायाधीश पुल देखि रमौली पुलसम्म अत्यधिक कटान भइरहेकोले करिब १५०० मिटर क्षेत्रमा खोलाको Right of way कायम गरी तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । • रमौली पुल देखि नहरको मुहानसम्म करिब १००० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने । • खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने र नदीजन्य पदार्थलाई च्यानलाईज गर्ने ।					
२३	वडा नं ९ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: • सिसिया खोलामा तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । • खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।	दीर्घकालिन		आन्तरिक		११
२४	वडा नं १० मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: • सिसिया खोलामा नयाँ बेहरा गोठ टोल पश्चिम करिब १०० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । • दुधौरा खोलाको वडा नं ८ को रमौली देखि मर्चैयामाई (नहरको मुख) सम्म करिब ५०० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने । • खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।					
२५	वडा नं १२ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: • बालगंगा खोला करिडोरमा कृषि सडक या कलैया जाने बाटोमा माटो फिलिड गरेर पिचिड गरेमा वस्तीमा डुवानको जोखिम समाधान हुन्छ ।					
२६	वडा नं १३ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: • बालगंगा खोलामा करिब ५०० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । • खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।					
२८	वडा नं १४ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: • खयरवारी वोरिड टोल मसानघाटसम्म व्यवस्थित तटबन्ध लगाउनु पर्छ । हैन भने बाँध फुटेर वडा नं १४ को सवै क्षेत्रमा बाढी पस्ने सम्भावना बढेको छ । • खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने ।					
२९	वडा नं १६ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि:					

क्र.स.	पूर्वाधार विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
	- पसाहा खोलामा पिलुवा तटबन्ध देखि दक्षिण क्षेत्रमा ३ वटा स्परहरू निर्माण गरेर माटोको ड्याम सहित च्यानलाईजिङ गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - बालगंगा खोलालाई वनक्षेत्र देखि बदाफर पुछारसम्म करिव २ किलोमिटर माटोको ड्याम सहित च्यानलाईज गर्ने । २०५० सालमा धार परिवर्तन गरेर बस्तीमा पसेको खोलालाई पुनः पहिलेको स्थानमा नै फर्काउने । यसो गर्दा बिस्थापित भएका मानिसहरू यहाँ आएर बस्ने वातावरण तयार हुन्छ । खोला धार परिवर्तन गरेको क्षेत्र करिव १ किलोमिटर छ । - बदाफरबाट डुमरवाना र सिमरा जान धेरै घुमाउरो पने भएकोले बदाफर – सुक्लैया जोड्ने बालगंगा खोलामा एउटा पुल अत्यावश्यक छ ।					
३०	वडा नं १७ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: - पसाहा खोलामा चौधरी टोलको उत्तर देखि रघुनाथपुरको दक्षिण सम्म दुबैतिर करिव ५ किलोमिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - पसाहा खोलामा कतैपनि पुल छैन । खोलाको पश्चिम जैतापुरमा वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, प्रहरी चौकीहरू रहेका छन् तर पूर्वमा रहेका रामनगर र रघुनाथपुर लगायतका बस्तीबाट सेवा लिन आउने नागरिकहरूलाई खोलाको कारण समस्या बनिरहेकोले पसाहा खोलामा एउटा पुल अत्यावश्यक छ ।					
३१	वडा नं १८ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: - पसाहा खोलामा कुशमाडी चौधरी टोलको पूर्वमा करिव २५० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - बालगंगा खोलामा वडा नं १६ को भागमा तटबन्ध वा माटोको ड्याम बनाएर खोला च्यानलाईज गरियो भने वडाका सबैभाग सुरक्षित हुनसक्छन् ।					
३२	वडा नं १९ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: बंगेटी खोला र किर्किचा खोलामा व्यवस्थित तटबन्ध लगाउने ।					
३३	वडा नं २० मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: दुधौरा खोला: दुधौरा खोलाको बसतपुर दुधौरा पुल उत्तरदेखि वनदेवी न्यायाधीश पुल सम्म करिव ३ किलोमिटर क्षेत्रमा तटबन्ध निर्माण गर्ने ।					

क्र.स.	पूर्वाधार विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
	- बसतपुर दुधौरा पुलदेखि मिर्चैया देवी ब्यारेजसम्म करिव १५०० मिटर तटबन्ध गर्ने । - तटबन्ध गर्दा खोलाको Right of way कायम गरी तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । - खोलाको वहाव क्षेत्र नियमित रूपमा सफा गर्ने र नदीजन्य पदार्थलाई च्यानलाईज गर्ने । कठोह खोला: - ठूलो बसडिलवाको कटान भइरहेको कब्रिस्थान नजिक ३०० मिटर र कन्चनपुर सानो बसडिलवा सम्म करिव ५०० मिटर तटबन्ध गर्ने । - सानो बसडिलवा कुलोलाई ५०० मिटर मेसिनरीवाल लगाएर सुरक्षित बनाउने । बेगाही र बालगंगा खोला: - बेगाही खोलाबाट ल्याएको कुलोमा बाढीमा ओभरफ्लो हुनेगरी ब्यापक पानी आएर डुवान गर्ने भएकोले कुलोको सुरुमा ढोका सहितको Control System सहित करिव ५०० मिटर पक्की कुलो बनाउने ।					
३४	वडा नं २१ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: विजौरी खोलाको बानिया टोल नजिक करिव ५०० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने ।					
३५	वडा नं २२ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: अमलेखगन्ज झोलुङ्गे पुल देखि तल्लो बाटो सम्म ड्याम लगाउने ।					
३६	वडा नं २३ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: सिसिया खोलामा बड्का टोलको पूर्वमा करिव ५० मिटर तटबन्ध निर्माण गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने ।					
३७	वडा नं २४ मा डुवान र कटान समस्या समाधानका लागि: दुधौरा खोलामा वडा नं ८ को पक्की बाँध देखि वडा नं २४ को दक्षिण टोलसम्म दुवै तर्फ बाँध निर्माण गरियो भने मात्र कटानको समस्या समाधान हुन्छ । किनभने हाल दुवै साईडमा धार परिवर्तन गरेर कटान गरिरहेको छ ।					
३८	आगलागीको समस्या समाधानका लागि: - वढी आगलागी भइरहने स्थानहरूमा कृत्रिम पोखरी तथा वाटर हाइड्रेण्टहरू निर्माण गर्ने । - सबै वडाका टोलहरूमा दमकल पुग्नसक्ने सडकहरू स्तरोन्नति गर्ने । - दमकल लगायत उद्धार कार्यमा परिचालित हुने निकायहरूको सम्पर्क नम्बर समुदायमा राख्ने ।	दीर्घकालिन		आन्तरिक	२	११

क्र.स.	पूर्वाधार विकास क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
	वन्यजन्तु आतङ्कको समस्या न्यूनीकरणका लागि: - वनक्षेत्र र बस्तीको सिमानामा बारबेरा गरी वन्यजन्तुलाई बस्तीमा प्रवेश रोक्ने । - कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - वार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - कुकुर पाल्नेहरूको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ । - जीतपुरसिमरामा एण्टीरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने ।					
३९	सुख्खा खडेरीको समस्या न्यूनीकरणका लागि: - माथिल्लो क्षेत्रमा रहेको हलखोरिया लगायतका दहहरूको संरक्षणका साथै जलाधार क्षेत्रको संरक्षण गर्ने । - मुख्यतया माथिल्लो क्षेत्रमा र सबै वडाहरूमा रिचार्ज पोखरीहरू निर्माण गर्ने । - सुख्खा खडेरीको समस्या भएका स्थानहरूमा डिपबोरिड वा कृषि मोटरहरू व्यवस्था गर्ने ।					

७.२.२.४. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र

(वन तथा भूसंरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहोरमैला व्यवस्थापन, जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापन, वारूणयन्त्र सञ्चालन)

तालिका नम्बर ४८ : वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रका कृयाकलापहरू

क्र.स.	वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
१	टोल संस्थाहरूलाई विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी आधारभूत ३ दिने तालिम सञ्चालन गर्ने ।	२०८३		आन्तरिक	१	१३
३	पालिकाको राहत वितरण मापदण्ड परिमार्जन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	२	१३
५	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि परिमार्जन गर्ने	२०८२		आन्तरिक	२	१३
६	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको कार्यविधि निर्माण गरी लागु गर्ने	२०८३		आन्तरिक	२	१३
७	गैसस, नीजि क्षेत्र लगायतका साझेदार तथा सरोकारवालाहरूसँग विपद् व्यवस्थापनका लागि सहकार्य गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	०	१२
८	सशस्त्र प्रहरी बल नेपालका युनिटहरूसँगको सहकार्यमा भूकम्प, बाढी र आगलागीबाट बच्ने उपायका बारेमा नमुना अभ्यास सञ्चालन गर्ने	हरेक वर्ष		आन्तरिक	१	१३
९	वडास्तरमा द्रुत लेखाजोखा समिति गठन र परिचालन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	०	१३

क्र.स.	वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
१०	बडास्तरमा स्वयंसेवक छनोट गरी खोज तथा उद्धार तालिम र आवश्यक आधारभूत खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू भण्डारण गर्ने	२०८३		आन्तरिक	१	१३
११	खोला उकास क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदाय पहिचान गरी स्थानान्तरणको लागि सहजीकरण गर्ने	क्रमागत		आन्तरिक	५	१३
१२	जोखिम क्षेत्रका बस्तीहरूबाट छनोट गरी कम्तीमा २५ जना युवाहरूलाई खोज तथा उद्धारको तालिम दिइ रोष्टरमा सूचीकृत गर्ने	क्रमागत		आन्तरिक	१	१३
१३	मनसुन पूर्वतयारीका लागि स्थानीय भाषामा सचेतनामुलक सामग्री निर्माण र प्रसार गर्ने	क्रमागत		आन्तरिक	१	१३
१५	एस एम एस प्रणालीको प्रयोग गरी टोलस्तरीय सामुदायिक समूहहरू मार्फत बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने ।	क्रमागत		आन्तरिक	१	१३
१६	अग्नीसमन तथा र उद्धारको अग्रभागमा रहेर काम गर्ने उद्धारकर्ता र स्वयंसेवकहरूको लागि दुर्घटना विमाको व्यवस्था गर्ने	क्रमागत		आन्तरिक	१	१३
१७	वन्यजन्तुबाट हुने जोखिम न्यूनीकरणका लागि पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज र सामुदायिक वनसँगको सहकार्यमा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	क्रमागत		आन्तरिक	१	१३
१८	चट्याडबाट वचन सचेतनामूलक हातेपुस्तिका तथा रेडियो जिंगल निर्माण गरी व्यापक प्रचार प्रसार गर्ने	नियमित		आन्तरिक	१	११
१९	विद्युत तथा ग्यासबाट हुने आगलागी नियन्त्रण र बच्ने उपायबारे चुल्हामा काम गर्ने गृहिणी महिला तथा पुरुषलाई तालिम सञ्चालन गर्ने	नियमित		आन्तरिक	२	५
२०	खुल्ला क्षेत्र, खोला किनार र सडक किनारमा वृक्षारोपण तथा संरक्षण गर्ने	नियमित		आन्तरिक	१	१५
२१	कुकुरको संख्या वृद्धि रोक्न पालिकाबाट विप्रेषण नियमित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	नियमित		आन्तरिक	१	३

७.२.२.५. संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्र

तालिका नम्बर ४९ : संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रका कृयाकलापहरू

क्र.स.	संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
१	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र क्लष्टरको त्रैमासिक बैठक गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	१	१३
२	राहत वितरणका लागि तत्काल प्रभावितहरूलाई परिचय पत्र वितरणको व्यवस्था गर्ने	विपद्को बेला		आन्तरिक	१	१३
३	राहत वितरणको कामहरू एकद्वार प्रणालीलाई संस्थागत गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	०	५

क्र.स.	संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रका कृयाकलापहरू	समय	खर्च केन्द्र	स्रोत	बजेट	SDG
४	निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका लागि कम्तिमा वर्षमा २ पटक समन्वय बैठक गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	०	१७
५	विपद् व्यवस्थापनका साझा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनका लागि अर्धवार्षिक रूपमा अन्तरवडा समन्वय बैठक गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	१	१७
६	विपद् प्रतिकार्यका लागि द्रुत लेखाजोखा अभिलेख तयारीका लागि आवश्यक फारम र कार्यविधिहरू तयार गरी लागु गर्ने	२०८३		आन्तरिक	१	१६
७	अपाङ्गता भएका व्यक्ति, महिला विशेष गरी गर्भवती र सुत्केरी, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, दीर्घ रोगीहरूको तथ्याङ्क नियमित रूपमा अध्यावधिक गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	१	५
९	DHM र तालुक संस्थाबाट जारी भएका मौसम पूर्वानुमान र अन्य विपद् सम्बन्धी सूचनाहरू समुदायसम्म पुग्ने आधिकारिक संरचना तयार गरी लागु गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	१	१३
१०	समुदायमा विपद्का घटना लगायतका विमाका बारेमा परामर्श शिविर सञ्चालन गर्ने	२०८३		आन्तरिक	१	१३
११	विषयगत समितिहरू बीचमा त्रैमासिक बैठक गर्ने	निरन्तर		आन्तरिक	१	१७

७.३. अन्य विशेष योजना

७.३.१ वन्यजन्तु आतङ्क

उच्च जोखिममा रहेको वस्ती

- जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका वडा नं १, २, ३, ४, १४, १५, १६, १७, २१, २२ विशाल पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जको वनक्षेत्र, हलखोरिया साझेदारी वन, सहजनाथ साझेदारी वन लगायतका वनहरूको अत्यन्त निकटमा रहेका छन् । अझ वडा नं १६ को टाँगियावस्ती त वरिपरि जङ्गलको बीचमा रहेको छ । राष्ट्रिय निकुञ्जका केही स्थानमा मेसजाली लगाएर वन्यजन्तुहरूलाई वस्तीमा पस्न रोक्न खोजिएको छ तर सबैतिर बारबेरा भइसकेको छैन । साझेदारी वनको सिमानामा कुनै तारबेरा लगाइएको छैन ।
- वनमा हात्ती, बाघ, बँदेल, निलगाई, बाँदर, घोडगधा, हरिण आदि वन्यजन्तुहरू रहेका छन् । वनसँग जोडिएका वडाहरूमा वन्यजन्तु जङ्गलबाट सिधै वस्तीमा प्रवेश गर्दछन् भने अन्य वडाहरूमा दुधौरा, पसाहा र बालगंगा खोलाको बाटो गरी जङ्गली जनावरहरू प्राय सबै वडामा पुग्छन् ।
- पालिकामा सामुदायिक कुकुरको आतङ्क सामान्य रहेको छ । पालिकाभरीमा सामुदायिक कुकुरहरू ५०० भन्दा माथि छन् ।

समस्या बढ्नुको कारण

- वनसँग जोडिएका वडाहरूमा वन्यजन्तु जङ्गलबाट सिधै वस्तीमा प्रवेश गर्दछन् ।
- ३ वटा खोलाहरू चुरे उद्गम भएर जङ्गल हुँदै वस्तीमा पुगेका छन् । यहि खोलाको बाटो गरी वनक्षेत्रबाट वन्यजन्तु वस्तीमा आउने गरेका छन् ।
- वन क्षेत्रमा पर्याप्त खानेकुरा छ तर पनि वस्ती नजिकमा भएकोले चर्दै पुग्छन् र बाघ जस्ता हिंस्रक जनावरहरू बाखा खसी पाइने आशामा वस्तीमा प्रवेश गर्दछन् र पल्किन्छन् ।
- कतिपय मानिसहरू दाउरा घाँस निगुरो सागहरूको खोजिमा वनक्षेत्रमा पस्छन् र त्यहीँ वन्यजन्तुको शिकार हुन्छन् ।
- रहरले कुकुर पाल्ने तर रहर पुगेपछि खुल्ला छाड्ने चलन, कुकुरहरूलाई खानेकुराको अभाव, कुकुरको संख्या वृद्धि भएको तर संख्या नियन्त्रणको प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको कारण समस्या बढेको छ ।

क्षतिको विवरण

- वन्यजन्तुका कारण विगत १० वर्षयता २६ जना मानिसको मृत्यु र २८८ जना घाइते भएका छन् ।
- सैर्यौ पशुचौपायाहरू र बालीनालीमा ब्यापक क्षति पुगेको छ ।
- बारबेरा नभएकोले यि जनावरहरूले वस्तीमा पसेर बालीनालीमा ब्यापक क्षति गरिरहेका छन् । वडाको उत्तरी क्षेत्र बढी प्रभावित छ भने सबै टोलहरूमा वन्यजन्तुको प्रकोप रहेको छ ।
- सामुदायिक कुकुरले मानिसलाई टोकने, बाखा पाठा मारेर खाइदिने, सडक दुर्घटना गराउने र रातभरी भुकेर निदाउने नदिने पनि गरेका छन् ।
- कुकुरले वर्षेनी ५० जना भन्दा बढीलाई टोकने गरेको छ भने १० वर्षमा करिव ३०० जना घाइते भएका छन् ।
- जीतपुरसिमरामा एण्टिरेविज भ्याक्सिन पाउन मुस्किल भएकोले वीरगञ्ज जानुपर्ने बाध्यता छ ।

समाधानको उपाय

- वनक्षेत्र र बस्तीको सिमानामा पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा र साझेदारी वन क्षेत्रमा व्यवस्थित बारबेरा गरी वन्यजन्तुलाई बस्तीमा प्रवेश रोक्ने ।
- वनक्षेत्रमा मानिसको आवतजावत कम गर्ने र गर्ने परेमा सावधानी अपनाउने ।
- कुकुरको संख्या नियन्त्रणका लागि उपमहानगरपालिका र वडाबाट नियमित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ ।
- बार्षिक योजनामा नै कुकुरलाई भ्याक्सिनेसनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- कुकुर पाल्नेहरुको रेकर्ड वडाले राखि नियमित अनुगमन गर्नुपर्छ ।
- जीतपुरसिमामा एण्टीरेविज भ्याक्सिन पाउने व्यवस्था गर्ने । हाल पाइदैन ।

७.३.२ प्रदूषण

औद्योगिक प्रदूषण

- उपमहानगरपालिका क्षेत्र भित्र १२० भन्दा धेरै उद्योगहरु रहेका छन् ।
- यस्ता धेरै उद्योगहरुबाट निस्केको धुवाँ, छाइले वायु प्रदूषण र केमिकलुक्त पानीले जल प्रदूषण गराएको छ ।
- उद्योगबाट निस्केको केमिकलुक्त पानी उद्योगले प्रशोधन नगरी सिधै सिर्सिया खोला र अन्य खोलाहरुमा मा पठाउने गरेको छ । यसले खोला तथा पैनीको पानी प्रदूषित भएको छ ।
- बाहिर लुगा सुकाएपछि छाइको कारण कालो हुने समस्या छ ।
- बाखा बस्तुले यो पानी खाएर धेरै मरेका छन् र मानिसको पनि मृत्यु भएको छ ।
- बालीमा लगाउँदा बाली विरुवा डढेर मरेका छन् । कृषि क्षेत्रमा बाली उत्पादनमा गिरावाट आएको छ ।
- धान पसाउने बेलामा फूलमा छाइ पसेपछि फल नै नलाग्ने गरेको छ ।
- यस्तो प्रदूषित पानीका कारण धेरै जनालाई छाला सम्बन्धी समस्या देखा परिरहेको छ र दुर्गन्धका कारण बस्न नै समस्या भएको छ । उद्योग स्थापना भएका प्राय सबै वडाहरु प्रभावित भएका छन् ।
- समस्या समाधानका लागि उद्योगहरुलाई नियमन गर्ने र प्रदूषण कम गर्दै केमिकलुक्त पानीलाई प्रशोधन गरेर मात्र खोला पैनीमा पठाउन अनिवार्य गर्ने ।

बजार र घरबाट निस्कने फोहर

- वडा नं ७ मा रहेको जीतपुर बजार उपमहानगरपालिकाको प्रमुख केन्द्र हो र सबैभन्दा ठूलो बजार पनि हो । जनसंख्याको हिसावले पनि यसले सबैभन्दा ठूलो हिस्सा ओगटेको छ । यसपछि सिमरा बजार पथलैया बजार अमलेखगञ्ज बजार लगायतका बजार क्षेत्रहरु बाहिरबाट झट्ट हेर्दा त्यति सफा र स्वच्छ देखिँदैन । मुलतः यहाँ रहेका सहरी फोहरको अवस्था यसप्रकार रहेको छ ।
 - सडक किनारमा यत्रतत्र प्लास्टिक र अन्य धुलोजन्य फोहरहरु देखिन्छन् ।
 - फुटपाथमा पसलहरु थापिएका छन् जसले गर्दा मानिसहरु हिँड्न नै समस्या भएको छ ।
 - बजारक्षेत्रमा डस्टविनहरु राखिएका छैनन् जसले गर्दा फोहर एकीकृत हुन सकेको छैन ।
 - उपमहानगरपालिकाको आफ्नै डम्पिङ साइट छैन । वीरगञ्ज महानगरपालिकाको डम्पिङसाइटमा लगेर विसर्जन गरिन्छ । दैनिक फोहर नउठाउँदा समस्या भएको स्थानीय नागरिकहरुको गुनासो छ ।
- फोहर बर्गीकरण गरेर आफ्नै डम्पिङ साइट निर्माण गरी नियमित फोहर व्यवस्थापन गर्नुपर्ने सुझाव छ ।

७.४. विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई सूचना प्रविधिमैत्री गर्न गर्ने कार्यहरू

१. अध्ययन अनुसन्धान तथा प्रकाशन

- तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण: उपमहानगरपालिका भित्र विगतमा घटेका विपदका घटनाहरू (बाढी, आगलागी, हावाहुरी, शीतलहर आदि) को डिजिटल तथ्याङ्क (Database) तयार गर्ने।
- जोखिम नक्साङ्कन (Vulnerability Mapping): GIS (Geographic Information System) प्रविधिको प्रयोग गरी बाढी र आगलागीजन्य संवेदनशील क्षेत्रहरूको नक्साङ्कन गर्ने।
- प्रकाशन: सूचना, प्रविधि र सामाजिक सञ्जाल (फेसबुक, वेबसाइट) मार्फत 'Pre-information' वा पूर्वसूचना तथा सचेतनामूलक डिजिटल बुलेटिनहरू नियमित प्रकाशन गर्ने।

२. खोला नदीहरूको जलाधार संरक्षण र व्यवस्थापन

- सेन्सर जडान (Sensor Deployment): दुधौरा, बालगङ्गा जस्ता स्थानीय खोला तथा नदीहरूमा बाढीको जलस्तर मापन गर्ने 'Water Level Sensors' जडान गर्ने।
- Drones को प्रयोग: जलाधार क्षेत्रमा भइरहेको नदीजन्य पदार्थको उत्खनन वा प्राकृतिक बहाव अवरोधको तस्बिर/भिडियो खिचन ड्रोन प्रविधिको प्रयोग गरी अनुगमन गर्ने।
- नदी नियन्त्रण प्रणाली ड्र्याकिङ: निर्माण गरिएका तटबन्धहरूको डिजिटल अभिलेख राख्ने।

३. सुरक्षित पूर्वाधार विकासका कामहरूमा विपद् सुरक्षा

- E-BPS प्रणालीको सुदृढीकरण: भवन निर्माण अनुमति प्रणाली (Electronic Building Permit System) मा राष्ट्रिय भवन संहिता (NBC) अनिवार्य लागू गर्ने र सफ्टवेयरमै संरचनात्मक सुरक्षा जाँच गर्ने।
- डिजिटल चेकलिस्ट: पूर्वाधार आयोजनाहरूको ड्रइङ र डिजाइन स्वीकृत गर्दा विपद् प्रतिरोधात्मक क्षमता (Disaster Resilience Check) मापन गर्ने सफ्टवेयर बेस चेकलिस्ट बनाउने नीति लिने।

४. विपद् व्यवस्थापनमा युवा परिचालन

- डिजिटल स्वयमसेवक (Digital Volunteers): प्रविधिमा रुचि भएका युवाहरूलाई समेटेर 'IT Volunteer Group' गठन गर्ने, जसले विपदको समयमा सामाजिक सञ्जाल र कल सेन्टर व्यवस्थापनमा सहयोग गर्छन्।
- मोबाइल एप्स र तालिम: युवाहरूलाई विपदको बेला घटनास्थलबाटै फोटो, भिडियो र जीपीएस लोकेसन सहितको विवरण पठाउन मिल्ने मोबाइल एप चलाउने तालिम दिने।

५. विपद् व्यवस्थापनमा जोखिम क्षेत्रको समुदायको क्षमता विकास र संरचना विकास

- स्थानहरू: उपमहानगरपालिकाका बढी बाढी र आगलागी प्रभावित वडाहरू (जस्तै: बडहर्वा, सिमरा र पूर्व-पश्चिम राजमार्ग आसपासका क्षेत्रहरू)।
- क्षमता विकास: ती क्षेत्रका समुदायलाई मोबाइलमा आउने पूर्वसूचना (SMS Alerts) बुझ्ने र विपदको समयमा आकस्मिक सञ्चार उपकरण (जस्तै: VHF रेडियो) चलाउने तालिम दिने।

६. जलाधार क्षेत्रको विकास संरक्षण र संवर्द्धन

- भू-उपग्रह (Satellite) र GIS आधारित नीति: जलाधार क्षेत्रको अतिक्रमण रोक्न भू-उपग्रहबाट लिइएका तस्बिरहरू (Satellite Imagery) को आधारमा डिजिटल सिमाना तय गर्ने नीति बनाउने।
- Data-driven Decision Making: जलाधार क्षेत्रको माटोको क्षयीकरण र वन विनाशको प्रवृत्तिको डिजिटल डाटाबेसको आधारमा मात्रै संरक्षणका योजनाहरू स्वीकृत गर्ने नीतिगत व्यवस्था गर्ने।

७. जोखिम संवेदनशील भू-उपयोगको कामहरू

- **Zoning System:** जिआईएस (GIS) प्रविधिको प्रयोग गरी उपमहानगरपालिकालाई औद्योगिक, आवासीय, कृषि र विपद जोखिम क्षेत्र (Disaster Prone Zone) मा वर्गीकरण (Zoning) गर्ने।
- **भू-उपयोग नक्सा डिजिटल प्रणालीमा आबद्धता:** यो नक्सालाई मालपोत र उपमहानगरपालिकाको कर प्रणालीसँग डिजिटल रूपमा लिङ्क गरी जोखिमयुक्त क्षेत्रमा प्लटिङ वा निर्माण कार्य रोक्ने।

८. विपद् व्यवस्थापनको कामलाई प्रविधिमैत्री बनाउने

- **Local Emergency Operation Center (LEOC):** उपमहानगरपालिकामा एउटा आधुनिक सञ्चार कक्ष (Control Room) स्थापना गर्ने जहाँ सीसीटीभी (CCTV), मौसम पूर्वानुमान र सञ्चार सेटहरू एकीकृत रूपमा सञ्चालन हुन्।
- **SMS Gateway:** विपदको समयमा एकैपटक हजारौं नगरवासीलाई चेतावनी सन्देश (Mass SMS) पठाउन सक्ने प्रविधिको व्यवस्था गर्ने।

९. विपद् व्यवस्थापनमा अभिलेखीकरण

- **क्लाउड भण्डारण (Cloud Storage):** विपद सम्बन्धी सम्पूर्ण तथ्याङ्क, राहत वितरणको विवरण, प्रभावितहरूको सूची र नक्साहरू सुरक्षित 'Cloud Database' मा अभिलेख राख्ने।
- **ऐतिहासिक तथ्याङ्क डिजिटल स्वरूपमा:** विगतका बाढी, आगलागी र महामारीको क्षतिको विवरणलाई डिजिटल चार्ट र ग्राफमा रूपान्तरण गरी राख्ने।

१०. विपद् व्यवस्थापनमा समुदायको सहभागिता अभिवृद्धि

- **Crowdsourcing Application:** समुदायका व्यक्तिहरूले आफ्नो क्षेत्रमा भएका विपदका साना-तिना घटनाहरू सिधै उपमहानगरपालिकालाई रिपोर्ट गर्न सक्ने टोल-फ्री (Toll-Free) नम्बर सञ्चालन गर्ने।
- **सामाजिक सञ्जालमा सचेतना:** फेसबुक, टिकटक र युट्युब जस्ता सञ्चार माध्यमबाट समुदाय केन्द्रित सचेतनामूलक अडियो-भिडियो सामग्री प्रवाह गर्ने।

११. विपद् व्यवस्थापनका लागि अन्तर समन्वय र साझा कार्यहरू

- **केन्द्रीय र प्रादेशिक प्रणालीसँग आबद्धता:** राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDRRMA) को 'BIPAD Portal' सँग जितपुरसिमराको प्रणालीलाई आबद्ध (Integrate) गर्ने।
- **छिमेकी स्थानीय तहसँग सञ्चार सञ्जाल:** पर्सा र बारा जिल्लाका छिमेकी स्थानीय तहहरू (जस्तै: वीरगञ्ज महानगर, कलैया उपमहानगर) सँग विपदको सूचना तत्काल आदानप्रदान गर्न एउटा साझा 'Digital Communication Network' बनाउने।

१२. विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यहरूको अनुगमन

- **नीति:** "सूचना प्रविधिमा आधारित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन नीति" तयार गर्ने।
- **संरचना:** नगर प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा 'विपद् प्रविधि तथा अनुगमन कार्यदल' गठन गर्ने, जसमा विपद् व्यवस्थापन शाखाले प्राविधिक सचिवालयको रूपमा काम गर्छ। यसले ड्रपक्याम (CCTV), स्याटेलाइट डाटा र फिल्डबाट आएका डिजिटल रिपोर्टिङको आधारमा कामको समीक्षा गर्छ।

१३. देहायका विषयमा नीतिगत व्यवस्था गर्ने

क) विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र पूर्वचेतावनी प्रणाली:

- जल तथा मौसम विज्ञान विभागको डाटासँग लिङ्क गरी रियल-टाइम (Real-time) पूर्वचेतावनी प्रणाली (Early Warning System) स्थापना गर्ने नीति।

ख) सूचनामूलक सन्देशहरू सम्प्रेषण र जनचेतना अभिवृद्धि:

- स्थानीय एफएम, डिजिटल होर्डिङ बोर्ड र फेसबुक पेजमार्फत स्थानीय भोजपुरी र नेपाली भाषामा सूचनामूलक सन्देशहरू स्वचालित रूपमा (Automated Scheduling) सम्प्रेषण गर्ने व्यवस्था।

ग) राष्ट्रिय भवन संहिता तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण मापदण्ड:

- भवन निर्माण स्वीकृतिको डिजिटल रेकर्ड राष्ट्रिय डाटा सेन्टरसँग जोड्ने र मापदण्ड विपरीतका संरचनालाई प्रविधिको सहायताले दूयाक गर्ने।

घ) विद्यालय पाठ्यक्रममा विपद्का विषयहरू:

- स्थानीय पाठ्यक्रममा विपद् व्यवस्थापनका डिजिटल शैक्षिक सामग्री (एनिमेशन भिडियो, मोबाइल गेम वा क्विज) समावेश गर्न प्राविधिक सहयोग गर्ने नीति।

ङ) परम्परागत ज्ञान, सीप प्रविधि र अभ्यास:

- स्थानीय स्तरमा पहिलेदेखि चल्दै आएका विपद् थेगने सीपहरू (जस्तै: परम्परागत घर निर्माण शैली, अन्न भण्डारण) लाई डकुमेन्ट्री वा डिजिटल सामग्री बनाएर अभिलेखीकरण गर्ने।

च) उद्योग, व्यापार व्यवसाय, शिक्षा, जनस्वास्थ्य:

- उद्योग र विद्यालयहरूमा विपद् पूर्वतयारी योजना (Disaster Management Plan) डिजिटल रूपमा पेश गर्नुपर्ने र अस्पतालहरूमा आकस्मिक टेलिमेडिसिन (Tele-medicine) प्रणाली तयारी अवस्थामा राख्ने।

छ) जोखिम हस्तान्तरण:

- सरकारी तथा निजी भवनहरू र कृषि क्षेत्रको बीमा (Insurance) को डिजिटल रेकर्ड राख्ने र अनलाइन दाबी प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्ने।

ज) विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनमा सहकार्य र साझेदारी:

- निजी दूरसञ्चार प्रदायकहरू (Ncell, Nepal Telecom) र इन्टरनेट सेवा प्रदायक (ISPs) सँग विपद्को समयमा निःशुल्क इन्टरनेट र सञ्चार नेटवर्क उपलब्ध गराउने गरी साझेदारी गर्ने।

झ) स्वयम्सेवक समूहको गठन र क्षमता विकास:

- 'Digital Roster of Volunteers' तयार गरी कुन वडामा कुन विधाका (रगत समूह, उद्धार सीप भएका) मानिस छन्, त्यसको डिजिटल सूची अध्यावधिक राख्ने।

ञ) आपतकालीन विपद् प्रतिकार्य:

- आपतकालीन अवस्थामा तत्काल निर्णय लिन 'Dynamic Operations Dashboard' प्रयोग गर्ने, जसले कुन क्षेत्रमा कति राहत वा उद्धार टोली चाहिने हो भन्ने कुरा स्क्रिनमा देखाउँछ।

ट) विपद् व्यवस्थापन कोष:

- विपद् कोषमा हुने आम्दानी र खर्चको पूर्ण विवरण पारदर्शिताका लागि उपमहानगरको वेबसाइटमार्फत 'Digital Transparency Dashboard' मा सार्वजनिक गर्ने।

ठ) खोज तथा उद्धार कार्यदल:

- उद्धार टोलीका लागि आधुनिक उपकरणहरू (जस्तै: थर्मल क्यामेरा, सोनार उपकरण र सञ्चार सेटहरू) खरिद र मर्मत सम्भारको जिम्मा लिने।

ड) पुनर्लाभि, पुनर्निर्माण र पुनःस्थापनमा:

- विस्थापित भएका परिवारको डिजिटल पहिचान (Biometric वा QR Code आधारित प्रणाली) बनाई राहत र आवास पुनर्निर्माणको रकम सिधै बैंक खातामा (Direct Benefit Transfer - DBT) पठाउने ।

ढ) विपद् प्रभावित समुदायलाई आवास, जीविकोपार्जन र आर्थिक विकासका कार्यहरू:

- विपद् प्रभावितहरूको निजी आवास पुनर्निर्माण मर्मत तथा अस्थायी आवास निर्माणका लागि राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणले तयार गरेको पोर्टलमा ईन्ट्री गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

परिच्छेद : आठ

कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

८.१ कार्यान्वयन कार्ययोजना

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचामा पहिचान गरिएका क्रियाकलापहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न पालिकाले वार्षिक र आवधिक योजनामा समावेश गर्दै बजेट विनियोजन गर्नेछ। कार्यान्वयनको लागि प्रत्येक परियोजनासँग सम्बन्धित लक्ष्य, जिम्मेवार निकाय, कार्यान्वयन अवधि (सुरु र समाप्ति मिति), आवश्यक बजेट र स्रोतहरू स्पष्ट रूपमा तालिकाबद्ध गरी योजना तयार गरिनेछ। कार्यान्वयनका लागि पालिकाका विषयगत शाखाहरू, वडा कार्यालयहरू, स्थानीय समूह, संघसंस्था तथा विकास साझेदारहरूसँग समन्वय गरिनेछ। योजना कार्यान्वयनमा प्रगति सुनिश्चित गर्न सम्बन्धित निकाय र व्यक्तिहरूको जिम्मेवारी तोकिएर परिणाममा आधारित कार्यान्वयन प्रणाली अपनाइनेछ।

८.२ अनुगमन र मूल्याङ्कन

योजनाको कार्यान्वयनमा भएका प्रगति, कमजोरी र चुनौतीहरू पहिचान गर्न पालिकामा गठित अनुगमन समिति मार्फत नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गरिनेछ। प्रत्येक क्रियाकलाप र परियोजनाका लागि प्रमुख प्रदर्शन सूचकहरू (Key Performance Indicators) तय गरिनेछ, जसको आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछ। अनुगमन र मूल्याङ्कनका लागि आवधिक समीक्षा, स्थलगत अवलोकन, प्रगति प्रतिवेदन संकलन र विश्लेषण गर्ने कार्य गरिनेछ। प्राप्त प्रतिवेदनहरूलाई पालिकाको विपद् व्यवस्थापन समिति तथा कार्यपालिकामा छलफल गरी आवश्यक सुधारका लागि कार्ययोजना तय गरिनेछ।

८.३ समीक्षा र परिमार्जन

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचाको प्रभावकारिता र उद्देश्य प्राप्ति सुनिश्चित गर्न आवधिक रूपमा समीक्षा गरिनेछ। समीक्षा प्रक्रिया पालिकाको विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयगत शाखा, विकास साझेदार, वडास्तरीय समिति र सरोकारवाला संस्थाहरूको सहभागितामा गरिनेछ। प्रत्येक समीक्षामा योजनाका उपलब्धी, अपूरा कार्यहरू, देखिएका समस्याहरू र समाधानका उपायहरूमा छलफल गरिनेछ। आवश्यकता अनुसार योजना परिमार्जन गरी अद्यावधिक गरिनेछ। योजना परिमार्जन गर्दा स्थानीय आवश्यकता, नीतिगत परिवर्तन र विपद् जोखिमको अवस्थालाई आधार मानिनेछ। परिमार्जन र अद्यावधिक कार्यहरू पालिकाको नियमित योजना तर्जुमा प्रक्रियासँग जोडेर सञ्चालन गरिनेछ।

८.४ लगानीको न्यूनतम लक्ष

८.४.१. सरोकारवाला निकायसँग समन्वय

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा बहुप्रकोपीय जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु उत्थानशीलताको लागि दीर्घकालीन योजना र प्रभावकारी कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न पर्याप्त र सुनिश्चित लगानी आवश्यक छ। स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा (LD-CRF), २०८१ अनुसारको लक्ष्य प्राप्त गर्न चाहिने न्यूनतम लगानी पालिकाले आफ्नै स्रोत तथा अन्य सरकारी निकाय, गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, विकास साझेदार र समुदायसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने नीति अवलम्बन गर्नेछ। यसका लागि यो योजनालाई पालिकाका आवधिक तथा वार्षिक योजनामा मूलप्रवाहीकरण गरी प्राथमिकता दिइनेछ।

योजनाहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय बैठक, सहकार्य सम्झौता र प्रतिवेदन तयारीको व्यवस्था गरिनेछ। सहयोगी कार्यक्रमहरूको सूची तयार गरी नियमित अद्यावधिक गरिनेछ। यस प्रक्रियाबाट

माडी नगरपालिकामा न्यूनतम लगानी सुनिश्चित हुनुका साथै समन्वित, पारदर्शी र उत्तरदायी विकास प्रक्रिया अघि बढ्ने अपेक्षा गरिएको छ।

८.४.२ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन लगानी बजेट

स्थानीय तहका योजना र कार्यक्रमहरूमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनलाई मूलधारमा समावेश गर्दै सुरक्षित र दिगो विकास सुनिश्चित गर्न जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले विशेष प्राथमिकता दिएको छ। पहिचान गरिएका बहुप्रकोपीय जोखिमहरू र जलवायुजन्य समस्याहरू समाधान गर्न स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यहरू तर्जुमा दिग्दर्शन २०८१ अनुसार नगरपालिकाको वार्षिक बजेटको कम्तीमा ५ प्रतिशत बजेट अनिवार्य रूपमा विनियोजन गरिनेछ। यस बजेटबाट विशेष गरी जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनर्स्थापना र पुनर्लाभका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमनको सम्पूर्ण चक्रमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु अनुकूलनलाई समावेश गर्दै स्थानीय तहको समग्र विकास प्रक्रियालाई सुरक्षित, दिगो र जोखिम न्यूनीकरणमैत्री बनाइनेछ। जोखिममा रहेका पूर्वाधारहरूको सुदृढीकरण, आपतकालीन पूर्वसूचना प्रणाली सुदृढीकरण, सुरक्षित बस्ती प्रवर्द्धन, सामाजिक रूपमा संवेदनशील समूहहरूको लागि लक्षित कार्यक्रमहरू, र स्थानीय स्रोत साधन परिचालनमा यो बजेट प्राथमिकता साथ उपयोग गरिनेछ।

८.४.३ विपद् व्यवस्थापन कोष

विपद् व्यवस्थापन कोषलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनर्लाभ र पुनर्निर्माणका लागि मुख्य स्रोतका रूपमा प्रयोग गरिनेछ। कोषमा पालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट निश्चित रकम विनियोजन गरिनेछ भने बाह्य साझेदार र निजी क्षेत्रबाट पनि स्रोत परिचालन गरिनेछ।

आवधिक र वार्षिक विकास योजनामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु अनुकूलन सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण, पूर्वसूचना प्रणाली, उद्धार, राहत र पुनर्निर्माणका लागि कोष प्राथमिक रूपमा प्रयोग हुनेछ। अपाङ्गता भएका, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, गर्भवती र सुत्केरीहरूका लागि आपतकालीन राहतमा समेत यो कोष उपयोग गरिनेछ।

कोष परिचालन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि अनुसार हुनेछ र पारदर्शिता सुनिश्चित गर्न पालिका स्तरीय अनुगमन समिति र वार्षिक सार्वजनिक सुनुवाइ व्यवस्था गरिनेछ। साथै, विपद् बीमा, महिला उद्यमीका लागि कृषि बीमा, उद्धारकर्मी विमा, वारुणयन्त्र व्यवस्थापन र जोखिम सिर्जनाकर्ताद्वारा भुक्तानी व्यवस्थामा पनि कोष प्रयोग गरिनेछ।

यस कोषलाई आवधिक तथा वार्षिक योजना भित्र प्राथमिकताका साथ समावेश गरी लगानी सुनिश्चित गरिनेछ।

८.४.४ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन

यस योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ। उक्त समितिले माथि उल्लिखित सूचकहरूको आधारमा नियमित रूपमा योजना कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ। यस्तो प्रतिवेदनमा औल्याईएका सुधार गर्नुपर्ने विषयलाई सम्बन्धित विषयक्षेत्रले सुधार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ र योजनामा नै सुधार गर्नुपर्ने अवस्थामा यस योजनाको परिमार्जन गर्दा समावेश गरिनेछ। योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था, प्रभावकारिता र सिकाई संश्लेषण माथि उल्लेख गरिएको आधार रेखा र लक्ष्यमा भएको प्रगति अनुसार गरिने छ। यस योजनाको पूनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण सङ्कलन तलको तालिका बमोजिम हुनेछ:

तालिका नम्बर ५० : अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन तालिका

विवरण	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य	समय
योजना कार्यान्वयनको समीक्षा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आवधिक रुपमा समीक्षा बैठक गर्ने	यस आ.व. को कार्तिक, माघ, बैशाख र श्रावण महिना (आगामी आ.व. को)
योजनाको पुनरावलोकन	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विषयक्षेत्र अनुसारका क्रियाकलापहरूको पुनरावलोकन गरी योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक मसान्त

८.४.५ क्षमता विकास रणनीति र योजना

यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछः

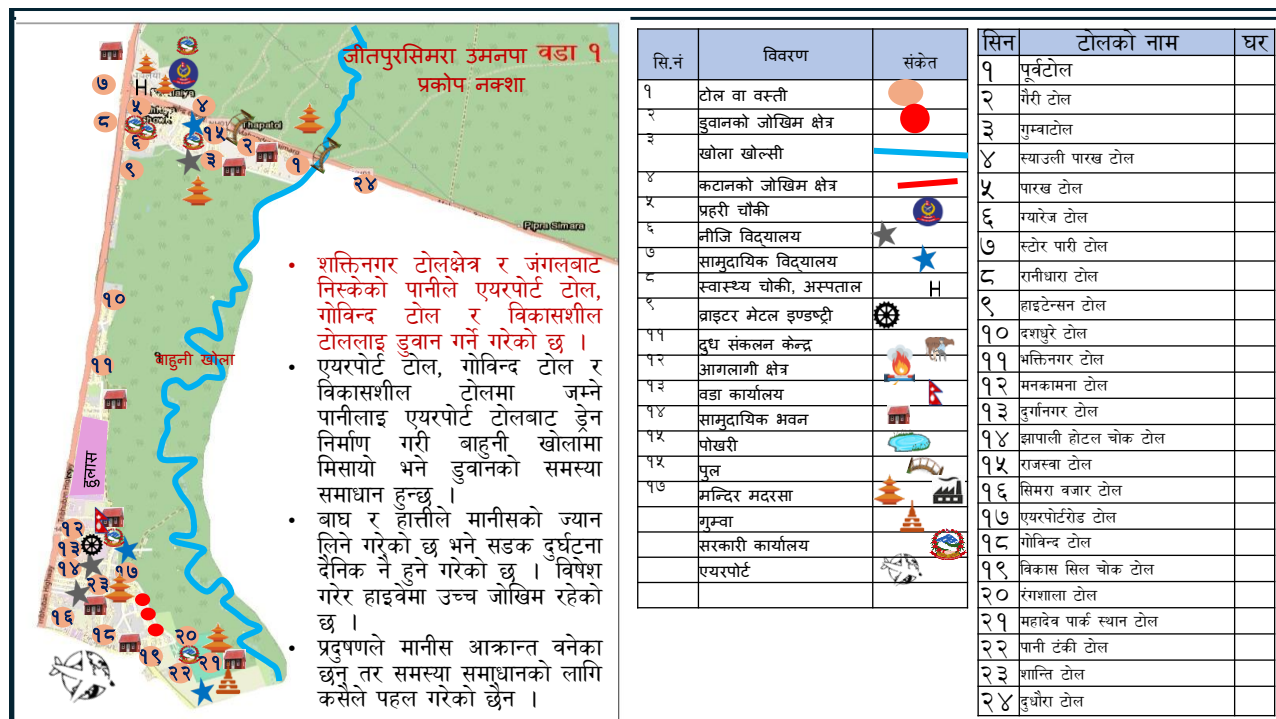
तालिका नम्बर ५१ : क्षमता विकास रणनीति र योजना

क्र.सं	क्षमता विकास क्रियाकलापहरू	जिम्मेवारी	समयतालिका
१	विषयक्षेत्रका जनशक्तिलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा अभिमुखिकरण, तालिम र अभ्यासको व्यवस्था गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
२	वडास्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखिकरण तालिम प्रदान गर्ने।	विपद् व्यवस्थापन शाखा	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आगामी आ. व. योजना तर्जुमा प्रक्रिया शुरु हुनु भन्दा अगावै
४	विपद् प्रभावित स्थानमा रहेका विद्यालयहरू र स्थानीय स्वयम्सेवकहरूलाई विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न विषयक्षेत्रको क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि
५	बन्दोबस्तीका सामान तथा औजारहरू व्यवस्थापनका लागि विषयक्षेत्रहरूको क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि

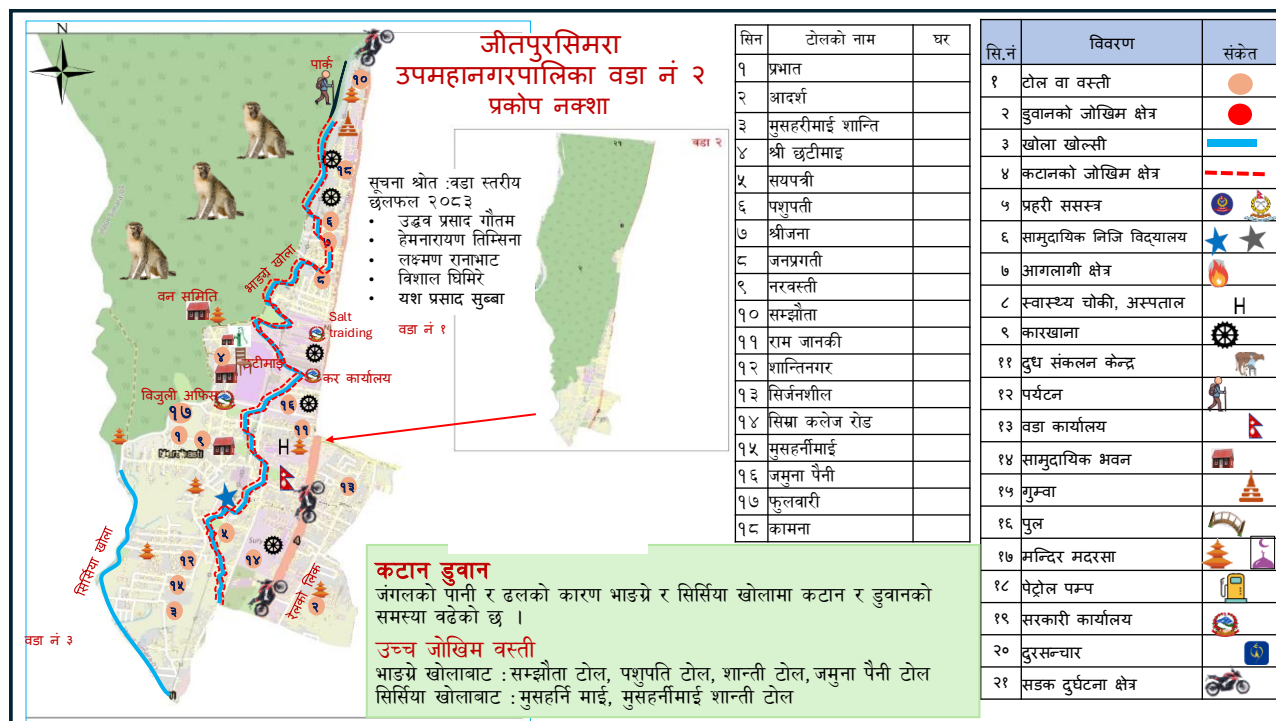
अनुसूचीहरू

अनुसूची १ : प्रकोप नक्शाहरू

वडा नं १

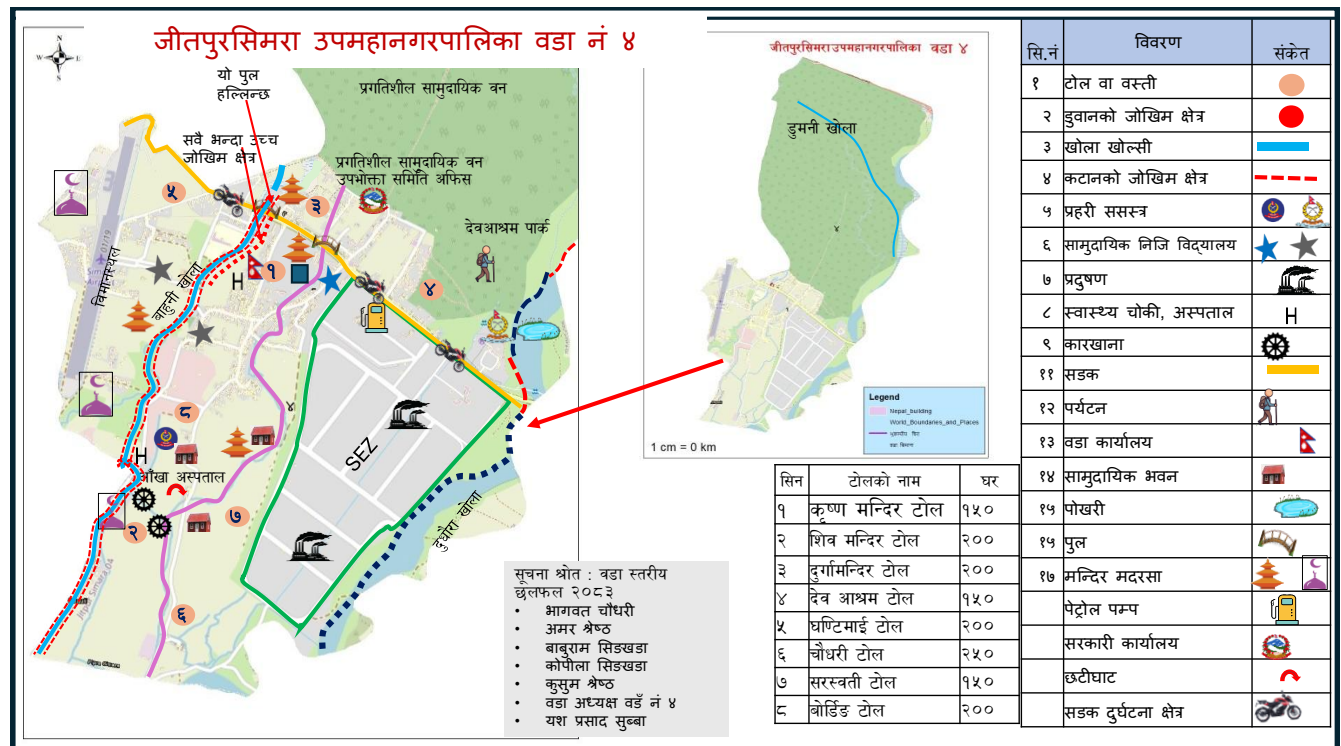
वडा नं २

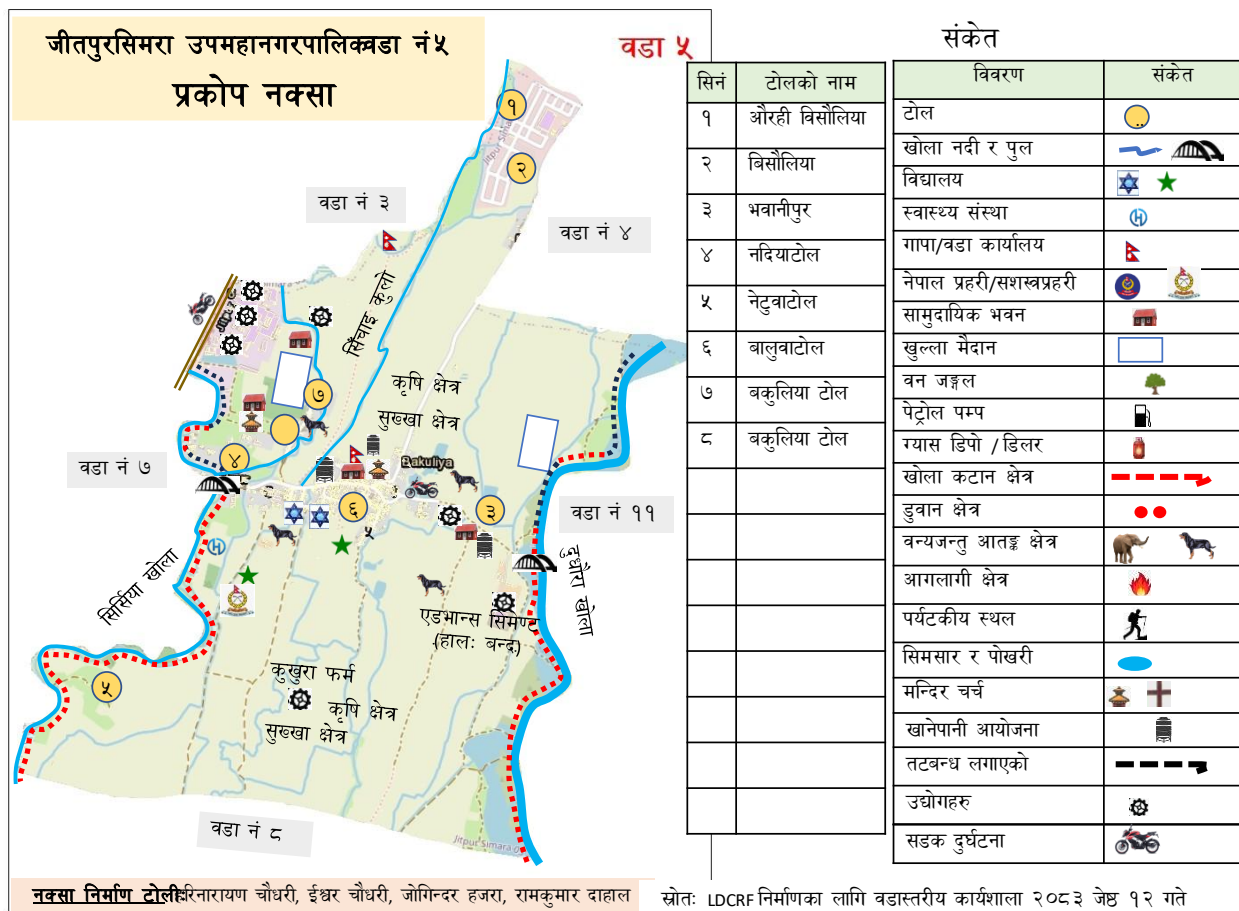
वडा नं ३

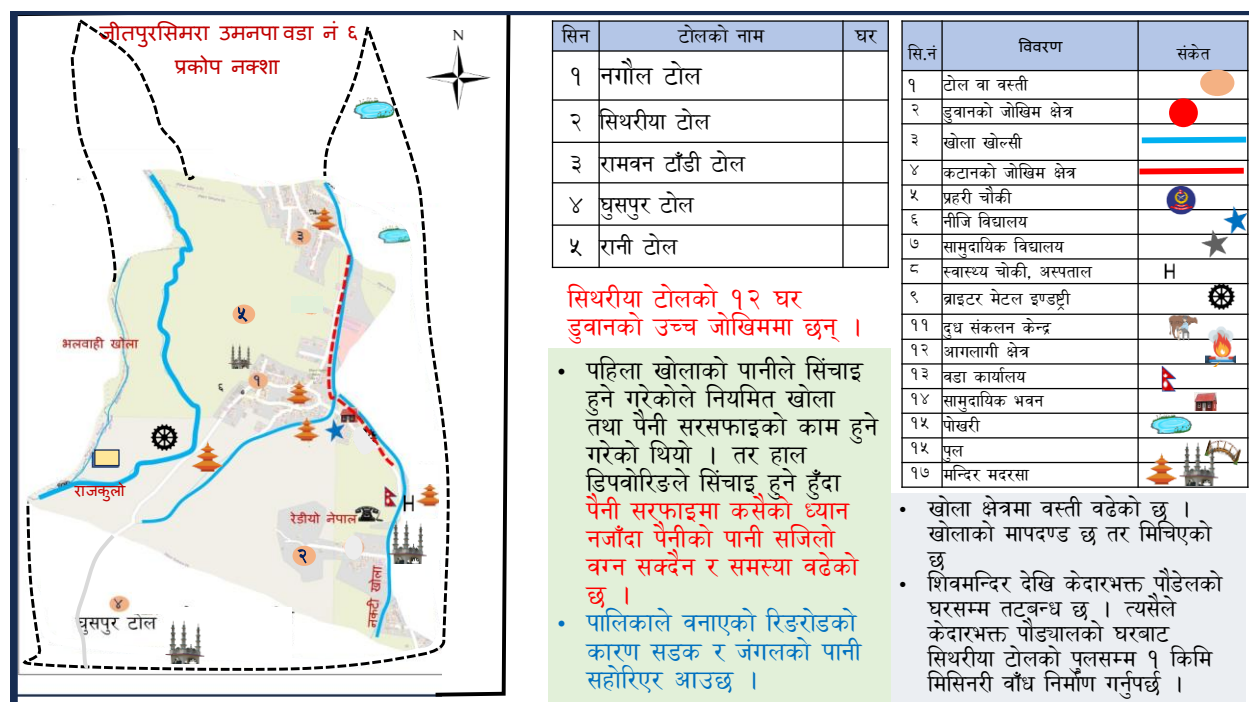
वडा नं ४

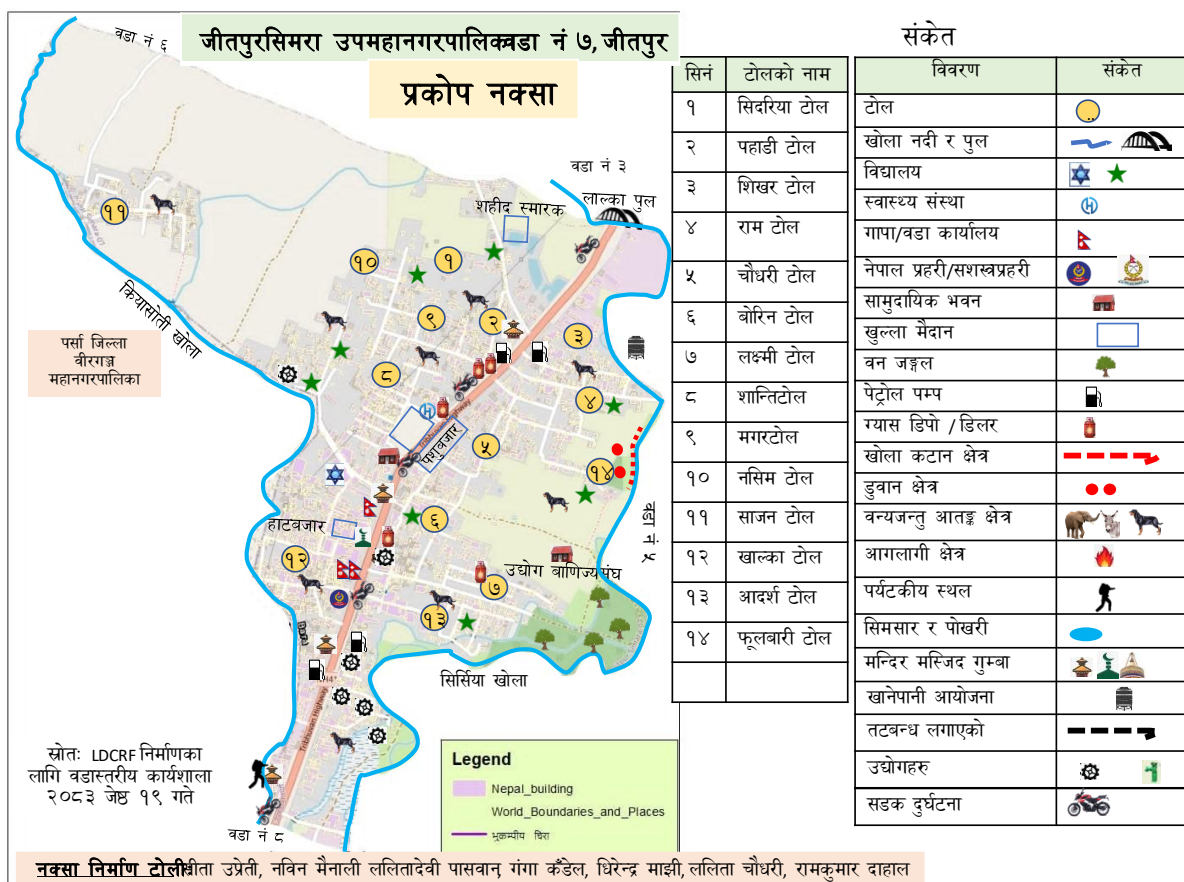
वडा नं ५

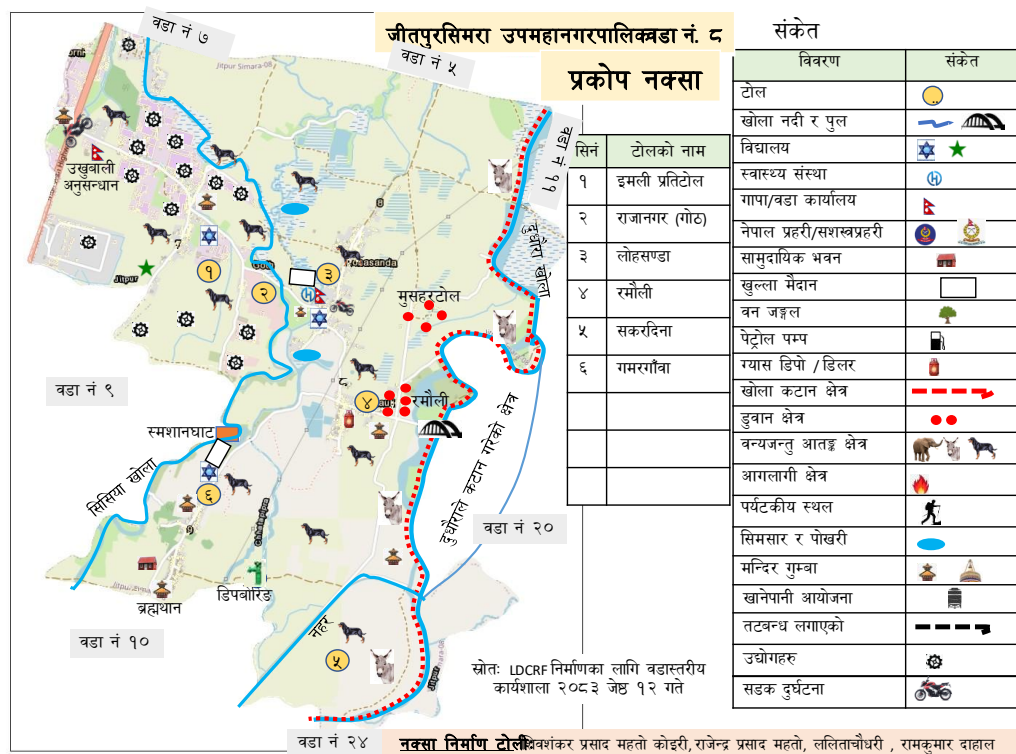
वडा नं ६

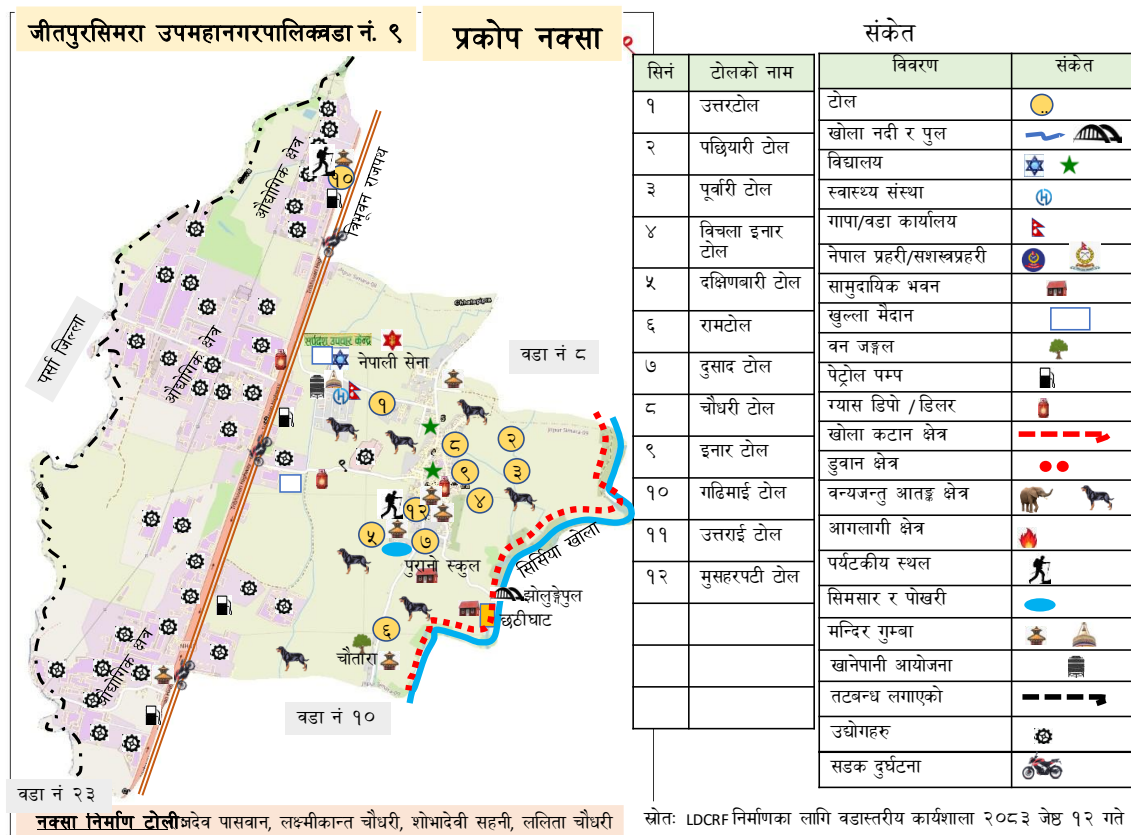
वडा नं ७

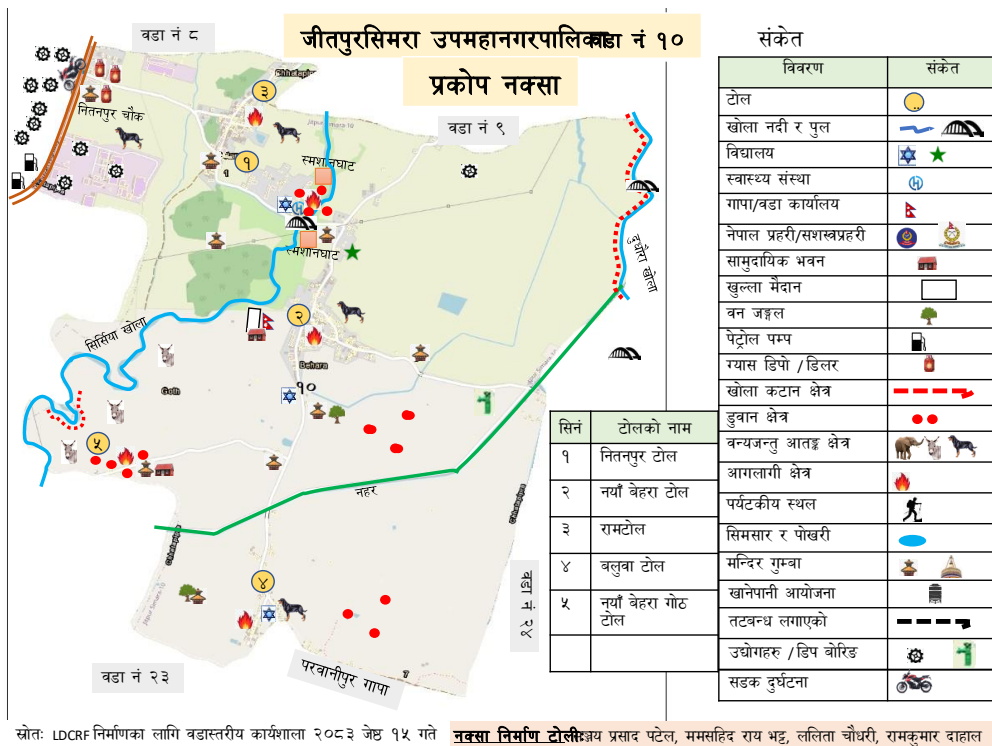
वडा नं ८

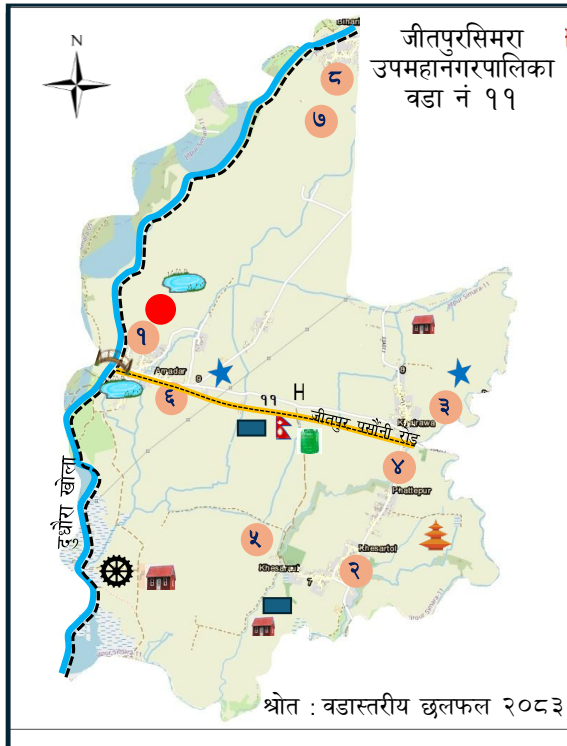
वडा नं ९

वडा नं. १०

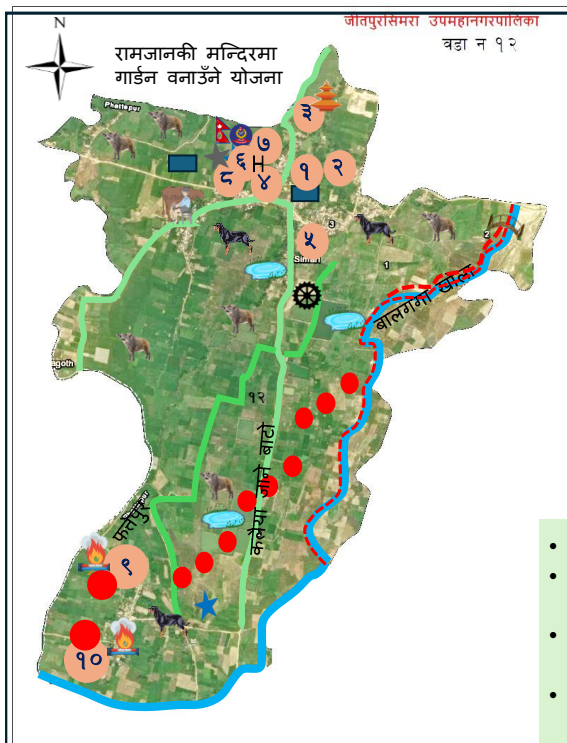
वडा नं. ११

सि.नं	टोलको नाम	घर	सि.नं	विवरण	संकेत
१	आमाडार उत्थानशील टोल	११०	१	टोल वा वस्ती	
२	दलित टोल विकास	६०	२	डुवानको जोखिम क्षेत्र	
३	खैरवा टोल विकास	८०	३	खोला खोल्सी	
४	सिसहनीया टोल विकास	४०	४	कटानको जोखिम क्षेत्र	
५	खैरौल टोल विकास	९०	५	प्रहरी चौकी	
६	आमाडार टोल विकास	८०	६	नीजि विद्यालय	
७	सानो आमाडार टोल विकास	२५	७	सामुदायिक विद्यालय	
८	इमलीप्रति आमाडार	२०	८	स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल	
			९	ब्राइटर मेटल इण्डस्ट्री	
			११	खुल्ला र सुरक्षित क्षेत्र	
			१२	आगलागी क्षेत्र	
			१३	वडा कार्यालय	
			१४	सामुदायिक भवन	
			१५	पोखरी	
			१६	पुल	
			१७	रामजानकी मन्दिर पर्यटन	

- दुधौरा खोलामा सबै स्थानमा बाँध निर्माण भएको छ ।
- ५ वर्ष यता खोलाबाट डुवान र काटानको समस्या भएको छैन ।
- वडाको पश्चिम उत्तर क्षेत्रमा सेज क्षेत्र रहेको छ । हाल ५, ७ वटा कारखाना स्थापना भइसकेका छन् । कारखानाबाट निस्कने केमिकलका कारण दुधौरा खोला प्रदुषण भइरहेको छ ।
- केमिकलका कारण खोलाको माछा मरेका छन भने सो खोलाको पानी हाल प्रयोग गर्न नमिल्ने अवस्थामा पुगेको छ ।
- पहिला हिन्दुहरुले यो खोलाको पानी धार्मिक प्रयोजनको लागि प्रयोग हुनेगरेको थियो ।

वडा नं. १२

सि.नं	टोलको नाम	घर	सि.नं	विवरण	संकेत
१	चौधरी ब्रम्ह टोल	१५५	१	टोल वा वस्ती	
२	घागटोल/प्रगति टोल	१४०	२	डुवानको जोखिम क्षेत्र	
३	झुगाडी/रामजानकी टोल	५०	३	खोला खोल्सी	
४	राय टोल	९०	४	कटानको जोखिम क्षेत्र	
५	सेमरी टोल	१२५	५	प्रहरी चौकी	
६	वजार टोल	६०	६	नीजि विद्यालय	
७	पोता टोल	४०	७	सामुदायिक विद्यालय	
८	शान्ती टोल	८५	८	स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल	
९	पिपरीया उत्तर	११०	९	ब्रिगेड कारखाना	
१०	पिपरीया दक्षिण	११५	११	खुल्ला र सुरक्षित क्षेत्र	
			१२	आगलागी क्षेत्र	
			१३	वडा कार्यालय	
			१४	सामुदायिक भवन	
			१५	पोखरी	
			१६	पुल	
			१७	रामजानकी मन्दिर पर्यटन	

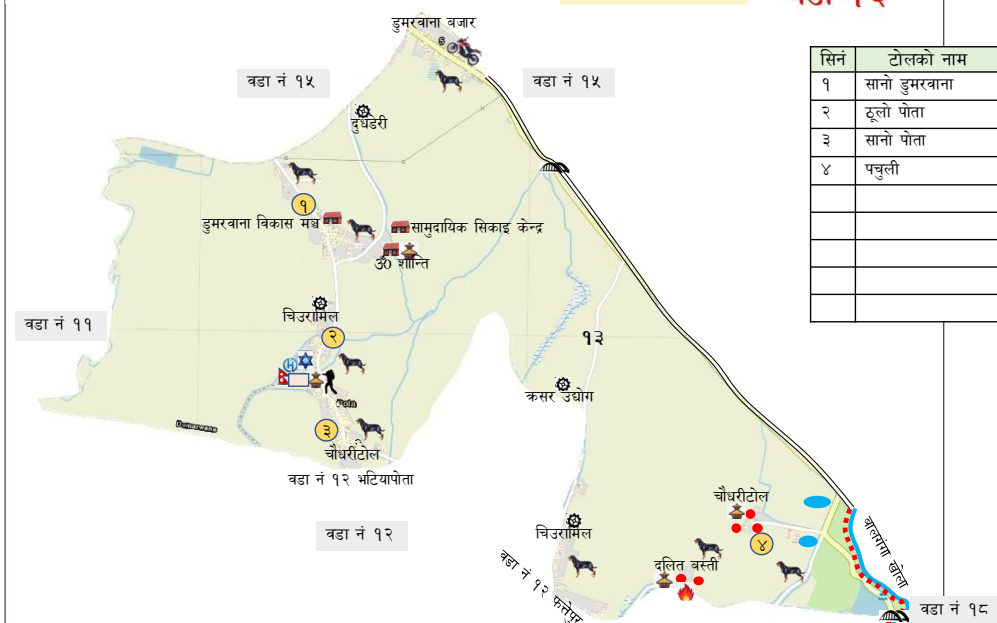
- बालगंगा खोलामा कच्ची माटोको तटबन्ध निर्माण गरेको छ
- खोलामा माटो उत्खनन गर्न वनले रोक लगाएकोले चुरेदेखिको माटो खोलामा थोपरिदा खोला उकासको समस्या बढेको छ ।
- खोला र खोला बाहिरको जमिन समान भइदिँदा बाढी बढेको बेलामा वस्तीमा खास गरी पिपरीया उत्तर र दक्षिण डुवानको चपेटामा पर्ने गरेको छ ।
- बालगंगा खोला करिडोरमा कृषि सडक या कलैया जाने बाटोमा माटो फिलिङ गरेर पिचिङ गरेमा वस्तीमा डुवानको जोखिम समाधान हुन्छ ।

वडा नं. १३

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका नं १३

प्रकोप नक्सा

वडा १३

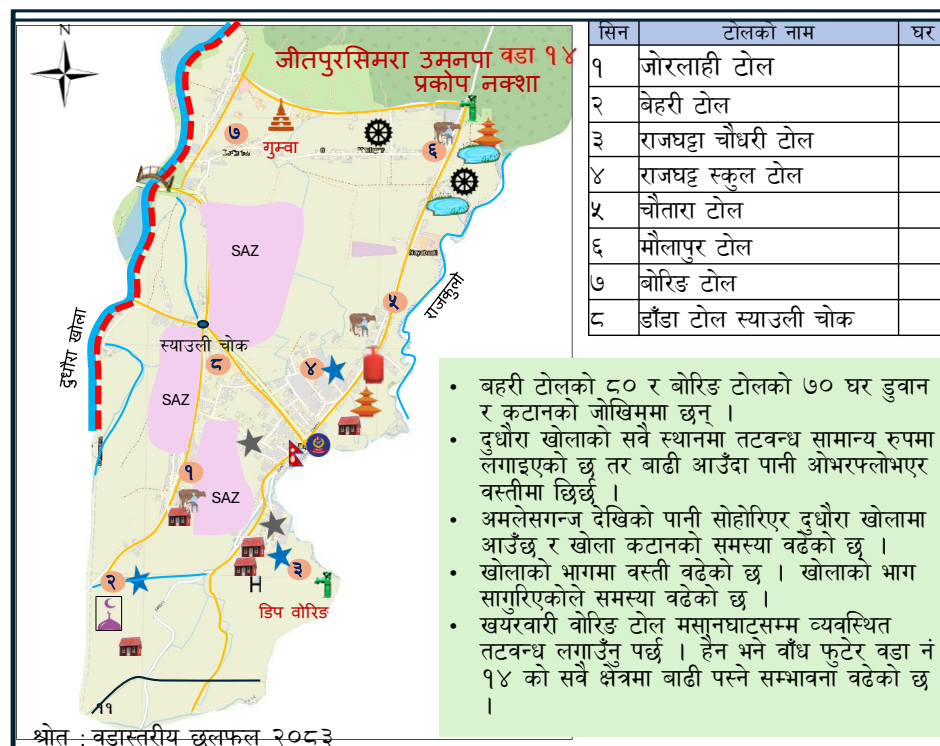
स्रोत: LDCRF निर्माणका लागि वडास्तरीय कार्यशाला २०८३ जेष्ठ १३ गते

नक्सा निर्माण टोली हेम नारायण चौधरी, गोविन्द चौधरी, हरि फड़नत थारु, रामकमार दाहाल

सिंन	टोलको नाम	घरधुरी
१	सानो डुमरवाना	
२	ढूलो पोता	
३	सानो पोता	
४	पचुली	

विवरण	संकेत
टोल	
खोला नदी र पुल	
विद्यालय	
स्वास्थ्य संस्था	
गापा/वडा कार्यालय	
नेपाल प्रहरी/सशस्त्रप्रहरी	
सामुदायिक भवन	
खुल्ला मैदान	
वन जङ्गल	
पेट्रोल पम्प	
ग्यास डिपो /डिलर	
खोला कटान क्षेत्र	
डुवान क्षेत्र	
वन्यजन्तु आतङ्क क्षेत्र	
आगलागी क्षेत्र	
पर्यटकीय स्थल	
सिमसार र पोखरी	
मन्दिर चर्च गुम्बा	
खानेपानी मुहान	
तटबन्ध लगाएको	
उद्योगहरू	
सडक दुर्घटना	

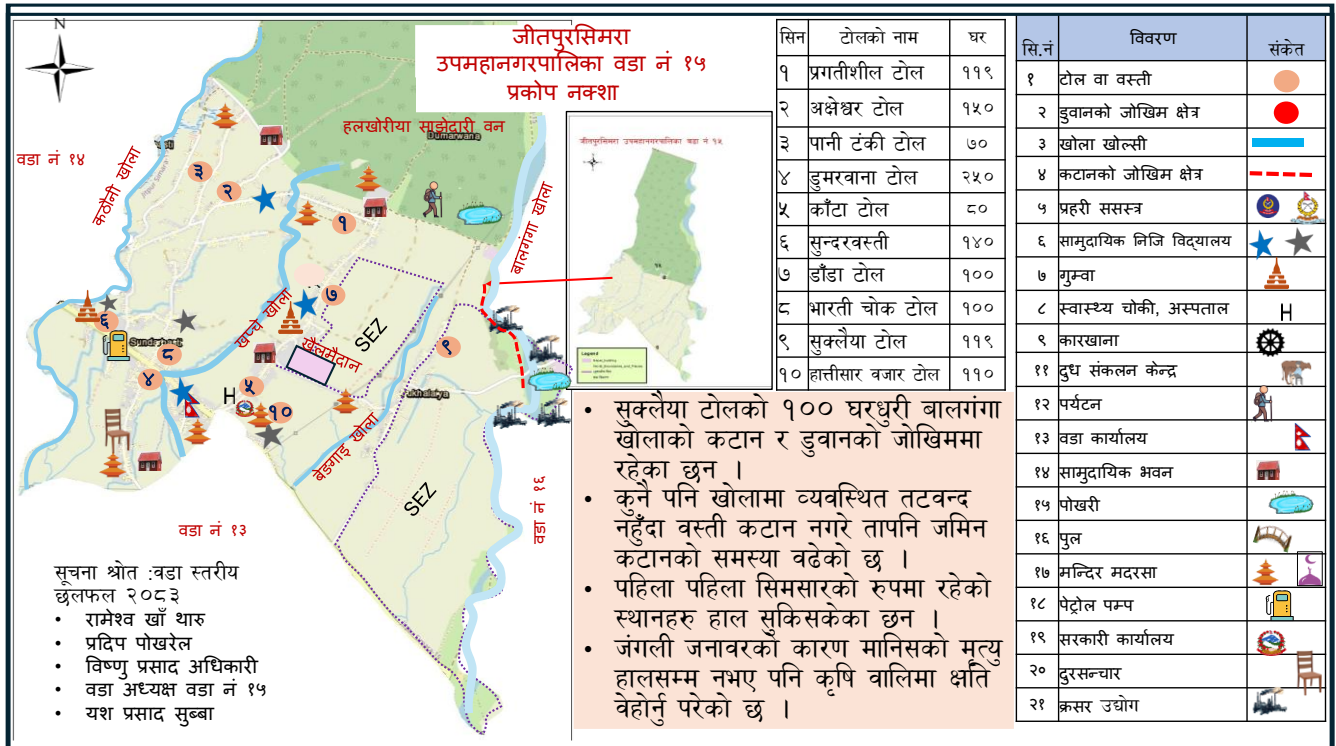
वडा नं. १४

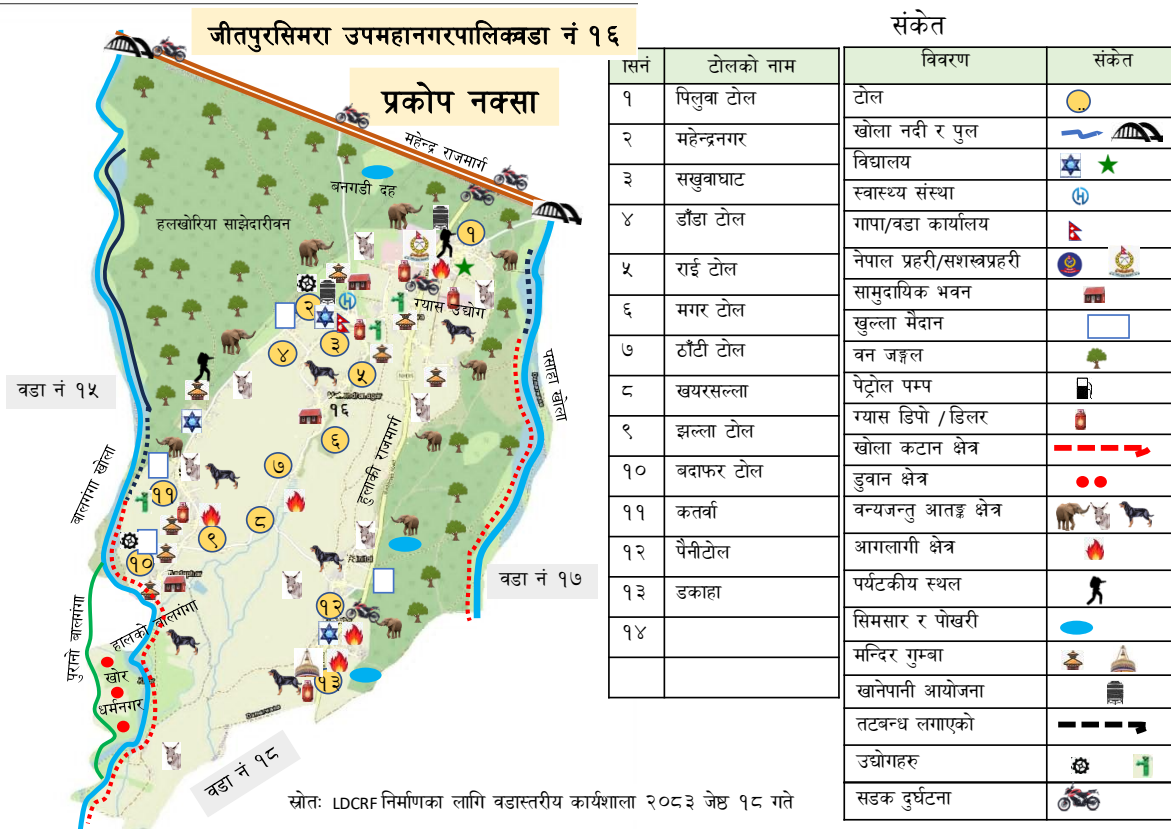
श्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

सि.नं	विवरण	संकेत
१	टोल वा वस्ती	
२	डुवानको जोखिम क्षेत्र	
३	खोला खोल्सी	
४	कटानको जोखिम क्षेत्र	
५	प्रहरी ससस्त्र	
६	सामुदायिक निजि विद्यालय	
७	आगलागी क्षेत्र	
८	स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल	
९	कारखाना	
११	दुध संकलन केन्द्र	
१२	पर्यटन	
१३	वडा कार्यालय	
१४	सामुदायिक भवन	
१५	पोखरी	
१६	पुल	
१७	मन्दिर मदरसा	
१८	पेट्रोल पम्प	
१९	गुम्वा	
२०	डिप वोरिड	
२१	सडक दर्धटना क्षेत्र	

वडा नं. १५

वडा नं. १६

नक्सा निर्माण टोली: हरिदेव खरेल, रविन्द्रराज भण्डारी, तिलक जिम्बा, ज्ञान बहादुर रानामगर, धिरेन्द्र माझी, ललिता चौधरी, रामकुमार दाहाल

वडा नं. १६ टाँगियाबस्ती

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १६ टाँगियाबस्ती

प्रकोप नक्सा

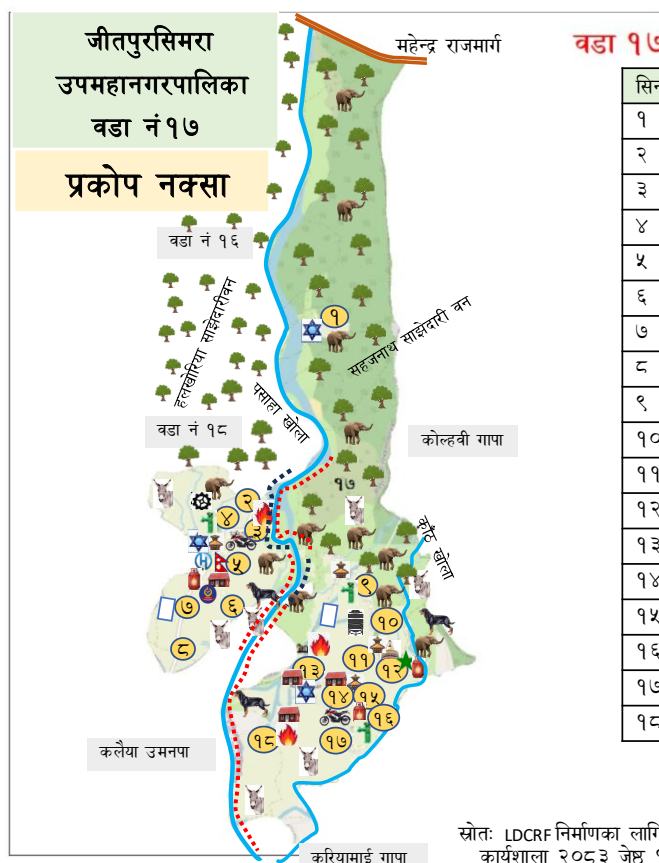

नक्सा निर्माण टोली: हरिदेव खरेल, रविन्द्रराज भण्डारी, तिलक जिम्बा, ज्ञान बहादुर रानामगर, रामकुमार दाहाल

संकेत			
सिन	टोलको नाम	घरघुरी	संकेत
१	१० नम्बर		टोल
२	शान्तिटोल		खोला नदी र पुल
३	रमेश टोल		विद्यालय
४	ढोलके चोक		स्वास्थ्य संस्था
५	सुमनचोक		गापा/बडा कार्यालय
६	अम्बर चोक		नेपाल प्रहरी/सशस्त्रप्रहरी
७	६ नम्बर		सामुदायिक भवन
८	पाखिन चोक		खुल्ला मैदान
९	विरमान चोक		वन जङ्गल
१०	सरोज टोल		पेट्रोल पम्प
११	झल्ला चोक		रयास डिपो / डिलर
१२	पूर्वटोल		खोला कटान क्षेत्र
१३	रुम्बा चोक		डुवान क्षेत्र
१४	४ नम्बर		वन्यजन्तु आतङ्क क्षेत्र
१५			आगलागी क्षेत्र
१६			पर्यटकीय स्थल
१७			सिमसार र पोखरी
१८			मन्दिर चर्च गुम्बा
			खानेपानी मुहान
			तटबन्ध लगाएको
			उद्योगहरू / छिप बोरिड
			सडक दुर्घटना

स्रोत: LDCRF निर्माणका लागि वडास्तरीय कार्यशाला २०८३ जेष्ठ १८ गते

वडा नं १७

स्रोत: LDCRF निर्माणका लागि वडास्तरीय कार्यशाला २०८३ जेष्ठ १७ गते

संकेत

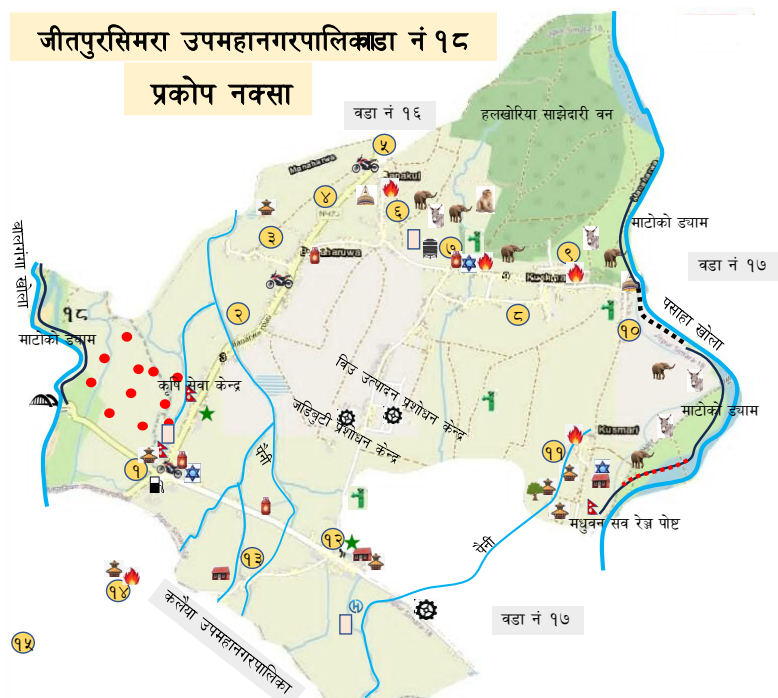
सिन	टोलको नाम	घरघुरी	विवरण	संकेत
१	मठियानी टोल	३५	टोल	
२	मुसहर टोल	४०	खोला नदी र पुल	
३	चौधरी टोल	९५	विद्यालय	
४	बस्नेत टोल	२५	स्वास्थ्य संस्था	
५	बजार टोल	४०	गापा/बडा कार्यालय	
६	छतिवन टोल		नेपाल प्रहरी/सशस्त्रप्रहरी	
७	काटा टोल	२०	सामुदायिक भवन	
८	आपटोल	३०	खुल्ला मैदान	
९	नमुना टोल	७०	वन जङ्गल	
१०	जमुना टोल	३५	पेट्रोल पम्प	
११	सिरिस टोल	२०	रयास डिपो / डिलर	
१२	पिपलडाँडा	४५	खोला कटान क्षेत्र	
१३	मुसहर टोल	४०	डुवान क्षेत्र	
१४	मेल टोल	३०	वन्यजन्तु आतङ्क क्षेत्र	
१५	शान्तिटोल	५५	आगलागी क्षेत्र	
१६	मदन टोल	७	पर्यटकीय स्थल	
१७	झोडा टोल	१५५	सिमसार र पोखरी	
१८	रघुनाथपुर	१७०	मन्दिर चर्च	
			खानेपानी आयोजना	
			तटबन्ध लगाएको	
			उद्योगहरू डिपबोरिड	
			सडक दुर्घटना	

नक्सा निर्माण टोली: बहादुर गंतान, बिप्लव घिमिरे, सुलभ दर्लामी, ललिता चौधरी, रामकुमार दाहाल

वडा नं. १८

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका नं १८

प्रकोप नक्सा

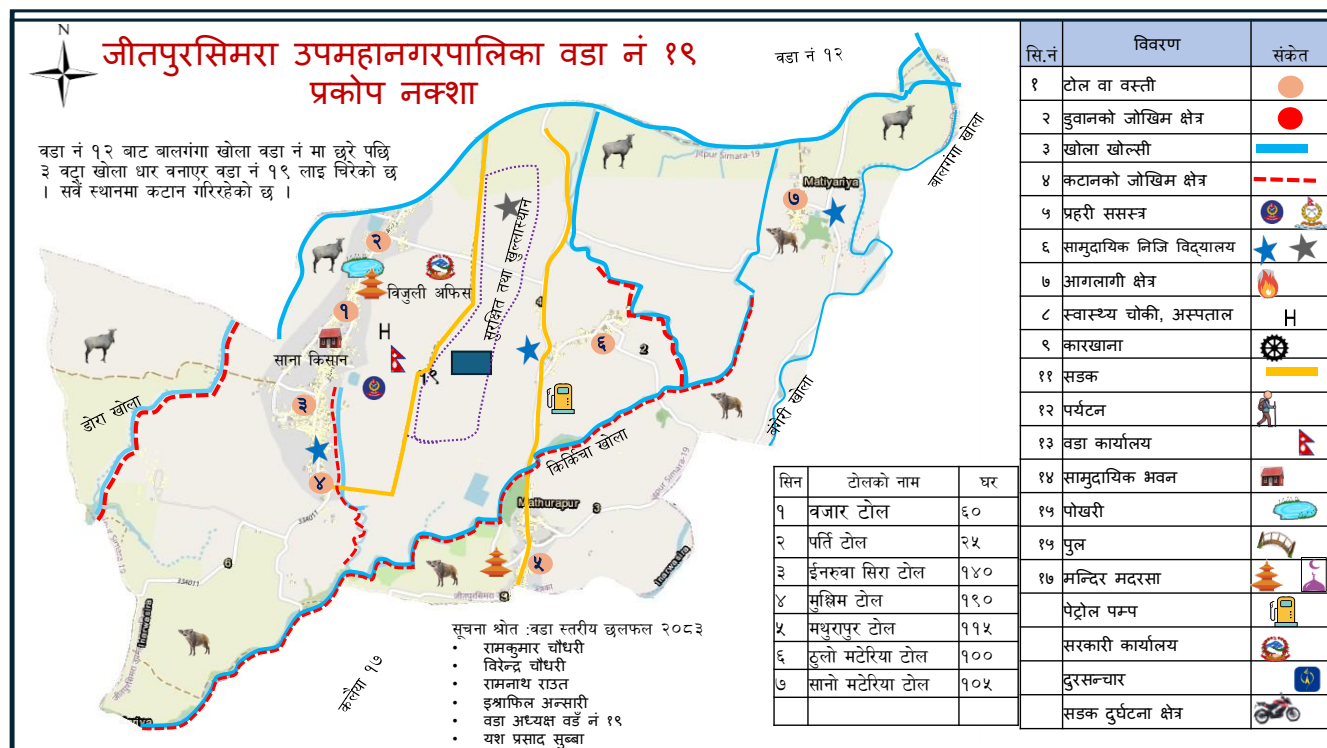

नक्सा निर्माण टोली अंतरवायु वाग्ले, सुकन्द प्रसाद सापकोटा, नजरमान वजु, शिव प्रसाद ढुङ्गाना, ललिता चौधरी, रामकुमार दाहाल

संकेत				
सिं	टोलको नाम	घरघुरी	विवरण	संकेत
१	वडहर्वा		टोल	
२	वाईबा टोल		खोला नदी र पुल	
३	धारा टोल		विद्यालय	
४	मोती चोक		स्वास्थ्य संस्था	
५	शंकरचोक		गापा/बडा कार्यालय	
६	बंकुल टोल		नेपाल प्रहरी/सहास्रप्रहरी	
७	लामीडाँडा		सामुदायिक भवन	
८	कुशमाडी शान्ति टोल		खुल्ला मैदान	
९	मुसहर टोल		वन जङ्गल	
१०	पसाहा टोल		पेट्रोल पम्प	
११	कुशमाडी चौधरी टोल		ग्यास डिपो /डिलर	
१२	उचिडी टोल		खोला कटान क्षेत्र	
१३	उत्तरबारी		डुवान क्षेत्र	
१४	उत्तरबारी		वनयज्ञतृ आतङ्ग क्षेत्र	
१५	परास टोल		आगलागी क्षेत्र	
१६	श्रीपुर		पर्यटकीय स्थल	
१७			सिमसार र पोखरी	
१८			मन्दिर चर्च गुम्बा	
१९			खानेपानी मुहान	
२०			तटबन्ध लगाएको	
२१			उद्योगहरु / छिप बेरिड	
२२			सडक दुर्घटना	

स्रोत: LDCRF निर्माणका लागि वडास्तरीय कार्यशाला २०८३ जेष्ठ १८ गते

वडा नं. १९

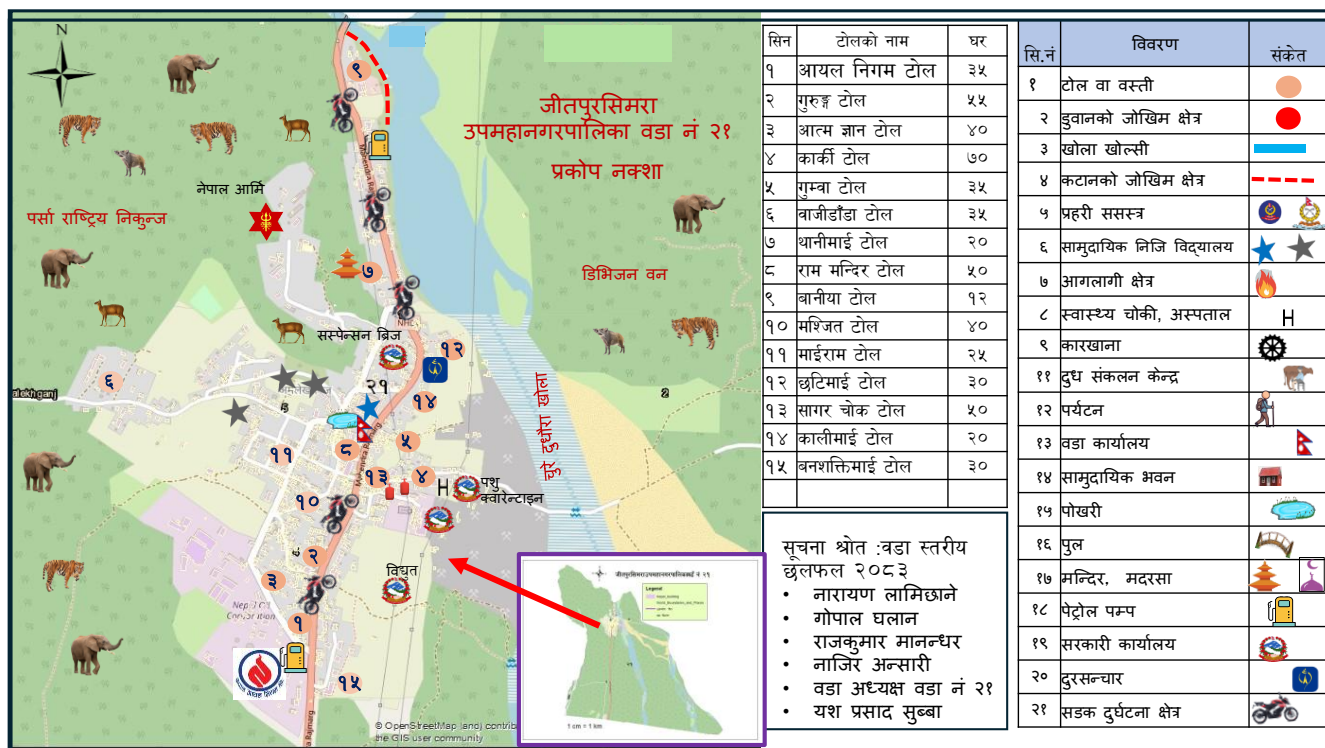
वडा नं. २०

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं २०

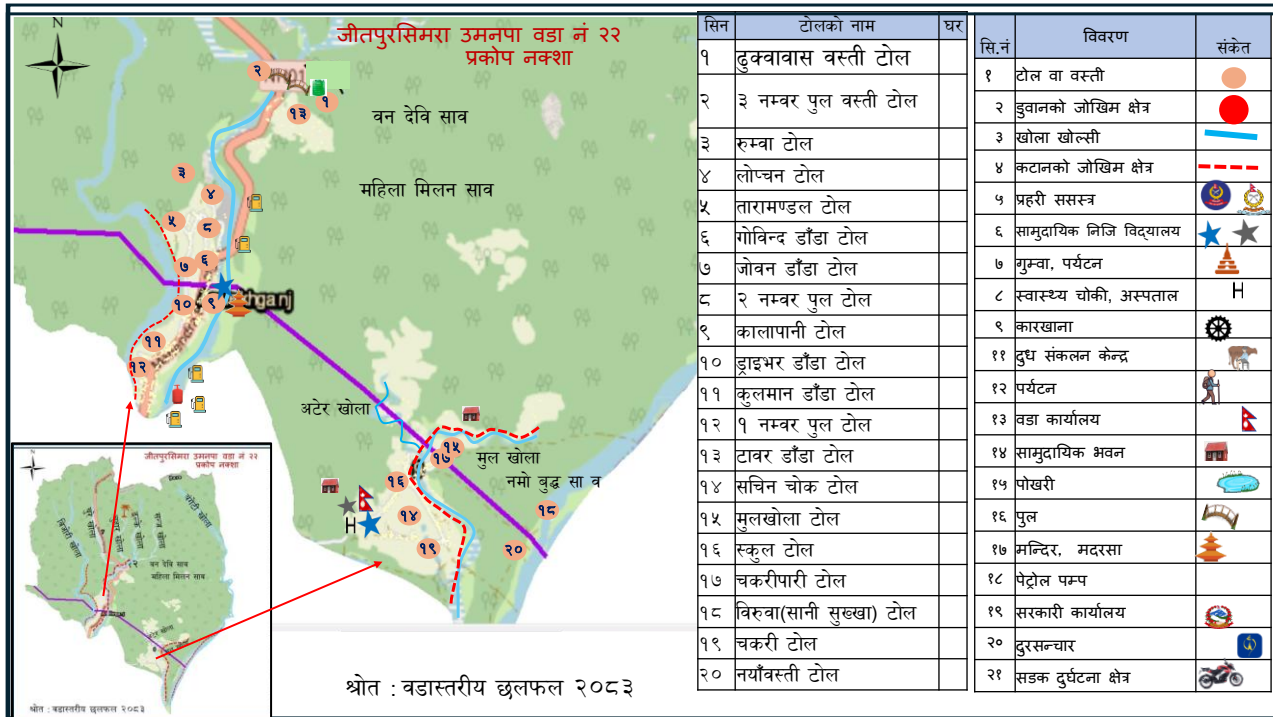

सि.नं	टोलको नाम	घरपुरी	विवरण	संकेत
१	टोलो बसडिलवा	३००	टोल	
२	सानो बसडिलवा	१२५	खोला नदी र पुल	
३	बसतपुर	७०	विद्यालय	
४	कमलभुईया	६०	स्वास्थ्य संस्था	
५	मुस्लिम टोल	१००	गापा/वडा कार्यालय	
६	गुलरिया टोल	१००	नेपाल प्रहरी/सशस्त्रप्रहरी	
७	कचनपुर	७०	सामुदायिक भवन	
			खुल्ला मैदान	
			वन जङ्गल	
			पेट्रोल पम्प	
			ग्यास डिपो /डिलर	
			खोला कटान क्षेत्र	
			दुबान क्षेत्र	
			वन्यजन्तु आतङ्क क्षेत्र	
			आगलागी क्षेत्र	
			पर्यटकीय स्थल	
			सिमसार र पोखरी	
			मन्दिर मस्जिद गुम्बा	
			खानेपानी मुहान	
			तटवन्ध लगाएको	
			उद्योगहरू / डिप बोरिङ	
			सडक दुर्घटना	

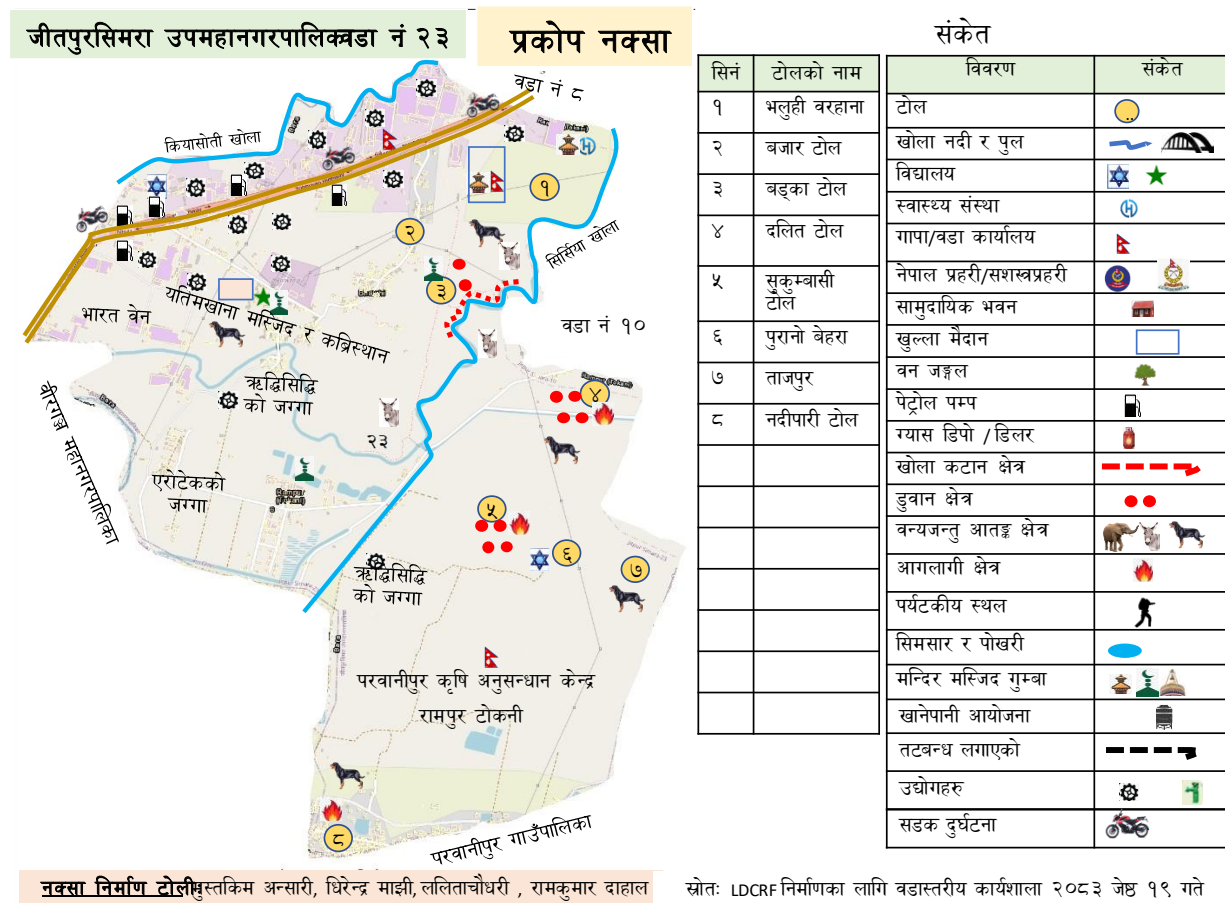
वडा नं. २१

वडा नं. २२

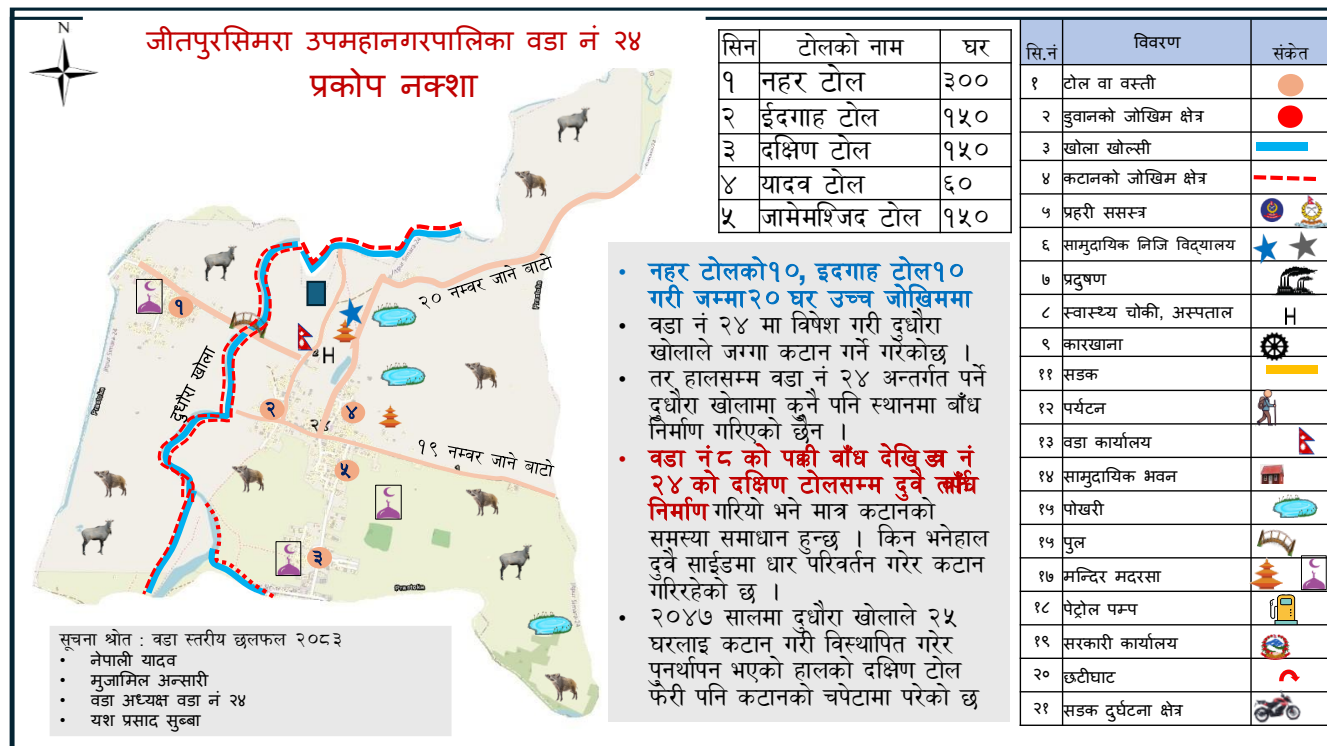
वडा नं. २३

नक्सा निर्माण टोली: मुस्तकिम अन्सारी, धिरेन्द्र माझी, ललिताचौधरी, रामकुमार दाहाल

स्रोत: LDCRF निर्माणका लागि वडास्तरीय कार्यशाला २०८३ जेष्ठ १९ गते

वडा नं. २४

अनुसूची २ : पालिकाको वडागत प्रकोप स्तरीकरण

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १ प्रकोप स्तरिकरण											
											मिति २०८३ जेष्ठ १४
प्रकोप	डुवान	कटान	हुरीवतास	ज.आ.	प्रदुषण	स.दु.	वि.दु.	चट्याड	सर्पदंश	शीतलहर	लु
डुवान		डुवान	डुवान	ज.आ.	प्रदुषण	स.दु.	डुवान	डुवान	डुवान	डुवान	डुवान
कटान			हुरीवतास	ज.आ.	प्रदुषण	स.दु.	वि.दु.	कटान	सर्पदंश	शीतलहर	लु
हुरीवतास				ज.आ.	प्रदुषण	स.दु.	हुरीवतास	हुरीवतास	सर्पदंश	शीतलहर	हुरीवतास
ज.आ.					ज.आ.	स.दु.	जनावर	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.
प्रदुषण						स.दु.	प्रदुषण	प्रदुषण	प्रदुषण	प्रदुषण	प्रदुषण
स.दु.							स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.
वि.दु.								वि.दु.	सर्पदंश	वि.दु.	वि.दु.
चट्याड									सर्पदंश	शीतलहर	लु
सर्पदंश										सर्पदंश	सर्पदंश
शीतलहर											शीतलहर
लु											
अंकभार	८	२	६	९/१	९/२	११	५/१	१	७	५/२	३
स्तर	४	१०	६	२	३	१	७	११	५	८	९

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग

स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १४

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं २
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ २०

प्रकोप	कटान	डुवान	हुरीवतास	ज.आ.	प्रदूषण	स.दु.	आगलागी	वि.दु.	सर्पदंश	चट्याड
कटान		कटान	हुरीवतास	ज.आ.	प्रदूषण	स.दु.	आगलागी	वि.दु.	सर्पदंश	कटान
डुवान			हुरीवतास	ज.आ.	प्रदूषण	स.दु.	डुवान	डुवान	सर्पदंश	डुवान
हुरीवतास				ज.आ.	प्रदूषण	स.दु.	हुरीवतास	हुरीवतास	सर्पदंश	हुरीवतास
ज.आ.					प्रदूषण	स.दु.	ज.आ.	ज.आ.	सर्पदंश	ज.आ.
प्रदूषण						प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण
स.दु.							स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.
आगलागी								आगलागी	सर्पदंश	आगलागी
वि.दु.									सर्पदंश	वि.दु.
सर्पदंश										सर्पदंश
चट्याड										
अंकभार	३/१	४/१	६	७	१०	९	४/२	३/२	८	१
स्तर	८	६	५	४	१	२	७	९	३	१०

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ २०

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं ३
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ २०

प्रकोप	स. दु.	प्रदूषण	बालीरोग	खडेरी	हावाहुरी	शीतलहर	वन्यजन्तु	सर्पदंश	बाढी	आगलागी
स. दु.		स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
प्रदूषण			प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण
बालीरोग				बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
खडेरी					खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी
हावाहुरी						हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
शीतलहर							शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
वन्यजन्तु								वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु
सर्पदंश									सर्पदंश	सर्पदंश
बाढी										बाढी
आगलागी										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

यस वडामा सामुदायिक कुकुर र विद्युत दुर्घटनाको समस्या पनि धेरै नै रहेको छ ।

नोट: सा. कुकुर = सामुदायिक कुकुर आतङ्क, स. दु. = सडक दुर्घटना, वि. दु. = विद्युत दुर्घटना । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना नगरिएको ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं ४
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १९

प्रकोप	स.दु.	ज.आ.	डुवान	कटान	हुरीवतास	चट्याङ	वि.दु.	सर्पदंश	खडेरी	शीतलहर
स.दु.		स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.
ज.आ.			ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.
डुवान				कटान	हुरीवतास	डुवान	वि.दु.	डुवान	खडेरी	शीतलहर
कटान					हुरीवतास	कटान	कटान	कटान	कटान	कटान
हुरीवतास						हुरीवतास	हुरीवतास	हुरीवतास	हुरीवतास	हुरीवतास
चट्याङ							वि.दु.	चट्याङ	चट्याङ	चट्याङ
वि.दु.								वि.दु.	कटान	वि.दु.
सर्पदंश									खडेरी	सर्पदंश
खडेरी										खडेरी
शीतलहर										
अंकभार	१०	९	३/२	२/२	८	४	५	२/१	३/१	२/३
स्तर	१	२	७	९	३	५	४	८	६	१०

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १९

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा - ५
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १२

प्रकोप	बाढी	प्रदूषण	बालीरोग	हावाहुरी	सुख्खाखडेरी	स. दु.	सा. कुकुर	शीतलहर	आगलागी	वि. दु.
बाढी		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
प्रदूषण			प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण
बालीरोग				बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
हावाहुरी					हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
सुख्खाखडेरी						सुख्खाखडेरी	सुख्खाखडेरी	सुख्खाखडेरी	सुख्खाखडेरी	सुख्खाखडेरी
स. दु.							स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
सा. कुकुर								सा. कुकुर	सा. कुकुर	सा. कुकुर
शीतलहर									शीतलहर	शीतलहर
आगलागी										आगलागी
वि. दु.										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: सा. कुकुर = सामुदायिक कुकुर आतङ्क, स. दु. = सडक दुर्घटना, वि. दु. = विद्युत दुर्घटना । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना नगरिएको ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं ६
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १३

प्रकोप	डुवान	कटान	आगलागी	हुरीवतास	शीतलहर	चट्याङ	प.वा.रोग	सर्पदंश	महामारी	ज.आ.	प्रदूषण
डुवान		कटान	डुवान	हुरीवतास	शीतलहर	डुवान	प.वा.रोग	सर्पदंश	महामारी	ज.आ.	प्रदूषण
कटान			कटान	हुरीवतास	शीतलहर	कटान	प.वा.रोग	कटान	महामारी	ज.आ.	प्रदूषण
आगलागी				हुरीवतास	शीतलहर	चट्याङ	प.वा.रोग	सर्पदंश	महामारी	ज.आ.	प्रदूषण
हुरीवतास					हुरीवतास	हुरीवतास	प.वा.रोग	हुरीवतास	महामारी	ज.आ.	प्रदूषण
शीतलहर						शीतलहर	प.वा.रोग	शीतलहर	शीतलहर	ज.आ.	प्रदूषण
चट्याङ							प.वा.रोग	सर्पदंश	महामारी	ज.आ.	प्रदूषण
प.वा.रोग								प.वा.रोग	प.वा.रोग	प.वा.रोग	प्रदूषण
सर्पदंश									सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
महामारी										ज.आ.	प्रदूषण
ज.आ.											प्रदूषण
प्रदूषण											
अंकभार	३	४	१	६/१	७/२	२	१०/१	७/१	६/२	८	१०/२
स्तर	९	८	११	६	५	१०	१	४	७	३	२

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १३

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं - ७
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १९

प्रकोप	स. दु.	प्रदूषण	वि. दु.	आगलागी	हावाहुरी	शीतलहर	ज.आ.	बाढी	चट्याङ	सर्पदंश
स. दु.		स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
प्रदूषण			प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण
वि. दु.				वि. दु.	वि. दु.	वि. दु.	वि. दु.	वि. दु.	वि. दु.	वि. दु.
आगलागी					आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
हावाहुरी						हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
शीतलहर							शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
ज.आ.								ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.
बाढी									बाढी	बाढी
चट्याङ										चट्याङ
सर्पदंश										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: स. दु. = सडक दुर्घटना, वि. दु. = विद्युत दुर्घटना ज.आ. = जनावर आतंक । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडामं - ८
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १२

प्रकोप	बाढी	प्रदूषण	बालीरोग	हावाहुरी	सुख्खाखडेरी	स. दु.	सा. कुकुर	शीतलहर	आगलागी	वि. दु.
बाढी		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
प्रदूषण			प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण
बालीरोग				बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
हावाहुरी					हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
सुख्खाखडेरी						सुख्खाखडेरी	सुख्खाखडेरी	सुख्खाखडेरी	सुख्खाखडेरी	सुख्खाखडेरी
स. दु.							स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
सा. कुकुर								सा. कुकुर	सा. कुकुर	सा. कुकुर
शीतलहर									शीतलहर	शीतलहर
आगलागी										आगलागी
वि. दु.										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: सा. कुकुर = सामुदायिक कुकुर आतङ्क, स. दु. = सडक दुर्घटना, वि. दु. = विद्युत दुर्घटना । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं० ९
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १२

प्रकोप	प्रदूषण	स. दु.	बालीरोग	सा. कुकुर	शीतलहर	हावाहुरी	सर्पदंश	आगलागी	बाढी	चट्याङ
प्रदूषण		प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण
स. दु.			स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
बालीरोग				बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
सा. कुकुर					सा. कुकुर	सा. कुकुर	सा. कुकुर	सा. कुकुर	सा. कुकुर	सा. कुकुर
शीतलहर						शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
हावाहुरी							हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
सर्पदंश								सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
आगलागी									आगलागी	आगलागी
बाढी										बाढी
चट्याङ										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: सा. कुकुर = सामुदायिक कुकुर आतङ्क, स. दु. = सडक दुर्घटना । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १०
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १५

प्रकोप	प्रदूषण	बाढी	स. दु.	बालीरोग	हावाहुरी	शीतलहर	तातो हावा	आगलागी	ज. आ.	सुख्खाखडेरी
प्रदूषण		प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण
बाढी			बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
स. दु.				स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
बालीरोग					बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
हावाहुरी						हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
शीतलहर							शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
तातो हावा								तातो हावा	तातो हावा	तातो हावा
आगलागी									आगलागी	आगलागी
ज. आ.										ज. आ.
सुख्खाखडेरी										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: ज. आ. = जनावर आतङ्क, स. दु. = सडक दुर्घटना । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं ११
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १२

प्रकोप	असिना	डुवान	कटान	महामारी	आगलागी	स.दु.	ज.आ.	सर्पदंश	शीतलहर	हुरीवतास	वि.दु.	प.बा.रोग
असिना		डुवान	कटान	महामारी	असिना	स.दु.	ज.आ.	सर्पदंश	शीतलहर	हुरीवतास	वि.दु.	प.बा.रोग
डुवान			कटान	महामारी	बाढी	स.दु.	ज.आ.	सर्पदंश	शीतलहर	हुरीवतास	वि.दु.	प.बा.रोग
कटान				महामारी	कटान	स.दु.	ज.आ.	सर्पदंश	शीतलहर	हुरीवतास	वि.दु.	प.बा.रोग
महामारी					महामारी	स.दु.	ज.आ.	सर्पदंश	महामारी	महामारी	वि.दु.	प.बा.रोग
आगलागी						स.दु.	ज.आ.	सर्पदंश	शीतलहर	हुरीवतास	वि.दु.	प.बा.रोग
स.दु.							स.दु.	सर्पदंश	स.दु.	हुरीवतास	वि.दु.	प.बा.रोग
ज.आ.								सर्पदंश	ज.आ.	ज.आ.	वि.दु.	प.बा.रोग
सर्पदंश									सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
शीतलहर										हुरीवतास	वि.दु.	प.बा.रोग
हुरीवतास											वि.दु.	प.बा.रोग
वि.दु.												वि.दु.
प.बा.रोग												
अंकभार	१	२	४	७	१	९	८	१२	५	७	११	१०
स्तर												

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक, प.बा.रोग-पशुबालीमा रोग

स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १२

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १२
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १२

प्रकोप	डुवान	कटान	स.दु.	आगलागी	हुरीवतास	ज.आ.	सर्पदंश	वि.दु	प.वा.रोग	महामारी	शीतलहर
डुवान		डुवान	स.दु.	डुवान	हुरीवतास	डुवान	डुवान	वि.दु	प.वा.रोग	डुवान	शीतलहर
कटान			कटान	कटान	हुरीवतास	कटान	कटान	वि.दु	प.वा.रोग	कटान	शीतलहर
स.दु.				स.दु.	हुरीवतास	ज.आ.	स.दु.	वि.दु	प.वा.रोग	स.दु.	शीतलहर
आगलागी					हुरीवतास	ज.आ.	सर्पदंश	वि.दु	प.वा.रोग	आगलागी	शीतलहर
हुरीवतास						हुरीवतास	हुरीवतास	हुरीवतास	प.वा.रोग	हुरीवतास	शीतलहर
ज.आ.							ज.आ.	ज.आ.	प.वा.रोग	ज.आ.	शीतलहर
सर्पदंश								वि.दु	प.वा.रोग	महामारी	शीतलहर
वि.दु.									वि.दु	वि.दु	वि.दु.
प.वा. रोग										प.वा.रोग	शीतलहर
महामारी											शीतलहर
शीतलहर											
अंकभार	६/२	६/३	५	१	९९/३	६/१	२/२	९/१	९/२	२/१	१०
स्तर	६	७	८	११	४	५	१०	२	३	९	१

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक, प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग

स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १२

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १३
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १३

प्रकोप	हावाहुरी	तातो हावा	शीतलहर	स. दु.	सर्पदंश	बाढी	आगलागी	चट्याड	सा. कुरुर	वि. दु.
हावाहुरी		हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
तातो हावा			तातो हावा	तातो हावा	तातो हावा	तातो हावा	तातो हावा	तातो हावा	तातो हावा	तातो हावा
शीतलहर				शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
स. दु.					स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
सर्पदंश						सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
बाढी							बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
आगलागी								आगलागी	आगलागी	आगलागी
चट्याड									चट्याड	चट्याड
सा. कुरुर										सा. कुरुर
वि. दु.										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: सा. कुरुर = सामुदायिक कुरुर आतङ्क, स. दु. = सडक दुर्घटना वि. दु. = विद्युत दुर्घटना। नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १४
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १३

प्रकोप	डुवान	कटान	आगलागी	ज.आ.	हुरीवतास	शीतलहर	चट्याङ	खडेरी	स.दु.	वि.दु.	सर्पदंश
डुवान		कटान	आगलागी	ज.आ.	हुरीवतास	शीतलहर	चट्याङ	खडेरी	स.दु.	वि.दु.	सर्पदंश
कटान			आगलागी	ज.आ.	हुरीवतास	शीतलहर	चट्याङ	खडेरी	स.दु.	कटान	सर्पदंश
आगलागी				ज.आ.	हुरीवतास	आगलागी	चट्याङ	खडेरी	स.दु.	आगलागी	सर्पदंश
ज.आ.					हुरीवतास	जनावर	जनावर	खडेरी	स.दु.	ज.आ.	ज.आ.
हुरीवतास						हुरीवतास	हुरीवतास	खडेरी	स.दु.	हुरीवतास	हुरीवतास
शीतलहर							शीतलहर	खडेरी	स.दु.	शीतलहर	सर्पदंश
चट्याङ								खडेरी	स.दु.	चट्याङ	सर्पदंश
खडेरी									स.दु.	खडेरी	खडेरी
स.दु.										स.दु.	स.दु.
वि.दु.											सर्पदंश
सर्पदंश											
अंकभार	१	३	५/३	८	९	५/२	५/१	१०	११	२	७
स्तर	११	९	८	४	३	६	७	२	१	१०	५

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १३

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १५
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ २०

प्रकोप	कटान	सर्पदंश	हुरीवतास	आगलागी	स.दु.	ज.आ.	प.वा.रोग	वि.दु.	शीतलहर
कटान		सर्पदंश	हुरीवतास	आगलागी	स.दु.	ज.आ.	प.वा.रोग	वि.दु.	शीतलहर
सर्पदंश			सर्पदंश	सर्पदंश	स.दु.	सर्पदंश	प.वा.रोग	सर्पदंश	सर्पदंश
हुरीवतास				हुरीवतास	स.दु.	हुरीवतास	प.वा.रोग	वि.दु.	हुरीवतास
आगलागी					स.दु.	ज.आ.	प.वा.रोग	वि.दु.	आगलागी
स.दु.						स.दु.	प.वा.रोग	स.दु.	स.दु.
ज.आ.							प.वा.रोग	ज.आ.	ज.आ.
प.वा.रोग								प.वा.रोग	प.वा.रोग
वि.दु.									वि.दु.
शीतलहर									
अंकभार	१	६	५/१	३	८	५/३	९	५/२	२
स्तर	९	३	४	७	२	६	१	५	८

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ २०

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं ६
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १८

प्रकोप	वन्यजन्तु	स. दु.	बालीरोग	बाढी	सर्पदंश	आगलागी	हावाहुरी	सा. कुकुर	शीतलहर	चट्याङ
वन्यजन्तु		वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु
स. दु.			स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
बालीरोग				बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
बाढी					बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
सर्पदंश						सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
आगलागी							आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
हावाहुरी								हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
सा. कुकुर									सा. कुकुर	सा. कुकुर
शीतलहर										शीतलहर
चट्याङ										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: स. दु. = सडक दुर्घटना, सा. कुकुर = सामुदायिक कुकुर । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १७
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १७

प्रकोप	बाढी	बालीरोग	वन्यजन्तु	हावाहुरी	स. दु.	शीतलहर	सर्पदंश	वि. दु.	चट्याङ	आगलागी
बाढी		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
बालीरोग			बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
वन्यजन्तु				वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु
हावाहुरी					हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
स. दु.						स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
शीतलहर							शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
सर्पदंश								सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
वि. दु.									वि. दु.	वि. दु.
चट्याङ										चट्याङ
आगलागी										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: स. दु. = सडक दुर्घटना, वि. दु. = विद्युत दुर्घटना । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १८
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १८

प्रकोप	बाढी	बालीरोग	वन्यजन्तु	हावाहुरी	स. दु.	शीतलहर	सर्पदंश	वि. दु.	आगलागी	चट्याङ
बाढी		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
बालीरोग			बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
वन्यजन्तु				वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु	वन्यजन्तु
हावाहुरी					हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
स. दु.						स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
शीतलहर							शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
सर्पदंश								सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
वि. दु.									वि. दु.	वि. दु.
आगलागी										आगलागी
चट्याङ										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: स. दु. = सडक दुर्घटना, वि. दु. = विद्युत दुर्घटना । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं १९
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १८

प्रकोप	आगलागी	डुवान	हुरीवतास	बि.दु.	सर्पदंश	चट्याङ	कटान	खडेरी	ज.आ.	शीतलहर	स.दु.
आगलागी		डुवान	आगलागी	बि.दु.	सर्पदंश	आगलागी	कटान	खडेरी	ज.आ.	शीतलहर	स.दु.
डुवान			डुवान	डुवान	डुवान	डुवान	कटान	खडेरी	डुवान	शीतलहर	डुवान
हुरीवतास				हुरीवतास	सर्पदंश	हुरीवतास	कटान	खडेरी	हुरीवतास	शीतलहर	स.दु.
बि.दु.					सर्पदंश	बि.दु.	कटान	खडेरी	ज.आ.	शीतलहर	स.दु.
सर्पदंश						सर्पदंश	कटान	खडेरी	सर्पदंश	शीतलहर	सर्पदंश
चट्याङ							कटान	खडेरी	ज.आ.	शीतलहर	स.दु.
कटान								खडेरी	कटान	शीतलहर	स.दु.
खडेरी									खडेरी	शीतलहर	स.दु.
ज.आ.										शीतलहर	स.दु.
शीतलहर											स.दु.
स.दु.											
अंकभार	३/२	८/१	४/२	३/१	६	१	८/२	९/२	४/१	१०	९/१
स्तर	१०	४	८	९	६	११	५	३	७	१	२

स.दु.-सडक दुर्घटना, बि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १८

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं २०
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ २०

प्रकोप	बाढी	बालीरोग	सुखाखडेरी	हावाहुरी	स. दु.	शीतलहर	सर्पदंश	वि. दु.	आगलागी	वन्यजन्तु
बाढी		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
बालीरोग			बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
सुखाखडेरी				सुखाखडेरी	सुखाखडेरी	सुखाखडेरी	सुखाखडेरी	सुखाखडेरी	सुखाखडेरी	सुखाखडेरी
हावाहुरी					हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
स. दु.						स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
शीतलहर							शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
सर्पदंश								सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
वि. दु.									वि. दु.	वि. दु.
आगलागी										आगलागी
चट्याङ										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: स. दु. = सडक दुर्घटना, वि. दु. = विद्युत दुर्घटना । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं २१
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १८

प्रकोप	ज.आ.	हुरीवतास	आगलागी	स.दु.	डुवान	कटान	शीतलहर	सर्पदंश	वि.दु.	चट्याङ
ज.आ.		ज.आ.	ज.आ.	स.दु.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.
हुरीवतास			हुरीवतास	स.दु.	हुरीवतास	हुरीवतास	हुरीवतास	सर्पदंश	हुरीवतास	हुरीवतास
आगलागी				स.दु.	आगलागी	आगलागी	आगलागी	सर्पदंश	वि.दु.	आगलागी
स.दु.					स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.
डुवान						डुवान	डुवान	सर्पदंश	डुवान	डुवान
कटान							कटान	सर्पदंश	वि.दु.	कटान
शीतलहर								सर्पदंश	वि.दु.	चट्याङ
सर्पदंश									सर्पदंश	सर्पदंश
वि.दु.										चट्याङ
चट्याङ										ज.आ.
अंकभार	९	७	५/३	१०	५/२	३/२	१	८	५/१	३/१
स्तर	२	४	७	१	६	९	१०	३	५	८

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग

स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १८

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं २२
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १४

प्रकोप	डुवान	कटान	हुरीवतास	चट्याड	आगलागी	ज.आ.	सर्पदंश	स.दु.	शीतलहर	लु	पहिरो
डुवान		कटान	हुरीवतास	चट्याड	आगलागी	ज.आ.	सर्पदंश	स.दु.	शीतलहर	डुवान	पहिरो
कटान			कटान	कटान	कटान	ज.आ.	कटान	स.दु.	कटान	कटान	कटान
हुरीवतास				हुरीवतास	हुरीवतास	ज.आ.	हुरीवतास	स.दु.	हुरीवतास	हुरीवतास	पहिरो
चट्याड					आगलागी	ज.आ.	सर्पदंश	स.दु.	चट्याड	चट्याड	पहिरो
आगलागी						ज.आ.	सर्पदंश	स.दु.	आगलागी	आगलागी	पहिरो
ज.आ.							ज.आ.	स.दु.	ज.आ.	ज.आ.	ज.आ.
सर्पदंश								स.दु.	सर्पदंश	सर्पदंश	पहिरो
स.दु.									स.दु.	स.दु.	स.दु.
शीतलहर										शीतलहर	पहिरो
लु											पहिरो
पहिरो											
अंकभार	२	९	७	४	५	१०	६	११	३	१	८
स्तर	१०	३	५	८	७	२	५	१	९	११	४

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.वा.रोग-पशुवालीमा रोग स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १४

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं- २३
प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

मिति: २०८३ जेष्ठ १९

प्रकोप	स. दु.	बालीरोग	प्रदूषण	बाढी	हावाहुरी	शीतलहर	सर्पदंश	आगलागी	वि. दु.	ज.आ.
स. दु.		स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.	स. दु.
बालीरोग			बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग	बालीरोग
प्रदूषण				प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण	प्रदूषण
बाढी					बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
हावाहुरी						हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
शीतलहर							शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
सर्पदंश								सर्पदंश	सर्पदंश	सर्पदंश
आगलागी									आगलागी	आगलागी
वि. दु.										वि. दु.
ज.आ.										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: स. दु. = सडक दुर्घटना, वि. दु. = विद्युत दुर्घटना ज.आ. = जनावर आतंक । नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पलाई पहिलो प्रकोप मानेर यहाँ तुलना गरिएको छैन ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वडा नं २४
प्रकोप स्तरिकरण

मिति २०८३ जेष्ठ १९

प्रकोप	शीतलहर	कटान	डुवान	आगलागी	स.दु.	वि.दु.	हुरीवतास	चट्याड	महामारी	ज.आ.	सर्पदंश	प.बा.रोग	असिना
शीतलहर		शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	स.दु.	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	प.बा.रोग	शीतलहर
कटान			कटान	कटान	स.दु.	कटान	हुरीवतास	कटान	महामारी	ज.आ.	कटान	प.बा.रोग	कटान
डुवान				आगलागी	स.दु.	डुवान	हुरीवतास	डुवान	महामारी	ज.आ.	डुवान	प.बा.रोग	असिना
आगलागी					स.दु.	आगलागी	हुरीवतास	चट्याड	महामारी	ज.आ.	आगलागी	प.बा.रोग	असिना
स.दु.						स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	स.दु.	प.बा.रोग	स.दु.
वि.दु.							हुरीवतास	चट्याड	महामारी	ज.आ.	वि.दु.	प.बा.रोग	असिना
हुरीवतास								हुरीवतास	महामारी	ज.आ.	हुरीवतास	प.बा.रोग	हुरीवतास
चट्याड									महामारी	ज.आ.	सर्पदंश	प.बा.रोग	असिना
महामारी										ज.आ.	महामारी	प.बा.रोग	महामारी
ज.आ.											ज.आ.	प.बा.रोग	ज.आ.
सर्पदंश												प.बा.रोग	सर्पदंश
प.बा.रोग													प.बा.रोग
असिना													
अंकभार	११	७	४/१	४/२	१२	२	८	३/२	९	१०	३/१	१३	५
स्तर	३	७	९	१०	२	१३	६	१२	५	४	११	१	८

स.दु.-सडक दुर्घटना, वि.दु.-विद्युतीय दुर्घटना, ज.आ.-जनावर आतंक(कुकुर), प.बा.रोग-पशुवालीमा रोग

स्रोत : वडा स्तरीय छलफल जेष्ठ १९

अनुसूची ३ : उपमहानगरपालिका क्षेत्रका विद्यालय

तालिका नम्बर ५२ : पालिका क्षेत्रका सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयको विवरण

Ward	SchoolName	सरकारी वा निजी	केटी	केटा	जम्मा	शिक्षक संख्या	
						पुरुष	महिला
1	Shree Nepal Rastriya Secondary School Pathlaiya	Public	205	177	382	7	14
1	Thanimai Aadharbhut School, Simara	Public	17	24	41	0	4
2	Nepal Rastriya Secondary School , Simara	Public	812	789	1602	17	11
2	Shree Saraswati Basic School, Dashbigaha	Public	50	42	92	1	7
3	Nepal Rastriya Adharbhut School, Narbasti	Public	54	61	115	4	5
3	Nepal Rastriya Basic School, Bajani	Public	46	67	113	2	4
4	Nepal Rastriya Secondary School, Auraha	Public	261	215	476	11	7
5	Nepal National Basic School Bisauliya	Public	59	39	98	0	4
5	Nepal Rastriya Model Secondary School Bakuliya Bhawanipur	Public	692	821	1513	19	16
6	Nepal Rastriya Aadharbhut School Nagaul	Public	169	173	342	3	7
7	Fakira Giri Rajeshwar Giri Secondary School, Nagaul Jeetpur	Public	699	525	1224	11	8
7	Madrasa Islamiya Nasim Nagar Jeetpur	Religious	60	167	227	5	1
8	Nepal Rastriya Aadharbhut School gamhargaha	Public	93	69	163	2	4
8	Nepal Rastriya Adharbhyt VidhyalyaRamauli Losahanda	Public	172	140	312	1	4
8	shree Samudayik adharbhut bidhalay - sagardina	Public	72	56	128	2	1
9	Nepal Rastriya Secondary School chhatapipra	Public	199	148	347	8	8
10	Nepal Rastriya Adharbhut Bidhyalaya,Behara Baluwa	Public	90	104	194	3	2
10	Nepal Rastriya Adharbhut Bidhyalaya,Nitanpur	Public	174	150	324	4	4
10	Paramananda Pra V materia	Public	100	108	208	2	4
11	Nepal Rastriya Aadharbhut School Khairwa	Public	108	75	183	3	5
11	Shree Nepal Rastriya Adharbhut Bidhyalaya Amadar-11,Bara	Public	130	123	253	2	4

12	Hanswahini Basic School, Pipariya-12, Bara	Public	54	61	115	6	3
12	Nepal Rastriya Secondary School Phattepur	Public	272	213	485	11	8
13	Shree Nepal National Basic School pota	Public	49	39	88	2	4
14	Nepal National Basic School behari	Public	55	49	104	1	4
14	Pragati Basic School Tharutol	Public	10	6	16	1	2
14	Shree Janata Ma.Vi. Rajghatta	Public	394	442	836	16	13
15	Bal Jyoti Adharbhut Vidyalaya, Bhawanipur	Public	71	67	138	1	8
15	Jankalyan Basic School	Public	80	52	132	3	8
15	Nepal Rastriya Secondary School, Dumarwana	Public	232	213	446	13	9
16	Nepal Rastriya Aadharbhut School,Katarwa 16	Public	31	29	60	3	3
16	Nepal Rastriya Secondary School Tangiyabasti	Public	260	198	458	10	5
16	Shanti Aadharvut Vidyalaya Tangiyabasti	Public	86	64	150	2	4
16	Shree Jana Jagriti Secondary School	Public	276	267	543	15	5
16	Shree Nepal Rastriya Mauwadevi Secondary School	Public	105	98	203	7	5
17	Nepal Dalit Aadharbhut School Mothiyahi	Public	49	43	92	1	2
17	Nepal Rastriya Ma Vi Raghunathpur	Public	256	224	480	12	8
17	Shree Nepal Rastriya Secondary School, Jaitapur	Public	126	111	237	6	9
18	Bal Balika Adharbhut School,Lamidanda 18	Public	64	95	159	3	4
18	Nepal Rastriya Basic school, Badarhawa 18	Public	39	46	85	3	4
19	Buddha Adharbhut School,Inarwasira 19	Public	81	57	138	1	4
19	Jan Samudaik Adharbhut, Inarwasira	Public	127	84	211	2	2
19	Janwadi Gadatantrik Aa Vi Sanomateriya	Public	46	40	86	0	4
19	Madrasa Islammiya Inarwa	Religious	125	108	233	3	0
19	Nepal Rastriya Aadharbhut School	Public	58	59	117	2	2
19	Saraswati Ne Ra Ma Vi jeetpursimra 19 inarwasira	Public	514	375	889	15	2
20	Bikaram Adharbhut School, Bastpur	Public	192	170	362	6	5
20	Dularimai Aadharbhut School Basdilawa	Public	250	211	461	5	3
20	Lok Samudaik Adharbhut Vidyalaya	Public	49	57	106	1	2
20	Nepal Rastriya Adharbhut Vidhalaya, Kanchanpur-20	Public	242	181	423	5	5
21	Ahinsabadi Sang Choaeling Buddha Gumba	Religious	32	52	84	0	3
21	Shree Nepal Secondary School amlekhgunj	Public	251	212	463	6	10
22	Nepal Rastriya Aadharbhut School Chakari	Public	146	145	291	3	5
22	Suryodaya Aadharbhut School	Public	31	21	52	0	3
22	Thani Adharabhut, Biredamar	Public	92	85	177	4	6
23	Adarsha Adharbhut School,Naharcamp 23	Public	172	141	313	3	3
23	Nepal Rastriya Aadharbhut School Bhalue Mills Area	Public	134	108	242	1	5
23	Yateem Khana Rashidiya	Religious	95	84	179	6	2
24	Nepal Rastriya Secondary School Harpur	Public	311	225	536	8	8
1	Akshara Pathshala Bara	Private	341	478	819	12	24
1	Bara Ekata School	Private	204	250	454	7	20
1	New Ekata English Boarding School, simara	Private	99	139	238	6	18
1	New Horizon English School	Private	42	45	87	1	8
1	Pathlaiya Holy Garden English Boarding School	Private	209	249	458	13	13
1	Simara Public English School	Private	493	613	1107	10	18
1	St. Peter's Academy, Simara Bara	Private	154	218	372	13	18
2	Brighter Academy, simara	Private	459	720	1179	15	16
2	Lotus Academy	Private	421	537	958	5	6
2	Simara Shuvarambha Academy	Private	188	296	484	4	13
2	ST JOHN'S ACADEMY BARA	Private	174	190	364	18	15
3	Pathibhara English Boarding School	Private	127	148	275	6	8
3	new ekata English Boarding School	Private					
4	Shubhatara English Boarding School	Private	125	195	320	9	15
4	St. Alphonsa's School	Private	465	620	1085	8	21
5	Pabitra Raj English Boarding School	Private	106	150	256	8	17
5	White Crane School	Private	39	35	74	1	8

7	Care Vision School	Private	212	260	472	7	17
7	Education Garden English Boarding school	Private	52	74	126	4	3
7	Emerald Academy jeetpur 07 bara	Private	201	208	409	5	5
7	Evergreen English Secondary School, Jeetpur	Private	312	486	798	21	16
7	Holy Raj English Boarding School, Jeetpur	Private	135	184	319	4	7
7	Jeetpur Public English School, Jeetpur	Private	417	469	886	21	18
7	Jeevan Jyoti Higher Secondary English School, Jeetpur	Private	84	99	183	10	10
7	Madina Academy	Private	115	58	174	3	6
7	Sahid Smarak Academy	Private	212	260	472	2	1
7	Shanti Niketan Ebs	Private	28	37	65	5	3
7	Umbrella Academy	Private	154	224	378	0	0
8	Bal Binayak Boarding School	Private	144	201	345	6	7
9	The Galaxy Academy	Private	118	140	258	4	9
10	Banarashi English Boarding School	Private	77	134	211	6	4
11	Shuvarambha Academy	Private	1	0	1	0	0
12	Snow Apex Academy	Private	138	161	299	7	15
14	Dumarwana Public School	Private	124	142	266	15	4
14	Sana Kisan Shiksha Sadan	Private	106	147	253	4	11
15	Ex-Servicemen Children Academy	Private	163	278	441	12	16
15	Progress Education Academy	Private	272	354	626	15	21
15	Rastriya Vibhuti Samudayik Shiksha Sadan, Dumarwana	Private	474	628	1102	12	20
16	Bara Academy Boarding School, Piluwa	Private	347	461	808	8	6
16	Shikshadip English Boarding School	Private	165	185	350	5	4
17	Advance English Boarding School Raghunathpur	Private	136	204	340	4	6
17	Nav Suryodaya English Boarding School	Private	87	141	228	3	9
18	MISSION ACADEMY UCHIDI	Private	253	421	674	23	15
18	Saphal Horizon School	Private	126	169	295	0	0
19	mid land Academy	Private	278	409	687	4	13
20	Shree Bal Bikash English Boarding School	Private	69	105	174	5	6
21	Angel English School	Private	58	70	128	0	0
21	Little Angel English Boarding School	Private	95	111	206	0	0
21	Prithivi Memorial English Boarding School	Private	52	63	115	2	3

स्रोत : जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका शिक्षा शाखा

अनुसूची ४ : बैंक वा वित्तीय संस्थाहरू

तालिका नम्बर ५३ : पालिका क्षेत्रमा विद्यमान बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

वडा	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	टोलको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	तामाङ सहकारी			
२	जनकल्याण सहकारी	जानकी टोल	रविन्द्र कडेल	९८४५०२५९३
२	हातेमालो सहकारी		रामचन्द्र	९८५५०२४०७७
२	महिला सहकारी			
२	माछापुछ्रे बैंक			
२	बाणिज्य बंक			
२	महालक्ष्मी बैंक			
२	एभरेष्ट बैंक			
२	साना किसान ससकारी			
२	एसविआइ बैंक			

वडा	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	टोलको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नम्बर
५	सम्मिश्रण सहकारी संस्था	बकुलिया	रमेश प्रसाद चौधरी	९८२११७४६८९
५	डिप्रोक्स सहकारी संस्था	पानीट्याङ्की		
७	नेपाल बैंक लिमिटेड			
७	एन आइ सी बैंक			
७	ग्लोबल आएइमवि बैंक			
७	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक			
७	कुमारी बैंक			
७	लक्ष्मी बैंक			
७	हिमालयन बैंक			
७	प्राइम कमर्सियल बैंक			
७	साङ्ग्रिला बैंक			
७	गुहेश्वरी मर्चेण्ट			
७	नविल बैंक			
७	जनकल्याण बचत तथा ऋण सहकारी		आत्माराम अधिकारी	९८५५०२४३१८
७	सगरमाथा महिला बचत तथा ऋण		सुशिला शर्मा	०५३४१२२२८
७	खुशी बचत तथा ऋण सहकारी		गोपाल प्रसाद कलवार	९८५५०२०१०८
७	सामुदायिक सक्रिय बचत तथा ऋण सहकारी		सावित्री शर्मा	
७	कोहिनुर बचत तथा ऋण सहकारी		महमद अलि	९८५५०२४८९९
७	शिवगौरी बचत तथा ऋण सहकारी		अनिल कुमार गुप्ता	९८५५०२९२२२
७	सफल बचत तथा ऋण सहकारी		नुरुल्लाह अन्सारी	९८१३८३२१०७
८	कृषि सहकारी	रमौली	चन्देश्वर सहनी	
९	साना किसान सहकारी	छाता पिपरा		
९	महिला बचत तथा ऋण सहकारी	विचला इनार	भागमती देवी	
१०	नभएको			
११	सिपमुलक सहकारी संस्था	सिसहनीया	सन्तोष यादव	९८०७१०१५८०
१२	साना किसान कोसेली महिला सहकारी		विनिता	९८४५०३७७६२
१३	नभएको			
१५	साना किसान सहकारी	हातीसार टोल		
१५	त्रिपुरेश्वर कृषि सहकारी	हातीसार टोल		
१५	सप्तरङ्गी सहकारी	सुन्दर वस्ती		
१६	साना किसान कृषि सहकारी	खयरसल्ला	नवराज श्रेष्ठ	
१६	जनहित उपभोक्ता सहकारी	महेन्द्रनगर	अनिल मैनाली	९८५५०२४८३३

वडा	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	टोलको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नम्बर
१७	पञ्चामृत दुग्ध उत्पादन सहकारी	रामनगर	चुडाहरि अधिकारी	९८५५०४५५८४
१७	नवरत्न कृषि सहकारी	रामनगर	लिला बहादुर तामाङ	९८६१२२५९३२
१७	जुनेली बचत तथा ऋण सहकारी	जैतापुर	ममता चौधरी	
१८	सुनकोशी बचत तथा ऋण सहकारी	उचिडी	मीनप्रसाद न्यौपाने	९८४५८०८१००
१८	मौवादेवी बचत तथा ऋण सहकारी	वडहर्वा	राजु कुमार कार्की	९८४५५२६०२७
१८	सर्वसुलभ बचत तथा ऋण सहकारी	वडहर्वा	विमलराज भारती	९८५५०४५५८८
१८	सानाकिसान कृषि सहकारी	वडहर्वा	नैनकला खड्का	९७४२८५८५१६
१८	उचिडी दुग्ध उत्पादक सहकारी	उचिडी	मीनप्रसाद न्यौपाने	९८४५८०८१००
१८	कुशमाडी पशुपालन दुग्ध उत्पादक समूह	कुशमाडी	पार्वती पण्डित न्यौपाने	९७६७७२५४६२
१८	मोक्षदा कृषि सहकारी	उचिडी		
१८	मेरो माइक्रो फाइनेन्स	वडहर्वा	जाविर अन्सारी	९८०१८४७०५५
१८	फरवाड माइक्रो फाइनेन्स	उचिडी		
१८	स्वरोजगार माइक्रो फाइनेन्स	उचिडी		
१८	आशा लघुवित्त	वडहर्वा	महेश कोइराला	९७६२३३०४२६
१९	साना किसान बचत तथा ऋण सहकारी	इनर्वासिरा		
२०	कञ्चनपुर दुग्ध उत्पादक सहकारी	रेडक्रस टोल	चन्द्रकान्त पाध्या	९८४५४९८८००
२२	सिद्धकाली महिला सहकारी	विरेदमार	मेनुका मोक्तान	
२३	आलोपालो बचत तथा ऋण सहकारी		माहिर हुसेन	

स्रोत: वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची ५ : स्थानीय गैरसरकारी संस्थाहरू

तालिका नम्बर ५४ : स्थानीय रुपमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका गैरसरकारी संस्था तथा क्लवहरूको विवरण

वडा	संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	नेपाल अपाङ्ग संघ वारा	मनकामना	गंगा प्र वाग्ले	०९४५०४९६२४
१	लगनशिल महिला सन्जाल	पथलैया	विनिता कटुवाल	९८४५१३६३७३
१	जेष्ठ नागरिक संघ	पथलैया	जिवन कालीकोटे	९८४५५१२९४५
१	नेपाल मगर संघ	मनकामना	थइ बहादुर मगर	९८५५०२२४९४
१	गुम्वा		रामकुमार लामा	९८४५०२२०३८
१	थानीमाइ वन उपभोक्ता समिति			९८५५००२४०७५
१	भिमेश्वर सामुदायिक वन उपभोक्ता		सुमन थापा	९८४५२८५०८८
२	सुधार केन्द्रहरू ५ वटा	कामना टोल	विशाल घिमिरे	९८५५०२५५७९
२	कोसेली युवा क्लव		अवधनारायण काफ्ले	९८४५२५३२७१
२	वाँसवारी युवा क्लव	शान्ती टोल		
२	सयपत्री युवा क्लव			
३	आर टी युवा क्लव	रामवन	विपिन स्याङ्बो	९८२५२८१६००

वडा	संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नम्बर
३	शुभ प्रभात युवा क्लव	बालुवा टोल	अर्जुन चिमरिया	९८५५०२४८४३
४	दलित महिला समूह	दुर्गामन्दिर	सपना कडेल	९८६३६८८९६९
४	आमा समूह		उर्मिला सुवेदी	९८४५२५३०२६
४	औराहा युवा क्लव		त्रिलोक साह	९८५५०२९८७४
४	घण्टीमाइ सहकारी		कोपीला सिंखडा	९८५५०२४५०३
४	औराहा उपभोक्ता सहकारी	दुर्गामन्दिर		९८५५०२९४९०
४	मातृभूमि सहकारी	दुर्गामन्दिर	सुमन खत्री	
५	त्रिशुल क्लव	स्कुल टोल	घनश्याम चौधरी	९८४५२५३५३२
५	जनकल्याणकारी क्लव	बकुलिया	श्रीराम चौधरी	९८०९९०५८९
५	क्याटलिष्ट क्लव	स्कुलटोल	सिकेन्द्र प्रसाद चौधरी	९८६२७८८९८६
६	शिवशक्ति भजन मण्डली			
६	सहयात्री युवाक्लव		रामनारायण श्रेष्ठ	९८४५२८३३५४
७	उद्योग बाणिज्य संघ	लक्ष्मीटोल	मोहन प्रसाद लामिछाने	९८५५०२४५९०
७	शान्ति युवा विकास मञ्च	शान्ति टोल	अजय कुमार साह	९८९९२७६०७३
७	नारी शक्ति विकास मञ्च	फूलवारी टोल	आशा दाहाल	९८०८५८३८९०
७	लक्ष्यप्राप्ति महिला संस्था	रामटोल	गंगा कँडेल	९८२२२९६६४०
७	महिला सरोकार मञ्च	पहाडिया टोल	हेम कुमारी सापकोटा	९८४५९८४८०७
८	सनराईज युवा क्लव	लोहसण्डा	मुकेश महतो	
८	लोहसण्डा युवा क्लव	लोहसण्डा	सुनिल कुशवाहा	
८	सकरदिना युवा क्लव	सकरदिना	सुशिल रायभर	९८९९९९६९३९
८	हरियाली युवा क्लव	लोहसण्डा	हरेराम मण्डल	९८९९२८४९०९
८	सरस्वती युवा क्लव	गमरगाँवा	रामानन्द मण्डल	९८०४२५०६६८
८	न्यू लाईगर युवा क्लव	गमरगाँवा	रुपनारायण चौधरी	९८९९८६०४९४
८	डाइमण्ड युवा क्लव	रमौली	उपेन्द्र प्रसाद कुशवाहा	९८९९९९६०४६
८	रेन्बो युवा क्लव	रमौली	पवन किशोर कुशवाहा	९८०६८८३८५५
८	नेम युनाइटेड युवा क्लव	इमिलीप्रति	सञ्जय पटेल	९८२९०७९८०४
९	युवा सशक्तिकरण क्लव	बिचला	सुशिल चौधरी	
९	फुटबल क्लव	छातापिपरा		
१०	नितान क्लव	नितनपुर	अरुण कुमार पटेल	९८५५०९०५३८
१२	बारा युनाइटेड			
१२	आदर्श समाज युवाक्लव	चौधरी टोल	गोविन्द चौधी	
१२	गरिव जनसमुदाय उत्थान युवाक्लव	पिपरिया	सागर चौधरी	
१३	समाज उत्थान सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	सानो डुमरवाना	रुपलाल चौधरी	९८४५०३५८२०
१३	डुमरवाना विकास मञ्च	सानो डुमरवाना	गोविन्द चौधरी	९८६३४५४९८९
१३	ॐशान्ति ब्रह्मकुमार राजयोग सेवा केन्द्र	सानो डुमरवाना	परमेश्वर श्रेष्ठ	९८४५६४६५४४
१५	सुन्दरवस्ती युवा क्लव	सुन्दरवस्ती	सन्जय तामाङ	

वडा	संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नम्बर
१५	प्रगतिशील युवा क्लव	नयाँ बस्ती	प्रदिप पौडल	९८६५९१२०९२
१५	डॉफे युवा क्लव	भवानीपुर		
१६	मित्र युवा क्लव	डकाहा	गुणराज मगर	
१६	महेन्द्रनगर युवा क्लव	महेन्द्रनगर	दिपक थापा	
१६	मगर संघ	महेन्द्रनगर		
१६	थारु कल्याणकारी समिति	बदाफर		
१६	खस आर्य समाज	महेन्द्रनगर		
१७	रामनगर युथ क्लव	रामनगर	सुलभ दर्लामी	९८६३६३८३२९
१८	मौवादेवी युवा क्लव	वडहर्वा	निर्मल कुमार यादव	९८५५०१३२२७
१८	युनिभर्सल युथ क्लव द रुरल	उचिडी	कविराज वाग्ले	९८४४३२७७२७
१९	समाज सुधार युवा क्लव	इनर्वासिरा	रोसन कुमार यादव	९८२८१००७०३
१९	सप्तर्गी युवा क्लव	इनर्वासिरा	राजकिशोर साह	९८०७२७४६९७
१९	कृषि समूह	इनर्वासिरा	हेमन्ती देवि	९८१७२६०१६८
२१	शिशिर युवा क्लव	बाघडाडा		
२१	किराँतेश्वर युवा क्लव	सागरचोक	सागर घलान	
२१	ठाकुर मन्दिर युवा क्लव	राम मन्दिर	भिराम कार्की	
२१	तमु युवा क्लव		गुरुङ	
२१	न्यूआकृति युवा क्लव	आयल नि टोल		
२१	मनकामना वचत तथा ऋण सहकारी	सागर चोक	सुवास श्रेष्ठ	९८५५०८८००६
२१	बक्रतुण्ड महिला सहकारी	बाघीडाँडा	भवानी ठकुरी	
२१	इको क्लव	नेरामावि	सर्मिला श्रेष्ठ	९८१९२७४०४७
२२	शिव बावा युवाक्लव			
२२	नवबुद्ध युवक्लव			
२२	चकरी युवाक्लव	चकरी	समिर लोप्चन	९८६६१७८१२९
२३	मानव संरक्षण सेवा केन्द्र	भलुही	बाबुदिन मिया मन्सुरी	९८५५०२६५७०
२३	जनसेवा युवा क्लव	भलुही	कमरुल मन्सुरी	९८०७२३७४५०

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची ६ : धार्मिक, ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा पर्यटकीय स्थलहरू

तालिका नम्बर ५५ : धार्मिक, ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा पर्यटकीय स्थलहरू

वडा नं	पर्यटकीय स्थलहरूको नाम	टोल	स्थलको महत्व	जोखिम सिर्जना भएको	दैनिक पर्यटक संख्या
१	थानीमाई पिकनिक पार्क		धार्मिक एवं पिकनिक		५० जना
१	कृष्ण मन्दिर		धार्मिक महत्व		३० जना
१	पशुपति मन्दिर		धार्मिक महत्व		४० जना
१	बाण लिङ्गेश्वर मन्दिर		धार्मिक महत्व		४० जना
१	सिमरा पार्क	मनकामना	धार्मिक महत्व		२५०

१	थानीमाई मन्दिर	दुर्गाटोल	धार्मिक महत्व		२५०
१	पथलैया गुम्बा	पथलैया	धार्मिक महत्व		५० जना
२	मुसहनीमाई मन्दिर		धार्मिक महत्व		४० जना
२	रामजानकी मन्दिर		धार्मिक महत्व		४० जना
२	गढीमाई वाटीका		मनोरन्जन	नभएको	९०
२	मुसहरी माई मन्दिर	मुसहरीमाइ	धार्मिक	नभएको	२५
२	कृष्ण मन्दिर		धार्मिक	नभएको	२५
२	छटीघाट	छटीमाइ टोल	धार्मिक	नभएको	२५
२	राम जानकी मन्दिर	सिमरा चोक	धार्मिक	नभएको	५०
२	पन्चेश्वर महादेव मन्दिर	प्रभात टोघ	धार्मिक	नभएको	५०
३	गढीमाई मन्दिर	ठाँटीमाई	धार्मिक		१००
३	शिव मन्दिर	रामवन टाँडी	धार्मिक		१००
३	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जको वन	रामवन	पर्यावरणीय		२००
४	देवाश्रम पिकनिक स्थल		धार्मिक एंव पिकनिक		२० जना
४	पार्क	फाम टोल	मनोरन्जन	नभएको	१००
४	शिव मन्दिर	शान्ती चोक	धार्मिक	नभएको	१००
४	कृष्ण मन्दिर	कृष्ण मन्दिर	धार्मिक	नभएको	२००
४	दुर्गा मन्दिर	दुर्गा मन्दिर टोल	धार्मिक	नभएको	२००
४	घण्टीमाइ मन्दिर	घण्टीमाइ टोल	धार्मिक	नभएको	३००
४	थारु संस्कृती कला		धार्मिक	नभएको	५०
५	रामजानकी मन्दिर	बकुलिया	धार्मिक	नभएको	५०
५	राम बाबा मठ	भवानीपुर	धार्मिक	नभएको	३०
५	हनुमान मन्दिर	बलुवाटोल	धार्मिक	नभएको	५०
५	ब्रह्मबाबा (४ वटा)	वडाभरी	धार्मिक	नभएको	१००
६	रामवन शिव मन्दिर	रामवन	धार्मिक	नभएको	५०
६	उस्मानीय मस्जिद	नगौल	धार्मिक	नभएको	५०
६	विला मशिजद	धुसुकपुर	धार्मिक	नभएको	५०
६	नगौल सामुदायिक भवन	नगौल	सामाजिक	सामाजिक	५०
६	गढीमाइ मन्दिर	नगौल	धार्मिक	नभएको	५०
६	शिव मन्दिर	नगौल	धार्मिक	नभएको	५०
६	ब्रम्हस्थान मन्दिर	नगौल	धार्मिक	नभएको	५०
७	रातो पुल	पहाडी टोल	पुल खोला	नभएको	५०
८	शिव मन्दिर	गम्हरगाँवा	धार्मिक	नभएको	२०
८	ब्रह्मबाबा मन्दिर	गम्हरगाँवा	धार्मिक	नभएको	२०
८	रामजानकी मन्दिर	लोहसण्डा	धार्मिक	नभएको	३०
८	शिव मन्दिर	रमौली	धार्मिक	नभएको	२५
८	हनुमान मन्दिर	इमिलीप्रति	धार्मिक	नभएको	३०
९	गढीमाई मन्दिर	छातापिपरा	धार्मिक	नभएको	५००

९	ब्रह्मबाबा मन्दिर	छातापिपरा	धार्मिक	नभएको	१००
९	छठी घाट	छातापिपरा	धार्मिक	नभएको	छठमा हजारौं
१०	हनुमान मन्दिर	नयाँ बेहेरा	धार्मिक	नभएको	मेलामा २०००
१०	दुर्गामाई मन्दिर	नितनपुर	धार्मिक	नभएको	मेलामा ६०००
१०	शिव मन्दिर	बेहेरा	धार्मिक	नभएको	मेलामा १५००
१०	ब्रह्मबाबा स्थान २ वटा	बेहेरा बलुवा	धार्मिक	नभएको	मेलामा ५०००
१०	शिव मन्दिर	नयाँ बेहेरा	धार्मिक	नभएको	मेलामा १२००
१०	शिव मन्दिर	नितनपुर	धार्मिक	नभएको	५०
१२	राम जानकी मन्दिर	झगाडी	धार्मिक	नभएको	५०
१३	ब्रह्मबाबा मठ	ठूलो पोता	धार्मिक	नभएको	१००
१४	पशुपतिनाथ मन्दिर	मौलापुर	धार्मिक	नभएको	३०
१४	जोरलैयामाइ मन्दिर	जोरलैया	धार्मिक	नभएको	२०
१४	दुखतेश्वर महादेव	बोरिडटोल	धार्मिक	नभएको	५०
१५	विनायक गणेश मन्दिर	प्रकृति टोल	धार्मिक	नभएको	५०
१५	गुम्बा		धार्मिक	नभएको	५०
१७	ब्रह्मबाबा मठ	चौधरीटोल	धार्मिक	नभएको	१००
१६	जलेश्वर मन्दिर क्षेत्र	कतर्वा	धार्मिक	नभएको	३०
१६	सन्तानेश्वर महादेव	सखुवाघाट	धार्मिक	नभएको	३०
१६	बंगढी महादेव	बंगढी	धार्मिक	नभएको	१५
१६	पशुपतिनाथ मन्दिर	खयरसल्ला	धार्मिक	नभएको	३०
१६	सङ्गेछ्योलिङ गुम्बा	पैनीटोल	धार्मिक	नभएको	३०
१७	भुइया बाबा	मुसहरटोल	धार्मिक	नभएको	१००
१७	हनुमान मन्दिर	जैतापुर	धार्मिक	नभएको	१००
१७	दुर्गा मन्दिर	जैतापुर	धार्मिक	नभएको	१००
१७	गुम्बा	रामनगर	धार्मिक	नभएको	५०
१८	सतेश्वर महादेव मन्दिर	उर्जी टोल	धार्मिक	नभएको	१००
१८	दुर्गा मन्दिर	बडहर्वा	धार्मिक	नभएको	१००
१८	जानकी मन्दिर	कुशमारी	धार्मिक	नभएको	१००
१८	गुम्बा	पसाहा टोल	धार्मिक	नभएको	१००
२०	ब्रह्मबाबा स्थान	ठूलो बसडिलवा	धार्मिक	नभएको	५०
२०	हनुमान मन्दिर	ठूलो बसडिलवा	धार्मिक	नभएको	२५
२०	मस्जिद	ठूलो बसडिलवा	धार्मिक	नभएको	१००
२०	मस्जिद	सानो बसडिलवा	धार्मिक	नभएको	१००
२०	शिवमन्दिर	सानो बसडिलवा	धार्मिक	नभएको	५०
२०	वनदेवी मन्दिर	न्यायाधीस टोल	धार्मिक	नभएको	३०
२१	हात्तिसार	बादीडाँडा	मनोरञ्जन पिकनिक	नभएको	२००
२१	राम जानकी मन्दिर	अमलेख गञ्ज	धार्मिक	नभएको	४०
२१	थानीमाई मन्दिर	अमलेख गञ्ज	धार्मिक	नभएको	४०

२१	दक्षिणकाली मन्दिर	अमलेख गञ्ज	धार्मिक	नभएको	४०
२१	सिद्धवावा मन्दिर	अमलेख गञ्ज	धार्मिक	नभएको	४०
२१	दंगलीमाइ मन्दिर	अमलेख गञ्ज	धार्मिक	नभएको	४०
२१	किराँतेश्वर मन्दिर	अमलेख गञ्ज	धार्मिक	नभएको	४०
२१	कामिनी दह		मनोरञ्जन		३०
२१	आधाबार		पिकनिक स्पोट		६०
२२	चुरियामाई मन्दिर	चुरियामाई	धार्मिक	नभएको	१००
२२	सिद्धवावा मन्दिर	विरेदमार	धार्मिक	नभएको	१००
२२	३ नम्वर ढुकुवावास	तीन नं पुल	धार्मिक	नभएको	१००
२३	ब्रह्मस्थान	भलुही	धार्मिक	नभएको	३०
२३	मस्जिद	बजार टावर	धार्मिक	नभएको	३०
२३	मस्जिद	मदरसा टोल	धार्मिक	नभएको	१५०
२३	मस्जिद	बडका टोल	धार्मिक	नभएको	१००

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची ७ : उपमहानगरपालिकामा रहेका हेभी इक्वीपमेन्ट

तालिका नम्बर ५६ : जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकामा विद्यमान हेभी इक्वीपमेन्टको विवरण

सिनं	साधनको प्रकार	संख्या	विद्यमान अवस्था	कैफियत
१	ग्रेडर	१	सञ्चालनमा छ	
२	ब्याक-हो लोडर	२	सञ्चालनमा छ	
३	सेप्टी ट्याङ्की क्लिनर	१	मर्मत गर्नुपर्ने	
४	ट्रयाक्टर	२	सञ्चालनमा छ	
५	बारुण यन्त्र	१	सञ्चालनमा छ	
६	ट्रिपर	५	सञ्चालनमा छ	
७	एम्बुलेन्स	१	सञ्चालनमा छ	

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची ८ : पालिका र अन्य संस्थाहरूसँग भएको एम्बुलेन्सको विवरण

तालिका नम्बर ५७ : पालिका बाहेक अन्य संस्थाहरूसँग भएको एम्बुलेन्सको विवरण

सि नं	संस्थाको नाम	वडा नं	वर्ग	चालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
१.	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा.को कार्यालय	७	ग	मातृका पौडेल	९८५५०२४४९६
२.	नेपाल आयल निगम अमलेखगञ्ज	२१	ग	किशोर लामा	९८५५०९४०९१
३.	सिमरा बिमानस्थल	१	ग	सुनिल मण्डल	९८४४११११३५
४.	उद्योग बाणिज्य संघ जितपुर	७	ग	रोज महमद	९८४५६५६५४०
५.	नवजन जागृति युवा क्लव	१	ग	संजय सिंह	९८४५५७२७५०
६.	अल्पाईन अस्पताल	२	ग	दिपेन्द्र शर्मा	९८५५०१६१९९
७.	तराई यातायात व्यवसायी संघ	२	ग	कृष्ण तमाङ्ग	९८५५०२४००९
८.	लायन्स क्लव जितपुर	७	ग	नौसाद अंसारी	९८४५०१५८२८
९.	उद्योग बाणिज्य संघ सिमरा	२	ग	रोज महमद	९८४९०२२६०३ ९८४५६५६५४०

१०.	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, डुमरबाना	१५	ग	विष्णु प्रसाद अधिकारी	९८५५०४४५११
११.	वनदेवी उपभोक्ता समिति पिलुवा	१६	ग	मोहन कार्की	९८६६१८०२१०
१२.	पञ्चामृत दुग्ध सहकारी रामनगर	१७	ग	विष्णु कार्की	९८६५१७००८८

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची ९ : उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा रहेका डोजर, लोडर, एस्काभेटर

तालिका नम्बर ५८ : डोजर लोडर एस्काभेटर

वडा नं	संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
३	सुरेश तामाङ			
७	मुकेश गुप्ता	जीतपुर		
८	मदन पटेल	लोहसण्डा	मदन पटेल	९८०४२२९४६८
८	भरत पासवान	लोहसण्डा	भरत पासवान	९८१२२४५७६२
१६	जयलक्ष्मी बालुवा प्रशोधन उद्योग	बदाफर	बृज किशोर महतो	९८६१९८२२८३
१६	अरुण बालुवा प्रशोधन उद्योग	महेन्द्रनगर	राजन न्यौपाने	९८५५०६९९०५
१७	विवेक घिमिरे	रामनगर		९८४५५६०१५०
१८	सहरनाथ कंक्रीट एण्ड कन्स्ट्रक्सन	उचिडी	दिपक दाहाल	९८४५२२७४७४
२३	नसिद मिया मन्सुरी	भलुही	नसिद मिया मन्सुरी	९८१११५७३११

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची १० : पालिका क्षेत्र भित्र रहेका हेलीप्याडको लागि स्थानको विवरण

तालिका नम्बर ५९ : पालिका क्षेत्र भित्र रहेका हेलीप्याडको लागि स्थानको विवरण

वडा नं	स्थान	टोल	क्षेत्रफल	
५	फुटबल मैदान	नेटुवाटोल	१ विघा	
५	दुधौरा खेलमैदान	भवानीपुर	१ विघा	
७	शान्तिटोल फिल्ड	जीतपुर	१ विघा १६ कट्टा	
७	पशु बजार क्षेत्र	जीतपुर	१ विघा ४ कट्टा	
८	गम्हरगाँवा फिल्ड	गम्हरगाँवा	१ विघा १० कट्टा	
८	लोहसण्डाको फिल्ड	लोहसण्डा	४ विघा १६ कट्टा	
९	नेपाली सेना २८ नं बाहिनी	छातापिपरा		
१३	वडा कार्यालय परिसर	डुमरबाना	१ विघा १२ कट्टा	
१३	खुल्ला चौर	पचुली	१० कट्टा	
१३	खुल्ला चौर	सानो डुमरबाना	१ विघा १५ कट्टा	
१६	महेन्द्रनगर खेलमैदान	महेन्द्रनगर	१ विघा १० कट्टा	
१६	बदाफर खेलमैदान	बदाफर	१ विघा १० कट्टा	
१६	डकाहा खेलमैदान	डकाहा	१ विघा १० कट्टा	
१७	जैतापुर खेलमैदान	जैतापुर	१ विघा	
१७	रामनगर खेलमैदान	रामनगर	२ विघा	
१८	बडहर्वा खेलमैदान	बडहर्वा	२ विघा	
१८	उचिडी खेलमैदान	उचिडी	३ विघा	
१८	बंकुल खेलमैदान	बंकुल	१ विघा १० कट्टा	

२०	वसतपुर न्यायाधीश टोल	वसतपुर	१ विद्या गौचर	
२३	भलुही वडा कार्यालय क्षेत्र	भलुही	२ विद्या	

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची ११ : सुरक्षा निकायको विवरण

क. नेपाली सेना

तालिका नम्बर ६० : नेपाली सेनाका युनिटहरूको सम्पर्क विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	ठेगाना	कार्यालय प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
१.	जङ्गल बारफेर तालिम शिक्षालय अमलेखगञ्ज	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. २१	प्रमुख विजित राज रेग्मी	९८४१२६८१८०
२.	नेपाली सेनाको नेपाल आयल निगम	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. २१	कृष्ण श्रेष्ठ	९८५१०९५०८७
३.	सहभुज गण आधावार	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. २२	प्रमुख सेनानी गणेशराज पन्थ	९८५५०३११६०
४.	नं. २८ बाहिनी	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. ७	सहायक रथि राजेन्द्र मणि गिरी	९८५११४३८४८

ख. नेपाल प्रहरी

तालिका नम्बर ६१ : नेपाल प्रहरीका युनिटहरूको सम्पर्क विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	ठेगाना	कार्यालय प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
१.	क्षेत्रीय ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. १	प्र.उ. भिम किरण बोगटी	९८५५०९०२८०
२.	ईलाका प्रहरी कार्यालय सिमरा	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा - २	प्रनाउ चिरञ्जिवि दाहाल	९८५५०२४३९९
३.	ईलाका प्रहरी कार्यालय जितपुर	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा - ७	प्रबनानि प्रकाश खड्का	९८५५०२३१२१
४.	ईलाका प्रहरी कार्यालय अमलेखगञ्ज	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा - २१	प्रबनानि पुज्य बहादुर बि.सी.	९८५५०२६१११
५.	प्रहरी चौकी	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा - २०	सेख सगिर	९८६५४२८५४१
६.	ईलाका प्रहरी कार्यालय	परवानीपुर गा.पा - १	प्रनानि परीक्षण यादव	९८०१६३३५०९
७.	प्रहरी चौकी पथलैया	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. - १	प्रबनानि सन्तोष गोले	९८५५०२१३३०
८.	प्रहरी चौकी ईनवासिरा	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. - १९	प्रसनि चन्द्र ब.श्रेष्ठ	९८६५४२८५४१
	प्रहरी चौकी फत्तेपुर	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. - १२	प्रसनि टंक प्रसाद आचार्य	९८४१३७५९३८

ग. सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल

तालिका नम्बर ६२ : सशस्त्र प्रहरी बल नेपालका युनिटहरूको सम्पर्क विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	ठेगाना	कार्यालय प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल सुरक्षा बेस	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा.	विश्वराज योञ्जन	९८४१८२०४०१

अनुसूची १२ : नेपाली सेनामा भएका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको विवरण:

(आकस्मिक खोज तथा उद्धार कार्यका लागि ००० जनाको टोली परिचालन गर्न सकिने)

तालिका नम्बर ६३ : नेपाली सेनामा भएका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको विवरण

सि.नं.	सामग्रीको नाम	परिमाण	थप आवश्यकता	
१.				
२.				
३.				

अनुसूची १३ : नेपाल प्रहरीका इकाईहरूमा मौज्दात सामग्रीहरू

तालिका नम्बर ६४ : नेपाल प्रहरीका इकाईहरूमा भएका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको विवरण

प्रहरी इकाईकोनाम	लाईफ ज्याकेट	नाईनल डोरी	ट्युब	पिक	सावे ल	कोदा लो	गल	स्ट्रेच र	रवर बोट	जेनेट र	ड्रिल मेसिन	उडक टर	पाल
इलाका प्रहरी कार्यालय सिमरा मातहत	८	२	२	२	४	०	०	०	०	०	०	०	२
थप आवश्यकता	४०	२५	१५	३०	३०	३०	२०	१०	५	४	५	५	५०

स्रोत: इलाका प्रहरी कार्यालय सिमरा

अनुसूची १४ : सशस्त्र प्रहरीबल नेपालका इकाईहरूमा मौज्दात सामग्रीहरू

तालिका नम्बर ६५ : सशस्त्र प्रहरी बल नेपालमा भएका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको विवरण

सि.नं.	सामग्रीको नाम	परिमाण	थप आवश्यकता	
	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल औ. सु. बेस जीतपुर		सामग्री	संख्या
१.	लाईफ ज्याकेट	५	लाईफ ज्याकेट	१०
२.	गैती	१	गैती	४
३.			श्रो ब्याग	२
४.			फायर ज्याकेट	२
५.			डोरी	२ रोल

स्रोत: सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल

अनुसूची १५ : उपमहानगरपालिकामा रहेका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू

तालिका नम्बर ६६ : उपमहानगरपालिकामा रहेका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू

सि.न	प्रहरीइकाईको नाम	लाईफ ज्याकेट	नाईनल डोरी	ट्युब	पिक	सावे ल	कोदा लो	गल	स्ट्रेच र	रवर बोट	जेनेट र	ड्रिल मेसिन	उडक टर	पाल

स्रोत: जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा

अनुसूची १६ : स्थानीय विपद् सहायता कक्ष (Local Disaster Help Desk-LDHC) मा विद्यमान पदाधिकारीहरू

तालिका नम्बर ६७ : स्थानीय विपद् सहायता कक्ष (Local Disaster Help Desk-LDHC) मा विद्यमान पदाधिकारीहरू

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	डमरु प्रसाद निरौला	संयोजक	जी.सि.उ.मा.ना.पा., बारा	९८५५०७५१११
२	शिव कुमार शर्मा	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिमरा बारा	९८५५०२२५२९

३	ई. पुष्पा सिंह	सदस्य सचिव	स्थानीय विपद् फोकल पर्सन	९७६६९७८३९०
---	----------------	------------	--------------------------	------------

स्रोत: जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा

अनुसूची १७ : स्थानीय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (LEOC) मा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

तालिका नम्बर ६८ : स्थानीय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (LEOC) मा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	ई. पुष्पा सिंह	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	जी.सि.उ.मा.ना.पा., बारा	९७६६९७८३९०
२	ई. संघर्ष बिडारी	सूचना तथा संचार अधिकृत	जी.सि.उ.मा.ना.पा., बारा	९८४५२९००८७
३	उषा बुढाथोकी	प्रशासन सहायक	जी.सि.उ.मा.ना.पा., बारा	९८४६६८७६६९
४	रविन कुमार खड्का	नगर प्रहरी इन्चार्ज	जी.सि.उ.मा.ना.पा., बारा	९८६६९२९९९६
५.	विज्ञान कुमार लामा	नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक	जी.सि.उ.मा.ना.पा., बारा	९८२५२०५४८६
६.	सुरक्षा विश्वकर्मा	नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक	जी.सि.उ.मा.ना.पा., बारा	९८४५६६८६५४
७.	सत्यमान लामा	परिचर	जी.सि.उ.मा.ना.पा., बारा	९८४९४४०८०२

स्रोत: जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा

अनुसूची १८ : नाम चलेका ठूला ताल, पोखरी, सिमसार क्षेत्र

तालिका नम्बर ६९ : नाम चलेका ताल तथा पोखरीको विवरण

ताल/पोखरी/सिमसार क्षेत्रको नाम	वडा नं	टोल	क्षेत्रफल	के प्रयोजनमा प्रयोग भएको छ	यसबाट हुनसक्ने सम्भावित जोखिम
जनजागरण मध्यवर्ति वन	३	रामवन	३ विघा	माछापालन	बालबालिकाहरू पस्न सक्ने
ठाँटीमाई पोखरी	३	ठाँटीमाई	३ विघा	खाली	बालबालिकाहरू पस्न सक्ने
लोहसण्डा ठूलो पोखरी	८	लोहसण्डा	१.५ विघा	प्रयोग विहिन	बालबालिकाहरू पस्न सक्ने
लोहसण्डा सानो पोखरी	८	लोहसण्डा	१ विघा	प्रयोग विहिन	बालबालिकाहरू पस्न सक्ने
डावरा पोखरी	९	दुसादटोल	६ कट्टा	प्रयोग विहिन	दुषित पानी
सुनरीमाई पोखरी	१०	सुनरीमाई	१.५ विघा	माछापालन	
पोता टोल पोखरी	१३	पोता	१.५ विघा	माछापालन	
हात्तीघोल	१६	पिलुवा			लोपोन्मुख
बनगढी दह	१६	पिलुवा			सुकदै गएको
मौवादेवी दह	१६	डकाहा		माछापालन	
हलखोरिया दह	१८	हलखोरिया वन			
रामजानकी पोखरी	२०	कञ्चनपुर	१२ कट्टा	माछापालन	नभएको
फारम भित्र पोखरी	२०	वसतपुर	४० विघा	माछापाल	

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची १९ : पेट्रोल पम्पहरूको विवरण

तालिका नम्बर ७० : पालिका क्षेत्रमा भएका पेट्रोल पम्पहरूको विवरण

क्र सं	पेट्रोल पम्पको नाम	वडा नं	टोल	प्रभावित हुन सक्ने घर संख्या	जोखिम न्यूनीकरण र पूर्वतयारीको अवस्था
१.	प्रहरी पेट्रोल पम्प	१	पथलैया	१००	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
२.	पेट्रोल पम्प	२	कमना टोल	५०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर

क्र सं	पेट्रोल पम्पको नाम	वडा नं	टोल	प्रभावित हुन सक्ने घर संख्या	जोखिम न्यूनीकरण र पूर्वतयारीको अवस्था
३.	बाबा पेट्रोल पम्प	२		५०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
४.	विन्दा आयल	७	पहाडी टोल	२०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
५.	दिनेश आयल	७	पहाडी टोल	२०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
६.	लक्ष्मी आयल	७	केराढोका	३०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
७.	बैदेही आयल	७	गढीमाई	४०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
८.	गोदावरी पेट्रोल पम्प	९		२०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
९.	अनवर पेट्रोल पम्प	९		२०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
१०.	साह पेट्रोल पम्प	९		२०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
११.	पेट्रोल पम्प	९		२०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
१२.	चित्रगुप्त पेट्रोल पम्प	१०	नितनपुर	०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
१३.	जय मातादी पेट्रोल पम्प	१०	नितनपुर	०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
१४.	पेट्रोल पम्प	१५	सुन्दर वस्ती	१०००	छैन
१५.	दाहाल आयल स्टोर	१८	बडहर्वा	४०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
१६.	अमित पेट्रोल पम्प	१९		३०	नभएको
१७.	भागमनी ट्रेडस्	१९	इनर्वासिरा	५०	नभएको
१८.	नेपाल आयल लि	२१	आयल नि टोल	३००	नभएको
१९.	पेट्रोल पम्प	२१	आयल नि टोल	३००	नभएको
२०.	पेट्रोल पम्प	२१	आयल नि टोल	३००	नभएको
२१.	पेट्रोल पम्प	२१	१ नं पुल	१५०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
२२.	जय शक्ति पम्प	२२	२ नं पुल	२००	मापदण्ड भएको
२३.	सुमन आयल	२२	२ नं पुल	२००	मापदण्ड भएको
२४.	आकास आयल	२२	२ नं पुल	२००	मापदण्ड भएको
२५.	हलेसी आयल	२२	कुलमान डाँडा	२००	मापदण्ड भएको
२६.	लक्ष्मी आयल	२२	१ नं पुल	२००	मापदण्ड भएको
२७.	विसधारी आयल	२२	१ नं पुल	२००	मापदण्ड भएको
२८.	शान्ति आयल	२३	मदरसा टोल	१०	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
२९.	मुक्तियाल आयल	२३	राजपथ	१५	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
३०.	अफताव आयल	२३	राजपथ	१५	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर
	जम्मा			३८००	

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची २० : ग्याँस उद्योग, डिलर वा डिपो

तालिका नम्बर ७१ : ग्याँस उद्योग, डिलर वा डिपोको विवरण

क्र सं	ग्याँस डिपोको नाम	वडा नं	टोल	प्रभावित हुन सक्ने घर संख्या	सुरक्षाका लागि के गरिएको छ
१.	ग्याँस डिपो	१	पथलैया	१५०	छैन
२.	सुजाता किराना पसल	३	गणपति चोक	१००	

क्र सं	ग्यास डिपोको नाम	वडा नं	टोल	प्रभावित हुन सक्ने घर संख्या	सुरक्षाका लागि के गरिएको छ
३.	अनुपमा किराना स्टोर्स	३	रामवन टाँडी	१५०	
४.	भीम बहादुर बस्नेत	७	जीतपुर	२००	
५.	भोला प्रसाद साह	७	जीतपुर	२००	
६.	फिरोज अन्सारी	७	जीतपुर	२००	
७.	धुरूप प्रसाद कलवार	७	जीतपुर	२००	
८.	अजय गुप्ता	७	जीतपुर	२००	
९.	रामेश्वर सहनी	८	रमौली	७०	नभएको
१०.	पानालाल ग्यास डिलर	९	छातापिपरा	२५	नभएको
११.	वडामा ३ वटा	९		१५०	नभएको
१२.	नितनपुर हार्डवेयर	१०	नितनपुर	५०	नभएको
१३.	नर्सिङ हार्डवेयर	१०	नितनपुर	५०	नभएको
१४.	जे पि ट्रेडर्स	१०	नितनपुर	५०	नभएको
१५.	ग्यास ONE उद्योग	१६	पिलुवा	४००	
१६.	ग्यास डिपो	१६	पिलुवा	४०	नभएको
१७.	ग्यास डिपो	१६	महेन्द्रनगर	४०	नभएको
१८.	ग्यास डिपो	१६	कतर्वा	४०	नभएको
१९.	ग्यास डिपो	१६	पैनीटोल	४०	नभएको
२०.	ग्यास डिपो	१६	पिलुवा	१००	नभएको
२१.	अजय साह तेली	१७	बजारटोल	४००	नभएको
२२.	विजुली साह तेली	१७	जैतापुर	३००	नभएको
२३.	सन्तोष पाण्डे	१७	रामनगर	१००	नभएको
२४.	शिशिर जिम्बा	१७	रामनगर	५०	नभएको
२५.	किरण हार्डवेयर	१८	बडहर्वा	२००	नभएको
२६.	बतराई हार्डवेयर	१८	बडहर्वा	२००	नभएको
२७.	तामाङ किराना	१८	लामीडाँडा	२००	नभएको
२८.	महुवा देवी ग्यास डिपो	१८	मोतीचोक	४०	नभएको
२९.	संजय किराना	२०	कञ्चनपुर	१००	नभएको
३०.	प्रेम चौधरी	२०	ठूलो बसडिलवा	१००	नभएको
३१.	भोजराज पौडेल	२०	ठूलो बसडिलवा	१००	नभएको
३२.	मनात किराना पसल	२३	नजाद टोल	१००	नभएको
३३.	जम्मा			४३४५	

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची २१ : खुल्ला र सुरक्षित स्थान तथा खेलमैदानहरूको विवरण

तालिका नम्बर ७२ : खुल्ला र सुरक्षित स्थान तथा खेलमैदानहरूको विवरण

क्र सं	खुल्ला र सुरक्षित स्थानको नाम	टोलको नाम	क्षेत्रफल	राख्न सक्ने परिवार	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क व्यक्तिको नम्बर
१	सिमरा रंगशाला	सिमरा	३१२ वमि	५००	विनोद अधिकारी	
१	बोरिङ टोल	वडा कार्यालय	१४	६०	वडा अध्यक्ष	
१	फाम टोल	खुल्ला चौरी	४०	३००	वडा अध्यक्ष	
३	खुल्ला चौर	बालुवाटोल	५ कट्टा	२०		
५	खेल मैदान	फिल्डटोल	१ विघा	२००	अजय सहनी	९८१५२१३७७४
५	दुधौरा फुटवल मैदान	भवानीपुर	२ विघा			
७	शान्तिटोल फिल्ड	जीतपुर	१ विघा १६ कट्टा		उपमहानगरपालिका	
७	पशु बजार क्षेत्र	जीतपुर	१ विघा ४ कट्टा		उपमहानगरपालिका	
८	लोहसण्डा फिल्ड	लोहसण्डा	१.५ विघा	१००	वडा अध्यक्ष	९८५५०१२२७७
८	गम्हरगाँवा फिल्ड	गम्हरगाँवा	५ विघा	३००	वडा अध्यक्ष	९८५५०१२२७७
९	विद्यालय नजिकको फिल्ड	छातापिपरा	१ विघा	५०		
१०	वडा कार्यालय परिसर	नयाँ बेहरा	२ विघा	१००	सञ्जय प्रसाद पटेल	९८४५०६०२५१
१२	शान्ति टोल	गौचरण	६०	६०	मुखिया	९८४५६६४७३१
१३	वडा कार्यालय	पोता	३२ कट्टा	२००	हेमनारायण चौधरी	९८५५०२४२१४
१३	खाली मैदान	पचुली	१० कट्टा	५०	हेमनारायण चौधरी	९८५५०२४२१४
१३	खाली मैदान	डुमरवाना	३५ कट्टा	१००	हेमनारायण चौधरी	९८५५०२४२१४
१६	खेलमैदान	महेन्द्रनगर	५ विघा	१००	टोल विकास समिति	
१६	खेलमैदान	कतर्वा	५ विघा	१००	टोल विकास समिति	
१६	खेलमैदान	डकाहा	४ विघा	६०	टोल विकास समिति	
१६	खेलमैदान	पिलुवा	४ विघा	६०	टोल विकास समिति	
१७	खेल मैदान	चौधरीटोल	१.५ विघा	१००	प्रदिप चौधरी	९८४५९४७५३३
१७	जैतापुर खेलमैदान	जैतापुर	१ विघा	५०	भीम बहादुर गंतान	९८५५०२४७२६
१७	रामनगर खेलमैदान	रामनगर	२ विघा	१००	भीम बहादुर गंतान	९८५५०२४७२६
१८	वडहर्वा खेलमैदान	वडहर्वा	२ विघा	१००	चतुरबाबु वाग्ले	९८५५०२६१२०
१८	उचिडी खेलमैदान	उचिडी	३ विघा	१००	चतुरबाबु वाग्ले	९८५५०२६१२०
१८	बंकुल खेलमैदान	बंकुल	१.५ विघा	१००	चतुरबाबु वाग्ले	९८५५०२६१२०
२०	खेलमैदान	रेडक्रसटोल	१० कट्टा	५०	रसुल मिया अन्सारी	९८५५०४५०४५

क्र सं	खुल्ला र सुरक्षित स्थानको नाम	टोलको नाम	क्षेत्रफल	राख्न सक्ने परिवार	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क व्यक्तिको नम्बर
२०	वसतपुर गौचर	न्यायाधीशटोल	९ विघा	२००	रसुल मिया अन्सारी	९८५५०४५०४५
२२	चकरी गाउँ	चौरी	२०	१२०	वडा अध्यक्ष	
२२	वरेदमार	खेलमैदान	२०	१२०	वडा अध्यक्ष	
२३	वडा कार्यालय परिसर	भलुही				

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची २२ : हेलीप्याडको लागि स्थान

तालिका नम्बर ७३ : हेलीप्याडको लागि स्थान

वडा नं	स्थान	टोल	क्षेत्रफल	
४	सिमरा एयरपोर्ट	एयरपोर्ट टोल	विमानस्थल	
५	फुटवल मैदान	नेटुवाटोल	१ विघा	
५	दुधौरा खेलमैदान	भवानीपुर	१ विघा	
७	शान्तिटोल फिल्ड	जीतपुर	१ विघा १६ कट्टा	
७	पशु बजार क्षेत्र	जीतपुर	१ विघा ४ कट्टा	
८	गम्हरगाँवा फिल्ड	गम्हरगाँवा	१ विघा १० कट्टा	
८	लोहसण्डाको फिल्ड	लोहसण्डा	४ विघा १६ कट्टा	
९	नेपाली सेना २८ नं बाहिनी	छातापिपरा		
१३	वडा कार्यालय परिसर	डुमरबाना	१ विघा १२ कट्टा	
१३	खुल्ला चौर	पचुली	१० कट्टा	
१३	खुल्ला चौर	सानो डुमरबाना	१ विघा १५ कट्टा	
१६	महेन्द्रनगर खेलमैदान	महेन्द्रनगर	१ विघा १० कट्टा	
१६	बदाफर खेलमैदान	बदाफर	१ विघा १० कट्टा	
१६	डकाहा खेलमैदान	डकाहा	१ विघा १० कट्टा	
१७	जैतापुर खेलमैदान	जैतापुर	१ विघा	
१७	रामनगर खेलमैदान	रामनगर	२ विघा	
१८	बडहर्वा खेलमैदान	बडहर्वा	२ विघा	
१८	उचिडी खेलमैदान	उचिडी	३ विघा	
१८	बंकुल खेलमैदान	बंकुल	१ विघा १० कट्टा	
२०	वसतपुर न्यायाधीश टोल	वसतपुर	९ विघा गौचर	
२३	भलुही वडा कार्यालय क्षेत्र	भलुही	२ विघा	

स्रोत : वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

अनुसूची २३ : उद्योग तथा कलकारखानाहरुको विवरण

तालिका नम्बर ७४ : पालिका क्षेत्रमा रहेका उद्योगहरुको विवरण

क्र सं	कलकारखानाको नाम	टोलको नाम	उत्पादन के गर्छ	उद्योगबाट भएको जोखिम
	वडा नं १			
१.	हुलास स्टिल		पाइप, जस्ता	वायु तथा जल प्रदूषण

	वडा नं २			
२.	सूर्य नेपाल	सिमरा चोक	चुरोट	प्रदूषण ध्वनी र केमिकल
३.	जगदम्बा		जस्ता	प्रदूषण ध्वनी र केमिकल
४.	हामा आइरन	वजार चोक	डण्डि जस्ता	प्रदूषण ध्वनी र केमिकल
५.	साल्टट्रिडिङ	सृजना टोल	नुन गोदाम	प्रदूषण ध्वनी र केमिकल
६.	फार्मेसी	कामना टोल	औषधि	प्रदूषण ध्वनी र केमिकल
७.	विशेष आर्थिक क्षेत्र	सरस्वती टोल	टायल मार्बल, जुत्ता चप्पल	ध्वनी, वायु तथा जल प्रदूषण
	वडा नं ३			
८.	सा:ख स्टिल	बजनी	स्टिल	धुवाँ छाई र जल प्रदूषण
९.	सालिमार् सिमेण्ट	बजनी	सिमेण्ट	धुवाँ छाई र जल प्रदूषण
१०.	नन्दन ध्यु उद्योग	बजनी	तेल ध्यु	धुवाँ छाई र जल प्रदूषण
११.	गणपति ध्यु उद्योग	बजनी	तेल ध्यु	धुवाँ छाई र जल प्रदूषण
१२.	पूजा सोप इण्डस्ट्रिज	बजनी	साबुन	धुवाँ छाई र जल प्रदूषण
१३.	नुरप्लाण्ट ई प्रा लि	बजनी	पाइप	धुवाँ छाई र जल प्रदूषण
	वडा नं ५			
१४.	अशोक स्टिल	बकुलिया	स्टिल	वायु प्रदूषण
१५.	अम्बर ग्यास	बकुलिया	ग्यास फिलिङ	आगलागीको त्रास
१६.	हिमाद्री फुड्स	बकुलिया	चकलेट बिस्कुट	खासै नभएको
१७.	प्लास्टिक उद्योग	नदीटोल	कृषि सामग्री	खासै नभएको
१८.	पानी उद्योग	बकुलिया	स्वच्छ पानी	खासै नभएको
१९.	कुखुरा फर्म	बकुलिया	कुखुरा व्यवसाय	वायु प्रदूषण र दुर्गन्ध
	वडा नं ७			
२०.	रारा चप्पल उद्योग			
२१.	पशुपति कत्था मिल			
२२.	राजेश मेटल उद्योग			
२३.	शिवशक्ति ध्यु उद्योग			
२४.	के वि साम आलुमिनियम			
	वडा नं ८			
२५.	नेपाल सेरामिक ई प्रा लि			
२६.	नेपाल स्टोनेक्स प्रा लि			
२७.	शुभलक्ष्मी मेटल ई प्रा लि			
२८.	रिलायन्स सुपरटेक सिमेण्ट			
२९.	विन विन हार्डवेयर प्रोडक्ट्स			
३०.	शिवशक्ति ध्यु उद्योग			
३१.	शिवशक्ति चामल उद्योग			
३२.	राजेश मेटल क्राफ्ट्स			
३३.	आर एम सि फुड्स			

३४.	केवी शाम आलुमिनियम			
३५.	नारायणी फिड्स			
३६.	कृष्णा स्टिल ई प्रालि			
३७.	गढीमाई आर एम सी प्रा लि			
३८.	अपोलो ई प्रा लि			
३९.	काटी कम्पनी			
४०.	डल्लाकोटी कप्स प्रा लि			
४१.	कलश सोप प्रा लि			
४२.	के बायर प्रा लि			
४३.	स्टार एकवा प्रा लि			
	वडा नं ९			
४४.	लुम्बिनी टायर उद्योग		टायर	
४५.	आरती सोप		सावुन सर्फ	
४६.	आर्या फर्मा		औषधी	
४७.	दुगड उद्योग		ट्याक्टरको पुर्जा	
४८.	टेप उद्योग		कार्टुन टेप	
४९.	त्रिवेणी फिड्स		कुखुराको दाना	
५०.	त्रिवेणी सिमप्याक		बोरा	
५१.	त्रिवेणी प्लास्टिक		फर्निचर	
५२.	त्रिवेणी दाल मिल		दाल	
५३.	त्रिवेणी स्पेनिड मिल		धागो	
५४.	सुजुकी टेक्स्टाइल		कपडा	
५५.	क्वेस्ट फर्मा		औषधी	
५६.	नेशनल हेल्थकेयर		औषधी	
५७.	डि भि उद्योग		बेल्ट	
५८.	सौरभ फुड्स		चामल दाल तेल	
५९.	नारायणी रोलिड		फलामका सामान	
६०.	इस्पात उद्योग		जस्तापाता	
६१.	कोहिनुर टेक्स्टाइल		कपडा	
६२.	एम वि मोविल उद्योग		मोविल	
६३.	राजेश हार्डवेयर		फलामका सामान	
६४.	कृष्ण दाल मिल		दाल	
६५.	हनुमान तेल मिल		तेल	
६६.	भगवती स्टिल उद्योग		स्टिलका सामान	
६७.	गुड्का उद्योग		गुड्का	
६८.	अगरवत्ती उद्योग		अगरवत्ती	
६९.	युनिक फर्मा		औषधी	
७०.	समर फर्मा		औषधी	

७१.	एगो विनायक कत्था उद्योग		कत्था	
७२.	एगो विनायक हनुमान मेटल		पित्तलका भाँडा	
७३.	एगो विनायक प्लास्टिक उद्योग		प्लास्टिकका झोला	
७४.	अनवर भल्भ उद्योग		रेगुलेटर भल्भ	
	वडा नं १०			
७५.	कृष्ण आयल एण्ड रिफाइनरी	नितनपुर	खानेतेल डालडा	छाई धुलो
७६.	मेघा सोप	नितनपुर	साबुन सर्फ	केमिकल
७७.	पोलिमर इण्डस्ट्रिज	नितनपुर	बोरा	छाई धुलो
७८.	सालिमार मेटल	नितनपुर	तामा पित्तल	खासै नभएको
७९.	सालिमार एगो	नितनपुर	दाल चामल	खासै नभएको
८०.	त्रिवेणी टेक्स्टाइल	नितनपुर	कपडा	खासै नभएको
८१.	त्रिवेणी यान डाइड	नितनपुर	धागो	छाई धुलो
८२.	कुसुम आयल	नितनपुर	खाने तेल	छाई धुलो
८३.	नन्दनी प्याकेजिड उद्योग	नितनपुर	कार्टुन	खासै नभएको
८४.	लाईटर उद्योग	नितनपुर	लाईटर	खासै नभएको
	वडा नं ११			
८५.	कनेक्ट int	आमाडार	दाना	वायु प्रदूषण
८६.	ब्राइट मेटल	आमाडार	साइलेन्सर बनाउने	छैन
८७.	अक्सिजन प्लान्ट	आमाडार	अक्सिजन	छैन
	वडा नं १२			
८८.	घले कसर उद्योग	झगाडी	बुलवा गिट्टी	ध्वनी र वायु प्रदूषण
८९.	न्यौपाने कसर उद्योग	झगाडी	बुलवा गिट्टी	ध्वनी र वायु प्रदूषण
९०.	विकेट कम्पनी	सिमरी	सेतो कोइला	ध्वनी र वायु प्रदूषण
	वडा नं १३			
९१.	शिवशक्ति खाद्य उद्योग	ठूलो पोता	चिउरा	नभएको
९२.	कसर उद्योग	ठूलो पोता	गिट्टी चिप्स	धुलो
	वडा नं १६			
९३.	ग्यास वान उद्योग	पिलुवा	ग्यास फिलिड	आगलागीको सम्भावना
९४.	बालुवा प्रशोधन उद्योग	महेन्द्रनगर	बालुवा	धुलो र धुवाँ
९५.	बालुवा प्रशोधन उद्योग	बदाफर	बालुवा	धुलो र धुवाँ
	वडा नं १७			
९६.	ब्लक उद्योग	बस्नेतटोल जैतापुर	ब्लक	नभएको
९७.	प्रदिप राइस मिल	बजारटोल	कुटानी पिसानी	नभएको
९८.	श्याम राइस मिल	जैतापुर	कुटानी पिसानी	नभएको
९९.	राइस मिल	मुसहर टोल	कुटानी पिसानी	नभएको
	वडा नं १८			
१००.	नेचुरल इन्डस्ट्रिज	लामीडाँडा	जडिबुटी तेल	नभएको
१०१.	सहजनाथ कसर उद्योग	उजिर टोल	गिट्टी बालुवा	नभएको

	वडा नं २०			
१०२.	गुरुङ ईटा उद्योग	ठूलो बसडिलवा	ईटा	बाटोमा धुलो
१०३.	आइसक्रिम उद्योग	ठूलो बसडिलवा	आइसक्रिम	नभएको
१०४.	मसाधा बास कसर	वसतपुर	गिट्टी बालुवा	धुलो
	वडा नं २३			
१०५.	नारायणी लेदर प्रा लि			
१०६.	नारायणी पोली प्लास्टिक प्रा लि			
१०७.	म्यगनस प्रा लि			
१०८.	डाबर नेपाल प्रा लि			
१०९.	प्रेस्टिज कार्पेट प्रा लि			
११०.	हिमालयन फुड प्रा लि			
१११.	एरोटेक प्रा लि			
११२.	बालाजी मैदा मिल			
११३.	बालाजी मार्बल प्रा लि			
११४.	सगरमाथा सप्लायर्स			
११५.	रुकमणी ग्रेनाइट			
११६.	रिलायन्स ग्लास उद्योग			
११७.	कोइला डिपो		कोइला स्टोर	अत्यधिक धुलो

स्रोत : वडास्तरीय छलफल २०८३

अनुसूची २४ : अस्पतालहरूको विवरण

तालिका नम्बर ७५ : निजी अस्पतालहरूको विवरण

सि.न.	अस्पतालको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	सम्पर्क न.	अस्पतालको नं.
१	अल्पाइन अस्पताल प्रा.लि.	जीतपुरसिमरा २	डा.भरत धिताल	९८५१२२२५२९	०५३-५२१९२७
२.	तराई अस्पताल प्रा.लि.	जीतपुरसिमरा २ सिमरा	डा.रविन्द्र कुमार सिंह	९८५५०८४३५५	०५३-२२१५३५
३.	सिमरा अस्पताल	जीतपुरसिमरा २ सिमरा	डा.नवनीत रौनियार		

स्रोत: जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा

अनुसूची २५ : नगरपालिकास्तरीय स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली

तालिका नम्बर ७६ : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली:

क्र.सं.	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	राजन पौडेल	संयोजक	नगर प्रमुख	९८५५०४५०३६
२.	भोला प्रसाद अधिकारी	सदस्य	उप प्रमुख	९८५५०२११६३
३.	सुरेश राज के.सी.	सदस्य	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी	९८०७२७५२७१
४.	छवि लाल शर्मा	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	९८४५०३६८७६
५.	त्रिलोक विक्रम शाह	सदस्य	ने.क.पा. एमाले	९८५५०२९८७४
६.	प्रेम प्रसाद बराल	सदस्य	ने.क.पा. माओवादी	९८५५०२४१५०
७.	शिवजी प्रसाद	सदस्य	लो.स.पा.	९८४५२८६०९०
८.	नेपाली सेना	सदस्य	२८ नं. वाहिनी अड्डा	९८४९८३६८३६

क्र.सं.	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
९.	सशस्त्र प्रहरी बल	सदस्य	नेपाल सुरक्षा वेश जीतपुर	९८४१८२०४०१
१०.	प्रतिनिधि	सदस्य	गैरसरकारी संस्था	
११.	रंजन यादव	सदस्य	नेपाल पत्रकार महासंघ	९८४५७८९०९५
१२.	मोहन प्रसाद शर्मा	सदस्य	उद्योग वाणिज्य संघ	९८५५०२४५१०
१३.	प्र.ना.उ.	सदस्य	ईलाका प्रहरी	९८५५०२४३९९
१४.	शिव कुमार शर्मा	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	९८५५०२२५२९
१५.	डमरु प्रसाद निरौला	सदस्य सचिव	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५५०७५१११

स्रोत: जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा

अनुसूची २६ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली

सबै वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू गठन गरिएका छैनन् । जुन जुन वडामा वडातहको विपद् व्यवस्थापन मितिहरू गठन भएका छन् ती उपलब्ध वडा समितिहरूको विवरण यसमा राखिएको छ ।

तालिका नम्बर ७७ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : ३ गठन मिति: २०८३/०२/२०

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	माया वि क	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८१७२५६२७८
२.	चिन बहादुर पाख्रिन	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५१८३५५४
३.	अनिता देवी खत्री	सदस्य	वडा सदस्य	९८११८९७९३८
४.	देव नारायण चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	मनोज कुमार राय	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	
६.	दिनेश पराजुली	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८४५६२१६१३
७.	अस्थायी प्रहरी पोष्ट रामवन	सदस्य	सुरक्षा निकाय	९८६६३८९३०४
८.	नारायण उप्रेती	सदस्य	रा स्व पा प्रतिनिधि	
९.	सुशिल ढोडारी	सदस्य	नेपाली काँग्रेस प्रतिनिधि	९८४५०९२९०५
१०.	मदन तिमल्सिना	सदस्य	ने क पा एमाले प्रतिनिधि	९८४५०२१२०१
११.	जगन्नाथ घिमिरे	सदस्य	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी	९८४५१३६२३३
१२.	संगिता सिंह	सदस्य	स्वास्थ्य स्वयंसेविका	
१३.	शालिकराम सुवेदी	सदस्य	जेष्ठ नागरिक	
१४.	अनिता भट्टराई	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४५५३६०३६

तालिका नम्बर ७८ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं ४

गठन मिति:

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	भोज बहादुर खत्री	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०२९६५८
२	उर्मिला भट्ट	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५१३०३५६
३	पवित्रा परियार	सदस्य	वडा सदस्य	९८६३६८८१६९
४	अमर श्रेष्ठ	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५८९७०१९
५	हुसेन	सदस्य	वडा सदस्य	९८५५०२५०१२

६	आस्मा थापा	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८६५४३५८०७
७	झलकनाथ भट्टराई	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४९९७९७८९

तालिका नम्बर ७९ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : ५ गठन मिति: २०८३/०२/१२

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	दिपेन्द्र चौधरी	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०२४५८९
२.	ईश्वर चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८२५२९०४७५
३.	इन्दल हजरा	सदस्य	वडा सदस्य	९८०६८७२७०७
४.	पुनम देवी	सदस्य	वडा सदस्य	९८०५३०७३५४
५.	विमला देवी शर्मा	सदस्य	वडा सदस्य	९८०८९४५२८९
६.	पंकज कुमार साह	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८४४३८९६९९
७.	धनन्जय प्रसाद गौतम	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८६५२६०४६५
८.	अजय सहनी	सदस्य	रा स्व पा प्रतिनिधि	९८९५२९३७७४
९.	डमरु कामी	सदस्य	नेपाली काँग्रेस प्रतिनिधि	
१०.	बैजनाथ चौधरी	सदस्य	ने क पा एमाले प्रतिनिधि	९८४५२६४७४५
११.	मेघनाथ पासवान	सदस्य	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी	९८९२७७३६७०
१२.	रामदेव सहनी	सदस्य	रा प्र पा पार्टी प्रतिनिधि	९८०९९३६९८९
१३.	चन्द्रेश्वरी चौधरी	सदस्य	स्वास्थ्य स्वयंसेविका	
१४.	श्रीराम चौधरी	सदस्य	टोल सँगठन	
१५.	रमेश प्रसाद चौधरी	सदस्य	सहकारी संस्था	
१६.	हरि चौधरी	सदस्य	जेष्ठ नागरिक	
१७.	राम आधार राय यादव	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४५०२४७६२

तालिका नम्बर ८० : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं ६ गठन मिति:

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	कैमुद्दिन अंसारी	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०२९९४०
२.	विन्देश्वर सिंह	सदस्य	वडा सदस्य	९८०७२९९९४२९
३.	खुवलाल महतो	सदस्य	वडा सदस्य	९८९६२५७५८५
४.	बुद्ध कुमारी अधिकारी	सदस्य	वडा सदस्य	९८६२०९५६८२
५.	वविता देवि	सदस्य	वडा सदस्य	९८०७९५९६७५
६.	जे जंग कार्की	सदस्य	सदस्य	
७.	जावेद हुसेन	सदस्य	गैसस	९८५५०२६४९६

८.	श्री अर्चना राय	सदस्य	गैसस	९८१५८३४५३३
----	-----------------	-------	------	------------

तालिका नम्बर ८१ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : ७ गठन मिति: २०८३/०२/१९

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	सुनिल कुमार गुप्ता	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०२९७८८
२.	सिता उप्रेती	सदस्य	वडा सदस्य	९८६५०३३२४१
३.	ललिता दर्वी पासवान	सदस्य	वडा सदस्य	९८०४२५२०८५
४.	नविन मैनाली	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५७८७१५०
५.	म. नुरुल्लाह अन्सारी	सदस्य	वडा सदस्य	९८१३८३२१०७
६.	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८४४०५६००६
७.	राजु कुमार सिंह	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८११२२६१११
८.	इलाका प्रहरी कार्यालय	सदस्य	सुरक्षा निकाय	९८५५०२३१२१
९.	पुनम देवी	सदस्य	स्वास्थ्य स्वयंसेविका	
१०.	शम्भु राम	सदस्य	सहकारी संस्था प्रतिनिधि	९८११२६७९६०
११.	दिलिप प्रसाद ढुङ्गाना	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८६५५१४२३६

तालिका नम्बर ८२ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : ८ गठन मिति: २०८३/०२/१३

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	शिव शंकर प्रसाद महतो कोइरी	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०१२२७७
२.	गंगा राउत कुर्मी	सदस्य	वडा सदस्य	९८०७२९९३९४
३.	रुदल सहनी गोढी	सदस्य	वडा सदस्य	९८०६८१०७०५
४.	चन्दा चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८०९७३९९२५
५.	लक्ष्मीनियाँ देवी	सदस्य	वडा सदस्य	
६.	गोविन्द महतो धानुक	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८१६२३०२६७
७.	मोजिबु रहमान अन्सारी	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८६४५२७६१३

तालिका नम्बर ८३ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : ९ गठन मिति: २०८३/०२/१४

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	मोतिलाल राउत यादव	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०१९०२५
२.	निपिन्द्र चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८२७२२६२६३
३.	महेश्वर चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८५५०३२२८३
४.	शोभा देवी सहनी	सदस्य	वडा सदस्य	९८२१२८१३२४
५.	शिव देवी	सदस्य	वडा सदस्य	९८१६२५१५८७

६.	लक्ष्मी भुजेल	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	
७.	ललिता चौधरी	सदस्य	लुमन्ती संस्था प्रतिनिधि	९८६५५१०३०२
८.	सिमिन्त्री देवी	सदस्य	स्थानीय महिला	
९.	सिद्धार्थ चौधरी	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४४४१८३६५

तालिका नम्बर ८४ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : १० गठन मिति: २०८३/०२/

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	सञ्जय प्रसाद पटेल	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८४५०६०२५१
२.	गरिब महतो धानुक	सदस्य	वडा सदस्य	९८०७१०७९७५
३.	रन्जित महतो धानुक	सदस्य	वडा सदस्य	९८००५२५१०२
४.	रमझरिया मलाहिन	सदस्य	वडा सदस्य	९८२१२०४९९१
५.	सकुलिया सरभगिन	सदस्य	वडा सदस्य	९८२७२३०५१४
६.	बाल्मिकी चौरसिया	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८४५६०३९८१
७.	जय प्रकाश राय	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८४५५२६४६५
८.	शिव कुमारी सहनी	सदस्य	स्वास्थ्य स्वयंसेविका	
९.	ममसहिद राय भाट	सदस्य	टोल विकास संस्था	९८०९६५५४३८
१०.	लक्ष्मी महतो धानुक	सदस्य	जेष्ठ नागरिक	९८०९१६८६३१
११.	धन कुमारी खड्का	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८६५०५५७५५

तालिका नम्बर ८५ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं ११

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	विन्दालाल साह	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८०४२५४६८७
२.	सुरेस प्रसाद यादव	सदस्य	वडा सदस्य	९८२११२५३०९
३.	विन्दु चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८४४५६६७८४
४.	चिन्तादेवि राम	सदस्य	वडा सदस्य	९८२६२३१२५१
५.	विध्या देवि	सदस्य	वडा सदस्य	९८००५६०६४३
६.	तेजराज सहनी	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा	९८५५०२४०५३
७.	फत्तेपुर चौकी प्रतिनिधि	सदस्य	प्रहरी चौकी	९८५५०९०६८५
८.	सुदामा प्रसाद यादव	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८११२६२८८७
९.	मनोज	सदस्य	रास्वपा प्रतिनिधि	९८२५२९३५७७
१०.	जगरनाथ चौधरी	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	९८०९२२६७२७
११.	रामधारी चौधरी	सदस्य	नेकपा एमाले	९८०७२६१०७६

१२.	रूपनारायण	सदस्य	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी	९८०४६१९६५५
१३.	राजकुमार यादव	सदस्य	अपाङ्गता	
१४.	लक्ष्मि देवि थरुनी	सदस्य	स्वास्वसे	९८०४६१९६५५
१५.	दिपेन्द्र माझी	सदस्य	टोल सँगठन	९८१९२००७९
१६.	सन्तोष यादव	सदस्य	सहकारी प्रतिनिधि	९८०७१०१६८०
१७.	प्रदिप रेग्मी	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८६१५४४५३५

तालिका नम्बर ८६ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : १३ गठन मिति: २०८३/०२/१४

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	हेम नारायण चौधरी	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०२४२१४
२.	हरि फडनत थारु	सदस्य	वडा सदस्य	९८१५२८९१२६
३.	जगीया थरुइन	सदस्य	वडा सदस्य	९८२१२०१४७५
४.	भागमती देवी मुसहर्नी	सदस्य	वडा सदस्य	९८१६२६७५७९
५.	कान्ता पंजियार	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८४५१३०६४६
६.	गोविन्द चौधरी	सदस्य	युवा क्लव प्रतिनिधि	९८६३४५४१८१
७.	महादेव चौधरी	सदस्य	टोल विकास संस्था	९८४५२८५०१४
८.	फुलो देवी	सदस्य	टोल विकास संस्था	
९.	अनिल कुमार पासवान	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४५९८९९२४

तालिका नम्बर ८७ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं १५

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	राम प्रसाद लामिछाने	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८४५१९१२०८
२.	मोहन लिम्बु	सदस्य	वडा सदस्य	९८६११९१३६६
३.	रामेश्वर खाँ थारु	सदस्य	वडा सदस्य	९८०९२९३०४२
४.	मनमाया घले	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५६६६०७७
५.	सुमित्रा नेपाली	सदस्य	वडा सदस्य	९८६०२४७१३२
६.	शिव शंकर महतो	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा	९८५५०२४४०१८
७.	गोकुल कुँवर	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८४८५३२८५५
८.	ग्रीस श्रेष्ठ	सदस्य	बालकवव प्रतिनिधि	
९.	सर्मिला खतिवडा	सदस्य	स्वास्थ्य स्वयंसेविका	
१०.	अमृत पौडेल	सदस्य	टोल संगठन	९८६५५१३०५१
११.	अर्जुन पाण्डे	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४५८६०४३७

तालिका नम्बर ८८ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : १६

गठन मिति: २०८३/०२/१८

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	हरिदेव खरेल	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८४५०२१२५५
२.	प्रेम बहादुर गोले तामाङ	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	पवित्रामाया कार्की	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	हेम बहादुर बुर्जा मगर	सदस्य	वडा सदस्य	९८६०८२३२१४
५.	सोममाया रिमाल	सदस्य	वडा सदस्य	९८६७०६८९६१
६.	नारायण आचार्य	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८४५६४६६१६
७.	पुष्प प्रसाद घिमिरे	सदस्य सचिव	वडा सचिव	

तालिका नम्बर ८९ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : १७ गठन मिति: २०८३/०२/१७

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	भीम बहादुर गंतान	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०२४२७६
२.	प्रदिप प्रसाद चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५९४७५३३
३.	जानकी चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५८८०५८१
४.	टल्के थिङ	सदस्य	वडा सदस्य	९७४८३८२०९८
५.	कलिता देवी	सदस्य	वडा सदस्य	९८११२४७०४१
६.	विजय प्रसाद साह	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८२९७७८२७७
७.	जैतापुर प्रहरी चौकी प्रमख	सदस्य	सुरक्षा निकाय	९८५५०९०६९७
८.	सुरेन्द्र प्रसाद चौरासिया	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८४५२२३७१२
९.	सुलभ दर्लामी	सदस्य	रा स्व पा प्रतिनिधि	९८६३६३८३२९
१०.	रमेश मोक्तान	सदस्य	नेपाली कांग्रेस प्रतिनिधि	९८६२५४४४४०
११.	गोविन्द अधिकारी	सदस्य	ने क पा एमाले प्रतिनिधि	९८०९१५६५६५
१२.	दिनेश अधिकारी	सदस्य	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी	९८६६६८८५४८
१३.	रमा सुवेदी	सदस्य	स्वास्थ्य स्वयंसेविका	९८४५११७८०४
१४.	निरु कार्की	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८६६०३८९५९

तालिका नम्बर ९० : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : १८

गठन मिति: २०८३/०२/१८

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	चतुर बाबु वाग्ले	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०२६१२०
२.	अदरी देवी चमारनी	सदस्य	वडा सदस्य	९७६७७४६२४१
३.	लक्ष्मी माया वाइवा	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५९१३५१४

४.	रन्धिर चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८६५५१७३०९
५.	चेत बहादुर आले मगर	सदस्य	वडा सदस्य	९८४३८८७३३२
६.	रामकुमार थापा क्षेत्री	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८४५११५७३८
७.	जैतापुर प्रहरी चौकी	सदस्य	सुरक्षा निकाय	९८२३८६२३३४
८.	राजेश्वर यादव	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८१७२२९८५९
९.	उत्तम कुमार कार्की	सदस्य	रा स्व पा प्रतिनिधि	९८४५०२४५२४
१०.	कृष्ण प्रसाद बाग्ले	सदस्य	नेपाली काँग्रेस प्रतिनिधि	९८४५१२०३७९
११.	अर्जुन प्रसाद दाहाल	सदस्य	ने क पा एमाले प्रतिनिधि	९८५५०४४०११
१२.	शिव प्रसाद ढुङ्गाना	सदस्य	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी	९७४६५५९७४२
१३.	गिता पराजुली	सदस्य	स्वास्थ्य स्वयंसेविका	९८६५२७३८४०
१४.	सिमा उप्रेती	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४५६२७७६१

तालिका नम्बर ९१ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं १९

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	दिपेन्द्र कुमार क्षेत्री	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८४५१०१००१
२.	महमद समाउन अन्सारी	सदस्य	वडा सदस्य	९८२६२२८८६५
३.	शुसिला देवि थरुनी	सदस्य	वडा सदस्य	९८०४२३८५०१
४.	मदन साह तेली	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५३१४१४१
५.	मायादेवि माझी मुसहर्नी	सदस्य	वडा सदस्य	९८१२२६८३९५
६.	अशोक कुमार कर्ण	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा	९८४५१५७५०१
७.	उमाकान्त प्रसाद यादव	सदस्य	प्रहरी चौकी	९८६५४२८५४१
८.	प्रमोद प्रसाद यादव	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८४५०३५५३३
९.	इसराफिल मिया अन्सारी	सदस्य	रास्वपा प्रतिनिधि	९८०६८९२६६३
१०.	रामनाथ राउत कुर्मी	सदस्य	नेकपा एमाले	९८२१८०२३३०
११.	ओहिद अन्सारी	सदस्य	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी	९८०६८९४६४५
१२.	नगिना साहा कानु	सदस्य	राप्रपा प्रतिनिधि	९८२६२२६२४८
१३.	रोसन कुमार यादव	सदस्य	स्वास्वसे	९८०८१००७०३
१४.	उषा कुमारी साह	सदस्य	स्वास्वसे	९८०९२४७२८१
१५.	उमत् अन्सारी	सदस्य	टोल सँगठन	९८१६२२८४५८
१६.	सिद्धार्थ चौधरी	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४४४१८३६२

तालिका नम्बर ९२ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : २०

गठन मिति: २०८३/०२/२०

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	रसुल मिया अन्सारी	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५५०४५०४५
२.	माया देवी चौधरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८०७१०८९१२
३.	राधिका देवी राम	सदस्य	वडा सदस्य	९७०४९२८६७२
४.	कल्पना पौडेल	सदस्य	वडा सदस्य	९८६५४२८०९४
५.	राकेश मण्डल	सदस्य	वडा सदस्य	९८०२५२३६७६
६.	सञ्जय चौरासिया	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	
७.	इनर्वासिरा अस्थायी प्रहरी पोष्ट	सदस्य	सुरक्षा निकाय	
८.	प्रेम पुन	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
९.	संजिला खातुन	सदस्य	सहकारी संस्था प्रतिनिधि	
१०.	हरिकिशोर साह कानु	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८५५०२५०२७

तालिका नम्बर ९३ : वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं : २३ गठन मिति: २०८३/०२/१९

क्र सं	नाम	पद	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	मुस्तकिम अन्सारी	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८४५०४०६२४
२.	मिर हसन मिया मन्सुरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५०९४२१४
३.	अफताव आलम	सदस्य	वडा सदस्य	९८४५०९४५९५
४.	शोभा देवी	सदस्य	वडा सदस्य	९८१२२५७८९४
५.	आब्दा खातुन मन्सरी	सदस्य	वडा सदस्य	९८१९२४०५८९
६.	दिपेन्द्र महतो	सदस्य	स्वास्थ्य संस्था	९८४५६००३५७
७.	इलाका प्रहरी कार्यालय जीतपुर	सदस्य	सुरक्षा निकाय	
८.	जाकिर हुसेन अन्सारी	सदस्य	विद्यालय प्रतिनिधि	९८४४२०१६४६
९.	प्रतिनिधि	सदस्य	रा स्व पा प्रतिनिधि	
१०.	सद्दाम हुसेन मन्सुर	सदस्य	नेपाली काँग्रेस प्रतिनिधि	९८६११३४७८३
११.	प्रतिनिधि	सदस्य	ने क पा एमाले प्रतिनिधि	
१२.	नेक महम्मद	सदस्य	यतिमखाना प्रमुख	९८०४२८५९९०
१३.	नुर महम्मद देवान	सदस्य	जेष्ठ नागरिक	९८०६८७१५७७
१४.	संगिता चौधरी	सदस्य सचिव	वडा सचिव	९८४५४९३९७३

स्रोत: वडास्तरीय कार्यशाला २०८३

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा २०८३

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका बारा मधेश प्रदेश

योजनाका क्षेत्रहरू

१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा
२. वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण
३. जल तथा ऊर्जा
४. स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई
५. स्थानीय ग्रामीण तथा सहरी बस्ती
६. जलवायुजन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन
७. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार
८. पर्यटन एवम् प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदा
९. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिता, जीविकोपार्जन र सुशासन
१०. जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास

सहकार्य

